

มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์กรณีศึกษา สุนัขพันธุ์
ใหญ่

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ตุลาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์กรณีศึกษา สุนัขพันธุ์ใหญ่

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ตุลาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

LEGAL MEASURES FOR ANIMAL WELFARE : A CASE STUDY OF BIG-DOG

USANEE FUENG-OUI

A Thesis Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Laws

October 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์กรณีศึกษา สุนัขพันธุ์ใหญ่

ของ อุษณีย์ เฟื่องอุย

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดิเรก ธรรมสมาคม)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิติ ไวกวี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทราวรรณ รัตนเกษตร)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภันต์ ศุภศิริพงษ์ชัย)

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดม งามเมืองสกุล)

เรื่อง:	มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์กรณีศึกษา สุนัขพันธุ์ใหญ่
ผู้วิจัย:	อุษณีย์ เฟื่องอุย, วิทยานิพนธ์: น.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชิติ ไวกวี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรวาร รณ รัตน์เกษตร
คำสำคัญ:	การจัดสวัสดิภาพสัตว์, สุนัขพันธุ์ใหญ่, มาตรการทางกฎหมาย

บทคัดย่อ

ผู้คนนิยมเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นเพื่อนแก้เหงาเนื่องจากสภาพสังคมและความกดดันที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน สัตว์เลี้ยงจึงเป็นคำตอบสำหรับการคลายเครียดและพักผ่อน ซึ่งปัจจุบันสัตว์ที่ถูกนำมาเลี้ยงเริ่มมีความหลากหลายชนิดมากยิ่งขึ้น ทำให้กฎหมายต้องพัฒนาตามเพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดความวุ่นวายและเสียหายต่อสังคม สำหรับประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์มาบังคับในปี พ.ศ. 2557 โดยมีจุดประสงค์คุ้มครองไม่ให้สัตว์ถูกกระทำทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์จะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ เพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดจากสุนัขขนาดใหญ่ อันเนื่องมาจากสายพันธุ์หรือพฤติกรรมตามลักษณะตามสัญชาตญาณของสุนัข

วิจัยฉบับนี้จึงมุ่งศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กรณีการเลี้ยงสุนัขพันธุ์ใหญ่ที่พบการเลี้ยงในประเทศไทย เปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์กรณีสุนัขของประเทศอเมริกา ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ ประกอบกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและเก็บภาษีสุนัขของประเทศอเมริกา สิงคโปร์และเนเธอร์แลนด์

จากการศึกษาพบว่ามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศให้ความสำคัญในด้านการจัดสวัสดิภาพสัตว์อย่างเข้มงวด โดยเริ่มจากกระบวนการขึ้นทะเบียนสุนัข การทำหมัน อัตราค่าธรรมเนียมที่เอื้อให้ผู้เลี้ยงสมัครใจนำสุนัขเข้าร่วมการจดทะเบียน การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้ผู้เลี้ยงใช้เป็นข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเลี้ยงสุนัข เพื่อให้สุนัข ผู้เลี้ยงและบุคคลอื่นอยู่ร่วมกันได้โดยเกิดความเสียหายน้อยที่สุด รวมถึงทางออกสุดท้ายสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเลี้ยงสุนัขต่อได้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้มีมาตรการทางกฎหมายสำหรับการเลี้ยงสุนัขขนาดใหญ่ ที่จะนำไปสู่หนทางในการจัดสวัสดิภาพกับสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ ต่อไป โดยนำมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับการเลี้ยงสุนัขขนาดใหญ่ภายในประเทศ

Title: LEGAL MEASURES FOR ANIMAL WELFARE : A CASE STUDY OF BIG-DOG
Author: Usanee Fueng-oui, Thesis: LL.M., University of Phayao, 2022
Advisor: Assistant Professor Thiti Waikavee , Ph.D. Co-advisor Assistant Professorpatrawan Rattanakaset , Ph.D.
Keywords: Legal Measures, Large-Sized Dogs, Animal Welfare

ABSTRACT

People like to keep pets as companions due to the social conditions and pressures they face in their daily life. Pets maybe the answer to stress relief and relaxation. Now, the animals being fed are becoming more and more diverse, the law could be developed accordingly to prevent and control the chaos and damage to society. For Thailand, the Cruelty Prevention and Animal Welfare Act in 2014 main aim is protecting an animals from being abused. Owner shall arrange welfare appropriately, according to the type and breed of animal, starting with the problem of damage caused by large dogs, breed and the behavior of the dog.

This research aims to study the legal measures related to animal welfare principles in the case of raising large breed dogs found in Thailand compared with the legal measures related to animal welfare in the case of dogs in the United States, Australia and Singapore, as well as the legal measures relating to dog registration and taxation in the United States of America, Singapore and Netherland.

The results of the study reveals that foreign legal measures place a strong emphasis on animal welfare. It starts with a dog registration process, neutering, and a fee that allows pet owners to voluntarily bring their dogs to registration. Establishing a minimum standard for pet owners to use is a basic practice when raising a dog. Dogs, herdsman and other peoples can coexist with minimal damage as well as the solution for those who can't continue raising dogs. The researcher therefore proposes a legal measure for raising large dogs that will lead to a continuation for the welfare of other pets by applying foreign legal measures within the country.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กรณีศึกษาสุนัขพันธุ์ใหญ่ ได้รับความอนุเคราะห์ ความเอาใจใส่ โอกาส ความเมตตา และความกรุณาอย่างสูงจากคณาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำ และคำปรึกษาที่ชี้ถึงหนทางการแก้ไข จนสามารถทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จเสร็จสิ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ดิเรก ควรสมาคม ที่ให้เกียรติมาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำชี้แนะอันมีค่าอย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ธิตี ไวกวี ประธานที่ปรึกษา ที่ได้ให้โอกาสและความช่วยเหลือต่าง ๆ ตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวรรณ รัตนเกษตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.นภันต์ คุณศิริพงษ์ชัย ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งกรุณาให้คำแนะนำ องค์ความรู้และชี้แนะแนวทางที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณนายสัตวแพทย์ ดร.อนิรุช เนื่องเม็ก ปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน และคุณนพรัตน์ ศิริธนิกุล เจ้าของฟาร์มเพาะสุนัขขนาดใหญ่ Dog Kigdom Kennel ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ จนทำให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีเนื้อหาที่บริบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณคุณกิจจา ทรงความเจริญ ประธานนักศึกษาปริญญาโท รุ่นที่ 3 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา และคุณสุนารีย์ ทรงความเจริญ ที่ติดตาม ให้ความช่วยเหลือและประดับประดาของผู้นักวิจัยให้ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา พี่ชายและญาติอาวุโสทุกท่านที่คอยสนับสนุนและอุปการะช่วยเหลือตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบคุณประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ บิดามารดา คณาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและผลักดันให้วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จ

อุษณีย์ เฟื่องอุย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
สมมุติฐานของการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา.....	5
ประโยชน์ของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายและประวัติของสุนัช	7
ประเภทการใช้ประโยชน์จากสุนัช	14
แนวคิด.....	18
ทฤษฎี.....	31
การจำแนกสุนัช	39
สุนัชพันธุ์ใหญ่.....	43
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	49
รูปแบบการวิจัย	49

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	51
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์.....	51
1. มุมมองของมนุษย์ต่อสัตว์และสถานะของสัตว์ตามกฎหมาย	51
2. สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์.....	53
3. สิทธิและเสรีภาพของสัตว์ในมุมมองของมนุษย์.....	53
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ของไทยและต่างประเทศ	55
1. กฎหมายไทย	55
1.1 กฎหมายไทยเกี่ยวกับสัตว์ในยุคนเก่า	55
1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	57
1.3 ประมวลกฎหมายอาญา.....	58
1.4 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557	59
1.5 มาตรการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์เลี้ยง	64
2. กฎหมายต่างประเทศ.....	69
2.1 ประมวลกฎหมายหมู่บ้านแห่งเซาท์ฮอลแลนด์ (Code of The Village of South Holland, Illinois) รัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	69
2.2 คำอธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย West's Annotated California Codes.....	71
2.3 พระราชบัญญัติสัตว์และนก บทที่ 7 มาตรา 59 และ มาตรา 80 กฎเกี่ยวกับสัตว์และนก (การออกใบอนุญาตและการควบคุมสุนัข) ของประเทศ	

สิงคโปร์ ANIMALS AND BIRDS ACT (CHAPTER 7, SECTIONS 59 AND 80) ANIMALS AND BIRDS (DOG LICENSING AND CONTROL) RULES79

2.4 กฎหมายสวัสดิภาพสัตว์ของรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย Animal Welfare Victoria	83
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนและเก็บภาษีสัตว์เลี้ยง.....	100
1. กฎหมายไทย	101
2. กฎหมายต่างประเทศ.....	102
2.1 ประเทศอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย.....	102
2.2 ประเทศสิงคโปร์ พระราชบัญญัติสัตว์เลี้ยงและนก บทที่ 7 มาตรา 59 และ มาตรา 80 กฎเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงและนก (การออกใบอนุญาตและการควบคุมสุนัข) ANIMALS AND BIRDS ACT (CHAPTER 7, SECTIONS 59 AND 80) DOG LICENSING AND CONTROL RULES.....	103
2.3 พระราชบัญญัติเทศบาล (Gemeentewet) และระเบียบเกี่ยวกับการจัดเก็บ และการฟ้นตัวของภาษีสุนัข ประจำปี 2008 (Verordening op de heffing en invordering van hondenbelasting 2008 หรือ Verordening hondenbelasting 2008) กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์	107
สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง ประเภทสุนัขในประเทศไทย	109
1. ปัญหาเรื่องความครอบคลุมของกฎหมายกับสัตว์เลี้ยง.....	109
2. ปัญหาในเรื่องของการบังคับใช้ที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง	110
3. ปัญหาเรื่องการค้าและการขึ้นทะเบียน การจัดเก็บภาษีที่ถูกต้องและแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย.....	113
4. การไม่กำหนดขอบเขตของความเหมาะสมตามกฎหมาย.....	114
5. ปัญหาจากวัฒนธรรมการเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทยและวินัยของผู้เลี้ยง.....	115
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	116
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	120
บทสรุป.....	120

ข้อเสนอนแนะ	122
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	131
ประวัติผู้วิจัย.....	164

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 : กะโหลกของสุนัข	7
ภาพที่ 2 : สุนัขป่าสายพันธุ์สีเทา	8
ภาพที่ 3 : สุนัขสายพันธุ์ Cocker Spaniel	9
ภาพที่ 4 : สุนัขสายพันธุ์ Irish Water Spaniel	10
ภาพที่ 5 : สุนัขสายพันธุ์ Irish Setter	10
ภาพที่ 6 : สุนัขสายพันธุ์ English Setter	11
ภาพที่ 7 : สุนัขสายพันธุ์ Gordon Setter	11
ภาพที่ 8 : สุนัขสายพันธุ์ Pointers	12
ภาพที่ 9 : สุนัขสายพันธุ์ Sussex Spaniel	12
ภาพที่ 10 : สุนัขสายพันธุ์ Chesapeake Bay Retriever	13
ภาพที่ 11 : สุนัขสายพันธุ์ Clumber Spaniel	13
ภาพที่ 12 : สุนัขสายพันธุ์โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ (Golden Retriever)	43
ภาพที่ 13 : สุนัขสายพันธุ์ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler)	44
ภาพที่ 14 : สุนัขสายพันธุ์พรีซาคานาเรียโอ (Presa Canario)	44
ภาพที่ 15 : สุนัขสายพันธุ์คอเคเซียน เชพเพิร์ด (Caucasian Shepherd)	44
ภาพที่ 16 : สุนัขสายพันธุ์เซนต์เบอร์นาร์ด (Saint Bernard)	45
ภาพที่ 17 : สุนัขสายพันธุ์ลาบราดอร์ (Labrador)	45
ภาพที่ 18 : สุนัขสายพันธุ์เซ็นทรัลเอเชียเชพเพิร์ดด็อก (Central Asian Shepherd Dog)	45
ภาพที่ 19 : สุนัขสายพันธุ์อลาสก้า มาลามิวท์ (Alaskan Malamute)	46
ภาพที่ 20 : สุนัขสายพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ด (German Shepherd)	46
ภาพที่ 21 : สุนัขสายพันธุ์โดเบอร์แมน (Doberman Pinscher)	46

ภาพที่ 22 : สุนัขสายพันธุ์คันทันกัลป์ (Kangal).....47

ภาพที่ 23 : สุนัขสายพันธุ์อิงลิช มาสทิฟฟ์ (English Mastiff)..... 47

ภาพที่ 24 : สุนัขสายพันธุ์นิวฟาวด์แลนด์ (Newfoundlands).....47

ภาพที่ 25 : สุนัขสายพันธุ์สเปนิช มาสทิฟฟ์ (Spanish Mastiff)48

ภาพที่ 27 : สภาพร่างกายสุนัข87

ภาพที่ 28 : ขนาดกรงชั้นต่ำสำหรับที่อยู่อาศัยต่อสุนัขโตเต็มวัย94

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุนัขถือเป็นสัตว์เลี้ยงยอดนิยมในบรรดาสัตว์เลี้ยงของมนุษย์ เนื่องจากมีรูปลักษณ์ที่น่ารัก มีนิสัยซื่อสัตย์เป็นมิตร กตัญญูและหาเลี้ยงได้ง่าย อีกทั้งมนุษย์เรายู่คู่กับสุนัขมายาวนานตั้งแต่อดีต ทำให้มีความผูกพันกันมาแต่โบราณ ซึ่งระยะแรกมนุษย์ได้นำสุนัขป่ามาเลี้ยงใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการล่าสัตว์และช่วยในการปกป้องตนเอง เช่น การล่าสัตว์หรือเฝ้าสมบัติบางอย่าง การเฝ้าฝูงสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์เลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหาร โดยมนุษย์ให้อาหารเป็นสิ่งตอบแทนต่อสุนัขเหล่านั้น แต่เนื่องจากสภาพสังคมและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา แรงกดดัน การแข่งขันที่มากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เกิดความเครียดหรือการเจ็บสภาวะอื่นใดที่ตัวมนุษย์เองไม่ชอบ จึงส่งผลให้วัตถุประสงค์การเลี้ยงสุนัขของมนุษย์มีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ปัจจุบันการเลี้ยงสุนัขนิยมเลี้ยงด้วยวัตถุประสงค์อย่างอื่นที่แปลกออกไปจากอดีต เช่น การเลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อนแก้เหงา¹ การเลี้ยงเพื่อเยียวยาจิตใจหรือการรักษาอาการป่วยของตนเอง การเลี้ยงเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ต่าง ๆ จากสัตว์เลี้ยง ส่งผลให้ลักษณะการเลี้ยงดูหรือการดูแลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเลี้ยง เช่น หากเป็นเลี้ยงสุนัขเพื่อเยียวยาจิตใจหรือรักษาอาการป่วยของตนเอง ลักษณะในการเลี้ยงดูสุนัขจะค่อนข้างพิถีพิถัน ได้รับความรักความใส่ใจอย่างเต็มเปี่ยม เนื่องจากสุนัขเปรียบเสมือนคนในครอบครัวหรือคนรักที่มารับความสุขสภาพจิตใจของผู้เลี้ยง แต่หากเป็นการเลี้ยงสุนัขนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางอาชีพ สุนัขอาจได้รับการเลี้ยงดูอย่างขาดความใส่ใจ เป็นการดูแลเพียงให้สุนัขของตนนั้นมีชีวิตรอดเพื่อก่อประโยชน์ทางอาชีพให้กับตน ซึ่งอาจเกิดผลกระทบตามมาอย่างหลากหลาย ทั้งปัญหาสุขภาพกายและจิตใจของสุนัข พฤติกรรมที่ไม่มีการควบคุมสุนัข ปัญหาสุนัขจรจัดที่หลุดออกมาโดยที่เจ้าของไม่ติดตาม ปัญหาความปลอดภัยของผู้คนรอบข้าง หรือปัญหาการเลี้ยงที่ผู้เลี้ยงไม่พึงประสงค์จะเลี้ยงต่อเพราะหมดประโยชน์ นำไปสู่การทิ้งขว้าง การลงโทษหรือกำจัดทิ้งอย่างโหดเหี้ยม

¹ บิลลี เรืองอุไร, มิตรภาพ (ศิลปะบำบัด, ศิลปะภาพพิมพ์ ภาควิชาจิตศิลป์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 2561), หน้า 1.

เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์และถือได้ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศน์ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ กับบริเวณแวดล้อมที่สิ่งมีชีวิตเหล่านี้ดำรงชีวิตอยู่² โดยที่มนุษย์สามารถถกฉวยประโยชน์จากสัตว์ได้มากมาย เช่น การนำมาประกอบอาหาร เป็นพาหนะหรือแรงงาน บรรทุกสิ่งของ ไถนา สัตว์บางชนิดให้ความเพลิดเพลินกับเจ้าของ เช่น นก แมว หมา ใช้ทำเครื่องนุ่งห่ม ใช้ทางการแพทย์สำหรับการทดลองตัวยาใหม่ ๆ รวมถึงการทำให้เกิดรายได้ในครอบครัวด้วยการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่ายเป็นอาหาร³ อีกทั้งยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง⁴ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานจากการแสวงหาผลประโยชน์อื่น ๆ เช่นฟาร์มเพาะพันธุ์ชายสัตว์เลี้ยง

ด้วยเหตุนี้จึงเกิดหลักเกณฑ์การป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับความคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม โดยการตราพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 หมวดที่ 6 เรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มาตรา 22 บัญญัติโดยมีใจความสำคัญว่า เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนอย่างเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และมาตรา 23 บัญญัติโดยมีใจความว่า ห้ามเจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งมีการระบุถึงบทลงโทษไว้ในหมวดท้ายของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

การออกกฎหมายมาบังคับเช่นนี้ ทำให้เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยเริ่มที่จะให้ความสำคัญกับสัตว์มากยิ่งขึ้น ประกอบกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ออกมาตรการทางกฎหมายมารองรับพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้มีการบังคับใช้อย่าง

² ภาควิชาพฤกษศาสตร์, ความรู้เสริมเกี่ยวกับป่าและสิ่งแวดล้อม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ค้นวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 จาก http://www.sc.chula.ac.th/courseware/2305103/add_topics/add2.htm

³ กลุ่มคนตัวดี, ประโยชน์ของสัตว์, Thai PBS PODCAST, ค้นวันที่ 5 มีนาคม 2564 จาก <https://www.thaipbspodcast.com/podcast/sunsmile/EP179-ประโยชน์ของสัตว์>

⁴ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, "ราชกิจจานุเบกษา," ed. หมายเหตุ เล่ม 131 ตอนที่ 87 ก(26 ธันวาคม 2557), หน้า 13.

สอดคล้องและเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติจริงกลับพบว่า การใช้ข้อบังคับดังกล่าว มีช่องโหว่ที่เกิดจากความไม่ชัดเจนในมาตรฐานการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งระบุไว้เพียงแค่ว่า “เหมาะสม” จึงเกิดเป็นข้อถกเถียงเป็นวงกว้างว่าอย่างไรจึงเหมาะสมแล้ว ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ อีกทั้งผลของพระราชบัญญัติสามารถใช้ได้เฉพาะกรณีที่มีผู้มาแจ้ง หรือเรียกร้องความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีข้อบังคับเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ใช้ได้ผลจริง และหากยังคงไม่สามารถทำให้พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ สังคมยังคงต้องพบปัญหา ระหว่างผู้เลี้ยงและสัตว์เลี้ยงที่นำไปสู่ผลกระทบเป็นวงกว้างต่อไป เช่น ชาวสุนัขพันธุ์บางแก้ว ถูกเจ้าของนำมาปล่อยทิ้งไว้ ไม่สามารถตามหาได้⁵ กลายเป็นสุนัขจรจัดที่สร้างปัญหาให้แก่สังคมต่อไป ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเสียหายทางทรัพย์สิน ปัญหาการถูกจู่โจมหรือผู้คนถูกรุมกัดจากฝูงสุนัขจรจัด หรือปัญหาความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมด้านสุขอนามัยที่ไม่เหมาะสม เห็นหมัดที่ติดตามสุนัขกระจ่ายไปทั่วพื้นที่ที่มีสุนัขจรจัด ชาวสุนัขสายพันธุ์ไซบีเรียนโดนเจ้าของ ทูบ-ตี-ทุมลงพื้น⁶ ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้คนในสังคมรอบข้าง ชาวสุนัข "เกรทเดน" ผอมโซ ที่ถูกเจ้าของทิ้งหลังเพาะพันธุ์แล้วขายไม่ออก โดยขณะเข้าช่วยเหลือพบสุนัขที่ยังคงมีชีวิตอยู่จำนวน 13 ตัว⁷ ซึ่งภาครัฐและเอกชนได้ประสานงานเข้าช่วยเหลือเรียบร้อยแล้ว แต่การช่วยเหลือเยียวยาย่อมมาพร้อมกับค่าใช้จ่าย ที่ถือว่าเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่สังคมต้องร่วมกันรับผิดชอบ หรือชาวสุนัขพันธุ์ใหญ่ “ร็อตไวเลอร์” พุงขี้กั๊กเด็กชาวต่างชาติวัย 2 ขวบ⁸ ได้รับความเจ็บสาหัส แพทย์ทำการรักษาเย็บแผลถึง 200 เข็ม ซึ่งเป็นข่าวที่สร้างความหวาดกลัวให้แก่สังคมเป็นอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าสุนัขไม่่ว่าจะขนาดใหญ่แค่ไหนก็สามารถได้รับผลกระทบจากการไม่เลี้ยงดูตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อยู่ดี เนื่องจากสุนัขเมื่อได้รับความเครียด ความกดดัน การดูแลอย่าง

⁵ ผู้จัดการออนไลน์, สะเทือนใจคนรักสุนัข! “บางแก้ว” ถูกนำมาปล่อยทิ้ง ยืนตากฝนรอเจ้าของไม่ยอมไปไหนอย่างน่าสงสาร, ค้นวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <https://mgronline.com/local/detail/9640000084912>

⁶ มติชนออนไลน์, คนรักหมาเศร้า เจ้าของทิ้งทูบ-เอาไม้ตี-ทุมลงพื้น น้องไซบีเรียน ร้องโหยหวนทุกคืน, ค้นวันที่ 5 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.matichon.co.th/social/news_3259994

⁷ Thai PBS, ช่วย 13 ชีวิต "เกรทเดน" ถูกทิ้งสภาพผอมโซ-ขาดสารอาหารรุนแรง, ค้นวันที่ 5 พ.ค. 2565 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/283110>

⁸ เดลินิวส์ ออนไลน์, คูชั๊ด ๆ วินาทีระทึก! ชาวบ้านรุมตี ร็อตไวเลอร์ ขี้กั๊กหน้อยต่างชาติวัย 2 ขวบ, ค้นวันที่ 5 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dailynews.co.th/news/1172277/>

ปล่อยปลละละเลย การเลี้ยงแบบทิ้งขว้าง การไม่สามารถควบคุมสุนัขของตนเองได้ หรือการไม่นำสุนัขเข้าสังคมให้ลดพฤติกรรมเชิงลบ สุนัขก็จะสามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ทั้งสิ้น และพฤติกรรมเชิงลบตรงนี้จะถูกแสดงออกมาโดยสร้างความเสียหายให้แก่ใครหรือทรัพย์สินใดไม่อาจรู้ได้ แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัขขนาดใหญ่ ย่อมมากกว่าความเสียหายจากสุนัขขนาดเล็กแน่นอน ดังนั้นหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในสุนัขขนาดใหญ่จึงมีผลกระทบต่อสังคมมากกว่า จึงควรมีการกำหนดหลักการปฏิบัติเฉพาะหรือไม่ เช่น การบังคับให้นำสุนัขขนาดใหญ่ออกไปสลายพลังงานภายในตัว ให้สุนัขได้แสดงออกซึ่งธรรมชาติของมัน เพื่อที่มันจะได้ไม่ระเบิดความรู้สึกเชิงลบออกมา จากการถูกเลี้ยงดูที่ไม่ตรงตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับหรือไม่

ความกว้างของคำว่า “สัตว์” ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 3 ให้ความหมายของคำว่า “สัตว์” ไว้ว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ มีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด⁹ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะกรณีสัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อใช้เป็นสัตว์เลี้ยง ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เท่านั้น โดยมุ่งเน้นศึกษากรณีสุนัขขนาดใหญ่ เนื่องจากผู้วิจัยต้องการกำหนดชนิดของสัตว์เลี้ยง และขนาดเป็นการเฉพาะ เพื่อกำหนดขอบเขตของสัตว์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ อีกทั้งสุนัขขนาดใหญ่สามารถสร้างปัญหาเป็นวงกว้างให้แก่สังคมในระยะยาวต่อไปได้มากกว่าสุนัขขนาดเล็ก โดยตระหนักถึงปัญหาที่พบเห็นจากข่าวโดยส่วนใหญ่และความเสียหายที่เห็นได้อย่างชัดเจนมากกว่ากลุ่มสุนัขขนาดเล็ก เพื่อปรับบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีขอบเขตในการเลี้ยงดูโดยเฉพาะ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และลดทอนความเสียหายทั้งแก่ตัวสุนัข ผู้เลี้ยงและสังคมรอบข้างอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

⁹ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, "ราชกิจจานุเบกษา," ed. เล่ม 131 ตอนที่ 87 ก(26 ธันวาคม 2557), หน้า 4.

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงหรือดูแลสัตว์เลี้ยงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่บังคับใช้ในประเทศไทย
3. เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายไทยกับต่างประเทศในการเลี้ยงหรือดูแลสุนัขขนาดใหญ่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและมาตรการที่เหมาะสม

สมมุติฐานของการศึกษา

มาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมการเลี้ยงสุนัขเป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง แต่ไม่อาจคุ้มครองได้อย่างครอบคลุมเนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดที่เจาะจงโดยจำแนกสัตว์เลี้ยงสุนัขตามลักษณะเฉพาะที่มีความต้องการในการเลี้ยงดู หรือการดูแลตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ดังนั้นควรเทียบเคียงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง กรณีสุนัขในต่างประเทศ เพื่อประสิทธิภาพในการใช้และเป็นแนวทางให้มาตรการทางกฎหมายในประเทศไทยพัฒนาไปอย่างครอบคลุมตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่แท้จริง

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 22 ประกาศจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2561 และข้อบัญญัติองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกรณีการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กรณีสุนัขที่มีขนาดใหญ่ เปรียบเทียบกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงและการดูแลสุนัขให้เป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งเป็นกฎหมายต่างประเทศอันได้แก่ 1. ประมวลกฎหมายหมู่บ้านแห่งเซาท์ฮอลแลนด์ (Code of The Village of South Holland, Illinois) รัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องของรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา West's Annotated California Codes 3. กฎหมายสวัสดิภาพสัตว์ของรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย Animal Welfare Victoria และ 4. พระราชบัญญัติสัตว์และนก (การออกใบอนุญาตและการควบคุมสุนัข) ของประเทศสิงคโปร์

ANIMALS AND BIRDS ACT (DOG LICENSING AND CONTROL) RULES และเปรียบเทียบกับ มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและภาษีสุนัขในต่างประเทศ อันได้แก่ 1. มาตรการทางกฎหมายแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศอเมริกา 2. พระราชบัญญัติสัตว์และนก (การออกใบอนุญาตและการควบคุมสุนัข) ของประเทศสิงคโปร์ ANIMALS AND BIRDS ACT (DOG LICENSING AND CONTROL) RULES และ 3. ระเบียบเกี่ยวกับการจัดเก็บและการฟื้นตัวของภาษีสุนัขปี 2008 (Verordening op de heffing en invordering van hondenbelasting 2008 หรือ Verordening hondenbelasting 2008) ของกรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อศึกษา มาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การเลี้ยงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเลี้ยงหรือดูแลสัตว์เลี้ยงสุนัขพันธุ์ใหญ่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศไทย
3. มีมาตรการทางกฎหมายที่ดูแลเฉพาะให้เป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ โดยเฉพาะสุนัขขนาดใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

“สุนัขพันธุ์ใหญ่” หมายความว่า เมื่อโตเต็มวัยจะมีขนาดลำตัวที่มีความสูงตั้งแต่ 61 เซนติเมตรขึ้นไปและมีน้ำหนักปกติตั้งแต่ 26 กิโลกรัมขึ้นไป

“สัตว์บ้าน” หมายความว่า สัตว์ที่มนุษย์นำมาเลี้ยงเป็นระยะเวลาอันนานจนขาดจากสภาพของความเป็นสัตว์ป่า ในที่นี้หมายถึง สุนัขและแมว เท่านั้น¹⁰

¹⁰ อัญชลี จัตุรงค์แสง, มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมาก (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2559), หน้า 10.

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและประวัติของสุนัข

สุนัขถูกจัดอยู่ในสปีชีส์ *Canis lupus* เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ออกลูกเป็นตัว มีขนปกคลุมร่างกาย มีเขี้ยว 2 คู่ วิวัฒนาการสำหรับฟันของสุนัขมาจากสัตว์กินเนื้อและล่าเหยื่อ ทำให้มีประสาทคมกลิ่นและการตามล่าเหยื่อที่ดีมาก นอกจากนี้สุนัขยังมีสัญชาตญาณในการทำงานเป็นกลุ่ม มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงและมีลักษณะการเดินที่ทิ้งน้ำหนักตัวบนนิ้วเท้า ส่งผลให้สุนัขวิ่งได้อย่างรวดเร็วและเคลื่อนไหวคล่องแคล่ว จึงจะเห็นได้ว่าสุนัขสามารถล่าสัตว์ที่มีขนาดใหญ่กว่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจากหลักฐานทางโบราณคดี มีการค้นพบซากฟอสซิลของสุนัขที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ในถ้ำ Goyet ในประเทศเบลเยียม ชื่อว่า Goyet Dog

ภาพที่ 1 : กะโหลกของสุนัข

ที่มา : http://www.clicker-dog.com/1dog_origin.html

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า a คือ Goyet Dog, b คือ สุนัขบ้าน และ c คือ สุนัขป่า เปรียบเทียบให้เห็นว่าลักษณะของกะโหลกมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่เนื่องจาก Goyet Dog มีนิสัยที่มักจะหิวกระหายอยู่เสมอ มีการล่าอาหารกันเป็นกลุ่ม มีปฏิภาณไหวพริบ และความฉลาด ทำให้มีพื้นที่สมองใหญ่กว่าสุนัขบ้านและสุนัขป่า

สุนัขตัวแรกของโลก กำเนิดขึ้นเมื่อหลายล้านปีมาแล้วในแถบขั้วโลกเหนือ โดยพบว่าบรรพบุรุษของสุนัขบ้านในยุคปัจจุบันคือสุนัขป่าสายพันธุ์สีเทา (Gray wolf)¹¹ หรือหมาป่าสีเทา (Canis lupus) หรือหมาป่ายูคอน หรือหมาป่าอลาสก้า อดีตพบได้ในแถบยูคอนของประเทศแคนาดา ซึ่งพวกมันสามารถรอดชีวิตจากการสูญพันธุ์ในเหตุการณ์สิ้นสุดยุคน้ำแข็งครั้งสุดท้ายได้เพราะว่า พวกมันได้ปรับเปลี่ยนอาหารที่เคยล่าจากสัตว์จำพวกม้าโบราณ มาเป็นกวางเรนเดียร์และกวางมูส ทำให้หมาป่าสีเทาอยู่รอดจากการสูญพันธุ์จนเหลือให้เราเห็นอยู่ในทุกวันนี้ โดยพวกมันมีหน้าตาคล้ายคลึงกับสุนัขสายพันธุ์ ไชปีเรียน ฮัสกี้ ในปัจจุบัน

ภาพที่ 2 : สุนัขป่าสายพันธุ์สีเทา

ที่มา : <https://www.sci.news/paleontology/yukon-wolves-diet-09542.html>

จากภาพที่ 2 แสดงถึงฝูงหมาป่าสีเทากำลังโฉบไล่ล่า ในช่วงปลายยุคไพลสโตซีน เมื่อประมาณ 25,000 ปีก่อน¹²

¹¹CLICKER DOG, ต้นกำเนิดสุนัข, ค้นวันที่ 6 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.clicker-dog.com/1dog_origin.html

¹² SCI NEWS, Yukon Wolves Survived Ice-Age Extinction Thanks to Changes in Their Diet, ค้นวันที่ จาก <https://www.sci.news/paleontology/yukon-wolves-diet-09542.html>

การค้นคว้าวิจัยและศึกษาเรื่องราวของสุนัขพบว่าได้เกิดขึ้นก่อนในแถบยุโรป อเมริกา อังกฤษและได้แพร่ขยายไปทั่วโลก สำหรับประเทศอังกฤษพบว่ามีการรวบรวมตั้งเป็นสมาคมผู้เลี้ยงสุนัขขึ้นในปี ค.ศ. 1859 โดยครั้งแรกได้จดทะเบียนรับรองสุนัขพันธุ์แท้จำนวน 40 สายพันธุ์ และได้จัดวิธีการรับรองสุนัขพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อความเหมาะสมถึง 2 ครั้ง ในปี ค.ศ. 1881 ทั้งยังให้การรับรองพันธุ์แท้ต่าง ๆ รวมเป็นจำนวน 46 สายพันธุ์ และเกิดการแก้ไขเพิ่มเติมการรับรองเป็นสุนัขพันธุ์แท้ครั้งสุดท้าย เมื่อปี ค.ศ.1974 ซึ่งมีสุนัขที่ให้การรับรองทั้งหมด 100 สายพันธุ์¹³

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดตั้งเป็นสมาคมผู้เลี้ยงสุนัขขึ้นในปี ค.ศ. 1878 โดยสุนัขพันธุ์แท้ชนิดแรกที่ได้จดทะเบียนในอเมริกามีทั้งสิ้น 9 สายพันธุ์¹⁴ คือ

ภาพที่ 3 : สุนัขสายพันธุ์ Cocker Spaniel

ที่มา : https://www.purina.com.au/-/media/project/purina/main/breeds/dog/mobile/dog_english-cocker-spaniel_mobile.jpg?h=300&la=en&w=375&hash=37B5B262ABCD6CD4B7A88E1175302443

1. สุนัขสายพันธุ์ค็อกเกอร์ สแปเนียล (Cocker Spaniel) เป็นสุนัขผู้ช่วยล่านก woodcock ซึ่งเป็นนกเดินดินที่ชอบอยู่ตามพุ่มไม้ สุนัขสายพันธุ์นี้มีหน้าที่ค้นหา ไล่ต่อน และเก็บเอานกที่ถูกล่ากลับมาให้นานให้มนุษย์ในหลายศตวรรษในยุโรป

¹³ Jojo house DOG MASTER, ต้นกำเนิดสุนัข, ค้นวันที่ 11 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.jojohouse.com/ต้นกำเนิดสุนัข/>

¹⁴ DOG I LIKE, 9 สุนัขพันธุ์แรกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนใน Akc ตอนที่ 1, ค้นวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/8832/>

ภาพที่ 4 : สุนัขสายพันธุ์ Irish Water Spaniel

ที่มา : <https://www.dogcarehelp.com/wp-content/uploads/2015/06/irish-water-spaniel.jpg>

2. สุนัขสายพันธุ์ไอริช วอเตอร์ สแปเนียล (Irish Water Spaniel) เป็นสุนัขที่มีความสามารถในการว่ายน้ำและล่าสัตว์เก่ง จึงเป็นที่นิยมของนักกีฬาล่าสัตว์ มันมีนิ้วเท้าที่เรียงกันคล้ายกับใบพายจึงทำให้ว่ายน้ำได้ยอดเยี่ยม ถือกำเนิดในประเทศไอร์แลนด์ โดยพัฒนาให้เป็นสุนัขที่มีความทนทานต่อความเย็นของน้ำในทะเลเหนือ เป็นสุนัขที่สูงสุดในสุนัขกลุ่มของสแปเนียล เนื่องจากมีขนาดตัวที่ค่อนข้างใหญ่ มีขนที่สามารถกันน้ำได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 5 : สุนัขสายพันธุ์ Irish Setter

ที่มา : https://image.freepik.com/free-photo/dog-portrait-green-outdoors_94676-208.jpg

3. สุนัขสายพันธุ์ไอริช เซตเตอร์ (Irish Setter) เป็นสุนัขที่มีความโดดเด่นในขนสีแดงมะฮอกกนีย์ โดยได้รับการพัฒนาให้มีความสวยงามมีจมูกกลมกลืนที่ดี เป็นสุนัขกีฬาที่มีรูปร่างและสีขนที่สวยงาม ทำให้เคยได้รับรางวัลชนะเลิศในเวทีการแสดงในปี ค.ศ. 1870

ภาพที่ 6 : สุนัขสายพันธุ์ English Setter

ที่มา : <https://i1.wp.com/projectupland.com/wp-content/uploads/2020/02/english-setter-in-a-field.jpg?w=1200&ssl=1>

4. สุนัขสายพันธุ์อิงลิช เซตเตอร์ (English Setter) ถือกำเนิดมานานกว่า 500 ปี ได้รับการพัฒนาให้เป็นสุนัขล่าสัตว์ที่ประเทศอังกฤษ จุดเด่นคือในระหว่างการล่าสัตว์ มันจะนั่งนิ่งในตำแหน่งของตัวเอง

ภาพที่ 7 : สุนัขสายพันธุ์ Gordon Setter

ที่มา : https://cdn.orvis.com/images/DBS_GorSet_1280.jpg

5. สุนัขสายพันธุ์กอร์ดอล เซตเตอร์ (Gordon Setter) เป็นสุนัขพันธุ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการล่าสัตว์ในเขตสกอตแลนด์ มีขนาดใหญ่ โดยพบว่าเมื่อสุนัขโตเต็มวัยสามารถมีน้ำหนักมากกว่า 40 กิโลกรัม

ภาพที่ 8 : สุนัขสายพันธุ์ Pointers

ที่มา : <https://www.akc.org/dog-breeds/pointer/>

6. สุนัขสายพันธุ์พอยเตอร์ (Pointers) เป็นสุนัขล่าเนื้อ มีความสามารถที่โดดเด่นในเรื่องของการล่าสัตว์เป็นอย่างมาก ด้วยจมูกที่ดมกลิ่นได้อย่างเฉียบคม และมีสัญชาตญาณในการล่าสูง สามารถเป็นผู้นำทางให้แก่นายพรานในการล่าสัตว์ได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 9 : สุนัขสายพันธุ์ Sussex Spaniel

ที่มา : <https://www.akc.org/dog-breeds/sussex-spaniel/>

7. สุนัขสายพันธุ์ซัสเซ็กซ์ (Sussex Spaniel) เป็นสุนัขที่มีขนาดเล็ก ขาที่สั้น ลักษณะเด่นคือขนสีตับทองคำ ทำให้เป็นสุนัขที่มีลักษณะเชิงองศา อดีตเคยเป็นที่นิยมเลี้ยงในประเทศอังกฤษ แต่ปัจจุบันพบว่า เป็นสุนัขสายพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์เนื่องจากมีตัวเลขการจดทะเบียนที่ต่ำ

ภาพที่ 10 : สุนัขสายพันธุ์ Chesapeake Bay Retriever

ที่มา : <https://www.vetstreet.com/dogs/chesapeake-bay-retriever>

8. สุนัขสายพันธุ์เซสซาพิค เบย์ รีทรีฟเวอร์ (Chesapeake Bay Retriever) เป็นสุนัขที่มีความสามารถล่าเบ็ดน้ำได้อย่างโดดเด่น เนื่องจากสามารถว่ายน้ำและตมกลืนได้เป็นอย่างดี ทั้งยังมีนิสัยกล้าหาญและสามารถทนอยู่ในน้ำที่เย็นจัดได้ ปัจจุบันจึงมักนำสุนัขสายพันธุ์นี้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสุนัขกู้ภัย ตรวจหาระเบิดและสารเสพติดอีกด้วย

ภาพที่ 11 : สุนัขสายพันธุ์ Clumber Spaniel

ที่มา : <https://besthqwallpapers.com/Uploads/20-4-2018/49082/thumb2-clumber-spaniel-4k-forest-pets-white-dog.jpg>

9. สุนัขสายพันธุ์คัลัมเบอร์ สแปเนียล (Clumber Spaniel) เป็นสุนัขล่านกที่มีความสามารถในการตมกลืนสูง มีความว่องไวและในอดีตเป็นสุนัขพันธุ์ที่ได้รับความนิยมในราชวงศ์อังกฤษ ปัจจุบันประสบปัญหาใกล้จะสูญพันธุ์เนื่องจากมีตัวเลขการจดทะเบียนที่ค่อนข้างต่ำ

จะเห็นได้ว่าสุนัขที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในยุคแรกนี้ มักเป็นสุนัขที่ใช้ในการล่าสัตว์และการกีฬา เนื่องจากถูกพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการตามสภาพสังคมของมนุษย์ โดยบางสายพันธุ์อาจมีประวัติที่ยาวนาน บางสายพันธุ์อาจได้รับความนิยมในสังคมชั้นสูงหรือราชวงศ์¹⁵

นักวิทยาศาสตร์ ได้วิเคราะห์ว่าต้นกำเนิดของสุนัขอาจมาจากการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างสุนัขจิ้งจอกและสุนัขป่า เนื่องจากในอดีตหลายล้านปีก่อน โลกของเรามีแผ่นดินที่เชื่อมติดกันเป็นผืนเดียว แต่การเคลื่อนที่ของเปลือกโลกยังดำเนินการต่อ ทำให้แผ่นดินผืนเดียวนั้นถูกแบ่งแยกออกจากกัน เกิดเป็นทวีปต่าง ๆ สุนัขจึงกระจายไปตามทวีปต่างๆ เกิดการปรับตัวเกิดวิวัฒนาการภายนอกสำหรับการมีชีวิตรอดตามสภาพภูมิอากาศ เกิดผสมข้ามสายพันธุ์เพื่อเพิ่มประชากรในฝูง ถูกมนุษย์จับผสมพันธุ์เพื่อพัฒนาสายพันธุ์ที่แตกต่างหรือให้ตรงความต้องการในการใช้งานของมนุษย์ จนสุนัขมีรูปร่างหน้าตาและความสามารถที่หลากหลายอย่างที่พบเห็นได้ในปัจจุบัน

ประเภทการใช้ประโยชน์จากสุนัข

สุนัขเป็นสัตว์ที่มีความสัมพันธ์ในการพึ่งพาผลประโยชน์ระหว่างกันของมนุษย์กับสัตว์มานาน แม้ไม่อาจยืนยันได้ชัดเจนว่าจุดเริ่มต้นนั้นมาจากที่ใด แต่เพราะสุนัขมีความเฉลียวฉลาด มีความสามารถรอบตัว รู้จักการเอาตัวรอด การปรับตัวให้เข้าสังคมกับฝูง การปรับตัวเข้าสังคมของมนุษย์ และเป็นสัตว์สังคม ดังนั้นมนุษย์จึงนำมันมาเลี้ยงเพื่อใช้งานในรูปแบบต่าง ๆ อย่างแพร่หลายทั่วโลก เช่น ในยุคอียิปต์โบราณ พบการบูชาสุนัขเป็นเทพเจ้า โดยเชื่อว่าเทพเจ้าสามารถส่งวิญญาณมนุษย์ได้เมื่อราว 2,800 ปีที่แล้ว และเทพเจ้าองค์นั้นมีชื่อว่า “ANUBIS” เป็นเทพเจ้าที่มีลักษณะลำตัวเป็นมนุษย์แต่ส่วนศีรษะเป็นสุนัข และในประเทศจีนเองพบว่ามีความเชื่อในสุนัขเช่นกัน โดยชาวจีนเชื่อว่าสุนัขที่มีลักษณะคล้ายสุนัขพันธุ์ปักกิ่งที่มีชื่อว่า “Fu” จะเป็นสุนัขที่มีความซื่อสัตย์และจะนำความเจริญมาให้¹⁶ อีกทั้งยังพบการใช้ประโยชน์จากสุนัขในด้านอื่นอีก เช่น นำสุนัขมาต้อนฝูงสัตว์ ใช้เป็นพาหนะในการลากจูง ใช้ความสามารถของสุนัขในการล่าสัตว์ การอารักขา หรือการนำเนื้อหนังหรือกระดูกมาตัดชนเพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มหรือเครื่องประดับ เป็นต้น ดังนั้นในการแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่มนุษย์ได้จากสุนัขนั้น สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

¹⁵ DOG I LIKE, 9 สุนัขพันธุ์แรกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนใน Akc ตอนที่ 2, ค้นวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 จาก

<https://www.dogilike.com/content/tip/8863/>

¹⁶ Jojo house DOG MASTER, ที่อ้างแล้ว

1. เพื่อใช้เป็นอาหาร

การกินสุนัขถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่พบเห็นจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น ประเทศจีนพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บ่งบอกวามนุษย์มีการบริโภคเนื้อสุนัขมานานกว่า 3,000 ปี¹⁷ แม้กระทั่งในปัจจุบันยังคงพบเห็นการบริโภคเนื้อสุนัขอยู่ในหลายประเทศ เช่น ประเทศจีนที่บริโภคมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน ประเทศเวียดนามที่พบภัตตาคารอาหารเนื้อสุนัขที่มีจำหน่ายทั่วไปในกรุงฮานอย¹⁸ หรือประเทศเกาหลีใต้ ที่การบริโภคเนื้อสุนัขเป็นสิ่งถูกกฎหมายและเป็นเรื่องปกติ โดยผู้ที่รับประทานเนื้อสุนัขส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งมีความเชื่อว่าเนื้อสุนัขมีประโยชน์ทางการรักษาโรค เป็นยาชั้นดีที่จะช่วยเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรง และการบริโภคนั้นหากทำการทุบตีและทารุณสุนัขก่อนที่ลงมือฆ่า จะทำให้สารอะดรีนาลีนที่หลั่งออกมานั้นส่งผลให้เนื้อสุนัขเหนียวนุ่ม มีรสชาติมากยิ่งขึ้น¹⁹

2. เพื่อใช้เป็นพาหนะ

คำว่า “พาหนะ” มีความหมายว่าเครื่องนำไป, เครื่องขับเคลื่อน, สัตว์สำหรับขี่บรรทุกหรือลากเข็นมีขาง ม้า โค กระบือ เป็นต้น เรียกว่า สัตว์พาหนะ, ยานต่าง ๆ มีรถและเรือ เป็นต้น เรียกว่า ยานพาหนะ²⁰ ดังนั้น เมื่อมนุษย์ใช้ประโยชน์จากสุนัขในการบรรทุกสิ่งของหรือลากเข็นสุนัขจึงสามารถเป็นสัตว์พาหนะได้ และเมื่อย้อนอดีตกลับไปราว 10,000 ปี ในดินแดนแถบที่มีหิมะปกคลุม มนุษย์นำสุนัขป่ามาฝึกเอาไว้ใช้งานต่าง ๆ จนเกิดเป็นสุนัขลากเลื่อน (Sled dogs) เอาไว้ใช้งาน ซึ่งในปีค.ศ. 1925 เมือง Nome รัฐอลาสก้า ได้เกิดโรคระบาดหนักในฤดูหนาว ทำให้การเดินทางถูกตัดขาดเนื่องจากมีหิมะสีขาวปกคลุมไปทั่วผืนดิน โดยยาและวัคซีนในขณะนั้นถูกนำส่งมาทางรถไฟในเมืองที่ห่างออกไปประมาณ 1,000 กิโลเมตร ทำให้ต้องใช้ในการเดินทางด้วยสุนัขลากเลื่อนเข้ามาช่วย โดยมีสุนัขที่ชื่อ Balto เป็นจ่าฝูง ใช้เวลาเดินทางกว่า 5 วัน จนสามารถนำยาและวัคซีนเข้ามาและช่วยชีวิตผู้คนในเมืองได้ วีรกรรมครั้งนี้จึงถูกเล่าขานและรำลึกถึงเหตุการณ์โดยการจัดการแข่งขันสุนัขลากเลื่อนขึ้นทุกปี²¹ ดังนั้นแม้ในปัจจุบันจะมี

¹⁷ DOG I LIKE, "เนื้อสุนัข" วัฒนธรรมการกินที่ทั่วโลกต่อต้าน!!, ค้นวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/1653/>

¹⁸ NEWS18, เวียดนามวอนเลิกกินเนื้อหมา แต่ยากเพราะฝังลึกในนิสัย, ค้นวันที่ 10 พ.ค. 2565 จาก <https://www.newtv.co.th/news/21365>

¹⁹ ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ, วัฒนธรรมกินเนื้อสุนัขในเกาหลีใต้ กับความท้าทายดลเลอร์ฟเมนูเจ้าตูบในโอลิมปิกฤดูหนาว 2018, ค้นวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 จาก <https://thestandard.co/save-korean-dogs/>

²⁰ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, ระบบค้นหาคำศัพท์, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://dictionary.orst.go.th/>

²¹ DOG I LIKE, ตามติดชีวิตหนาวสุดขั้วของน้องหมาลากเลื่อน, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/6376/>

ยานพาหนะอย่างอื่นที่สามารถเดินทางได้ดีกว่าสุนัขลากเลื่อน แต่การใช้สุนัขลากเลื่อนในหลายประเทศยังคงไม่หายไป เนื่องจากยังคงมีประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อีก เช่น ในด้านการส่งเสริมกิจกรรมในประเทศและกิจการการท่องเที่ยว ยกตัวอย่างประเทศแคนาดา พบว่ามีการจัดแข่งขันสุนัขลากเลื่อนฤดูหนาว ปี 2022 และงานสมพันธ์นานาชาติกีฬาสุนัขลากเลื่อนโลกในเมืองมาโดนาของลัตเวีย²² หรือประเทศสวีเดนเป็นประเทศที่มีหิมะปกคลุมตลอดทั้งปี จึงมีการเที่ยวชมเมืองด้วยสุนัขลากเลื่อน ซึ่งเป็นทัวร์ที่จะพาชมทัศนียภาพของภูเขาและธารน้ำแข็งที่สวยงาม อีกทั้งยังพาไปยังจุดที่สูงที่สุดในประเทศสวีเดนอีกด้วย²³

3. เพื่อความเพลิดเพลิน

การเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นเพื่อนแก้เหงา หรือเลี้ยงสัตว์เป็นงานอดิเรกล้วนแต่จัดเป็นส่วนหนึ่งของนันทนาการทั้งสิ้น โดยค่านันทนาการ มีความหมายว่า กิจกรรมที่ทำตามสมัครใจในยามว่าง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียด การสร้ารอยใจ²⁴ ดังนั้น นันทนาการจึงจัดเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความสมดุลในชีวิตทั้งในด้านการทำงาน การเรียน การพักผ่อน ตลอดจนช่วยคลายความเครียดในตัวบุคคลได้ ซึ่งการเลี้ยงสัตว์เพื่อความเพลิดเพลินจัดเป็นการนันทนาการชีวิตอย่างหนึ่ง เช่น แมวหรือสุนัข โดยการเลี้ยงสัตว์ประเภทนี้มักมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้ง เนื่องจากความผูกพันที่เลี้ยงเสมือนลูก และสุนัขเป็นสัตว์ที่มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดีต่อเจ้าของสูง จึงนิยมเลี้ยงสุนัขไว้เป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้าน

4. เพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม

ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ หนังสัตว์และขนสัตว์ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มปกป้องร่างกายจากสภาพอากาศที่หนาวเหน็บมาอย่างยาวนาน และในอดีตพวกมันยังมีภาพลักษณ์เชื่อมโยงกับความเชื่อเหนือธรรมชาติด้วย เช่น นายพรานในอดีตที่มักผูกหนังสิงโตที่เอว หรือพาดที่ป่า โดยเชื่อว่าจะได้รับความแข็งแรงจากสัตว์ผู้คนได้ ทำให้ชิ้นส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ถูกพัฒนาและนำมาเป็นเครื่องประดับในปัจจุบัน เช่น ชุดเสื้อขนเออร์มิน ตัวเซบิล ตัวบีเวอร์ และหนูชินซิลลา (Chinchilla) ผ้าพันคอขนมิงค์ กระเป๋าถือขนสุนัขจิ้งจอก รองเท้าขนจิงโจ้ เสื้อคลุมขนแรคคูน กระเป๋าหนังจระเข้หรือหนังงู รองเท้าหนังแกะ เป็นต้น²⁵ และความต้องการทาง

²² XINHUA THAI NEWS SERVICE, ลัตเวียแข่ง “สุนัขลากเลื่อน” กลางหิมะขาว, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.xinhua.com/inter/258095_20220125

²³ Melissa Breyer, 5 Destinations for Dog Sledding Tours around the World, ค้นวันที่ 12 พ.ค. 2565 จาก <https://www.treehugger.com/destinations-dog-sledding-tours-around-the-world-4858104>

²⁴ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, “ระบบค้นหาคำศัพท์”

²⁵ GQ Thailand, อ่านแฟชั่น เรื่องราวของอุตสาหกรรมขนสัตว์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน, ค้นวันที่ 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.gqthailand.com/style/article/story-of-fur-fashion>

แพชชั่นที่มีมากขึ้นตามความต้องการของประชากรมนุษย์ ทำให้เกิดเป็นธุรกิจเสื้อผ้าหนังสัตว์มากมาย โดยหนึ่งในกิจการเช่นนั้นคือฟาร์มขนสัตว์แห่งหนึ่งในประเทศฟินแลนด์ ที่เลี้ยงสุนัขจิ้งจอกโดยการขุนให้มันอ้วนจนมีน้ำหนักตัวมากกว่าสุนัขจิ้งจอกปกติถึง 5 เท่า บางตัวมีน้ำหนักมากถึง 19 กิโลกรัม ซึ่งต่างจากปกติที่จะมีน้ำหนักเฉลี่ยอยู่ที่ 3.5 กิโลกรัมเท่านั้น ทำให้มันไม่สามารถเดินหรือมองเห็นได้ ก่อนจะถูกฆ่าทิ้งเพื่อนำขนไปใช้ผลิตเสื้อผ้า และการทำเสื้อโค้ทหนึ่งตัวที่มีหมวกสูดและแจ็คเก็ตนั้น อาจใช้สุนัขจิ้งจอกขนาดตัวปกติถึง 10-20 ตัว ที่เดียว นี่จึงเป็นเหตุผลของการขุนสุนัขจิ้งจอกให้อ้วนเกินกว่าปกติเพื่อต้องการเพิ่มปริมาณขนให้มากขึ้น เป็นผลพวงของอุตสาหกรรมจากขนสัตว์ซึ่งเป็นธุรกิจที่แสวงหาแต่ผลกำไรโดยไม่สนใจต่อผลกระทบอื่นใด โดยเฉพาะสัตว์ที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือ²⁶

5. เพื่อใช้ประโยชน์อื่น ๆ

การเลี้ยงสุนัขของมนุษย์ นอกจากเพื่อประโยชน์ตามข้างต้นแล้วยังสามารถใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นได้อีกในปัจจุบัน ซึ่งเป็นวิวัฒนาการที่คู่กันมาตามเวลาระหว่างมนุษย์และสุนัข เช่น ตามความเชื่อของชาวอียิปต์ มีการใช้สุนัขเป็นตัวแทนในการบูชาเทพอานูบิส ซึ่งเป็นเทพที่มีรูปร่างเป็นคนแต่มีหัวเป็นสุนัข โดยเชื่อว่าเทพองค์นี้จะนำวิญญาณของมนุษย์ไปพบเทพโอซิริส เพื่อรับการพิพากษา หากมองในมุมมองปัจจุบันอาจเป็นเพียงการสร้างเชื่อเพื่ออำนวยความสะดวกปกครองคนในขณะนั้นก็เป็นได้ การใช้สุนัขเป็นตัวแทนเพื่อการบูชาสิ่งต่าง ๆ เช่น ชาวสเปนและชาวโรมันที่จะใช้สุนัขสังเวทเพื่อบูชาในศึกสงคราม ราชวงศ์ซางในจีนโบราณจะฆ่าสุนัขเพื่อใช้สังเวทเทพเจ้าแห่งพายุ หรือชาวมิโนอันแห่งเกาะครีตในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน จะใช้สุนัขในการเช่นสรวงเทพเจ้าแห่งพื้นพิภพ²⁷ เป็นต้น การใช้สุนัขเพื่อประกอบอาชีพ เช่น ธุรกิจการค้าสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัข ฟาร์มเพาะสุนัขเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ที่สนใจเลี้ยง ธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยง เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่ไม่อาจเลี้ยงสัตว์ได้ภายในความปกครองของตนเอง ธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงหรือคลินิกรักษาและดูแลสุขภาพสัตว์เลี้ยง สำหรับกรณีที่เจ้าของมีความจำเป็นชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งที่ไม่อาจดูแลสัตว์เลี้ยงด้วยตัวเองได้ หรือสัตว์เลี้ยงของตนเกิดปัญหาด้านสุขภาพ จึงต้องนำสัตว์เลี้ยงมาใช้บริการธุรกิจจำพวกนี้²⁸ ธุรกิจฝึกอบรมสัตว์เลี้ยง เนื่องจากปัจจุบันผู้เลี้ยงเล็งเห็นความสำคัญของสัตว์เลี้ยงที่เปรียบเสมือนคนในครอบครัวส่วนหนึ่ง จึงมี

²⁶ TERO ENTERTAINMENT, เผยภาพน่าตกใจ หมาจิ้งจอกโดนขุนจนอ้วนผละพิดธรรมชาติ ก่อนเชือดเอาขนทำเสื้อผ้า, ค้นวันที่ 12 พ.ค. 2565 จาก <https://teroasia.com/news/109292>

²⁷ DOG I LIKE, ย่อเรื่องราวของสุนัขกับมนุษย์นาน 30,000 ปี ให้จบภายใน 5 นาที, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/8199/>

²⁸ Kapook Money, 9 ธุรกิจสัตว์เลี้ยงมาแรง สร้างรายได้ปี 2562, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://money.kapook.com/view207878.html>

ความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำให้น้องหมาเชื่อฟังคำสั่ง ซึ่งธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงมากมายที่อ้างในข้างต้นนี้ พบอัตราการเติบโตปีละไม่ต่ำกว่า 10-15%²⁹ โดยถือว่าเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ อีกอาชีพหนึ่งเลยทีเดียว

แนวคิด

1. มุมมองของมนุษย์ที่มีต่อสถานะของสัตว์

ในธรรมชาติดิพบสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของระบบนิเวศวิทยา มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ตามธรรมชาติมาตั้งแต่อดีต ย้อนไปตั้งแต่ยุคหินเก่าประมาณ 2.5 ล้านปีที่แล้ว จุดเริ่มต้นในความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสัตว์คือการเป็นอาหาร ข้อมูลทางประวัติศาสตร์พบว่ามนุษย์เริ่มล่าสัตว์เพื่อนำมาเป็นอาหารตั้งแต่ยุคหินเก่า โดยล่าสัตว์ขนาดใหญ่เนื่องจากมีเนื้อที่ปริมาณมากกว่าสัตว์ขนาดเล็ก จนเมื่อเข้าสู่ยุคหินกลางและยุคหินใหม่ มนุษย์จึงเริ่มรู้จักการเลี้ยงสัตว์และใช้ประโยชน์อื่น ๆ จากสัตว์เหล่านั้น เช่น การเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อกินเนื้อหรือรีดนม การนำกระดูกของสัตว์มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นเครื่องมือทำงาน ป้องกันตัว หรือเป็นเครื่องประดับ การนำหนังสัตว์มานุ่งห่มสร้างความอบอุ่นหรือนำมาสร้างเป็นส่วนประกอบของที่อยู่อาศัย ต่อมาจึงมีการนำสัตว์มาใช้แรงงานหรือใช้เป็นพาหนะในการเคลื่อนที่ รวมถึงการใช้สัตว์ในศึกสงคราม นอกจากนี้ยังพบว่าสัตว์บางชนิดยังถูกนำมาใช้เป็นยารักษาโรคอีกด้วย ตลอดจนมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อความเพลิดเพลิน³⁰

จึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์และสัตว์นั้นมีมาโดยตลอด เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่มนุษย์ใช้ประโยชน์จากสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานการดำรงชีพของมนุษย์ และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับมนุษย์นี้ ทำให้สัตว์เข้ามามีบทบาทในวัฒนธรรมประเพณีของมนุษย์ด้วย ทั้งในด้านความเชื่อ หรือการใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในสมัยที่วิทยาศาสตร์ยังไม่อาจพิสูจน์ได้ รวมถึงความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ในเชิงศาสนา บางวัฒนธรรมมีความเชื่อว่าสัตว์เป็นผู้สร้างโลก เช่นนิทานพื้นบ้านของชาวพื้นเมืองในออสเตรเลีย เชื่อว่าโลกถูกสร้างขึ้นโดยเริ่มมาจากการต่อสู้ของนกสองพี่น้อง หรือความเชื่อของชาวอินเดียนแดงหรือบางชนเผ่าในทวีปแอฟริกาที่เชื่อว่ามนุษย์สืบเชื้อสายมาจากสัตว์ เมื่อสัตว์บางชนิดได้เข้ามาเป็น

²⁹ OKMD, ธุรกิจสัตว์เลี้ยงแสนรักของเหล่า Pet Lovers, ค้นวันที่ 12 พ.ค. 2565 จาก <https://www.okmd.or.th/okmd-kratooktomkit/4286/>

³⁰ ศรีัญญา แจ้งซ่า, ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, นิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562), หน้า 18-19.

ส่วนหนึ่งของความเชื่อแล้ว ก็นำไปสู่การปฏิบัติต่อสัตว์นั้นดีกว่าสัตว์ชนิดอื่น เช่น การให้ความเคารพ การปกป้องรักษา หรือละเว้นจากการฆ่าสัตว์ที่เป็นที่เคารพโดยไม่จำเป็น³¹

ปัจจุบัน ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ในหลาย ๆ เรื่องได้สูญหายไป เนื่องจากความเจริญทางความคิดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถพิสูจน์และอธิบายได้ ให้ความสำคัญและความเคารพต่อสัตว์บางชนิดตามความเชื่อในอดีตได้ลดน้อยลง ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ในสังคมสมัยใหม่จึงอยู่ในลักษณะที่เป็นการใช้สัตว์เพื่อประโยชน์ของมนุษย์เป็นหลัก แต่ความเชื่อทางประเพณีหรือศาสนายังคงมีเพียงส่วนน้อย ดังนั้น การปฏิบัติของคนต่อสัตว์ในสังคมแต่ละยุคสมัยจึงแตกต่างกันออกไป

แนวความคิดเกี่ยวกับสถานะภาพของสัตว์เพื่อพิจารณากับประโยชน์ของมนุษย์ตามแนวคิดที่บอกว่าผลประโยชน์ของสัตว์อยู่ภายใต้ผลประโยชน์ของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 3 แนวคิดได้แก่

1.1 แนวคิดที่ว่าผลประโยชน์ของสัตว์อยู่ภายใต้ผลประโยชน์ของมนุษย์

ในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) มีความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเจริญรุ่งเรืองอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ทำให้เกิดแนวคิดที่มนุษย์จะประสบผลสำเร็จ มีความสุขและมีอิสรภาพโดยสมบูรณ์ต่อเมื่อสามารถเอาชนะหรือพิชิตธรรมชาติได้จากการเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งการพิชิตธรรมชาติ (conquest of nature) หรือการครอบครองธรรมชาติ (dominion over nature) หรือการเป็นนายของธรรมชาติ (mastery of/over nature) นี้ยังสอดคล้องกับคัมภีร์ไบเบิลของศาสนาคริสต์ ที่มีคำสอนว่าพระเจ้าได้สร้างมนุษย์และอวยพรให้มนุษย์มีลูกหลานเต็มแผ่นดิน ยึดครองแผ่นดิน ครอบครองปลาในทะเล นกในอากาศ สัตว์บนพื้นดิน พืชผักและต้นไม้ทั้งหลายคืออาหารของมนุษย์³² ส่งผลให้แนวคิดดังกล่าวมองว่ามนุษย์มีสถานะภาพเหนือกว่าสัตว์เพราะมนุษย์นั้นมีสติปัญญา และอริสโตเติล (Aristotle) นักคิดแห่งยุคมองว่าห่วงโซ่ของสิ่งมีชีวิตใดที่อยู่ในลำดับต่ำกว่าห่วงโซ่อื่น ห่วงโซ่นั้นถูกสร้างมาเพื่อสิ่งที่อยู่ในลำดับขั้นที่เหนือกว่า เช่น พืชถูกกินโดยแมลง แมลงถูกกินโดยกบ และกบถูกกินโดยงู แต่มนุษย์สามารถกินได้ทั้งกบและงู³³ ดังนั้น สัตว์จึงอยู่ในลำดับขั้นที่ถูกสร้างมาเพื่อมนุษย์ เปรียบเสมือนทาส สัตว์ต่าง ๆ จึงถูกปฏิบัติได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินหรือเครื่องมือในการใช้ประโยชน์ของมนุษย์เท่านั้น

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19-20.

³² พระพรหมคุณาภรณ์, มองสันติภาพโลก ผ่านภูมิหลังอารยธรรมโลกาภิวัตน์, ม.ป.ท., ค้นวันที่ 20 กันยายน 2565 จาก <https://peaceresourcecollaborative.org/theories/society-identity-culture/worldpeace#>

³³ บ้านจอมยุทธ, นิเวศวิทยา, ค้นวันที่ 22 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.baanjomuyut.com/library/ecology/>

เรเน่ เดการ์ต (René Descartes) คิดว่าเพราะสัตว์ไม่อาจพูดได้ สัตว์จึงมีสถานะเหมือนเครื่องจักร เสียงร้องของสัตว์ที่ถูกทรมานหรือถูกทำร้ายเป็นเพียงเสียงของเครื่องจักรเท่านั้น เสียงร้องเหล่านี้ไม่ได้เป็นสิ่งที่แสดงถึงความรู้สึกเจ็บปวดแต่อย่างใด และสิ่ง ๆ หนึ่งไม่อาจจะรู้สึกเจ็บปวดได้หากสิ่งนั้นไร้สติ (consciousness) ที่จะรับรู้ความเจ็บปวด และเพราะสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีเหตุผล ดังนั้นสัตว์จึงไม่มีจิต สัตว์จึงไม่อาจรู้สึกเจ็บปวดได้³⁴

นักปรัชญาในสมัยศตวรรษที่ 17 เช่น ซามูเอล พิวเฟนดอฟ (Samuel Pufendorf) มองว่าสัตว์ไม่มีสิทธิโดยเนื้อแท้อยู่แล้ว และมนุษย์มีสิทธิอย่างเต็มที่ที่จะฆ่าสัตว์เพื่อการแสวงหาประโยชน์ของมนุษย์, เดวิด ฮูม (David Hume) มองว่าสัตว์ไม่มีสิทธิที่จะได้รับความยุติธรรมเทียบเท่ากับมนุษย์เพราะมนุษย์ไม่มีสัมพันธภาพกับสัตว์ ความเกี่ยวพันกับสัตว์ไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นสัมพันธภาพ ไม่อาจเทียบเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมได้ มนุษย์จึงมีอำนาจบังคับสั่งการกับสัตว์ได้อย่างสมบูรณ์³⁵

กล่าวโดยสรุปได้ว่าสถานะของสัตว์ตามแนวคิดนี้คือ สัตว์เป็นสิ่งที่พระเจ้าสร้างขึ้นเพื่อนำมารับใช้มนุษย์ เป็นไปตามห่วงโซ่ของธรรมชาติ จึงไม่มีความจำเป็นอย่างใดที่มนุษย์จะต้องคุ้มครอง และสัตว์เป็นสิ่งที่ไม่มีเหตุผล สติ หรือจิตวิญญาณ ไม่สามารถมีความพึงพอใจหรือความปรารถนาได้ อีกทั้งพวกมันไม่มีภาษา สัตว์จึงมีประโยชน์เหมือนเครื่องจักรยนต์หรือทรัพย์สินของมนุษย์ และมนุษย์สามารถปฏิบัติต่อสัตว์อย่างไรก็ได้

1.2 แนวคิดที่ว่าผลประโยชน์ของสัตว์มีความเกี่ยวพันกับผลประโยชน์ของมนุษย์

เป็นแนวคิดที่ขัดแย้งกับแนวคิดที่ 1 เพราะมนุษย์ไม่ควรมองสัตว์เป็นทรัพย์สินถึงแม้สัตว์จะไม่มีสถานะและสิทธิอย่างใด ๆ ในทางศีลธรรมและกฎหมาย แต่สัตว์ไม่สมควรที่จะได้รับการกระทำที่ทารุณโดยไม่จำเป็น สำหรับมนุษย์การกระทำทารุณสัตว์อย่างขาดสติถือว่าเป็นการลดระดับความเป็นมนุษย์ในตัวเองอย่างร้ายแรง และเป็นการกระทำที่ชั่วร้ายหรือผิดได้

อเล็กซานเดอร์ โป๊ป (Alexander Pope) กล่าวว่า มนุษย์อาจมีสิทธิที่จะทำให้ลายสัตว์ได้หากสัตว์นั้นเป็นภัยร้ายแรงต่อมนุษย์หรือในกรณีอื่น ๆ แต่มนุษย์ไม่ควรตัดสิทธิของสัตว์ในการที่จะมีชีวิตและดำรงชีพตามธรรมชาติ จอห์น ล็อก (John lock) เห็นว่า เมื่อเป็นการใช้อย่างมีคุณธรรม ใครก็สามารถทำลายตัวเองหรือสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในความครอบครองหรือเป็นทรัพย์สินของตนได้ ขณะเดียวกัน จอห์น รอลส์ (John Rawls) มองว่า สัตว์ไม่มีความสามารถที่จะมองว่าอะไรคือความดี อะไรคือความยุติธรรม มนุษย์ที่เป็นผู้มีศีลธรรมจึงเป็นตัวแปรให้แก่สัตว์ที่

³⁴ ปวงชน อุณจะนำ, "สัตว์กับสิทธิ: ทฤษฎีการเมืองว่าด้วยการปลดปล่อยสัตว์," วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 16, 1 (2562), หน้า 128.

³⁵ สถาบันพระปกเกล้า, ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, ed. ชมพูนุท ตั้งถาวร, ครั้งที่พิมพ์ (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2562), หน้า 8.

แสดงออกถึงความรู้สึกเจ็บปวด ความเห็นอกเห็นใจจากมนุษย์ ดังนั้นสัตว์จึงควรได้รับการดูแล และการเจริญเติบโตจากมนุษย์³⁶

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้จะมองว่าสัตว์ไม่มีสิทธิหรือสถานะตามกฎหมายอย่างใด ๆ แต่มนุษย์ยังคงมีหน้าที่ทางศีลธรรมที่จะไม่กระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ ซึ่งการกระทำเช่นนี้เสมือนเป็นการรักษาศีลธรรมในตัวเอง และการทารุณกรรมต่อสัตว์อาจส่งผลให้บุคคลที่ทรมาณสัตว์เหล่านั้นไปกระทำการเช่นเดียวกันกับมนุษย์ได้ โดยแนวคิดนี้มองว่าผลประโยชน์ของสัตว์นั้นเกี่ยวพันกับมนุษย์ในแง่ที่มนุษย์จะต้องรับผิดชอบต่อสัตว์และมีศีลธรรม เนื่องจากสัตว์สามารถมีความพึงพอใจหรือทุกข์และมีสภาวะทางจิตอื่น ๆ เช่นเดียวกับมนุษย์ แม้ในมุมมองของมนุษย์จะเห็นว่าสัตว์ไม่มีสิทธิเทียบเท่ามนุษย์ แต่อย่างไรก็ตาม มนุษย์ก็มีหน้าที่ทางศีลธรรมที่จะต้องปฏิบัติต่อสัตว์ให้ดีและไม่กระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงไปกับแนวคิดทางศาสนาอีกด้วย

ในทางศาสนาพุทธ สามารถเปรียบเทียบแนวความคิดสิทธิของสัตว์กับหลักเบญจศีลได้ในสิกขาบทที่หนึ่ง ปาณาติปาตา เวรมณี การงดเว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์ให้ดับสิ้น โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญคือ ชีวิตของสัตว์มีขอบเขต (ปาณะ) หมายถึงสิ่งมีชีวิตอย่างสัตว์เดรัจฉานทุกชนิดหรือมนุษย์จะได้รับการคุ้มครอง โดยมองตามหลักธรรมชาติที่สัตว์มีชีวิตต่างก็รักชีวิตของตัวเองทั้งสิ้น ไม่ต้องการให้ใครมาทำลายชีวิตของตน ซึ่งหลักเบญจศีลสนับสนุนแนวความคิดสิทธิของสัตว์แบบตะวันตก อีกทั้งหากกระทำการฆ่าสัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าจะมนุษย์หรือสัตว์เดรัจฉานขนาดเล็กหรือใหญ่ ย่อมมีโทษที่ถูกเรียกว่า “บาป” หรือ “วิบาก” หรือถือว่าเป็นบุคคลที่ศีลขาดในทางศาสนาพุทธ³⁷ และต้องได้รับโทษตามกฎหมายอาญา ซึ่งปัจจุบันคือมาตรา 381 กล่าวถึงการกระทำอันโหดร้ายทารุณกรรมกับสัตว์ หรือการฆ่าสัตว์ให้ได้รับความเจ็บปวดโดยไม่มีความจำเป็น และมาตรา 382 กล่าวถึงการใช้แรงงานสัตว์ในการทำงานที่เกินจำเป็น หรือใช้งานขณะที่สัตว์เจ็บป่วย หรือไม่เหมาะสมแก่ลักษณะในการใช้งาน มีโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในศาสนาอิสลาม อับดุลวาฮิด บุษดัก อธิบายไว้ว่า สถานภาพของสัตว์ที่ถือว่าเป็นประชาชาติถูกบันทึกไว้ในอัลกุรอานตามนัยยะแห่งโองการที่กล่าวว่า “ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ชนิดใดที่อยู่บนโลก หรือสัตว์ปีกที่บินด้วยกับสองปีกของมัน ต่างก็เป็นประชาชาติเยี่ยงเดียวกับ

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

³⁷ อานาจ ยอดทอง, "พระบัญญัติรัฐของพระพุทธเจ้าเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติ," วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ฉบับพิเศษเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองพุทธชยันตี 2600 ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เรื่อง พระบัญญัติรัฐของพระพุทธเจ้าเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติ = The buddha's enlightenment for the well-being of humanity, ภาคที่ 2 พุทธบัญญัติกับสิ่งแวดล้อม : แนวคิดว่าด้วยสิทธิสัตว์ในเบญจศีล - เบญจธรรม (2555), หน้า 279-280.

ประชาชาติของสุเจ้าทั้งหลาย” ในฐานะที่เป็นสิ่งถูกสร้าง (มัลลุก) ของอัลลอฮ์ บนพื้นพิภพ สัตว์จึงได้รับสิทธิและความเมตตา โดยที่สัตว์ทุกประเภทที่มีชีวิตทั้งหมดต่างมีระบบการมีชีวิตที่เป็นประชาชาติ โดยศาสดามุฮัมมัดได้สั่งเสียให้ประชาชาติของท่านมีคุณธรรมในการปฏิบัติหรือกระทำการใดต่อสัตว์ แม้กระทั่งในขณะที่จะนำสัตว์เหล่านั้นไปสู่ความตาย³⁸

สำหรับคริสต์ศาสนานั้น มาร์กิต ลิฟวิงส์ตัน (Margit Livingston) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของการคุ้มครองสัตว์ในช่วงศตวรรษที่ 17 ว่า มีการตีความคัมภีร์ทางศาสนาแตกต่างกันไปจากยุคก่อน 3 ประการ คือ

ประการแรก ข้อความในคัมภีร์ที่ 12:10 ที่ว่า มนุษย์มีความชอบธรรมในชีวิตของสัตว์แต่การกระทำอันโหดร้าย ชั่วช้า ไม่เมตตาการุณาปราณี เป็นการทารุณอำมหิต หมายความว่าคัมภีร์ไบเบิลได้สนับสนุนให้มนุษย์ปฏิบัติต่อสัตว์ด้วยความเมตตาการุณา ซึ่งพบข้อความในทำนองเดียวกันนี้อีกในคัมภีร์

ประการที่สอง มนุษย์ควรจะปฏิบัติต่อสัตว์ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่ เพราะพระเจ้ารักสิ่งที่พระเจ้าสร้างขึ้นมา นั่นหมายความว่ารวมไปถึงสัตว์ด้วย และพระเจ้ายังทรงมอบความรู้สึกว่าทุกข์หรือสุข และมอบประสบการณ์ให้แก่เหล่าสัตว์ด้วย การกระทำนอกเหนือจากนี้ถือได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนต่อเจตจำนงแห่งพระเจ้า

ประการที่สาม การเป็นชาวคริสต์ที่ดีมักถูกสอนให้รักเพื่อนบ้านและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตาการุณา ดังนั้นการทารุณสัตว์โดยไม่มีเหตุผลจะส่งผลให้เกิดการกระทำเช่นเดียวกันต่อมนุษย์ได้ หากชาวคริสต์คนใดทารุณสัตว์หรือกระทำกับสัตว์โดยไม่มีเหตุผลจะถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนคำสอนของพระเจ้าโดยตรง³⁹

1.3 แนวคิดที่ว่าผลประโยชน์ของสัตว์แยกจากผลประโยชน์ของมนุษย์ แต่ผลประโยชน์ของสัตว์นั้นเท่าเทียมกับผลประโยชน์ของมนุษย์

เป็นแนวคิดที่มาจากกระแสความคิดทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ โดยมองว่าโลกมีแบบแผนและระเบียบในตัวเองซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรพยายามเข้าใจ ให้ความเคารพ และปกป้องรักษาสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่การตระหนักถึงความถูกต้องของการขยายอาณาจักรศีลธรรมไปสู่สัตว์ โดยอ้างการรู้สึกเจ็บปวด สุข ทุกข์ ของสัตว์ว่าเป็นลักษณะที่บ่งบอกถึงความสำคัญทางศีลธรรมของมนุษย์ โดยนักปรัชญาสมัยใหม่หลายคนเห็นว่า สัตว์สมควรได้รับความคุ้มครองแม้จะมีคุณค่าแตกต่างจากมนุษย์ก็ตาม

³⁸ ดร.อับดุลวาฮิด บูซัดก, สิทธิของสัตว์ในอิสลาม, แปลและเรียบเรียงโดย อ.มูห์หมัด บินตวน, ค้นวันที่ 25 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.islammore.com/view/3395>

³⁹ สถาบันพระปกเกล้า, ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, หน้า 11.

แนวคิดนี้มองว่ามนุษย์ควรมีหน้าที่ต่อสัตว์และจะทำให้สิทธิในสัตว์เกิดขึ้นได้ โดยเจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham) เห็นว่า สัตว์มีสิทธิปราศจากการได้รับความทุกข์ทรมาน โดยไม่จำเป็นเหมือนกับมนุษย์ เพราะว่าสัตว์มีความรู้สึก ความกดดันและความเจ็บปวดซึ่งสัตว์ก็มีความสามารถรับรู้สิ่งเหล่านี้ได้เช่นกัน ดังนั้น การที่สัตว์ซึ่งอยู่ในความครอบครองของมนุษย์ ถูกทำร้ายหรือถูกทารุณ จะถือว่ามนุษย์คนนั้นกระทำการที่ผิดศีลธรรม สัตว์จึงได้รับสิทธิดังกล่าว ในยุคต่อมามองว่าสัตว์มีสิทธิซึ่งสิทธินี้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาของการดำรงชีวิตตามธรรมชาติอย่างอิสระ โดยเฮนรี ซอล (Henry S. Salt) ได้อธิบายเพิ่มเติมจากคำกล่าวของแดกเกต ดังนั้นเพื่อให้มนุษย์มีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น มนุษย์จึงต้องยอมรับกับเหตุและผลของแนวคิดข้างต้นนี้ แต่แนวคิดนี้ยังคงเห็นว่าสัตว์จะยังถูกใช้ตามความต้องการมนุษย์ได้ โดยพิจารณาตามเหตุผลสมควรที่ไม่ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บจนเกินไป หากมีการกระทำเกินเหตุสมควรไปจะถือว่าเป็นความผิดเชิงศีลธรรมในขณะนั้น⁴⁰

2. สถานะของสัตว์ตามกฎหมาย

2.1 สัตว์ในฐานะเป็นทรัพย์สินของมนุษย์

เปรียบว่าสัตว์มีฐานะเป็นวัตถุหรือสิ่งของที่ไม่มีความสามารถในการรับรู้ความรู้สึก มนุษย์จึงสามารถกระทำอย่างไรต่อสัตว์ก็ได้โดยไม่มีความชอบเขต เพราะสัตว์เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่สามารถครอบครองหรือใช้ประโยชน์ได้ โดยไม่มีกฎหมายบังคับหรือจำกัดการกระทำไว้ ดังนั้น การคุ้มครองสัตว์ที่มีผลบังคับในทางกฎหมายไม่ใช่การคุ้มครองสัตว์ในฐานะที่มันเป็น “สัตว์” แต่เป็นการคุ้มครองทรัพย์สินของบุคคลหนึ่งเท่านั้น เช่น หากมีการขโมย ข่าหรือทารุณต่อสัตว์ที่มีเจ้าของ ถือว่าได้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินของบุคคลอื่น และสัตว์จำพวกสัตว์ป่าหรือสัตว์เร่ร่อน กฎหมายลักษณะเช่นนี้ไม่คุ้มครองด้วย ดังนั้น สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของจึงไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างไรเลยในทางกฎหมายไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ในทางกลับกันสัตว์ที่มีเจ้าของ บุคคลผู้เป็นเจ้าของสามารถกระทำการอย่างใดก็ได้แม้แต่ทารุณกรรมกับสัตว์ของตน เนื่องจากถือว่าสัตว์เป็นทรัพย์สินของตนเอง

2.2 สัตว์ในฐานะเป็นสิ่งที่ได้รับความคุ้มครองตามหลักจริยธรรม

ในทางจริยธรรมมีแนวคิดที่จะให้มนุษย์ปฏิบัติต่อสัตว์แตกต่างไปจากการปฏิบัติต่อทรัพย์สินทั่วไป เพราะสัตว์คือสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่มนุษย์ไม่ควรที่จะปฏิบัติต่อสิ่งมีชีวิตด้วยกันอย่างโหดเหี้ยมหรือทารุณ และในทางศาสนาพุทธยังพบว่ามัลลิกาจารย์กระบุงการห้ามฆ่าสัตว์ในรัชสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราชอีกด้วย

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

ในระยะแรกกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ จะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการกระทำของมนุษย์ โดยควบคุมการกระทำผ่านจริยธรรมและศีลธรรมอันดี ให้มนุษย์กระทำต่อสัตว์ปราศจากพฤติกรรมอันโหดร้ายหรือป่าเถื่อน หากพบว่าการกระทำใดของมนุษย์ที่เป็นทารุณสัตว์จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ทางสังคม กลายเป็นสังคมไม่มีศีลธรรมและจริยธรรม จึงได้มีการกำหนดบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการทารุณสัตว์ขึ้นมาบังคับใช้ในสังคมของตน อีกทั้งยังพบว่าทารุณสัตว์มีผลกระทบต่อการสร้างค่านิยมผิด ๆ ส่งผลให้สัตว์มีนิสัยก้าวร้าว รุนแรง มีแนวโน้มทำร้ายผู้อื่นหรือก่ออาชญากรรม⁴¹

การกำหนดความผิดฐานทารุณกรรมต่อสัตว์ มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองศีลธรรมในตัวมนุษย์เอง โดยไม่มองว่าสัตว์นั้นเป็นผู้ทรงสิทธิ หรือมองว่าสัตว์เป็นผู้ได้รับความคุ้มครองโดยตรง สำหรับประเทศไทยเอง สุนทร มณีสวัสดิ์ ได้ให้ความเห็นว่าตามหลักกฎหมายนั้นไม่อาจถือว่าสัตว์เป็นประธานแห่งสิทธิได้ แต่กฎหมายคุ้มครองศีลธรรมของคนในสังคมที่ควรจะมีศีลธรรมตามสมควร แม้จะสามารถบริโภคสัตว์ได้แต่มนุษย์ไม่ควรกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์โดยไม่จำเป็น ไม่ว่าจะเกิดผลประการใดสำหรับการกระทำเช่นนั้นก็ตาม⁴²

2.3 สัตว์ในฐานะของสิ่งมีชีวิตที่พึงได้รับความคุ้มครอง

แนวคิดนี้มองว่า สัตว์คือสิ่งมีชีวิตที่มีคุณค่าในตัวเอง สัตว์จึงไม่ใช่ทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดของมนุษย์ ดังนั้น สัตว์จึงสมควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย แต่ภายใต้บังคับกฎหมายที่คุ้มครองสัตว์ของประเทศฝรั่งเศส ยังคงจัดว่าสัตว์เป็นสิ่งหาทรัพย์สินทั่วไปเท่านั้น แม้สถานะของสัตว์ในทางกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งของฝรั่งเศส ที่ถูกแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2015 จะระบุให้ถือว่าสัตว์นั้นเป็นทรัพย์สินประเภทพิเศษ ถือเป็น “สิ่งมีชีวิตที่มีการรับรู้ในเชิงความรู้สึก” ก็ตาม แต่สถานะพิเศษนี้ยังไม่อาจใช้บังคับกับสัตว์ตามกฎหมายคุ้มครองสัตว์ได้ ซึ่งสถานะของสัตว์ในกฎหมายสมัยใหม่นี้มาจากแนวความคิดสองแนวที่สนับสนุน คือแนวคิด เรื่องสิทธิสัตว์และแนวคิดเรื่องสวัสดิภาพสัตว์⁴³

2.3.1 แนวคิดแบบ “สิทธิของสัตว์” (Animal Right) มีเริ่มต้นมาจากการต่อต้านแนวคิดแบบ “เผ่าพันธุ์นิยม” (Speciesism) ที่มีเชื่อว่าเผ่าพันธุ์ของมนุษย์เหนือกว่าเผ่าพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ จึงสามารถปฏิบัติต่อเผ่าพันธุ์อื่นอย่างไรก็ได้ เพราะมนุษย์มีอำนาจและเจตจำนงที่จะทำเช่นนั้น ซึ่งนักคิดอย่างปีเตอร์ ซิงเกอร์ (Peter Singer) กล่าวว่า “เผ่าพันธุ์นิยม คือคติที่

⁴¹ สุพรรณิการ์ กิ่งทอง, "มาตรการป้องกันและปราบปรามการทารุณกรรมสัตว์ กรณีศึกษาการค้าสุนัขข้ามชาติ," วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 8, 1 (2558), หน้า 33-34.

⁴² สถาบันพระปกเกล้า, ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, หน้า 14.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-17.

เอนเอียงหากผลประโยชน์นั้นส่งต่อเฉพาะของสมาชิกในเผ่าพันธุ์ตนเอง และอคติต่อผลประโยชน์ที่เผ่าพันธุ์อื่นจะได้รับ” แม้สัตว์จะต่างเผ่าพันธุ์และขาดการมีเหตุผลหรือภาษา แต่ไม่ได้หมายความว่าสัตว์นั้นจะไม่รู้สึกทุกข์ทรมาน ความแตกต่างเช่นว่านี้อยู่ในระดับเดียวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศและสีผิวของมนุษย์เท่านั้นเอง ดังที่มนุษย์ไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อกันเพียงเพราะมีเพศและสีผิวที่แตกต่าง การปฏิบัติต่อชีวิตอื่นอย่างมีมนุษยธรรมเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม

เมื่อพบว่าสัตว์ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตหนึ่งที่สามารถรับรู้ความรู้สึกและความเจ็บปวดเช่นเดียวกันกับมนุษย์ ดังนั้นมนุษย์ควรมองว่าสัตว์ก็ต้องมีสิทธิบางประการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างไม่ต้องทรมาน ทำร้ายหรือทุกข์ทรมาน จากมนุษย์ที่เห็นว่าตนเองเหนือกว่า

ทอม เรแกน (Tom Regan) นักคิดแนวสิทธิสัตว์ เชื่อว่าที่มาของสิทธิทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นมาจากการมีความสามารถในการรับรู้กระบวนการทางความคิด และสัตว์ก็มีความสามารถดังกล่าวเช่นเดียวกัน แม้สัตว์จะแสดงออกถึงจริยธรรมดังกล่าวได้ไม่สมบูรณ์ (Moral patients) เพราะสัตว์ไม่สามารถแยกแยะถูกผิดในเชิงเหตุผลได้ มันไม่อาจรู้ได้ว่าสิ่งไหนถูกหรือผิด แม้ว่าสิ่งนั้นจะให้ผลประโยชน์หรือโทษแก่มันก็ตาม เช่น สุนัขที่กัดมนุษย์ มันไม่อาจบอกได้ว่าการที่มันกัดมนุษย์นั้นเป็นเรื่องถูกหรือผิด รู้เพียงว่าในขณะนั้น สถานการณ์รอบข้างทำให้สัญชาตญาณการกัดเป็นสิ่งที่ควรกระทำ อีกทั้งทอม เรแกน ยังมองว่าสัตว์มีคุณค่าตามธรรมชาติในแง่ที่เป็นประธานแห่งสิทธิและมนุษย์มีหน้าที่โดยตรงในการเคารพสิทธิของสัตว์ ดังนั้น สิทธิทางจริยธรรมของสัตว์จึงควรมีเช่นเดียวกับมนุษย์⁴⁴

ดังนั้น แนวคิดแบบสิทธิสัตว์จึงเห็นว่าการที่สัตว์สามารถมีชีวิตอยู่อย่างอิสระและปลอดภัย เป็นสิทธิที่สัตว์สมควรได้รับ คือการได้รับการปลดปล่อยจากมนุษย์หรือ “Animal liberation” ที่ไม่ต้องถูกฆ่าหรือทรมาน แม้จะเป็นการฆ่าสัตว์เพื่อกินเนื้อ หรือการนำสัตว์มาใช้งานเพื่อประโยชน์อื่นใดของมนุษย์ก็ตาม แต่ต้องพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของสัตว์นั้นด้วย เช่น กรณีของนักศึกษาแห่งหนึ่งที่รัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกา เห็นว่าปลาโลมาควรมีสิทธิและอิสรภาพในชีวิตของมัน จึงปล่อยปลาโลมา 2 ตัว ออกจากสถานีทดลอง ปรากฏว่าเขาถูกดำเนินคดีและตัดสินว่ามีความผิดฐานลักทรัพย์⁴⁵

2.3.2 แนวคิดแบบ “สวัสดิภาพสัตว์” (Animal Welfare) มีรากฐานจากการที่ผู้ประกอบการภาคธุรกิจได้ตระหนักถึงความกังวลของผู้บริโภคต่อวิถีปฏิบัติต่อสัตว์ ดังนั้นหลักสวัสดิภาพสัตว์จึงเป็นหลักการที่อยู่ภายใต้การใช้ประโยชน์จากสัตว์ หรือการยอมรับการ

⁴⁴ ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์, มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ (2554), หน้า 49.

⁴⁵ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), นิติศาสตร์แนวพุทธ, ครั้งที่พิมพ์ (2557), หน้า 26.

ใช้ประโยชน์จากสัตว์อย่างเต็มที่แต่เป็นการใช้ประโยชน์ที่มีเงื่อนไขควบคุมเพื่อลดความกังวลของผู้บริโภคให้น้อยที่สุด ก่อให้เกิดเป็นแนวคิดที่มองว่ามนุษย์ผู้มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมจะไม่กระทำการใดที่ไม่จำเป็นต่อสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือการทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ซึ่งเป็นเรื่องของข้อผูกมัด หรือพันธะทางศีลธรรมของมนุษย์ที่พึงมีต่อสัตว์ และให้สิทธิชอบธรรมแก่มนุษย์ในกรณีที่มนุษย์จะใช้ประโยชน์จากสัตว์ตามสมควร แต่ต้องกระทำอย่างมีมนุษยธรรม โดยต้องดำเนินการจัดให้สัตว์ได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐานพื้นฐานที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการดำรงชีพของสัตว์อย่างนั้น และการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมต้องมีมาตรการ ซึ่งต้องไม่กระทำการอันใดให้สัตว์ต้องเจ็บปวดและทรมานเกินความจำเป็น⁴⁶

ส่วนการจัดสวัสดิภาพของสัตว์จะต้องมีพื้นฐานมาจากข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ โดยการประเมินสวัสดิภาพสัตว์วัดจากสุขภาพหรือพฤติกรรมของสัตว์ ที่แสดงผลออกมาตามสุขภาพหรือพฤติกรรม เนื่องจากสัตว์มีความสามารถในการใช้เหตุผล ตัดสินใจ หรือดำเนินการบรรเทาความเครียดจากสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การกัดหางกันของสุกร การจิกกินขนและหนังของไก่ในฝูง ที่เกิดภาวะเครียดหรือการเปลี่ยนกิจวัตรประจำวัน⁴⁷ ประกอบกับวัฒนธรรมและจรรยาบรรณที่ต้องสามารถปฏิบัติได้จริง โดยหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการรับรองจากสหภาพยุโรปในปัจจุบันคือ หลักเสรีภาพห้าประการของสัตว์ (Five Freedoms) ประกอบไปด้วย

1. การมีอิสระจากความหิวกระหายและการให้อาหารที่ไม่ถูกต้อง (Freedom from hungry and thirst) คือการได้รับอาหารและน้ำอย่างถูกสุขลักษณะ รวมถึงการจัดการอาหารให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตโดยปกติของมัน
2. การมีอิสระจากความไม่สะดวกสบายอันเนื่องมาจากสภาวะแวดล้อม (Freedom from discomfort) คือการดูแลและปกป้องถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้ปราศจากสิ่งรบกวนภายนอก อันไม่ใช่เรื่องปกติสุขตามวิถีชีวิตที่ต้องเจอในธรรมชาติของสัตว์
3. การมีอิสระจากความเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือเป็นโรค (Freedom from pain, injury and disease) คือการดูแลหรือเลี้ยงดูสัตว์ให้มีสุขอนามัยที่สามารถดำรงชีพได้อย่างปกติสุข โดยอาจนำวิทยาศาสตร์เข้ามาใช้ประโยชน์ร่วม เช่น การควบคุมประชากรสัตว์ให้สมดุล เป็นต้น

⁴⁶ ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์, มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), หน้า 54.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 60.

4. การมีอิสระจากความกลัวและความทุกข์ทรมาน (Freedom from fear and distress) คือการป้องกันสัตว์จากการถูกละเมิดจากมนุษย์ ซึ่งพิจารณาตามการใช้งานจากชนิดและประเภทของสัตว์ เช่น การห้ามทารุณกรรมสัตว์แม้จะเป็นสัตว์เพื่อการอุปโภคก็ตาม เป็นต้น

5. การมีอิสระในการแสดงพฤติกรรมตามปกติของสัตว์ (Freedom to express normal behavior) คือการให้พื้นที่สัตว์ในการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น การจัดพื้นที่เลี้ยงให้สอดคล้องกับลักษณะของสัตว์ชนิดนั้น ๆ ตามการดำรงชีพปกติของมัน เป็นต้น⁴⁸

ดังนั้น แนวคิดแบบสวัสดิภาพสัตว์จึงหมายถึงการที่มนุษย์ยังคงมีสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากสัตว์ได้ แต่ต้องคำนึงถึงหลักการที่สัตว์จะต้องได้รับตามการดำรงชีพปกติสุขในชีวิตของมัน โดยเคารพและยอมรับสิทธิที่สัตว์จะได้รับตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ แม้สุดท้ายแล้วการใช้ประโยชน์จากสัตว์นั้นจะหมายถึงการสิ้นสุดที่จะมีชีวิต การใช้เป็นหนุทดลองในงานทางวิทยาศาสตร์ การใช้เพื่อสันตนาการ กีฬาหรือความบันเทิงก็ตาม สัตว์เหล่านี้จะต้องได้รับและมนุษย์ต้องมีหน้าที่พึงปฏิบัติต่อมันเช่นกัน

3. สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์

แนวคิดดั้งเดิมมีความเชื่อว่ามนุษย์มีความเห็นแก่ตัวและความโหดร้ายตามธรรมชาติ ซึ่งหากมนุษย์ทุกคนใช้เสรีภาพเฉพาะแต่ตนเอง สังคมจะพบแต่ความขัดแย้งไม่สิ้นสุด เพราะความต้องการหรือผลประโยชน์ของใครบางคน บางกลุ่มอาจขัดแย้งกันจนเกิดการทะเลาะวิวาท การละเมิดซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นโทมัส ฮอบส์ จึงเสนอให้มนุษย์แต่ละคนสละซึ่งเสรีภาพบางประการเพื่อความสงบสุขของสังคม และทำสัญญาให้รัฐนั้นเป็นผู้ทรงอำนาจอธิปไตยแทน เพื่อการใช้อำนาจดังกล่าวรักษาความสงบของสังคมไว้ แต่สำหรับจอห์น ล็อก กลับมีแนวคิดที่ต่างออกไปคือ ล็อกเชื่อว่ามนุษย์มีพื้นฐานธรรมชาติที่รักสงบ มีจิตใจดีงามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่เนื่องจากการใช้เสรีภาพตามธรรมชาติอย่างเท่าเทียมกันนั้น ทำให้ไม่มีขอบเขตการใช้เสรีภาพหรือการบังคับระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน จึงเกิดความขัดแย้งขึ้น ทำให้ชีวิตของมนุษย์ไม่มีความปลอดภัยระหว่างกัน จึงต้องสละสิทธิตามธรรมชาติที่จะบังคับกันเองทิ้งเสีย เกิดเป็นสภาพบังคับทางสังคมที่มีผู้ใช้อำนาจนี้ผู้เดียว เพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงในทางทรัพย์สินและความปลอดภัยของมนุษย์ และการเสียสละเสรีภาพนี้เป็นเพียงการสละเสรีภาพบางส่วนเพื่อความผาสุกร่วมกันเท่านั้น

การพัฒนาแนวคิดดังกล่าว นำสู่แนวความคิดเรื่องของอำนาจรัฐ ตามทฤษฎีสัญญาประชาคมของ ฌอง ฌาค รูสโซ ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนต่างใช้ชีวิตอย่างมีอิสระ มีความเท่า

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 61-62.

เทียมกัน เมื่อมนุษย์ได้รวมกลุ่มสำหรับการอยู่อาศัยร่วมกันในสังคม ที่ต้องพึ่งพาอาศัยหรือ แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทุกคนในสังคมได้รวมตัวกันมอบอำนาจอันเป็นของตนไว้ แก่สังคม หรือ “รัฐ” คืออำนาจอธิปไตยที่ประชาชนทุกคนในสังคมต่างมอบให้โดยพร้อมใจ ภายใต้อำนาจสูงสุดอันเป็นเจตนารมณ์ร่วมกันของทุกคนในสังคม ซึ่งเท่ากับการเชื่อฟังตนเองที่ อยู่ในอำนาจอธิปไตยที่มอบให้แก่รัฐใช้ปกครอง ถือเป็นเจตนารมณ์ร่วมกันที่สูงสุดที่เรียกว่า สัญญาประชาคม⁴⁹

“สิทธิ” มีความหมายอันเป็นที่เข้าใจกันในระบบกฎหมายทั่วไป คือ “ประโยชน์ที่ กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้” และมีผู้ให้ความหมายไว้อีกเช่น

หยุด แสงอุทัย อธิบายไว้ว่า “สิทธิ” หมายถึงสิทธิตามกฎหมายมหาชนและกฎหมาย มหาชน ซึ่งสิทธิมีความหมายมาจาก “อำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคลในอันที่จะมีเจตจำนง” และ “ประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครองให้” ตามแนวความคิดของ Willensmacht ที่มองจากอำนาจ ของผู้ทรงสิทธิและตามแนวความคิดของ Jhering ที่มองจากวัตถุประสงค์ของสิทธิ

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ อธิบายคำว่า “สิทธิ” หมายความว่า “การกระทำที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพย์สินหรือบุคคลใด จะต้องมีส่วนที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในชีวิตร่างกาย สิทธิในเสรีภาพและความเสมอภาค”

อุดม รัฐอมฤต และคณะ อธิบายคำว่า “สิทธิ” หมายความว่า “สิ่งที่กฎหมายรับรอง ให้แก่บุคคล โดยนำอำนาจที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินและบุคคลอื่นหรือเรียกร้องให้ บุคคลอื่นหรือหลายคน กระทำการหรืองดเว้นกระทำการบางอย่างเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตน”

บรรเจิด สิงคะเนติ ได้แบ่งความหมายของ “สิทธิตามรัฐธรรมนูญ” แยกออกจาก ความหมายของคำว่า “สิทธิตามความหมายในกฎหมายทั่วไป” โดยสิทธิตามรัฐธรรมนูญนั้น หมายถึง “อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดที่ได้บัญญัติให้การรับรองและคุ้มครอง แก่ปัจเจกบุคคล ในอันที่จะกระทำการใด หรือไม่กระทำการใด การให้อำนาจแก่ปัจเจกชนนี้ได้ ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลใดแทรกแซงในสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐไม่ให้แทรกแซงขอบเขตสิทธิของตน”⁵⁰

⁴⁹ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, กฎหมายมหาชนเล่ม 1 วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่าง ๆ, ครั้งที่ พิมพ์ (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2564), หน้า 26-57.

⁵⁰ สถาบันพระปกเกล้า, ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, หน้า. 8.

ในทางพุทธศาสนา “สิทธิ” มาจากการจัดโครงสร้าง การตั้งระบบวางระเบียบแบบแผนขึ้นมาในหมู่มนุษย์ ถือว่าเป็น “วินัย” ที่ยอมรับและปฏิบัติตามกัน และพัฒนาจนก่อให้เกิดสิทธิ โดยมีกฎหมายเครื่องมือในการแสดงยอมรับสิทธิหรือเป็นเครื่องกำหนดให้เกิดสิทธินั้น⁵¹

ดังนั้น หลักการและความคิดเกี่ยวกับสิทธิจึงมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. สิทธิ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อเจ้าของที่สามารถเลือกใช้สิทธิได้ โดยที่มีการรับรองการใช้อำนาจซึ่งสิทธินั้น และการใช้สิทธิเช่นว่านี้สามารถใช้แทนกันได้ในบางกรณีตามที่กฎหมายให้อำนาจรับรองไว้ เช่น กฎหมายแพ่ง

2. สิทธิซึ่งเป็นเสมือนการเรียกร้องให้ผู้อื่นมีหน้าที่ต้องเคารพสิทธิของตนเอง และสิทธิจะต้องมีหน้าที่ต่อผู้อื่นเสมอ

3. สิทธิเกิดขึ้นได้โดยกฎหมายเท่านั้น เพราะสิทธิเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ที่จะมีผลบังคับต่อรัฐหรือบุคคลอื่น ซึ่งจะสามารถกระทำได้ต่อเมื่อมีกฎหมายรับรองถึงสิทธินั้น ๆ และสิทธินั้นจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งสิทธิต่อรัฐจะต้องบังคับให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติเท่านั้น

“เสรีภาพ” หมายความว่า อิสระในการกระทำสิ่งใดตามเจตจำนงแห่งตนได้ โดยไม่ถูกขัดขวางจากผู้ใด เป็นเสรีภาพแบบขั้นต่ำ (Freedom) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของคำว่าเสรีภาพไว้ เช่น วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ ให้ความหมายเสรีภาพว่า “เป็นภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น มีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ”

อุดม รัฐอมฤต และคณะ ให้ความหมายเสรีภาพว่า “สภาพการณ์ของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของบุคคลอื่น หรือปราศจากการหน่วงเหนี่ยว หรือขัดขวาง บุคคลใดก็ตามย่อมมีเสรีภาพอยู่เท่าที่บุคคลนั้นไม่ถูกบังคับให้ต้องกระทำในสิ่งที่ไม่ต้องการจะทำ หรือไม่ถูกหน่วงเหนี่ยว หรือขัดขวางไม่ให้ทำในสิ่งที่คุณคนนั้นต้องการที่จะทำ”

บรรเจิด สิงคะเนติ ให้ความหมายเสรีภาพว่า “อำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคล”⁵²

ดิเรก ควรสมาคม ให้ความหมายว่า เสรีภาพคือ “การที่บุคคลมีโอกาสนำศักยภาพ ความรู้และความสามารถของตนเองมาใช้เพื่อแก้ไขหรือสร้างสรรค์สังคม รวมถึงการพร้อมให้โอกาสผู้อื่นด้วย”⁵³

⁵¹ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), นิติศาสตร์แนวพุทธ, หน้า. 21-22.

⁵² สถาบันพระปกเกล้า, ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, หน้า 20-21.

⁵³ ดิเรก ควรสมาคม, ความรู้ทั่วไปและหลักการพื้นฐานทางกฎหมาย, ครั้งที่พิมพ์ (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2564), หน้า 86-87.

กล่าวโดยสรุปแล้ว เสรีภาพหมายถึง การที่บุคคลจะกระทำการหรือไม่กระทำการใด สามารถทำได้โดยความสมัครใจ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไข สร้างสรรค์ หรือให้โอกาส และ การกระทำหรือไม่กระทำนั้นต้องปราศจากการบังคับหรืออยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลอื่นหรือรัฐ โดยเสรีภาพเป็นประโยชน์ที่ติดมากับตัวบุคคล ซึ่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมีความแตกต่างกันอยู่ที่ สิทธิเป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองในเรื่องที่บุคคลจะเรียกร้องเอาจากบุคคลอื่นได้ และสิทธิ เป็นสิ่งที่ต้อง “ใช้” เช่น การใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เสรีภาพสามารถก่อให้เกิดสิทธิในสิ่งที่จะบุคคลต้องการจะเรียกร้อง เพื่อไม่ให้บุคคลอื่นหรือรัฐลิดรอนเสรีภาพนั้นได้ แต่หากมีการลิดรอนเสรีภาพ ผู้ทรงเสรีภาพ ย่อมเกิดสิทธิตามที่กฎหมายรับรองให้ไปยุติ ร้องขอหรือเยียวยาการลิดรอนเสรีภาพนั้นได้

4. สิทธิและเสรีภาพของสัตว์ในมุมมองที่มาจากสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์

กรณีของ “สิทธิ” ผู้ที่จะได้รับการทรงสิทธิจะต้องมีความสามารถในการเรียกใช้สิทธิ นั้นเพื่อตนเองหรือเพื่อบุคคลอื่นได้ โดยอาศัยการรับรองทางกฎหมาย ซึ่งสัตว์ต่างจากมนุษย์ที่ แม้จะมีความสามารถรับรู้ความกดดัน ความรู้สึกสุข ทุกข์ เจ็บปวดหรือทรมานได้ แต่ไม่อาจ แยะแยกหรือพิจารณาไตร่ตรองได้ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี เช่นนั้นสัตว์เองจึงไม่อาจแสดงออกซึ่ง สิทธิหรือเรียกร้องซึ่งสิทธิของตนเองได้ เพราะไม่อาจเข้าใจถึงสิทธิที่พึงมีตามกฎหมายได้ด้วย ตนเอง ซึ่งสิทธิเช่นนี้จึงตกไปอยู่กับมนุษย์ที่มีความสามารถในการใช้หรือเรียกร้องซึ่งสิทธิ ตามกฎหมายได้

เมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับมนุษย์ที่เป็นเด็กเล็ก หรือบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาที่ไม่อาจเข้าใจถึงสิทธิที่พึงมีของตนเอง ไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องหรือการพิจารณา ไตร่ตรองในสิ่งต่าง ๆ ได้ แต่บุคคลเหล่านี้ยังคงได้รับสิทธิคุ้มครองภายใต้กฎหมายที่รับรองสิทธิ นั้นอยู่ เนื่องจากสิทธิดังกล่าวสามารถให้ผู้ปกครองหรือผู้พิทักษ์เป็นผู้ใช้สิทธิแทนได้ เช่นนี้ สิทธิ สำหรับสัตว์จึงสามารถทำได้ในแบบเดียวกัน กล่าวคือ โดยการให้สัตว์ซึ่งอาจเป็นผู้ทรงสิทธิ แม้ไม่มีความสามารถในการเรียกใช้สิทธิของตนเอง แต่ยังคงได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมาย มนุษย์จึงต้องมีบทบาทเป็นผู้ปกครองของสัตว์ในการเรียกใช้สิทธิโดยชอบธรรมของสัตว์นั้นแทน

กรณีของ “เสรีภาพ” คือประโยชน์ในลักษณะที่ติดตัวมนุษย์มาโดยธรรมชาติ และ มนุษย์ในฐานะผู้ทรงเสรีภาพจะสามารถกระทำการใด ๆ ก็ได้ โดยความสมัครใจหรือไม่ถูก บังคับให้อยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลอื่นหรือรัฐ ซึ่งการแสดงออกหรือการใช้เสรีภาพเป็นสิ่งที่ไม่ ต้องเรียกร้องเพราะเสรีภาพเป็นสิ่งที่มิอยู่ และคุ้มครองผู้ทรงเสรีภาพได้โดยไม่คำนึงว่าผู้นั้นจะ มีความสามารถในการเรียกร้องหรือไม่ ดังนั้นสัตว์จึงอาจมีเสรีภาพในตัวของมันเองได้เช่นกัน

กล่าวคือสัตว์มีเสรีภาพที่จะดำรงชีพโดยไม่ถูกมนุษย์ทำร้ายหรือทารุณ หรือการมีชีวิตอย่างมีความสุขหรือความทุกข์ตามวงจรธรรมชาติที่ต้อจเจอ โดยไม่มีการแทรกแซงเชิงลบจากมนุษย์

ดังนั้น การที่มนุษย์ยอมรับและให้เสรีภาพต่อสัตว์จะส่งผลให้สัตว์สามารถใช้ชีวิตและดำรงชีพได้อย่างอิสระ ภายใต้การคุ้มครองบางประการที่สอดคล้องกับเสรีภาพของสัตว์ และได้รับการจัดสวัสดิภาพตามความเหมาะสม โดยอ้างอิงจากข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสัตว์นั้น ๆ

สำหรับมนุษย์ มนุษย์มีสิทธิและเสรีภาพเพราะมนุษย์ด้วยกันเองร่วมกันสละสิทธิและเสรีภาพบางส่วนรวมไว้ในรูปแบบของสัญญาประชาคม ซึ่งหากพิจารณาตามแนวคิดนี้แล้ว สัตว์ก็ไม้อาจมีสิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นมนุษย์เพราะสัตว์ไม่มีส่วนร่วมในสัญญาประชาคมของมนุษย์ดังนั้น สัตว์จะมีสิทธิหรือเสรีภาพได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์ให้การยอมรับในสิทธิและเสรีภาพของสัตว์ และมนุษย์ยอมแบ่งส่วนของสิทธิและเสรีภาพลงไปพิจารณาให้มีกฎหมายรับรองและคุ้มครองถึงสัตว์นั้น ที่โดยสัตว์ไม่อาจรับรู้และเข้าใจถึงสิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์มอบให้ก็ตาม

การยอมรับสิทธิและเสรีภาพของสัตว์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งของมนุษย์ อาจมีเหตุผลมาจากการดำรงอยู่ซึ่งในศีลธรรมหรือจริยธรรม ซึ่งการยอมรับเช่นนี้มนุษย์ได้กระทำไปเพื่อตอบสนองความต้องการเชิงศีลธรรมหรือจริยธรรม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าสิทธิหรือเสรีภาพของสัตว์ที่เกิดขึ้นและได้รับการยอมรับจากมนุษย์ มีต้นเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ที่ต้องการตอบสนองความต้องการในเชิงศีลธรรมหรือจริยธรรมของสังคมมนุษย์ด้วยกันเอง และสิ่งนี้ให้ผลประโยชน์ทั้งแก่สัตว์และมนุษย์เอง⁵⁴

ทฤษฎี

1. ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์

มนุษย์กับสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ต่างอาศัยอยู่ร่วมกันในโลกใบนี้ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันมาอย่างยาวนาน แต่เป็นความสัมพันธ์ที่มนุษย์เป็นผู้กดขี่และสัตว์เป็นผู้ถูกกดขี่อย่างไม่ต้องสงสัย ตามที่คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และฟรีดิช เองเงิลส์ (Friedrich Engels) ได้ว่าไว้ ซึ่งหากพิจารณาถึงความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ทั้งหลาย ความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์และมนุษย์นั้น เกิดจากการที่มนุษย์ใช้ประโยชน์จากสัตว์ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านแรงงาน การทุน่แรงทำงานต่าง ๆ ด้านการคมนาคม การใช้สัตว์หลากหลายชนิดเป็นยานพาหนะ ด้านวิทยาศาสตร์ การนำสัตว์มาทดลองทางวิทยาศาสตร์ ทดสอบยา เชื้อโรคและสารเคมี ด้านการศึกษา การนำ

⁵⁴ สถาบันพระปกเกล้า, ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, หน้า 22-24.

สัตว์ฆ่าแหล่งศึกษาหรือจับมาสังเกตพฤติกรรมทางธรรมชาติ ด้านโภชนาการ การฆ่าเพื่อนมาปรุงอาหารยังชีพ ด้านวัฒนธรรม การจับสัตว์มาฆ่าและเอาเนื้อหนังเพื่อทำเครื่องแต่งกายหรือเครื่องประดับ หรือแม้กระทั่งด้านสันตนาการ โดยการนำสัตว์มาฝึกให้เชื่อฟังเพื่อทำการแสดงหรือการแข่งขันทางด้านกีฬาของสัตว์ต่าง ๆ⁵⁵

ความคิดของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์เลี้ยงนั้น พบว่ามีแนวคิดที่มองว่าสัตว์เป็นวัตถุแห่งสิทธิของเจ้าของ หรือมองว่าสัตว์นั้นไม่มีสิทธิใด จึงไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เป็นเพียงทรัพย์สินอย่างหนึ่งของมนุษย์ ผู้เลี้ยงหรือเจ้าของเท่านั้น ส่งผลให้เจ้าของสามารถกระทำการใดกับสัตว์เลี้ยงของตนได้ เนื่องจากกฎหมายให้กรรมสิทธิ์ขาดแก่เจ้าของแล้ว และการกระทำได้นั้นรวมถึงกระทำกับสัตว์เลี้ยงของตนอย่างสิ่งของที่ไม่มีชีวิต ไม่มีความรู้สึกเจ็บปวดหรือหวาดกลัว⁵⁶ แต่ในความเป็นจริง มีงานวิจัยของนักวิทยาศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการตระหนักรู้ คิดใคร่ครวญ การใช้ภาษาและการใช้เหตุผล ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับมนุษย์เพียงอย่างเดียว ซึ่งความสามารถเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่หลากหลายชนิด เช่น ลิง วาฬ โลมา สุนัขและแมว และความสามารถทางด้านสติปัญญาระหว่างมนุษย์กับสัตว์ชนิดอย่างลิงชิมแปนซีมีความใกล้เคียงกันมากกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ด้วยซ้ำ⁵⁷ ประกอบกับแนวคิดที่ว่ามนุษย์กับสัตว์มีบรรพบุรุษมาจากรากเหง้าเดียวกัน แม่มนุษย์กับสัตว์จะมีความแตกต่างกัน แต่มันเป็นความแตกต่างแค่เชิงระดับเท่านั้น ไม่ใช่เชิงประเภทของนักวิทยาศาสตร์ชื่อดังอย่าง ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin)⁵⁸

แกรี่ ฟรานซิโอน (Gary Francione) กล่าวว่า “สิทธิ” ตามทฤษฎีที่ปรากฏโดยทั่วไปนั้น เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของบางสิ่งจากการที่ถูกละเมิดได้อย่างง่ายดายเพียงเพราะการละเมิดนั้นนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือบุคคลอื่น เช่น สิทธิพื้นฐานในการมีชีวิตอย่างปกติสุขในทางกายภาพ หมายถึงการไม่ถูกละเมิดจากการถูกทำร้ายร่างกาย การถูกข่มขืนหรือถูกทรมาน แม้การละเมิดนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นก็ตาม⁵⁹ ซึ่งสิทธิสัตว์

⁵⁵ ปวงชน อุณจะนำ, "สัตว์กับสิทธิ: ทฤษฎีการเมืองว่าด้วยการปลดปล่อยสัตว์," วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, หน้า 121.

⁵⁶ ศุภมาส ชินวินิจกุล, "การคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์," วารสารกฎหมาย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ 5, 2 (2557), หน้า 34.

⁵⁷ สุทัศน์ ยกส้าน, ชิมแปนซี ญาติผู้ใกล้ชิดมนุษย์ที่สุด, คลังความรู้SciMath, ค้นวันที่ 1 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.scimath.org/article-science/item/2132-chimpanzee>

⁵⁸ ปวงชน อุณจะนำ, "สัตว์กับสิทธิ: ทฤษฎีการเมืองว่าด้วยการปลดปล่อยสัตว์," วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, หน้า 130.

⁵⁹ จิรพงศ์ ทรัพย์ชุมทอง, "ทฤษฎีสิทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมือง กับหลักการพิจารณาอย่างเท่าเทียม," วารสารสมาคมปรัชญาและศาสนาแห่งประเทศไทย 14, 1 (2562), หน้า 81-88.

ของแกรี ฟรานซิโอน อาจกล่าวได้ว่า สิทธิสัตว์คือ สิ่งที่ปกป้องผลประโยชน์ของสัตว์ที่อาจถูกละเมิดโดยง่ายเพียงเพราะการละเมิดนั้นก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม

แกรี ฟรานซิโอน มองว่าเมื่อมนุษย์และสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน สุขทุกข์หรือมีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรมาณเหมือนกัน สัตว์จึงควรได้รับสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับการปฏิบัติเฉกเช่นเดียวกับมนุษย์ นั่นคือการไม่ถูกปฏิบัติเฉกเช่นเดียวกับสิ่งของ เกิดเป็น **ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์** โดยยึดหลักกำเนิดมาจากการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม (humane treatment principle) ของเจเรมี เบนแธม (Jeremy Bentham) ซึ่งทฤษฎีศีลธรรมนี้ได้กล่าวโทษว่า การสร้างความทุกข์ทรมานให้กับสัตว์โดยไม่จำเป็น ถือว่าผิดศีลธรรม เป็นทฤษฎีที่กำเนิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 19⁶⁰ ดังนั้น ฟรานซิโอนจึงเสนอให้ปฏิบัติ 3 อย่างได้แก่

1. การไม่ทาสสัตว์ ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสัตว์หรือส่วนประกอบจากสัตว์ใด ๆ เช่น เนื้อ นม ไข่ ขน หนัง กระดูก เขี้ยวหรืออื่น ๆ เพื่อยุติมุมมองที่ว่าสัตว์มีชีวิตอยู่เพื่อรับใช้มนุษย์ และให้มันก็กิจกรรมกระจายการให้ความรู้แก่สาธารณะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในกระบวนการเลิกทาสสัตว์อย่างมีนัยยะต่อไป

2. การหยุดเพาะพันธุ์สัตว์หรือการคุมกำเนิดสัตว์ ไม่ว่าจะเป็สัตว์เลี้ยงเพื่อการอุปโภคบริโภค หรือเลี้ยงเพื่อเป็นสมาชิกในครอบครัวก็ตาม เนื่องจากเหตุผลสองประการคือ สัตว์ที่เลี้ยงเพื่อตอบสนองความต้องการอุปโภคบริโภคของมนุษย์จะยังคงถูกมองว่าเป็นทรัพย์สินซึ่งไม่มีวันได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับมนุษย์ กับสัตว์เลี้ยงเพื่อเป็นสมาชิก แม้จะได้รับการปฏิบัติที่ดีขึ้นมาแต่ยังคงต้องพึ่งพาอาศัยมนุษย์ราวกับเป็นเด็กในตลอดช่วงชีวิตจนสิ้นอายุขัยของมัน ทำให้มันไม่สามารถที่จะตัดสินใจด้วยตนเองได้เช่นเดียวกับมนุษย์

3. การหยุดล่า หยุดการจับตัวหรือการติดตามชีวิตของสัตว์ตามธรรมชาติและหยุดบุกรุกถิ่นอาศัยของสัตว์ด้วย และหากเกิดข้อขัดแย้งระหว่างมนุษย์และสัตว์ ให้แก้ไขปัญหาแบบไม่ใช้ความรุนแรง ดังที่มนุษย์เราปฏิบัติต่อกัน⁶¹

แต่แนวคิดตามทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ไม่ได้รับการสนับสนุนในวงกว้าง เนื่องจากขัดแย้งกับผู้บริโภคที่เห็นด้วยกับการใช้ประโยชน์จากสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมมากกว่าการยกเลิกทั้งหมดตามทฤษฎีเลิกทาสสัตว์ และการขัดแย้งกับความเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองของผู้ใช้สัตว์ที่มีสถานะเป็นสถาบันสำหรับการต่อต้านนักเคลื่อนไหวสิทธิเพื่อสัตว์ อีกทั้งการกดขี่สัตว์ยังมีอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงมากขึ้นตามความต้องการของมนุษย์ที่มีประชากรมากขึ้น โดยเฉพาะการกดขี่สัตว์ในด้านโภชนาการ ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือฟาร์มเพาะ

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 96-97.

สัตว์สำหรับการบริโภค ที่เร่งรัดขีดการเติบโตโดยไม่คำนึงถึงความเจ็บปวดหรือสุขภาพของสัตว์ มองเพียงผลลัพธ์ที่จะต้องผลิตออกมาให้ทันกับความต้องการบริโภคของมนุษย์เท่านั้น จึงเกิดแนวคิดที่จะคุ้มครองสัตว์ขึ้น โดยสหราชอาณาจักรได้เริ่มต้นนำเสนอ “หลักอิสรภาพ 5 ประการของสัตว์ (5 Freedoms)” ในปี ค.ศ. 1965 ซึ่งถูกบันทึกไว้ในรายงานเกี่ยวกับสวัสดิภาพของปศุสัตว์ที่ถูกเลี้ยงไว้ในพื้นที่แออัด ซึ่งกลายมาเป็น The Farm Animal Welfare Council (FAWC) ในปัจจุบัน และ**หลักอิสรภาพ 5 ประการ**⁶² ได้แก่

1. อิสรภาพจากความหิวกระหาย กล่าวคือ ต้องได้รับอาหารและน้ำอย่างเหมาะสม
2. อิสรภาพจากความไม่สะดวกสบายจากสภาวะแวดล้อม กล่าวคือ ต้องถูกจัดให้อยู่ในสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะดวกสบาย
3. อิสรภาพจากความเจ็บปวด บาดเจ็บ และโรคภัย กล่าวคือ ต้องมีมาตรการในการป้องกันและการตรวจรักษาอย่างรวดเร็ว
4. อิสรภาพในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ กล่าวคือ มีพื้นที่ให้อย่างเพียงพอ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับชนิดสัตว์
5. อิสรภาพจากความกลัวและความทุกข์ทรมาน กล่าวคือ การปฏิบัติต่อสัตว์ต้องไม่ใช้วิธีที่มีผลต่อสภาพจิตใจของสัตว์

ผลของหลักการดังกล่าวมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ ที่หันมาคำนึงถึงมาตรการในการดูแล และรักษาปศุสัตว์ในฟาร์ม รวมไปถึงบำบัดและควบคุมโรคอย่างเร่งด่วน การบำรุงพันธุ์ต้องเป็นไปอย่างเหมาะสม รวมถึงการวิธีการฆ่าจะต้องไม่ใช้วิธีการที่โหดร้ายทารุณ อันจะทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดและทรมานมากขึ้น และช่วงเวลาก่อนตายจะต้องสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้⁶³

ดังนั้นหลักการเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์จึงถูกพูดถึงมากขึ้นในหลายประเทศในแถบยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพของสัตว์ (The U.S. Animal Welfare Act) ในปี ค.ศ. 1966 ซึ่งมีเนื้อหาเป็นการให้คำนิยามของสัตว์ที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ อันได้แก่ แมว ลิง หนูตะเภา หนูแฮมสเตอร์ กระจ่าง รวมถึงสุนัข และสัตว์เลือดอุ่นชนิดอื่น ๆ เป็นต้น

2. ทฤษฎีสัตว์บนฐานความเป็นพลเมือง

โดนัลด์สันกับคิมลิต นักคิดผู้เป็นเจ้าของ**ทฤษฎีสัตว์บนฐานความเป็นพลเมือง**มองว่าสังคมส่วนใหญ่จะไม่วิพากษ์ในเรื่องการเอาเปรียบสัตว์ในทางที่สังคมยอมรับได้ และความเห็น

⁶² ศุภมาส ชินวินิจกุล, "การคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์," วารสารกฎหมาย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, หน้า 38-39.

⁶³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 39.

แก่ตัวของมนุษย์จะเอาชนะผลประโยชน์ที่ได้จากสัตว์แม่สัตว์นั้นจะถูกทรมาณก็ตาม ดังนั้น สิทธิพื้นฐานในชีวิตและเสรีภาพ (basic right to life and liberty) ที่ต่อต้านจากการถูกทำอันตรายที่มาจากมนุษย์ เช่น การฆ่า การกักขัง การทรมาณ จึงถูกยอมรับโดยเขาทั้งคู่และอยู่ในพื้นฐานของทฤษฎีสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองอีกด้วย

การเป็นพลเมืองของสัตว์ประยุกต์มาจากพลเมือง (citizenship) 2 ความหมายคือ

1. การมีสัญชาติ (nationality) หมายถึงการมีสิทธิอาศัยในพื้นที่หรือชุมชนนั้น
2. การเป็นประชาชนผู้มีอำนาจสูงสุด (popular sovereignty) หมายถึง การนำสิทธิของบุคคลมาร่วมกำหนดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในพื้นที่อยู่อาศัยนั้น หรือการถูกคำนึงถึงเมื่อมีการดำเนินการอย่างใดทางการเมืองของรัฐ

โดยสัตว์ที่ถูกมองว่าเป็นพลเมืองตามแนวคิดของโดนัลสันกับคิมลิก้าคือสัตว์เลี้ยงที่มีความใกล้ชิดและไว้วางใจจากมนุษย์เท่านั้น⁶⁴ และเป็นพลเมืองร่วม (co-citizen) เฉพาะในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ โดยมีเขตแดนจำกัดตามวิถีชีวิต สถานที่ หรืออัตตาณัติ (autonomy) ที่หมายความรวมถึงคุณค่าทางสังคมที่กำหนดโดยสมาชิกภายในชุมชน

การเป็นพลเมืองของสัตว์ตามทฤษฎีของโดนัลสันกับคิมลิก้า จะถูกจำแนกสถานะออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. สถานะ “คนใน” หรือสมาชิกเต็มตัวของชุมชนมนุษย์ ซึ่งเปรียบเทียบเป็นสัตว์เลี้ยง (domesticated animal) ของมนุษย์นั่นเอง คือสัตว์ที่อยู่ในความดูแลของมนุษย์และสูญเสียการเลือกดำรงชีวิตในป่าไปแล้ว เช่น วัว ควาย หมู สุนัข แมว หนู เป็นต้น โดยสัตว์พวกนี้อาจเป็นสัตว์เพื่อการอุปโภคบริโภค สัตว์เพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือสัตว์แสนรักก็ได้
2. สถานะ “คนนอก” หรือสมาชิกที่ปราศจากการดูแลจากมนุษย์ ซึ่งเปรียบเทียบเป็นสัตว์ป่า (wild animal) นั่นเอง เนื่องจากสัตว์พวกนี้มีสังคมทางการเมืองเป็นกลุ่มของตัวเอง ใช้ชีวิตอิสระโดยไม่ต้องพึ่งพาการดูแล อาหาร เครื่องนุ่งห่มจากมนุษย์ อีกทั้งมีถิ่นที่อยู่อาศัยในป่าซึ่งเดิมตั้งอยู่ห่างไกลจากมนุษย์ แต่บางพื้นที่อาจมีการหาผลประโยชน์ทับซ้อนกันกับมนุษย์ เช่น พื้นที่ป่าที่มนุษย์เข้าไปทำการป่าไม้ โดยมุมมองของมนุษย์ในทฤษฎีนี้ สัตว์ป่าเปรียบเสมือนชาวต่างชาติและสัตว์เหล่านี้สามารถมีองค์อธิปัตย์หรือผู้มีอำนาจสูงสุด (sovereign) เช่นกัน
3. สถานะ “กึ่งคนใน” หรือสมาชิกแบบไม่เต็มตัวของชุมชน เนื่องจากการอยู่อาศัยเติบโตและมีชีวิตได้ทั้งในเมืองและชนบท เปรียบเทียบเป็นสัตว์กึ่งป่า (liminal animal) หรือสัตว์ที่อยู่ตรงกลางระหว่างสัตว์เลี้ยงกับสัตว์ป่า เช่น กระรอก แรคคูน แมวหรือสุนัขจรจัด สัตว์

⁶⁴ จีรพงศ์ ทรัพย์ชุมทอง, "ทฤษฎีสัญชาติสัตว์บนฐานความเป็นพลเมือง กับหลักการพิจารณาอย่างเท่าเทียม," วารสารสมาคมปรัชญาและศาสนาแห่งประเทศไทย, หน้า 100.

จำพวกนี้ไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในชุมชนได้เพราะมันไม่ต้องให้มนุษย์ดูแล สามารถดำรงชีพได้ด้วยตนเองและไม่ใช้สัตว์ที่ลืมหืมสัญชาตญาณตนเองจนไว้วางใจมนุษย์ หรืออาจมองสัตว์เหล่านี้ว่าเป็นผู้พำกพิง (denizen) ในชุมชนมนุษย์ก็ได้⁶⁵

เมื่อสัตว์เลี้ยงมีสิทธิความเป็นพลเมืองร่วมในชุมชน พวกมันก็มีสิทธิที่จะได้รับการดูแลจากมนุษย์ที่กำหนดความสัมพันธ์ของการเลี้ยงสัตว์อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นที่มาของสิทธิเชิงบวกของสัตว์เลี้ยง ที่เพิ่มเติมเข้ามาของการเลี้ยงสัตว์ในฐานะพลเมืองร่วม คือ

1. สิทธิการเข้าสังคม เพื่อให้สัตว์เลี้ยงได้รู้จักพลเมืองร่วมคนอื่นหรือตัวอื่น เคาะพซึ่งกันและเป็นที่ยอมรับของสังคมมนุษย์ เช่น สุนัขซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงในชุมชนต้องรู้จักสัตว์เลี้ยงตัวอื่นและไม่เข้าไปทำร้ายพลเมืองในชุมชนโดยไม่มีเหตุสมควร หรือการที่สัตว์เลี้ยงประเภทสุนัขหรือแมวไม่ขับถ่ายเรี่ยราด

2. สิทธิในการใช้พื้นที่สาธารณะอย่างอิสระ คือการไม่ถูกจำกัดพื้นที่เฉพาะ สัตว์เลี้ยงย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการสนับสนุนจากเจ้าของในการพาออกไปยังพื้นที่สาธารณะได้อย่างมีอิสระ

3. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากอันตรายอย่างอื่น เช่น ความอดอยาก ภัยธรรมชาติ หรือการถูกล่าจากผู้ล่าในวงจรธรรมชาติ

4. สิทธิการดูแลด้านสุขภาพ เช่น การฉีดวัคซีน การตรวจสุขภาพ เป็นต้น

5. สิทธิที่จะมีการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติ แต่อาจถูกกำหนดหรือแทรกแซงโดยมนุษย์เพื่อควบคุมประชากรสัตว์เลี้ยง เพื่อปกป้องสัตว์จากปัญหาสุขภาพภายหลังการมีลูกของสัตว์เลี้ยงหรือป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของสัตว์เลี้ยงได้

6. การถูกควบคุมอาหาร เพื่อให้แน่ใจว่าสัตว์เลี้ยงจะได้รับคุณค่าทางโภชนาการอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและอาหารของสัตว์เลี้ยงจะต้องมีที่มาอย่างเหมาะสม โดยไม่ไปละเมิดสัตว์อื่น

7. สิทธิในการมีตัวแทนทางการเมือง เพื่อปกป้องผลประโยชน์ในฐานะพลเมืองร่วมในชุมชน เช่น หน่วยงานที่สามารถรับประกันว่าสิทธิพื้นฐานของสัตว์เลี้ยงจะได้รับการพิจารณาทางการเมืองด้วย

8. สิทธิการตอบแทนกันระหว่างสัตว์เลี้ยงและมนุษย์ เช่น การให้มูลสัตว์ไปใช้ประโยชน์เป็นปุ๋ยในระหว่างการผลิตเลี้ยงสัตว์เลี้ยง หรือการใช้ประโยชน์จากขนแกะที่ตัวแกะเองไม่สามารถผลิตขึ้นได้เองตามธรรมชาติ นำมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มสำหรับมนุษย์ได้

⁶⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 102-103.

9. สิทธิแรงงานของสัตว์ หมายความว่ามนุษย์สามารถใช้แรงงานสัตว์เลี้ยงได้ แต่ต้องเป็นไปในทางที่เป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์เลี้ยงชนิดนั้น เช่น การเลี้ยงวัวให้กินหญ้า รก การเลี้ยงสุนัขตอนแกะ เป็นต้น ซึ่งการใช้แรงงานเช่นนี้จะต้องคำนึงถึงความสมัครใจ เวลาพัก ความปลอดภัย และสวัสดิการอย่างอื่นของสัตว์เลี้ยงด้วย

สิทธิพื้นฐานของสัตว์เลี้ยงในฐานะพลเมืองร่วม ตามทฤษฎีของโดนัลด์สันกับคิมลิก้า ยังกำหนดให้สัตว์เลี้ยงมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบอีกด้วย คือ หน้าที่ความเป็นประชา (duty to civility) เพราะการเป็นพลเมืองร่วมเช่นเดียวกับมนุษย์ในสังคม มนุษย์มีความสัมพันธ์ในการให้ความร่วมมือสำหรับการออกกระเปียบกำหนดพฤติกรรมตนเอง เพื่อลดการเป็นภาระของสังคม และหน้าที่การมีส่วนร่วม (duty to contribution) เพราะมนุษย์มีความสัมพันธ์ในเชิงการให้ความร่วมมือสำหรับการช่วยเหลือเรื่องผลประโยชน์ในส่วนรวม เช่น การพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สัตว์เลี้ยงสามารถกระทำได้ตามความสมัครใจของมัน⁶⁶

นอกจากนี้ สิทธิของสัตว์ป่าตามสิทธิพื้นฐานการมีความรู้สึกสุขทุกข์เช่นมนุษย์แล้ว ยังมีสิทธิการมีอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเอง ซึ่งทฤษฎีของโดนัลด์สันกับคิมลิก้าเรียกร้องให้มองความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่ากับมนุษย์ในเชิงทางการเมือง กล่าวคือ สัตว์ ป่าและมนุษย์ต่างเป็นคนนอกชุมชนซึ่งกันและกัน โดยการให้สิทธิทางอำนาจสูงสุด (sovereignty) จะช่วยปกป้องประโยชน์ในชุมชนของสัตว์ป่าได้ในหลายทาง ทั้งการรักษาเอาไว้ซึ่งวิถีชีวิต สถานที่ ถิ่นที่อยู่อาศัยชุมชนภายในสัตว์ป่าเอง เป็นการต่อต้านการบุกรุกคนจากภายนอกชุมชนอย่างมนุษย์ เช่น การหยุดขยายถิ่นฐานของมนุษย์หรือการปรับเปลี่ยนวิถีดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับป่าของมนุษย์อย่างกิจการทำเหมือง การช่วยลดความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างมนุษย์และสัตว์ป่าทางอ้อม เช่น การถูกระงับอันตรายจากสัตว์ป่าที่มีสาเหตุมาจากกิจกรรมของมนุษย์อย่าง การเก็บของป่า แต่มนุษย์เองยังคงมีสิทธิเข้าไปในเขตป่าอันมีสิทธิอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนของสัตว์ป่าได้ โดยการใช้สิทธิผ่านทาง (right to way) เช่น การใช้ถนนที่ตัดผ่านเขตแดนป่า เป็นต้น ในทางกลับกัน สัตว์ป่าทั้งหลายก็มีสิทธิการใช้สิทธิผ่านทางหรือสิทธิในแนวเชื่อมต่อ (right to corridor) ในการอพยพผ่านเขตแดนชุมชนของมนุษย์ด้วย⁶⁷ อีกทั้งยังช่วยให้มนุษย์สามารถเข้าช่วยเหลือสัตว์ป่าได้ในบางกรณีจากภัยพิบัติหรือการคุกคามจากภายนอก จากการที่สัตว์ป่ามีเขตแดนที่มีสิทธิอำนาจสูงสุดถือเป็นเสมือนอีกหนึ่งชุมชนที่มีอธิปไตย เช่น การช่วยขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ เป็นต้น

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 106-107.

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 110-112.

สิทธิสัตว์ของสัตว์กึ่งป่า หรือตามทฤษฎีความเป็นพลเมืองของสัตว์ที่มีสถานะเป็นกึ่งคนใน คือสิทธิความเป็นผู้พักพิง (denizenship) โดยได้รับสิทธิคุ้มครองจากการทำอันตรายสัตว์กึ่งป่าทางอ้อม จากกิจกรรมและโครงสร้างพื้นฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น การออกระเบียบการใช้ฆ่าแมลง การออกแบบโครงสร้างอาคารเพื่อเอื้อต่อการบินของนกกึ่งป่า ที่สามารถป้องกันการชนที่เกิดความเสียหายต่อสัตว์ประเภทนี้ ได้รับสิทธิการแทรกแซงที่เป็นประโยชน์เพื่อจัดการลดความขัดแย้งระหว่างสัตว์กึ่งป่ากับมนุษย์ เช่น การไม่ใช้ความรุนแรงต่อการควบคุมประชากรสัตว์กึ่งป่า และได้รับสิทธิป้องกันจากการถูกเหยียดหยามของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์กึ่งป่า เช่น ให้ข้อมูลและความรู้แก่สาธารณะในชุมชนว่าการมาอยู่ของสัตว์กึ่งป่านั้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากพฤติกรรมของมนุษย์จากการไม่เก็บอาหารหรือทิ้งขยะให้ดี จนสัตว์กึ่งป่าเข้ามาอาศัยผลประโยชน์ตรงนี้เพื่อดำรงชีพของมัน และการออกกฎหมายห้ามทำร้ายสัตว์กึ่งป่า⁶⁸

อีกทั้งยังพบว่าสัตว์มีลักษณะเฉกเช่นเดียวกับมนุษย์อยู่อีกหลายประการ หนึ่งในนั้นคือการที่สัตว์บางชนิดดำรงอยู่ได้โดยการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มมีการจำแยกตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิก เพื่อดำรงชีวิตให้อยู่รอดได้ ซึ่งมนุษย์เรียกสัตว์เหล่านี้ว่า “สัตว์สังคม” (Social Animals) เช่น มด ผึ้ง แตน ต่อ ช้าง หรือลิง เป็นต้น รวมถึงสุนัขที่มีธรรมชาติการอยู่ร่วมกันเป็นฝูง จึงเป็นสัตว์สังคมด้วยอีกชนิดหนึ่ง⁶⁹ และประเทศสวีเดนได้มีหลักเกณฑ์สำคัญเกี่ยวกับสิทธิทางสังคมตามธรรมชาติของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ซึ่งถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายที่ชื่อว่า “Animal Welfare Ordinance” โดยสรุปใจความได้ว่า สัตว์บางชนิดตามธรรมชาติเป็นสัตว์ที่ต้องการลำดับชั้นทางสังคม จะต้องได้รับการปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับสัตว์ชนิดเดียวกัน (Gregarious Species) และในภาคผนวกท้ายกฎหมายดังกล่าวได้ระบุถึงสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมต้องได้รับการเลี้ยงดูร่วมกันอย่างน้อยสองตัวขึ้นไป เช่น ลิงชิมแปนซี กอริลลา หนูตะเภา หนูแฮมสเตอร์ ฯลฯ⁷⁰

สำหรับประเทศไทย รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ปานเทพ รัตนากร ได้ให้ความหมายของคำว่า “สวัสดิภาพสัตว์” หมายถึง สุขภาพสบายใจของสัตว์ โดยสัตว์ทั้งหลายจำเป็นต้องได้รับความสุขภาพ คือ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ในขณะที่เดียวกันต้องมีสุขภาพจิตที่ดี คือ สบาย แจ่มใส ไร้ความเครียด

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 113–115.

⁶⁹ ROYAL CANIN, รู้จักธรรมชาติน้องหมา, ค้นวันที่ 1 มิ.ย. 2565 จาก <https://www.academy.royalcanin.co.th/article/detail/รู้จักธรรมชาติน้องหมา>

⁷⁰ ศิริชนก วิริยะเกื้อกูล, การคุ้มครองสัตว์เลี้ยงค่านสิทธิทางสังคมตามธรรมชาติ (Social Animals), รัฐสภาไทย, ค้นวันที่ 2 มิถุนายน 2565 จาก https://web.parliament.go.th/view/7/search_result/การคุ้มครองสัตว์เลี้ยง/contents/TH-TH

สวัสดิภาพสัตว์เป็นสิ่งที่มนุษย์ คือ คนเลี้ยง เจ้าของสัตว์ สัตวแพทย์ เป็นผู้ให้แก่สัตว์ เลี้ยงหรือสัตว์ป่วย โดยมนุษย์ผู้ให้สวัสดิภาพแก่สัตว์ ฟังระลึกถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นกับสัตว์และความพึงพอใจของสัตว์ กล่าวคือการกระทำใด ๆ ก็ตามต่อ สัตว์ ต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดขึ้น หรือหากมีความจำเป็นต้องกระทำต่อตัวสัตว์ที่สร้าง ความเจ็บปวด เช่น ผ่าตัด ทำหมัน ผู้กระทำต้องระงับการเจ็บปวดอย่างเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ เช่น ทำให้สัตว์หมดความรู้สึกด้วยยาสลบ และควบคุมการเจ็บปวดบาดแผล ภายหลังผ่าตัดด้วยยาแก้ปวดจนกว่าจะตัดไหม ขณะเดียวกันต้องตระหนักถึงความพึงพอใจ ความชอบของสัตว์ด้วย เช่น การเลี้ยงสุนัขในกรงเดี่ยวและมีน้ำ อาหารอย่างสมบูรณ์ แต่สัตว์ ไม่เคยถูกนำออกมาพบปะผู้คนหรือสุนัขตัวอื่น ๆ สุนัขอาจดำรงชีพอยู่ได้แต่จิตใจรันทด เนื่องจากไม่อยากถูกขังอยู่ตลอดเวลา เป็นต้น⁷¹

การจำแนกสุนัข

สุนัขคือสัตว์เลี้ยงที่พบความหลากหลายสายพันธุ์จากการยอมรับมากที่สุดกว่า 368 สายพันธุ์⁷² ตามที่สมาพันธ์สุนัขโลก หรือ Federation Cynologique Internationale (F.C.I) รับรอง ซึ่งสมาพันธ์สุนัขโลก คือ องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการรักษา กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสายพันธุ์สุนัขเพื่อให้ประเทศสมาชิกยึดถือปฏิบัติให้เป็นไปตาม มาตรฐานเดียวกัน เช่น การรับรองมาตรฐานสายพันธุ์สุนัข การรับรองการประกวดของ ประเทศสมาชิก การรับรองกรรมการผู้ตัดสินของประเทศสมาชิก เป็นต้น

ปัจจุบัน FCI ได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดูแลประเทศสมาชิกเป็นกลุ่ม ๆ (ทวีป/ภูมิภาค) คือ

1. ยุโรป
2. ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน
3. เอเชีย
4. แอฟริกา
5. ออสเตรเลีย

⁷¹ อัญชลี จิตรงค์แสง, มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมาก, หน้า 9.

⁷² หมอหมาหมอแมว, Dog Breeds Series Ep.4 เมื่อสัตว์เลี้ยงอย่างสุนัข กลายเป็นเครื่องมือเข้าสังคม, ค้นวันที่ 2 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.blockdit.com/posts/5ec2b59dd9d8a72d1325d205>

โดยสิ่งที่ประเทศสมาชิกของสมาพันธ์จะได้รับคือ

1. การให้บริการข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก FCI และองค์กรที่มีศักยภาพเท่าเทียมกัน อย่างเช่น KENNEL CLUB OF UNITED KINGDOM, AMERICAN KENNEL CLUB, AUSTRALIAN NATIONAL KENNEL CLUB
2. การรับรอง CERTIFIED EXPORT PEDIGREE ที่ออกโดยสมาคม ฯ ที่เป็นสมาชิก FCI
3. การรับรอง CHAMPION ของประเทศ FCI ที่มี PEDIGREE เต็ม 3 GENERATION
4. การรับรองผลการตัดสินที่ประเทศสมาชิกเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะให้ CC ของการเป็น CHAMPION ในแต่ละประเทศ⁷³

สุนัขแต่ละสายพันธุ์มีลักษณะรูปร่างและรูปทรงภายนอกที่แตกต่าง ซึ่งการจำแนกสายพันธุ์สุนัขสามารถพิจารณาได้จากขนาดรูปร่างของสุนัข รูปทรงของหัวว่ามีลักษณะเช่นไร ลักษณะของใบหูและลักษณะของขน ซึ่งการจำแนกสายพันธุ์สุนัขดังกล่าว สามารถใช้เกณฑ์การแบ่งแยกที่ไม่เหมือนกัน จึงแบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งการจำแนกสุนัขตามลักษณะขนาด การจำแนกสุนัขตามลักษณะการใช้งาน หรือการจำแนกสุนัขจากสายพันธุ์ในการประกวดสุนัข โดยการจำแนกสุนัขที่ได้รับการยอมรับเป็นมาตรฐานสากลคือ การแบ่งสุนัขจากสมาคมสุนัขแห่งสหรัฐอเมริกา หรือ American Kennel Club (AKC) โดยได้แบ่งสุนัขออกเป็น 7 กลุ่ม⁷⁴ ดังนี้

1. สุนัขต้อนฝูงสัตว์ (Herding group) คือกลุ่มสุนัขที่ถูกพัฒนาสายพันธุ์มาเพื่อทำหน้าที่ควบคุมฝูงปศุสัตว์ตั้งแต่อดีตบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน มีความโดดเด่นจากการเป็นสุนัขที่มีสัญชาตญาณในการคุมฝูง (การเป็นเจ้าของ) แสดงออกโดยการเห่า การวิ่งสะกดรอย และการคุ้ยเขี่ย มีความฉลาด กล้าหาญ คล่องแคล่วและสามารถฝึกฝนได้โดยง่าย มีความต้องการในการออกกำลังกายสูง⁷⁵ ต้องสลายพลังงานตามสัญชาตญาณของสายพันธุ์ ปัจจุบันสุนัขกลุ่มนี้ที่ยังคงใช้งานอยู่ เช่น สุนัขพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ด (German Shepherd Dog) สุนัขพันธุ์บอร์เดอร์ คอลลี (Border Collie) สุนัขพันธุ์โอล์ด อิงลิช ชิพดีด็อก (Old English sheep dog) สุนัขพันธุ์เวลส์ คอร์กี้ (Welsh corgi) หรือสุนัขพันธุ์เชตแลนด์ ชิพดีด็อก (Shetland sheep dog) เป็นต้น

2. สุนัขล่าสัตว์ (Hound group) คือสุนัขที่ใช้เพื่อล่าสัตว์โดยเฉพาะตั้งแต่อดีต เป็นสุนัขที่มีสัญชาตญาณการล่าเหยื่อและค้นหาเหยื่อขนาดเล็กเป็นชีวิตจิตใจ มักจะมีขนสั้น วิ่งเร็ว

⁷³ PLASMA MS, ขั้นตอน การประกวดสุนัข, ค้นวันที่ 2 มิ.ย. 2565 จาก

<http://www.plasmakennel.com/index.php?lay=show&ac=article&id=490440&Ntype=7>

⁷⁴ อนุรักษ์ ฌานจิตกุลศล, การออกแบบสื่อให้ความรู้เรื่อง “เข้าใจเราเจ้าสองขา” สำหรับกลุ่มเจนเนอเรชันวาย (ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, ทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2561), หน้า 8-14.

⁷⁵ Thonglor Pet Hospital, พฤติกรรมประจำสายพันธุ์, ค้นวันที่ 5 ต.ค. 2565 จาก <https://thonglorpet.com/th/diary/พฤติกรรมประจำสายพันธุ์>

สายตาดำและใช้จมูกดมกลิ่นได้ดีมากแต่จะมีสมาธิในการฝึกฝนต่ำ และจะต้องระวังเมื่อเลี้ยงร่วมกับสัตว์เลี้ยงชนิดอื่น⁷⁶ เช่น สุนัขพันธุ์อัฟกัน ฮาวนด์ (Afghan Hound), สุนัขพันธุ์บาเซนจิ (Basenji) สุนัขพันธุ์บาสเซต ฮาวนด์ (Basset Hound) สุนัขพันธุ์บีเกิล (Beagle) สุนัขพันธุ์บลัดฮาวนด์ (Bloodhound) สุนัขพันธุ์ดัชชุน (Dachshund) สุนัขพันธุ์เกรย์ฮาวนด์ (Greyhound) หรือสุนัขพันธุ์วิฟเพต (Whippet) เป็นต้น

3. สุนัขใช้ในกีฬา (Sporting group) คือถูกพัฒนามาเพื่ออำนวยความสะดวกในการระบุตำแหน่งของเหยื่อ สามารถสะกดรอยเพื่อค้นหาและบอกที่ซ่อนของสัตว์และช่วยคาบเหยื่อที่ตายแล้วนำมาให้กับนายพรานในสมัยก่อน⁷⁷ ฉลาดและว่องไว เป็นสุนัขที่มีพลังงานสูงและรักการออกกำลังกาย มีพฤติกรรมชอบการว่ายน้ำและการเล่นคาบสิ่งของ แต่เดิมบรรพบุรุษสุนัขกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นสุนัขที่มีสัญชาตญาณชอบล่าเหยื่อ จึงทำให้เป็นมิตรกับเด็กและทุกคนในครอบครัวมนุษย์ เช่น สุนัขพันธุ์โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ (Golden Retriever) สุนัขพันธุ์อเมริกัน ค็อกเกอร์สเปเนียล (American Cocker Spaniel) สุนัขพันธุ์ลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์ (Labrador Retriever) สุนัขพันธุ์อิงลิช เซตเทอร์ (English Setter) หรือสุนัขพันธุ์ไอริช เซตเทอร์ (Irish Setter) เป็นต้น

4. สุนัขที่ไม่ได้ใช้ในกีฬา (Non-Sporting group) คือสุนัขที่ถูกพัฒนาสายพันธุ์ขึ้นในหลากหลายประเทศ มีลักษณะขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ขนสั้น ขนยาว ถูกพัฒนาขึ้นโดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ปัจจุบันโดยมากวัตถุประสงค์การเลี้ยงสุนัขกลุ่มนี้จึงใช้เพื่อนแทน เช่น สุนัขพันธุ์อเมริกันเอสกิโม ด็อก (American Eskimo dog) สุนัขพันธุ์บอสตัน เทอร์เรียร์ (Boston Terrier) สุนัขพันธุ์บูลด็อก (Bulldog) สุนัขพันธุ์ไชนีส ชาร์ไป่ (Chinese Shar pei) สุนัขพันธุ์เชาว์เชาว์ (Chow Chow) สุนัขพันธุ์ดัลเมเซียน (Dalmatian) หรือสุนัขพันธุ์เฟรนช์ บูลด็อก (French Bulldog)⁷⁸ เป็นต้น

5. สุนัขเทอร์เรียร์ (Terriergroup) คือสุนัขที่มีพฤติกรรมการล่าเหยื่อที่อยู่ใต้พื้นดินหรืออยู่ในโพรง โดยคำว่า Terrier มาจากภาษาลาตินคือ Terra ที่แปลว่า พื้น หรือ ดิน จึงเป็นที่มาของกลุ่มสุนัขกลุ่มนี้ โดยเป็นสุนัขพันธุ์เล็ก นิยมนำมาเลี้ยงในบ้าน มีลักษณะว่องไว อยากรู้อยากเห็น ชอบขุดคุ้ยค้นหาสิ่งของ มีความเป็นนักล่าสูง ชอบเห่าและชอบกัดทุกสิ่งที่ยขวางหน้า หากไม่ได้รับการออกกำลังกายที่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องได้รับการเข้าสังคมตั้งแต่เล็กเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวต่อคนแปลกหน้า⁷⁹ เช่น สุนัขพันธุ์บูลเทอร์เรีย (Bull Terrier) สุนัขพันธุ์ฟอกซ์

⁷⁶ เรื่องเดียวกัน.

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน.

⁷⁸ ธนรัฐ ฌมานจิตกุล, การออกแบบสื่อให้ควมรู้เรื่อง “เข้าใจเราเจ้าสองขา” สำหรับกลุ่มเจนเอชเอ็นวาย, หน้า 11.

⁷⁹ Thonglor Pet Hospital, "พฤติกรรมประจำสายพันธุ์."

เทอเรียร์ (Fox Terrier) สุนัขพันธุ์แจ็ก รัสเซลล์ เทอเรียร์ (Jack Russell Terrier) หรือสุนัขพันธุ์มินิ เอเจอร์ ชเนาเซอร์ (Miniature Schnauzer) เป็นต้น

6. สุนัขขนาดเล็ก (Toy group) คือสุนัขที่มีการพัฒนาเพื่อมาเป็น companion animal ขนาดเล็กโดยตรง หรือพัฒนาโดยทำให้มีขนาดเล็กลงจากพันธุ์มาตรฐาน ซึ่งพฤติกรรมตามสายพันธุ์จะต้องอ้างอิงจากมาตรฐานของสายพันธุ์เดิม มีนิสัยหวงเจ้าของ ต้องการความรักและความเอาใจใส่อยู่เสมอ ตื่นตัว ว่องไว ร่าเริงและมีความกระตือรือร้นสูง ดังนั้นจึงต้องระวังการบาดเจ็บจากการออกกำลังกายที่ไม่เหมาะสมของสุนัขกลุ่มนี้ โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงไว้เพื่อเล่นและเลี้ยงเป็นเพื่อน⁸⁰ เช่น สุนัขพันธุ์คาวาเลียร์ คิง ชาร์ลส์ (Cavalier King Charles) สุนัขพันธุ์ชิวาวา (Chihuahua) สุนัขพันธุ์มอลติส (Maltese) สุนัขพันธุ์บอสตัน เทอเรียร์ (Boston Terrier) สุนัขพันธุ์ยอร์กเชียร์ เทอเรียร์ (Yorkshire Terrier) สุนัขพันธุ์ปาปิยอง (Papillon) สุนัขพันธุ์ปักกิ่ง (Pekingese) สุนัขพันธุ์ปัก (Pug) สุนัขพันธุ์ชิว (Shih Tzu) หรือสุนัขพันธุ์ปอมเมอเรเนียน (pomeranian) เป็นต้น

7. สุนัขใช้งาน (Working group) คือสุนัขที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความหลากหลายในด้านพฤติกรรมมากซึ่งขึ้นกับสายพันธุ์ เช่น สุนัขพันธุ์ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler) สุนัขพันธุ์เกรทเดน (Great Dane) สุนัขพันธุ์โดเบอร์แมน (Doberman) สุนัขพันธุ์อากิตะ (Akita) หรือสุนัขพันธุ์บ็อกเซอร์ (Boxer) จะมีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์กับเจ้าของ ลักษณะโดยส่วนใหญ่มีรูปร่างค่อนข้างใหญ่ เป็นสุนัขที่ถูกฝึกเพื่อการใช้งานที่ต้องอาศัยความเชื่อฟัง การมีระเบียบวินัยและอดทนสูง เช่น เป็นสุนัขเฝ้ายาม หรือนำทางคนตาบอด⁸¹ ส่วนสุนัขสายพันธุ์ไซบีเรียน ฮัสกี้ (Siberian Husky) ถือว่าเป็นสุนัขใช้งานประเภทลากเลื่อน สำหรับบรรทุกสิ่งของและสัมภาระต่าง ๆ ไปตามเส้นทางที่เต็มไปด้วยหิมะระยะทางไกล⁸²

การแบ่งกลุ่มสุนัขตามลักษณะลำตัว จะเป็นการจัดกลุ่มสายพันธุ์สุนัขที่มีลักษณะลำตัวและน้ำหนักตามเกณฑ์ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้ดังนี้

1. สุนัขพันธุ์เล็ก เมื่อโตเต็มวัยจะมีขนาดลำตัวที่มีความสูงน้อยกว่า 46 เซนติเมตร มีน้ำหนักปกติตั้งแต่ 4 – 10 กิโลกรัม เช่น สุนัขพันธุ์ชิวาวา (Chihuahua) สุนัขพันธุ์ปัก (Pug) สุนัขพันธุ์ปอมเมอเรเนียน (pomeranian) หรือสุนัขพันธุ์ชิว (Shih Tzu) เป็นต้น

⁸⁰ เรื่องเดียวกัน.

⁸¹ เรื่องเดียวกัน.

⁸² บ้านและสวนPETS, ลักษณะสายพันธุ์และนิสัย “ไซบีเรียนฮัสกี้ (Siberian Husky)”, ค้นวันที่ 1 ตุลาคม 2565 จาก

<https://www.baanlaesuan.com/192052/pets/breeds/siberian-husky-2>

2. สุนัขพันธุ์กลางหรือสุนัขขนาดกลาง เมื่อโตเต็มวัยจะมีขนาดลำตัวที่มีความสูงตั้งแต่ 46 – 60 เซนติเมตร มีน้ำหนักปกติตั้งแต่ 11 – 25 กิโลกรัม เช่น สุนัขพันธุ์อเมริกันพิตบูล เทอร์เรีย (American Pit Bull Terrier) สุนัขพันธุ์บูลเทอเรีย (Bull Terrier) หรือสุนัขพันธุ์ดัลเมเซียน (Dalmatian) เป็นต้น

3. สุนัขพันธุ์ใหญ่ เมื่อโตเต็มวัยจะมีขนาดลำตัวที่มีความสูงตั้งแต่ 60 เซนติเมตรขึ้นไป มีน้ำหนักปกติตั้งแต่ 26 กิโลกรัมขึ้นไป เช่น สุนัขพันธุ์ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler) สุนัขพันธุ์บ็อกเซอร์ (Boxer) สุนัขพันธุ์โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ (Golden Retriever) สุนัขพันธุ์ลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์ (Labrador Retriever) หรือสุนัขพันธุ์เกรทเดน (Great Dane) เป็นต้น⁸³

ผลของการแบ่งประเภทสุนัขตามลักษณะข้างต้น ทำให้สามารถกำหนดข้อมูลในการนำไปศึกษาต่อยอดหรือค้นหาสุนัขได้ง่ายขึ้น และประยุกต์ใช้ลักษณะดังกล่าวมาเป็นตัวกำหนดในการจัดแข่งขันที่หลากหลาย เช่น การแข่งขันสุนัขสวยงาม แพชั่นโชว์ การประกวดสุนัขกลุ่มพันธุ์แท้ หรือการประกวดสุนัขพันธุ์ใหญ่ การแข่งขันสุนัขกีฬา เป็นต้น เพื่อสร้างความบันเทิงให้แก่มนุษย์

สุนัขพันธุ์ใหญ่

สุนัขพันธุ์ใหญ่ในงานวิจัยฉบับนี้ จึงหมายถึงสุนัขที่มีลักษณะเข้าเกณฑ์การแบ่งสุนัขตามลักษณะลำตัว โดยจำกัดขอบเขตสายพันธุ์ลงมาเฉพาะสุนัขพันธุ์ใหญ่ที่พบเห็นการเลี้ยงหรือนำเข้ามาเลี้ยงในประเทศไทย เช่นสุนัขสายพันธุ์ต่อไปนี้

มีน้ำหนักประมาณ 24.9 – 34 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 51 – 61 ซม.

ภาพที่ 12 : สุนัขสายพันธุ์โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ (Golden Retriever)

ที่มา : <https://www.pedigree.co.th/dog-breeds/golden-retriever>

⁸³ PET HIPSTER, เมื่อสุนัขถูกจำแนกด้วยขนาด, ค้นวันที่ 25 ส.ค. 2564 จาก <https://pethipsters.com/เมื่อสุนัขถูกจำแนกด้วย/4244>

มีน้ำหนักประมาณ 36 – 61 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 58 – 69 ซม.

ภาพที่ 13 : สุนัขสายพันธุ์ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler)

ที่มา : <https://www.pedigree.co.th/dog-breeds/rottweiler>

มีน้ำหนักประมาณ 40 – 65 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 56 – 66 ซม.

ภาพที่ 14 : สุนัขสายพันธุ์พรีซาคานาโร (Presa Canario)

ที่มา : <https://www.mundoperros.es/th/presa-canario/>

มีน้ำหนักประมาณ 45 – 50 กก.

มีความสูงประมาณ 71 – 76 ซม.

ภาพที่ 15 : สุนัขสายพันธุ์คอคเคเซียน เชพเพิร์ด (Caucasian Shepherd)

ที่มา : <http://rooskaya.hubpages.com/hub/Caucasian-Shepherd-2>

มีน้ำหนักประมาณ 50 – 91 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 65 – 90 ซม.

ภาพที่ 16 : สุนัขสายพันธุ์เซนต์เบอร์นาร์ด (Saint Bernard)

ที่มา : <https://www.pedigree.co.th/dog-breeds/Saint-Bernard>

มีน้ำหนักประมาณ 24 – 36 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 54 – 63 ซม.

ภาพที่ 17 : สุนัขสายพันธุ์ลาบราดอร์ (Labrador)

ที่มา : <https://www.pedigree.co.th/dog-breeds/Labrador>

มีน้ำหนักประมาณ 39 – 50 กก.

มีความสูงประมาณ 60 – 72 ซม.

ภาพที่ 18 : สุนัขสายพันธุ์เซ็นทรัลเอเชียเชฟเพิร์ดด็อก (Central Asian Shepherd Dog)

ที่มา : <http://doggdot.us/central-asian-shepherd-dog/>

มีน้ำหนักประมาณ 34 – 39 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 59 – 64 ซม.

ภาพที่ 19 : สุนัขสายพันธุ์อลาสก้า มาลามิวท์ (Alaskan Malamute)

ที่มา : <https://www.pedigree.co.th/dog-breeds/Alaskan-Malamute>

มีน้ำหนักประมาณ 22 – 40 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 58 – 63 ซม.

ภาพที่ 20 : สุนัขสายพันธุ์เยอรมัน เชฟเพิร์ด (German Shepherd)

ที่มา : <https://www.purina.co.th/find-a-pet/dog-breeds/german-shepherd>

มีน้ำหนักประมาณ 20 – 26 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 65 – 69 ซม.

ภาพที่ 21 : สุนัขสายพันธุ์โดเบอร์แมน (Doberman Pinscher)

ที่มา : <https://www.dogilike.com/breeds/15/>

มีน้ำหนักประมาณ 40 – 65 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 71 – 82 ซม.

ภาพที่ 22 : สุนัขสายพันธุ์คังคัลป์ (Kangal)

ที่มา : <https://th.acelenakliye.com/kangal-dog-learn-all-about-this-ancient-flock-guardian>

มีน้ำหนักประมาณ 60 – 100 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 66 – 82 ซม.

ภาพที่ 23 : สุนัขสายพันธุ์อิงลิช มาสทิฟฟ์ (English Mastiff)

ที่มา : <https://www.mundoperros.es/th/mastin-ingles/>

มีน้ำหนักประมาณ 54 – 68 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 66 – 71 ซม.

ภาพที่ 24 : สุนัขสายพันธุ์นิวฟันด์แลนด์ (Newfoundlands)

ที่มา : http://th.happybowwow.org/nyufoundlend_default.htm

มีน้ำหนักประมาณ 52 – 100 กก.

มีส่วนสูงประมาณ 72 – 88 ซม.

ภาพที่ 25 : สุนัขสายพันธุ์สเปนิช มาสทิฟฟ์ (Spanish Mastiff)

ที่มา : [https://www.marketdogs.com/dogguide/\(spanish-mastiff\)/](https://www.marketdogs.com/dogguide/(spanish-mastiff)/)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กรณีศึกษาสุนัขพันธุ์ใหญ่ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ได้ดำเนินการรวบรวมการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร กฎหมายสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมข้อมูลจาก ตำบทยุทธศาสตร์ หนังสือ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ งานวิจัย วารสาร ประกาศ บทความต่าง ๆ รวมไปถึงข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลแบบสัมภาษณ์จากสัตวแพทย์และเจ้าของฟาร์มเพาะสุนัขขนาดใหญ่ แล้วนำข้อมูลที่ได้ศึกษาและค้นคว้ามาวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษา ค้นคว้า ตลอดจนการทบทวนเกี่ยวกับหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ รวมถึงข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กรณีศึกษาสุนัขพันธุ์ใหญ่ เพื่อใช้วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของสัตว์เลี้ยง กรณีศึกษาสุนัขพันธุ์ใหญ่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และกฎหมายอื่นที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง กรณีศึกษาภายในประเทศไทย อันได้แก่ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเลี้ยงสุนัข และมาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง กรณีศึกษาในต่างประเทศ

2. สัมภาษณ์เชิงลึก โดยจะเป็นการตั้งคำถามปลายเปิดกับสัตวแพทย์และเจ้าของฟาร์มเพาะสุนัขขนาดใหญ่ โดยมีรายละเอียดการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงสุนัข ความสามารถของเจ้าของและสุนัข การควบคุมดูแลสุนัข ความคิดเห็นในมาตรการทางกฎหมายเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง กรณีศึกษาขนาดใหญ่ในประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาได้ศึกษา ค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารทางกฎหมายจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เอกสารที่เป็นข้อมูลจากการผ่านการตีความจากบุคคลอื่นมาแล้ว เช่น หนังสือ สารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยตำราทางวิชาการของคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งไทยและต่างประเทศ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตตลอดจนเว็บไซต์ (Website) และข้อมูลปฐมภูมิ โดยทำการรวบรวมข้อมูลมาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเลี้ยงสุนัข และมาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง กรณีสุนัขในต่างประเทศ ทั้งนี้เป็นการค้นคว้าข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ บทความ และนำข้อมูลที่ได้ทำมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์และทำการสรุปผล

2. รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสัตวแพทย์หนึ่งรายและเจ้าของฟาร์มเพาะสุนัขขนาดใหญ่ในประเทศไทยหนึ่งแห่ง โดยได้มีการกำหนดคำถามให้ตรงและครอบคลุมถึงประเด็นที่ได้ทำการวิจัย ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการแจ้งวัตถุประสงค์ของงานวิจัยก่อนการสัมภาษณ์กับบุคคลดังกล่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการค้นคว้าทางหนังสือ ตำรากฎหมาย ตำราวิชาการ ผลงานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ เอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้การสัมภาษณ์กับเจ้าของฟาร์มสุนัขพันธุ์ใหญ่และสัตวแพทย์ โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ในลักษณะผสมผสานข้อมูลเข้าด้วยกัน เพื่อสรุปประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะในมาตรการทางกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง กรณีสุนัขพันธุ์ใหญ่ ในประเทศไทย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์

จากข้อมูลที่ได้ศึกษารวบรวมมา ผู้วิจัยพบว่า

1. มุมมองของมนุษย์ต่อสัตว์และสถานะของสัตว์ตามกฎหมาย

เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์มีมาอย่างยาวนาน ทำให้สัตว์เข้ามามีบทบาทในชีวิตของมนุษย์หลายทาง ทั้งความเชื่อ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ การใช้ประโยชน์ฝ่ายเดียว หรือการคุ้มครองซึ่งกันและกัน โดยสุนัขอาจถือว่าเป็นสัตว์จำพวกแรกที่มีความผูกพันลึกซึ้งกับมนุษย์มากกว่าสัตว์ชนิดอื่น จากหลักฐานทางวิทยาศาสตร์และทางโบราณคดีมากมายที่ทิ้งร่องรอยไว้ให้มนุษย์สืบหา จึงเกิดวิวัฒนาการแนวคิดของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ ซึ่งแนวคิดนี้จะยึดโยงตามกาลเวลา สภาพสังคม และสถิติสัมพัทธ์ที่พัฒนาขึ้นของมนุษย์ด้วยเช่นกัน

เริ่มต้นจากการมองเห็นผลประโยชน์จากสัตว์ในลักษณะที่มนุษย์เป็นผู้กำหนด หมายถึงมนุษย์เป็นผู้มีอำนาจในการสั่งเป็นหรือตายต่อสัตว์นั้นได้ เพราะมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีสมอง ฉลาด เข้าใจภาษาเดียวกันในการสื่อสารและสามารถประยุกต์การล่าสัตว์ต่าง ๆ ได้ดีกว่าสัตว์ที่ล่ากันเอง ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือสิงโตที่เป็นเจ้าป่า ยังต้องสยบอยู่แทบเท้าของมนุษย์ในนามของเจ้าปกครองเมืองหรือกษัตริย์ได้ โดยมนุษย์จะนำหนังของมันมาห่มเอาเขี้ยวมันมาห้อยเพื่อเสริมบารมีและเชื่อว่าพลังจากสิงโตจะทำให้มนุษย์แข็งแกร่งขึ้น อีกทั้งสัตว์ยังไม่สามารถสื่อสารออกมาได้ว่าพวกมันมีความรู้สึก รับรู้ความเจ็บปวดได้เช่นเดียวกับมนุษย์ เพราะเสียงร้องของพวกมันเปรียบเสมือนเสียงของเครื่องจักรที่เกิดจากการใช้งานเท่านั้น สัตว์จึงเป็นเพียงสิ่งที่มนุษย์สามารถครองครองและใช้ประโยชน์จากมันอย่างไรก็ได้ ดังนั้นมันจึงมีฐานะเป็นเพียงวัตถุสิ่งของ ถือว่าเป็นทรัพย์สินของมนุษย์ และมนุษย์ผู้เป็นเจ้าของจะได้รับสิทธิทางกฎหมายในการปกป้องซึ่งทรัพย์สินของตนเอง ไม่ให้ถูกลักขโมย ถูกทำร้ายหรือถูกทารุณจากบุคคลอื่น แต่ไม่อาจคุ้มครองสัตว์ให้ได้รับการงดเว้นจากการถูกรุณานโดยเจ้าของได้

ต่อมามีการยกระดับในกลุ่มของมนุษย์ว่า มนุษย์ที่มีศีลธรรมอันดีไม่ควรที่จะทำร้ายสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร เนื่องจากมนุษย์ผู้มีสติสัมปชัญญะนั้นสามารถแยกได้ว่าสิ่งใดคือการกระทำที่ดี สิ่งใดคือการกระทำที่ไม่ดี สัตว์จึงควรได้รับความเมตตาจากมนุษย์ อีกทั้งการกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควรรองรับ จะทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่

ก้าวร้าวรุนแรง และเสพติดการกระทำที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวด ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของสังคมมนุษย์ด้วยกันเองทั้งสิ้น จึงมองว่าการปฏิบัติระหว่างสิ่งมีชีวิตด้วยกันเอง ไม่ควรปฏิบัติอย่างโหดร้ายทารุณ แม้การกระทำนั้นจะนำไปสู่ความตายแก่สัตว์นั้นก็ตาม สัตว์จึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการคุ้มครองในด้านการปฏิบัติต่อมันอย่างเหมาะสมตามศีลธรรมที่มนุษย์พึงมีในขณะนั้น

ต่อมาพบว่ากระแสความคิดทางวิทยาศาสตร์มีอิทธิพลให้มนุษย์เกิดกระบวนการคิดที่มากขึ้น โดยอ้างเหตุผลว่าโลกมีแบบแผนและระเบียบในตัวเอง ทั้งยังพบว่าสัตว์สามารถรับรู้ความรู้ ความกดดันและความเจ็บปวดได้ สัตว์จึงเป็นสิ่งมีชีวิตเสมือนกับมนุษย์ที่ไม่สมควรได้รับการปฏิบัติอย่างโหดร้ายหรือทารุณ ซึ่งการปฏิบัติตามแนวคิดนี้จะทำให้มนุษย์เป็นผู้มีศีลธรรมมากยิ่งขึ้น ถือว่าเป็นสัตว์ประเสริฐที่ต่างจากสัตว์ทั่วไปที่มีชีวิตเช่นเดียวกัน ส่งผลให้สัตว์ได้รับสถานการณคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของสองแนวคิดคือ แนวคิดสิทธิของสัตว์ (Animal Right) และ แนวคิดสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) โดยสรุปได้ดังนี้

สิทธิสัตว์ หรือ Animal Right คือแนวคิดที่มองว่าสัตว์และมนุษย์มีสิทธิเช่นเดียวกันในฐานะสิ่งมีชีวิตร่วมโลก แม้สัตว์จะต่างเผ่าพันธุ์และขาดการมีเหตุผลหรือภาษา แต่ความแตกต่างนี้ก็เหมือนกับความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ และสีผิวของมนุษย์ เมื่อมนุษย์ไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อกันเพราะความแตกต่างเช่นว่านี้ การปฏิบัติต่อสิ่งมีชีวิตอื่นก็ควรเป็นเช่นเดียวกัน อีกทั้งเมื่อมีข้อเท็จจริงที่รู้ว่าสัตว์สามารถรับรู้ความรู้สึกเจ็บปวดและความทุกข์ได้เสมือนกับมนุษย์ สิทธิพื้นฐานการใช้ชีวิตของมนุษย์มีเช่นไร สัตว์ก็ควรมีเช่นนั้นบ้าง สัตว์จึงควรมีสิทธิที่สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระและปลอดภัย ซึ่งสิทธิเช่นนี้เป็นสิ่งที่ควรได้รับจากมนุษย์

สวัสดิภาพสัตว์ หรือ Animal Welfare คือแนวคิดที่มองว่ามนุษย์มีข้อพันธะทางศีลธรรมที่ต้องพึงปฏิบัติต่อสัตว์ทั้งหลาย โดยไม่กระทำการสร้างความเจ็บปวดที่ไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือเกินความจำเป็น เช่นการทำร้ายหรือการทารุณแก่สัตว์ แต่ยังคงให้สิทธิชอบธรรมแก่มนุษย์ในการแสวงหาผลประโยชน์จากสัตว์ทั้งหลายได้ ซึ่งการแสวงหาผลประโยชน์ในสัตว์เช่นว่านี้ต้องปฏิบัติกับสัตว์อย่างมีศีลธรรม กล่าวคือ ต้องจัดให้สัตว์ได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำรงชีพ โดยมีมาตรการที่ถูกกำหนดมาจากข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรมและจรรยาบรรณ เกิดเป็นมาตรการที่สามารถปฏิบัติได้จริง

โดยหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่ได้รับการยอมรับและยึดถือปฏิบัติเป็นหลักสากลทั่วโลกคือหลักอิสรภาพ 5 ประการ ประกอบไปด้วย อิสรภาพจากความหิว คือ การได้รับอาหารและน้ำที่เพียงพอและเหมาะสม อิสรภาพจากความไม่สะดวกสบายจากสภาวะแวดล้อม คือ การถูกจัดให้อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม อิสรภาพจากความเจ็บปวด การบาดเจ็บและการเป็นโรค

คือ การมีชีวิตอยู่ได้โดยได้รับการรักษาเมื่อบาดเจ็บหรือป่วยเป็นโรค อิศรภาพจากความกลัวและความทุกข์ทรมาน คือ การได้รับการปฏิบัติที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความหวาดกลัวของสัตว์หรือการทรมานสัตว์ และอิศรภาพในการแสดงพฤติกรรมตามปกติของสัตว์ คือ การที่สัตว์ได้รับพื้นที่สำหรับการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติหรือสัญชาตญาณของสัตว์นั้น ๆ

2. สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์

ตามธรรมชาติของมนุษย์มักนิยมการอยู่อาศัยร่วมกัน เริ่มจากชุมชนเล็ก ๆ ขยายไปจนถึงสังคมระดับที่ใหญ่ขึ้น แต่การอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลายนี้เองกลับทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ง่าย เนื่องจากมนุษย์ทุกคนล้วนอ้างซึ่งสิทธิและเสรีภาพที่ตนมีตั้งแต่กำเนิด จึงต้องมีแนวทางลดความขัดแย้งปัญหาตรงนี้ โดยให้มนุษย์สละซึ่งสิทธิและเสรีภาพบางประการที่มีติดตัวตามธรรมชาติ เพื่อมอบอำนาจให้รัฐซึ่งเป็นผู้ใช้เพียงคนเดียว โดยรัฐจะเป็นผู้ทรงอำนาจอธิปไตยในพื้นที่ที่กลุ่มมนุษย์นั้นอาศัยอยู่ร่วมกัน มีหน้าที่ทำการรักษาความสงบสุข ลดการละเมิด มอบความมั่นคงและความปลอดภัยในการดำรงชีพอย่างปกติให้แก่สังคม

สิทธิ คือ ระเบียบหรือข้อกำหนดที่ถูกสร้างขึ้นมากลุ่มมนุษย์ โดยมีกฎหมายเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงการยอมรับ การคุ้มครองและการกำหนดถึงสิทธิสำหรับบุคคลในสังคมนั้นที่สามารถที่จะกระทำสิ่งใดได้ หรือถูกต้องห้ามกระทำสิ่งใด ต่อตัวบุคคลหรือทรัพย์สินอื่น เพื่อคุ้มครองและรักษาซึ่งความสงบในสังคม

เสรีภาพ คือ อิศระในการที่บุคคลสามารถกระทำสิ่งใดก็ได้ตามเจตจำนงของตน โดยไม่ถูกบังคับให้กระทำหรือถูกขัดขวางการกระทำจากผู้อื่น โดยบุคคลจะต้องมีโอกาสนำศักยภาพ ความรู้ความสามารถของตนมาแสดงออกต่อสังคมหรือสร้างสรรค์สังคมได้ แม้กระทั่งการให้โอกาสผู้อื่นก็เป็นเสรีภาพเช่นกัน

3. สิทธิและเสรีภาพของสัตว์ในมุมมองของมนุษย์

สิทธิ เกิดขึ้นเพื่อให้บุคคลที่เป็นมนุษย์ในสังคมใช้ปกป้องตนเอง เรียกร้องสิ่งต่าง ๆ เพื่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่าผู้ที่ใช้ซึ่งสิทธินั้นต้องสามารถแสดงออกถึงเจตจำนงการใช้สิทธิได้ ต่างจากกรณีของสัตว์ เพราะสัตว์ไม่สามารถสื่อสารให้มนุษย์เข้าใจได้ว่าสิ่งที่ตนเองแสดงออกมานั้นคือการต้องการใช้สิทธิข้อใด เรียกร้องหรือร้องเรียนเรื่องอะไร แต่เนื่องจากมนุษย์รู้ข้อเท็จจริงแล้วว่าสัตว์มีความสามารถที่จะรับรู้ความรู้สึกได้เช่นเดียวกับมนุษย์ มนุษย์จึงต้องยอมรับซึ่งสิทธิของสัตว์ที่จะสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างไม่ต้องเจ็บปวดจากมนุษย์ ดังนั้นสัตว์จึงสามารถมีสิทธิได้เช่นเดียวกัน เพื่อปกป้องตนเองจากการได้รับความเจ็บปวดที่ไม่สมเหตุสมผลซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์ แต่การใช้สิทธินั้นก็กลับเป็นหน้าที่ของ

มนุษย์ที่จะต้องเป็นผู้แสดงออกแทน เพื่อเรียกร้องสิ่งที่สัตว์ควรจะได้รับอย่างถูกต้องกับสังคม มนุษย์ด้วยกัน

เมื่อสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต มีความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์แล้ว สิ่งที่ดีต่อดสัตว์มาตามธรรมชาติอีกอย่างหนึ่งคือสัญชาตญาณ ดังนั้นการแสดงออกตามสัญชาตญาณของสัตว์อย่าง มีอิสระถือได้ว่าเป็นเสรีภาพของสัตว์ในมุมมองมนุษย์เช่นกัน แต่การแสดงออกตาม สัญชาตญาณนี้จะต้องไม่กระทบต่อมนุษย์ด้วย โดยมนุษย์สามารถแทรกแซงการแสดงออก เช่นนั้นได้ตามที่กฎหมายรับรองและไม่เป็นผลลบที่นำไปสู่เส้นทางของการทำร้ายหรือทารุณ สัตว์

ทั้งนี้ แม้อัตว์จะสามารถมีสิทธิและเสรีภาพตามที่กล่าวมาข้างต้นก็ตาม แต่การ ยอมรับในหมู่มนุษย์นั้นต้องผ่านกระบวนการเหตุผลที่ต้องเป็นที่ยอมรับได้โดยมนุษย์ส่วนใหญ่ โดยผู้วิจัยจะสรุปทฤษฎีที่อาจนำไปสู่การยอมรับซึ่งสิทธิและเสรีภาพของสัตว์เช่นว่านี้ คือทฤษฎี การเลิกทาสสัตว์กับทฤษฎีสัตว์บนฐานความเป็นพลเมือง

ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ เริ่มต้นมาจากการมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และ สัตว์ ที่เห็นว่ามนุษย์มักเป็นผู้กดขี่แก่สัตว์ฝ่ายเดียว และสัตว์เป็นผู้ถูกกดขี่มาโดยตลอด ปราบกฏ ตามข้อเท็จจริงที่ว่ามนุษย์มักจะใช้หรือแสวงหาประโยชน์แก่สัตว์อย่างไม่มีสิ้นสุด ไม่ว่าจะเป็น การใช้แรงงาน การนำสัตว์มาทดลองเพื่อพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ การนำสัตว์มาทดสอบของ ความต้องการด้านอุปโภคบริโภค เช่นทางอาหาร ทางแฟชั่น ทางเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น แม้การ ทิ้งการนำสัตว์มาประกอบอาชีพเพื่อหารายได้แก่ตัวมนุษย์เอง หรือด้านอื่น ๆ ที่สามารถพบเห็น ได้ตามปกติในสังคม และเมื่อพบว่าสัตว์สามารถมีความรู้สึก รับรู้ความเจ็บปวดได้เหมือน มนุษย์ สัตว์จึงควรได้รับสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับมนุษย์ และไม่ควรถูก ปฏิบัติเช่นสิ่งของ โดยการปฏิบัตินั้นต้องไม่สร้างความทุกข์โดยไม่จำเป็นแก่สัตว์ แกรี ฟรานซิ โอนจึงเสนอแนวทางปฏิบัติ 3 อย่าง คือ การไม่รับประทานสัตว์หรืออาหารที่มีส่วนประกอบ จากสัตว์ใด ๆ การหยุดเพาะพันธุ์หรือคุมกำเนิดสัตว์ทุกประเภท และการหยุดจับ หยุดล่า หยุด ติดตามชีวิตสัตว์หรือบุกรุกถิ่นอาศัยของสัตว์ ซึ่งแนวทางปฏิบัตินี้ไม่อาจเป็นที่ยอมรับได้ในวง กว้าง เพราะเป็นการขัดต่อผลประโยชน์โดยส่วนใหญ่ โดยผู้คนส่วนใหญ่มองว่าควรที่จะใช้ ประโยชน์จากสัตว์ได้ แต่ต้องเป็นการกระทำอย่างมีมนุษยธรรมแทน

ทฤษฎีสัตว์บนฐานความเป็นพลเมือง มาจากโดนัลสันและคิมลิต ที่ประยุกต์มาจาก มุมมองการเป็นพลเมืองของมนุษย์ คือ การมีสัญชาติเพื่อมีสิทธิอาศัย กับ การเป็นประชาชนผู้ มีอำนาจเพื่อให้รับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในสังคม ที่จะนำไปสู่การคำนึงถึงสำหรับนโยบายหรือการ ดำเนินการใด ๆ จากรัฐ ซึ่งการเป็นพลเมืองของสัตว์นั้นแบ่งสถานะออกเป็นสามกลุ่ม คือ

3.1 สถานะคนในหรือสมาชิกเต็มตัวของชุมชนมนุษย์ หมายถึงสัตว์ที่มนุษย์เลี้ยง และสูญเสียสิทธิในการเลิกดำรงชีวิตตามธรรมชาติในป่าไปแล้ว เช่น สุนัข แมว (สัตว์เลี้ยงในบ้าน) หมู ไก่ วัว ควาย (สัตว์อุปโภคบริโภค) เป็นต้น

3.2 สถานะกึ่งคนในหรือสมาชิกแบบไม่เต็มตัวของชุมชนมนุษย์ หมายถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณในเมืองและชานเมือง แต่ไม่ได้อยู่ในการดูแลของมนุษย์โดยตรง เช่น สุนัข หรือแมวจรจัด กระรอก แรคคูน เป็นต้น

3.3 สถานะคนนอกหรือสมาชิกที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การดูแลของมนุษย์เลย หมายถึง สัตว์ที่มีสังคม มีถิ่นที่อยู่ และดำรงชีพได้ด้วยตนเอง เปรียบเสมือนชาวต่างชาติที่อาจหลงเข้ามาในเขตของชุมชนเฉพาะของมนุษย์ก็ได้ เช่น สัตว์ป่าทุกชนิด เสือ หมี กวาง จิงโจ้ เป็นต้น และเมื่อสัตว์มีฐานะเป็นพลเมืองแล้ว จึงควรได้รับสิทธิพื้นฐานที่คุ้มครองในชีวิตและเสรีภาพตามแต่ละสถานะ โดยข้อสำคัญคือการต่อต้านการกระทำที่อันตรายจากมนุษย์ เช่น การทำร้าย การกักขัง การทรมาน เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อมนุษย์ยอมรับซึ่งสิทธิและเสรีภาพของสัตว์แล้ว จึงเกิดมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดคุ้มครองสัตว์ขึ้น สำหรับประเทศไทยมาตรการคุ้มครองดังกล่าวปรากฏเช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 หรือ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ของไทยและต่างประเทศ

1. กฎหมายไทย

1.1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับสัตว์ในยุคเก่า

ในอดีตกาลเมื่อมีการกล่าวถึงพุทธศาสนาก็มีบุรุษอันเป็นที่เล้าขานหลากหลาย โดยหนึ่งในบุคคลที่จำต้องกล่าวถึงคือพระเจ้าอโศกมหาราช หรืออีกพระนามหนึ่งซึ่งปรากฏในจารึกหลักศิลาคือสมเด็จเจ้าอยู่หัวปรียทรรดิ⁸⁴ (พ.ศ.240-พ.ศ.312) ผู้เป็นจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่แห่งอินเดียและเป็นองค์เอกอัครพุทธศาสนูปถัมภกที่บำรุงและขยายพระพุทธศาสนา มากที่สุดในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา⁸⁵ โดยหนึ่งในจารึกหลักศิลา ฉบับที่ 5 ได้กล่าวถึง สัตว์ที่ได้รับความปลอดภัยจากการฆ่า โดยสัตว์ที่กล่าวถึงเช่น นกแก้ว ค้างคาว เต่าเล็ก ปลาไม่มีกระดูก แรต เป็นต้น รวมถึงสัตว์สี่เท้าที่ไม่ใช่สัตว์สำหรับการใช้ประโยชน์จากหนังหรือกระดูก

⁸⁴ NGthai, พระเจ้าอโศก กษัตริย์อินเดียผู้มอบรับพุทธศาสนาและปกครองผู้คนอย่างเป็นธรรม, ค้นวันที่ 18 ก.ย. 2565 จาก <https://ngthai.com/history/20715/ashoka/>

⁸⁵ มานพ นักการเขียน, "วิเคราะห์การบริหารราชการแผ่นดินในจารึกอโศก," วารสาร มจร ภาควิชาศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์ ปีที่ 2, 1 (2559), หน้า 3.

หรืออื่น ๆ สัตว์ที่ไม่ใช่สำหรับการบริโภค สัตว์ที่กำลังตั้งท้อง สัตว์ที่ต้องให้นมลูก และลูกน้อยของสัตว์เหล่านั้นที่ยังอายุไม่ถึง 6 เดือน รวมถึงการกระทำต้องห้าม ที่ประกอบไปด้วยการห้ามเผาแกลบที่มีสัตว์อาศัยอยู่ หรือการเผาป่าโดยไม่ได้ประโยชน์ ซึ่งอาจหมายถึงการกระทำที่เป็นการทำลายสัตว์นั้น และการห้ามต้อนไก่⁸⁶ ที่หมายถึงการที่ไก่ตัวผู้ถูกกรีดเอาอัณฑะออก เพื่อให้ความเจริญของเพศผู้หมดไป⁸⁷

นอกจากนี้ยังพบการกระทำต่อสัตว์เพิ่มเติมในศิลาจารึก 14 ฉบับ ฉบับที่ 1 ประกอบกับศิลาจารึก 14 ฉบับ ฉบับที่ 4 ว่า บุคคลไม่ควรฆ่าสัตว์มีชีวิตใด ๆ เพื่อการบูชาบุญ และการไม่ฆ่าสัตว์เพื่อบูชาบุญ การไม่เบียดเบียนสัตว์ทั้งหลาย ได้เจริญงอกงามขึ้นเพราะการสั่งสอนธรรมของพระเจ้าอยู่หัวปรียพรรคี ซึ่งหมายความว่าให้งดเว้นการฆ่าสัตว์เพื่อบูชาบุญ⁸⁸

หลักศิลาจารึก 7 ฉบับ ฉบับที่ 5 ข้อ 9 ยังกล่าวถึงความเจริญงอกงามแห่งธรรมเกิดขึ้นได้สองวิธีคือ การบัญญัติข้อบังคับและการนำธรรมไปเพ่งพินิจ และข้อบัญญัติในทางธรรมที่พระเจ้าอโศกได้บัญญัติไว้แล้ว เช่น สัตว์จำพวกนี้ ๆ เป็นสัตว์ที่ห้ามฆ่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรพากันปฏิบัติกรรมดี ๆ เพื่อที่จะได้มีความเจริญงอกงามแห่งธรรม นำไปสู่การไม่เบียดเบียนสัตว์และการไม่ฆ่าสัตว์เพื่อบูชาบุญ⁸⁹

โดยหลักคำสอนตามหลักศิลาจารึกที่ปรากฏนี้ นำไปสู่กระบวนการคิดที่เกี่ยวกับสัตว์มากขึ้นในประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา ซึ่งประเทศไทยถือเป็นหนึ่งในนั้น เนื่องจากศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลักของประเทศไทย โดยคิดได้ร้อยละ 93.5 ของประชากรทั้งประเทศ⁹⁰

สำหรับประเทศไทยได้พบกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่ให้สถานะของสัตว์เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2443 ตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ รศ. 119 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมและยกเลิกกฎหมายเดิม ใช้กฎหมายใหม่คือพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 โดยมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันการลักสัตว์ที่ใช้เป็นพาหนะ โดยกำหนดให้ทำตัวรูปพรรณเพื่อแสดง

⁸⁶ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), จารึกอโศก (ธรรมจักรบนเศียรสิงห์) รัฐศาสตร์แห่งธรรมาธิปไตย, ครั้งที่พิมพ์ (สมุทรปราการ: พลธิम्म, 2552), หน้า 176.

⁸⁷ Animals-Farm, การต้อนไก่, ค้นวันที่ 18 กันยายน 2565 จาก <https://www.animals-farm.com/การต้อนไก่-3/>

⁸⁸ มานพ นักการเขียน, "วิเคราะห์การบริหารราชการแผ่นดินในจารึกอโศก," วารสาร มจร ภาพีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, ปีที่ 2, 1 (2559), หน้า 3.

⁸⁹ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), จารึกอโศก (ธรรมจักรบนเศียรสิงห์) รัฐศาสตร์แห่งธรรมาธิปไตย, หน้า. 184-185.

⁹⁰ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักงานสถิติฯ เผยผลสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต ปี 2561, ค้นวันที่ 18 กันยายน 2565 จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/News/2561/N21-09-61-1.aspx>

ความเป็นเจ้าของสัตว์ เช่น ช้าง ม้า โค กระบือ⁹¹ นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติสำหรับรักษาช้างป่าพระพุทธรศักราช 2464 ปรากฏคำปรารภของพระราชบัญญัติที่ว่า “ตามพระราชประเพณีและพระราชกำหนดกฎหมายที่มีสืบมาแต่โบราณ ให้ถือว่าเป็นบรรดาช้างป่า หรือช้างโขลง หรือช้างเถื่อน ที่มีอยู่ในพระราชอาณาจักร ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน จะจับไปใช้สอยต้องขออนุญาตต่อรัฐบาล และต้องแบ่งช้างที่จับได้ให้เป็นช้างหัวป่าสำหรับแผ่นดิน จึงจะสามารถจับช้างป่าไปใช้สอยได้ และถ้าใครทำอันตรายใดแก่ช้างป่า ให้มีโทษตามกฎหมาย” ดังนั้นถือว่าช้างเป็นสัตว์ที่มีสถานะเป็นทรัพย์สินของรัฐ

ส่วนกฎหมายที่อาจถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่สัตว์ฉบับแรกในประเทศไทย คือ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 335 ที่กำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นความผิดลหุโทษ ตามอนุมาตรา (16) บุคคลใดที่กระทำการทรมานสัตว์ด้วยความโหดร้าย หรือฆ่าสัตว์โดยไม่มีเหตุจำเป็น และอนุมาตรา (17) ใครที่ทำให้สัตว์พาหนะตายหรือได้รับการบาดเจ็บจากการใช้งานเกินกว่าเหตุ ซึ่งต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 แทนกฎหมายลักษณะอาญาที่มีมาแต่เดิม จึงได้รับการปรับปรุงเป็น ความผิดลหุโทษสองฐาน ตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันด้วย⁹²

1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สัตว์มีเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งตามบัญญัติที่กล่าวถึงการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในสัตว์ ตามมาตรา 1320 ถึงมาตรา 1322 ดังนี้

มาตรา 1320 กล่าวถึง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของและสามารถมีชีวิตอยู่อิสระ ให้ถือว่าเป็นสัตว์ป่า แต่สัตว์ที่อยู่ในสวนสัตว์หรือสัตว์ที่อยู่ในเขตที่เจ้าของกั้นไว้ เป็นสัตว์ที่มีเจ้าของ กรณีการจับสัตว์ป่ามาได้ หากมันกลับคืนสู่อิสระและผู้จับได้ไม่ติดตามในทันทีหรือเลิกติดตาม ให้ถือว่าเป็นสัตว์ไม่มีเจ้าของ ส่วนสัตว์ที่หนีจากการเลี้ยงของเจ้าของ ถือว่าเป็นสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ

มาตรา 1321 กล่าวถึง การจับสัตว์ได้ในที่สาธารณะหรือที่ที่ไม่มีเจ้าของ หรือในที่ที่มีเจ้าของแต่เจ้าของไม่ได้แสดงออกถึงการห้ามปราม ถือว่าคนที่จับได้เป็นเจ้าของสัตว์

มาตรา 1322 กล่าวถึง การทำให้สัตว์ที่ยังไม่มีเจ้าของมีอาการบาดเจ็บและติดตามไปเอา แต่ถูกคนอื่นมาจับสัตว์ตัวนั้นที่หลัง หรือสัตว์ที่บาดเจ็บได้ตายลงในพื้นที่ของคนอื่น ให้ถือว่าคนแรกเป็นเจ้าของสัตว์

⁹¹ ภิญาพัชญ์ เห็นประเสริฐ, มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลช้างเลี้ยงในประเทศไทย (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, นิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2558), หน้า 79-81.

⁹² สถาบันพระปกเกล้า, ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, หน้า 52-53.

ดังนั้น สัตว์ตามกฎหมายแพ่งถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่มีเป็นกรรมสิทธิ์แก่บุคคลได้ และสัตว์พาหนะ จะมีความพิเศษเพิ่มขึ้นมาอีกหลายข้อเช่น สามารถเป็นสังหาริมทรัพย์พิเศษที่หากจะซื้อขายสัตว์พาหนะต้องทำเป็นหนังสือและได้รับการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อย่างนั้นการซื้อขายจะตกเป็นโมฆะ ตามมาตรา 456 เป็นทรัพย์สินที่สามารถจำนองได้ตามมาตรา 703 หรือเป็นสังหาริมทรัพย์พิเศษที่เทียบเท่าอสังหาริมทรัพย์ได้ในอีกหลายมาตรา

เมื่อ “สัตว์” ถือเป็นทรัพย์สินตามกฎหมายแล้ว เจ้าของทรัพย์สินจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายกำหนดไว้ในกฎหมายด้วย เช่นกรณีที่ทรัพย์สินของตนไปสร้างความเสียหายให้แก่บุคคลอื่น เจ้าของต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ได้รับความเสียหาย เว้นแต่จะสามารถพิสูจน์ได้ว่าได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอแล้วในการดูแลซึ่งทรัพย์สินที่เป็นสัตว์เลี้ยงนั้น โดยความรับผิดชอบนี้ปรากฏตามมาตรา 433 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1.3 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์มาจากกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 โดยกล่าวไว้ 2 มาตรา คือ

มาตรา 381 กล่าวถึง การกระทำอันโหดร้ายทารุณกรรมกับสัตว์ หรือการฆ่าสัตว์ให้ได้รับความเจ็บปวดอย่างไม่มี ความจำเป็น มีความผิดลหุโทษ

มาตรา 382 กล่าวถึง การใช้แรงงานงานสัตว์ในการทำงานที่เกินจำเป็น หรือใช้ งานขณะที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย หรือไม่เหมาะสมแก่การใช้งาน มีความผิดลหุโทษ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดที่คนกระทำต่อสัตว์ และประมวลกฎหมายอาญายังกล่าวถึงคนที่ไม่อาจควบคุมสัตว์ของตนเองจนไปทำอันตรายต่อคนอื่น หรือใครก็ตามที่ไล่ต้อนสัตว์หรือปล่อยสัตว์เข้าไปในเขตเกษตรกรรมจนสร้างความเสียหายขึ้น มีความผิดตาม 3 มาตราดังนี้

มาตรา 377 กล่าวไว้ว่า บุคคลผู้ควบคุมสัตว์ดุร้าย ได้ละเลยสัตว์ให้อยู่นอกจากการควบคุมในพื้นที่ของตนเอง และสัตว์ดุร้ายอาจจะทำอันตรายหรือสร้างความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินได้ มีความผิดลหุโทษ

มาตรา 394 และมาตรา 395 กล่าวไว้ว่า คนที่ไล่ ต้อน หรือทำให้สัตว์ชนิดใดก็ตามเข้าไปในสวน ไร่ หรือนา ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมของคนอื่น หรือการปล่อยปลอละเลยสัตว์ชนิดใดก็ตามเข้าไปในสวน ไร่ นา ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมของคนอื่น มีความผิดลหุโทษทั้ง สองมาตรา

นอกจากนี้ในประมวลกฎหมายอาญา ยังมีบทบัญญัติที่แสดงถึงความเป็น “ทรัพย์สินพิเศษ” ของสัตว์ที่ใช้ประโยชน์ในการเกษตรไว้อีกด้วย ปรากฏในบทบัญญัติที่เป็น

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยกำหนดว่าสัตว์ที่ใช้สำหรับประกอบกิจกรรมหรือได้มาจากการกิจกรรม หากทำการลักทรัพย์จะต้องรับโทษหนักกว่าความผิดฐานลักทรัพย์ทั่วไป ตามมาตรา 335 (12) และให้หมายรวมถึงการทำให้เสียทรัพย์สินในประเภทบุคคลสัตว์หรือสัตว์พาหนะด้วย ถือว่าเป็นความผิดที่มีโทษหนักขึ้น ตามมาตรา 359 (2) และ (3)

1.4 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

1.4.1 ความเป็นมาและเจตนารมณ์

ในปี พ.ศ. 2547 สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์แห่งประเทศไทย ร่วมกับ สภานายความเริ่มเคลื่อนไหวโดยการยกร่างกฎหมายในลักษณะเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ขึ้นมา และถูกนำมาประชุมรวมเข้ากับร่างกฎหมายของกรมปศุสัตว์ ที่คิดจะเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ... ในวันที่ 12 มิถุนายน 2550 โดยร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ฉบับของกรมปศุสัตว์ ได้รับความเห็นชอบตามมติคณะรัฐมนตรีในวันที่ 17 มีนาคม 2552 อนุมัติหลักการและนำส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาใช้เวลาในการตรวจพิจารณาตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2552 ถึงวันที่ 4 พฤษภาคม 2553 โดยมีการประชุมทั้งสิ้น 14 ครั้ง พิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 7 และได้รับอนุมัติบรรจุเข้าสู่วาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 23 แต่มีเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการยุบสภาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 สภาผู้แทนราษฎรจึงยังไม่อาจการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ตั้งแต่นั้น

เมื่อมีการเลือกตั้งใหม่เสร็จสิ้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงได้รับการพิจารณาอีกครั้งโดยสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 24 ในการประชุมครั้งที่ 20 (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2555⁹⁵ โดยที่ประชุมเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันขึ้นมาพิจารณาพร้อมกันไป อันได้แก่ (1) ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ... ฉบับของนายนิติวัฒน์ จันทร์สว่าง (2) ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ... ฉบับของนายสวรรค์ แสงบัลลังค์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 11,510 คน และ (3) ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ... ฉบับของนายเจริญ คันธวงศ์ โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่ 1 รับหลักการทั้งสี่ฉบับพร้อมกันไป และในการประชุมครั้งนี้ได้มีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน 36 คน เพื่อพิจารณา โดยให้ถือเอาร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ซึ่งเป็นร่างที่มาจากภาคเอกชนร่วมกันหน่วยงานของรัฐเป็นหลักในการพิจารณา

⁹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 59.

อย่างไรก็ตาม สภาผู้แทนราษฎรชุดดังกล่าวถูกยุบเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2556 และประเทศไทยถูกรัฐประหารในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้รับความเห็นชอบและเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ซึ่งในการประชุมครั้งที่ 15/2557 วันที่ 10 ตุลาคม 2557 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบในหลักการวาระที่ 1 และให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญรวม 15 คนขึ้นพิจารณา และในการประชุมครั้งที่ 23/2557 เป็นพิเศษ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2557 ได้มีมติเห็นชอบในวาระที่ 2 และที่ 3⁹⁴ ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2557 และมีผลใช้บังคับพระราชบัญญัติในวันถัดไป⁹⁵

โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสัตว์เป็น สิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครอง มิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตาม ประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับ การคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้⁹⁶

1.4.2 เจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

สามารถแบ่งกฎหมายได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มกฎหมายจัดการสัตว์เพื่อสุขอนามัยของมนุษย์ เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 หรือพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

2) กลุ่มกฎหมายเพื่อจัดการสัตว์ในฐานะทรัพย์สิน เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482

3) กลุ่มกฎหมายเพื่อจัดการสัตว์ในฐานะทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

⁹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 60.

⁹⁵ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, "ราชกิจจานุเบกษา.", หน้า 1.

⁹⁶ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, "ราชกิจจานุเบกษา.", หน้า 13.

1.4.3 บทบัญญัติภายในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

ภายในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ประกอบไปด้วยคำจำกัดความเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฯ และเนื้อหาอีก 8 หมวด โดยสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

หมวดที่ 1 มีสาระสำคัญว่าด้วยเรื่องของคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ที่พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขึ้น โดยมีคุณสมบัติตามมาตรา 5 วาระในการดำรงตำแหน่งและการพ้นตำแหน่งตามมาตรา 6 และมาตรา 7 อีกทั้งอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติไว้ในมาตรา 8 ถึงมาตรา 10 ในหมวดนี้

หมวด 2 มีสาระสำคัญว่าด้วยเรื่องขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ความสามารถขององค์กรฯ และการได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติเป็นกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

หมวด 3 ว่าด้วยเรื่องของสถานสงเคราะห์สัตว์ การจัดตั้งและขอขึ้นสถานสงเคราะห์สัตว์ เพื่อดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือไม่แสวงหากำไรหรือรายได้

หมวด 4 ว่าด้วยเรื่องของการอุทธรณ์คำสั่ง ซึ่งกำหนดวิธีการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองที่ออกตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ และสามารถอุทธรณ์ได้ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งต่อคณะกรรมการฯ

หมวด 5 ว่าด้วยเรื่องของการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ กำหนดข้อห้ามและข้อยกเว้นที่ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ตามมาตรา 20 และมาตรา 21

หมวด 6 ว่าด้วยเรื่องของการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดให้เจ้าของมีหน้าที่ดำเนินการตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เรื่องการปล่อยหรือทิ้งสัตว์และเรื่องของการขนส่งสัตว์ ตามมาตรา 22 ถึงมาตรา 24

หมวด 7 ว่าด้วยเรื่องของพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้อย่างไรบ้าง

หมวด 8 ว่าด้วยเรื่องของการกำหนดโทษ ซึ่งระบุโทษของการฝ่าฝืนหรือกระทำที่เข้าข่ายมาตราที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ โดยโทษมีทั้งการปรับเงินและโทษจำคุกแล้วแต่กรณี

บทเฉพาะกาลในตอนท้ายของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ว่าด้วยเรื่องของการให้คณะกรรมการที่มีตำแหน่งอยู่แล้วตามมาตรา 5 ปฏิบัติหน้าที่ไปก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายหลัง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินี้ต้องไม่เกิน 180 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

1.4.4 ขอบเขตของ “สัตว์” ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

ตามความหมายของสัตว์ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้

1) สัตว์ที่ปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้าน คือสัตว์ที่ขาดสัญชาติญาณการใช้ชีวิตเยี่ยงสัตว์ป่าไปแล้ว เนื่องจากการถูกมนุษย์เลี้ยงมายาวนาน จนไม่อาจดำรงชีพในป่าด้วยตนเองได้ตลอดช่วงอายุของสิ่งมีชีวิตตามปกติของสายพันธุ์หรือของสัตว์ชนิดนั้น ๆ เช่น สุนัขหรือแมว⁹⁷ ที่มีความสัมพันธ์กับมนุษย์มายาวนาน หากไม่ใช่สายพันธุ์ที่อยู่ตามธรรมชาติอย่างสุนัขจิ้งจอกหรือแมวดาว ที่ปัจจุบันยังคงพบว่าอาศัยอยู่ในธรรมชาติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพามนุษย์ เช่นนี้จึงถือว่าเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้าน

2) สัตว์เลี้ยงที่ใช้เป็นเพื่อนหรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง คือสัตว์ที่อยู่ภายใต้การปกครองของมนุษย์ ที่ไม่ใช่สุนัขและแมว ซึ่งแม้สัตว์ตัวนั้นจะยังคงมีสัญชาติญาณในการดำรงชีพในธรรมชาติได้ แต่เมื่อถูกมนุษย์จำกัดอิสระในการดำรงชีพตามสัญชาติญาณแล้วก็ไม่ถือว่าเป็นสัตว์ป่าอีกต่อไป เช่น สัตว์ที่อยู่ในสวนสัตว์ หรือสัตว์ที่ใช้สำหรับการแสดง

3) สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ คือสัตว์ที่มีกฎหมายให้รับรองหรือการแสดงเจ้าของด้วยตัวหรือรูปพรรณที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับเจ้าพนักงานของรัฐ เช่น พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482

4) สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งานหรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร คือสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์ใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่งหรือหลายทางกับสัตว์นั้น โดยการใช้ประโยชน์เช่นนี้ขึ้นอยู่กับเจ้าของว่าต้องการให้สัตว์เลี้ยงชนิดนั้นเป็นสัตว์เลี้ยงสำหรับอะไร และการเลี้ยงนั้นต้องไม่ขัดต่อกฎหมายฉบับอื่น เช่น พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562 คุ้มครองนกกระเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ คำว่า “สัตว์” ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ยังหมายความรวมถึงสัตว์ป่าที่อยู่ภายใต้การควบคุมของมนุษย์

⁹⁷ อัญชลี จัตุรงค์แสง, มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมาก, หน้า 11.

สัตว์ป่าที่เพาะพันธุ์ได้ หรือสัตว์น้ำที่ครอบครองได้ตามกฎหมาย แต่ไม่รวมถึงสัตว์ป่าและสัตว์น้ำหรือสัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

กฎหมายลำดับรองนั้น ถูกตราออกมาเพื่อขยายความและกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 แต่มีเพียงประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 เท่านั้นที่ขยายความถึงการจัดสวัสดิภาพสัตว์เสียงเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ โดยมีข้อบัญญัติให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้ครอบครองแทนเจ้าของต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม โดยจัดให้สัตว์ได้รับอาหารและน้ำในปริมาณ คุณภาพที่เหมาะสม จัดให้สัตว์ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพอย่างปลอดภัย จัดให้สัตว์มีสุขภาพอนามัยที่ดี ควบคุม ป้องกันโรค และให้การรักษาสัตว์โดยทันที จัดการให้สัตว์ไม่ได้รับความเครียด ความกลัว เจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลที่เพียงพอ และจัดให้สัตว์ได้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและพลานามัยของสัตว์ และมีบทกำหนดโทษไว้ในระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2560 ซึ่งหากเปรียบเทียบกับความหลากหลายของสัตว์เลี้ยงในสังคมประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่าความคุ้มครองในเรื่องสวัสดิภาพสัตว์ยังไม่ครอบคลุมในสัตว์เลี้ยงที่หลากหลายของมนุษย์ได้อย่างเจาะจง จึงทำให้ยังไม่สามารถบังคับใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว

โดยการใช้บังคับตามกฎหมายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบ คือ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปรากฏตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 คือ อธิบดีกรมปศุสัตว์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ และผู้ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานต่างๆ ของกรมปศุสัตว์ จากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พิจารณาจาก การกระทำใดหรือการงดเว้นกระทำใดที่ส่งผลให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือที่อาจส่งผลให้สัตว์ที่โดนกระทำหรือโดนงดการกระทำนั้นถึงแก่ความตาย รวมถึงการใช้งานในสัตว์ที่พิการ เจ็บป่วย สัตว์แก่หรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้อง การใช้สัตว์ประกอบภารกิจของมนุษย์ การใช้สัตว์ทำงานขณะที่สัตว์นั้นป่วย แก่ หรือหนุ่มเกินกว่าใช้งานตามสมควร โดยบุคคลใดที่กระทำการตามรายละเอียดข้างต้นนี้ บุคคลนั้นมีความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์

แต่กว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ได้นั้น ขั้นตอนแรกคือต้องมีการแจ้งการกระทำนั้นต่อเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้เสียก่อน จึงจะสามารถพิจารณาว่าเข้าข่ายการกระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์หรือไม่ ผู้วิจัยจึงมีข้อสังเกตให้ว่าความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์นี้ หากไม่มีผู้ร้องเรียน ก็ไม่สามารถเอาผิดกับผู้กระทำการทารุณกรรมได้ แม้สัตว์จะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม

ส่วนความผิดที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เป็นความผิดที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแจ้ง เนื่องจากความผิดฐานนี้ เน้นพิจารณาจากตีความในคำว่า “เหมาะสม” หรือ “เหตุอันสมควร” ตามที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 3 ให้ความหมายของการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้ว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์เลี้ยงของตนเองให้มีความเป็นอยู่ตามสภาวะที่เหมาะสม ให้สัตว์เลี้ยงมีสุขภาพและอนามัยที่ดี มีที่อยู่ให้ มีอาหารและน้ำอย่างเพียงพอแก่สัตว์นั้น หรือมาตรา 23 ที่กล่าวถึงการห้ามเจ้าของปล่อยสัตว์เลี้ยงของตนเองให้พ้นจากการดูแล หรือการทิ้ง หรือการกระทำใดก็ตามที่เข้าข่ายทำให้สัตว์เลี้ยงของตนเองหลุดพ้นจากการดูแลของเจ้าของ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งในการพิจารณาค่าเหล่านี้ เป็นเรื่องของดุลยพินิจเฉพาะคน รวมถึงความเข้าใจในการเลี้ยงหรือดูแลในสัตว์เลี้ยงแต่ละชนิดนั้นไม่เหมือนกัน ทำให้ผู้วิจัยมองว่าการพิจารณาโทษตามข้อบัญญัติในกฎหมายดังกล่าว ไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนว่าสัตว์ชนิดใดต้องเลี้ยงอย่างไร ความเหมาะสมในสัตว์แต่ละชนิดอยู่ที่ตรงไหน และการกระทำที่จะเข้าข่ายผิดตามหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในสัตว์ต่างชนิดนั้นขอบเขตอยู่ที่อะไร

1.5 มาตรการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์เลี้ยง

ปัจจุบันประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีการจัดระเบียบในการบริหารราชการแผ่นดิน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น โดยที่ราชการส่วนท้องถิ่นใช้หลักการกระจายอำนาจการปกครอง⁹⁸ (Decentralization) หมายความว่า การโอนอำนาจหรือยกอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารและการตัดสินใจบางอย่างเกี่ยวกับพื้นที่ในระดับชุมชนของตนเอง หน่วยงานปกครองท้องถิ่นหรือประชาชนจะได้รับการแบ่งอำนาจบางส่วนมาจากรัฐบาลส่วนกลาง เพื่อดำเนินการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการสาธารณะในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งการที่รัฐบาลจะกระจายอำนาจลงมาสู่ประชาชนหรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น

⁹⁸ ดาวนภา เกตุทอง, "การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น," วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ ปีที่ 3 2(2563), หน้า 48.

นี้ ก็เพื่อให้ประชาชนที่ใกล้ขีดปัญหาได้ตัดสินใจแก้ปัญหาตามแนวทางและวิถีของชุมชนตัวเองได้ เป็นไปตามหลักการปกครองในรูปแบบการกระจายอำนาจ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีสถานะเป็นนิติบุคคลที่แยกออกมาจากส่วนกลาง⁹⁹

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องที่ของตนเอง โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การดำเนินการ คือ การจัดทำ จัดทำ หรือจัดให้มี ซึ่งสิ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมในเขตท้องถิ่นของตนเอง รวมถึงการบำรุงรักษาสິงที่ดีอยู่แล้ว การกำจัดสิ่งไม่ดี การปรับปรุงให้ดีขึ้น การเฝ้าระวังและตรวจสอบในสิ่งที้อาจมีผลกระทบต่อชุมชน

2. การส่งเสริม คือ การให้หรือเพิ่มเติมความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึกและความตระหนักการมีส่วนร่วมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง

3. การประสาน คือ การติดต่อ การสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความร่วมมือหรือเกิดการดำเนินงานร่วมกันระหว่างชุมชนหรือหน่วยงานอื่น

4. การสนับสนุน คือ การอำนวยความสะดวกหรือการมีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกล แรงงาน ข้อมูลให้แก่ชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น¹⁰⁰

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจที่จะพิจารณาออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละท้องถิ่นของตนเอง เพื่อใช้อำนาจในการควบคุม ส่งเสริม สนับสนุน หรือดำเนินการอย่างใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมในท้องถิ่นนั้น เช่น

องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ ได้พิจารณาออกข้อบัญญัติทางกฎหมาย เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563 ซึ่งสามารถกระทำได้เพื่อผลประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยมีเจตจำนงเพื่อให้สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการเลี้ยงดูและควบคุมสัตว์เลี้ยงของตนเอง ที่มักเกิดปัญหาสุนัขกัด ทำร้ายผู้อื่นที่มีเจ้าของ หรืออาจเกิดโรคติดต่อจากสุนัขหรือแมวสู่คน เพื่อเป็นการดูแลรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้ดีขึ้น ประกอบกับเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับเหตุเดือดร้อนจากการเลี้ยงสัตว์ การควบคุมโรคระบาด มลภาวะและสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษ และกำหนดมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว¹⁰¹

⁹⁹ วุฒิสภา ต้นไชย, การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย, ed. ชีรพรรณ ใจมั่น และ เบญจมาศ บุ่งรุ่ง, ครั้งที่พิมพ์ 1 (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2557), หน้า 13-14.

¹⁰⁰ องค์การบริหารส่วนตำบลตะโละพะลอบ, อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ค้นวันที่ 24 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.thalohalo.go.th/datacenter/doc_download/a_120620_215935.pdf

¹⁰¹ องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้, ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563, ค้นวันที่ 1 มิถุนายน 2565 จาก <https://toomtai.go.th/public/list/data/detail/id/1751/menu/1581/page/1/catid/76>

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563 มีข้อกำหนดภายในทั้งสิ้น 33 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 6 หมวด ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ข้อ 5 ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น สัตว์ หมายถึงเฉพาะประเภทสุนัขและแมวเท่านั้น, เจ้าของสุนัขหรือแมว หมายถึง ผู้ที่มีสุนัขหรือแมวยู่ในความครอบครองของตน หรือผู้ที่ให้อาหารสุนัขหรือแมวเป็นประจำ, การปล่อยสุนัขหรือแมว หมายถึง การสละซึ่งการครอบครองหรือการปล่อยให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงโดยไม่มีการควบคุมดูแล, เขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์ หมายถึง เขตพื้นที่ที่เจ้าของบ้านหรือเจ้าของสัตว์เลี้ยงยินยอมให้สัตว์เลี้ยงพักอาศัย โดยเจ้าของต้องนำสัตว์เลี้ยงไปขึ้นทะเบียนและปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้, สุนัขควบคุมพิเศษ คือ (1) สุนัขสายพันธุ์ที่ดุร้าย เช่น ลอตไวเลอร์ (Rottweiler) พิตบูลเทอเรีย (pit bull terrier) บูลเทอเรีย (bullterrier) สเตฟฟอร์ดไชร์บูลเทอเรีย (Staffordshire bullterrier) ฟิลา บราเซิลเรียโร (Fila Brasileiro) และสายพันธุ์อื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด (2) สุนัขที่พบว่ามีประวัติการทำร้ายคนหรือพยายามทำร้ายคนมาก่อน โดยต้องมีหลักฐานเป็นการแจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ (3) สุนัขที่มีพฤติกรรมไล่ทำร้ายคนหรือสัตว์เลี้ยงอื่นโดยไม่มีการช่วยจากคนหรือสัตว์เลี้ยงเหล่านั้น เป็นต้น

หมวด 1 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ และข้อกำหนดห้ามปล่อยสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะ

หมวด 2 ว่าด้วยเรื่องของการกำหนดขั้นตอนและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนสุนัขและแมว

หมวด 3 ว่าด้วยเรื่องของการควบคุมการเลี้ยงสุนัขและแมว โดยกำหนดหน้าที่ที่เจ้าของต้องปฏิบัติสำหรับการเลี้ยงสุนัขและแมวในพื้นที่เทศบาลตูมใต้

หมวด 4 ข้อปฏิบัติในเรื่องของการนำสัตว์เลี้ยงออกนอกสถานที่เลี้ยง

หมวด 5 ว่าด้วยเรื่องของการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข

หมวด 6 บัญญัติเรื่องการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนข้อบัญญัติฯ ฉบับนี้

นอกจากนี้เทศบาลตำบลลำประดาก็ได้ตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563 เช่นกัน โดยอ้างเหตุผลถึงการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมวให้เหมาะสมกับสภาพการของพื้นที่ในชุมชน จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญจากสุนัขและแมว เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และสามารถป้องกัน

อันตรายจากโรคพิษสุนัขบ้าหรือโรคระบาดที่เกิดจากสุนัขและแมว สมควรกำหนดเขตควบคุม การเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว จึงตราข้อบัญญัตินี้¹⁰² โดยมีข้อบัญญัติทั้งหมด 7 ข้อ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ข้อ 4 ให้ความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับข้อบัญญัตินี้ เช่น การเลี้ยง สุนัขและแมว หมายถึง กรรมวิธีหรือวิธีการที่จะดูแลสุนัขและแมวให้เจริญเติบโตและมีชีวิตอยู่ ได้ในสถานที่เลี้ยงสัตว์ การปล่อยสุนัขและแมว คือ การปล่อยให้สุนัขและแมวนอกสถานที่ เลี้ยงสัตว์ รวมถึงการสละสิทธิครอบครองแก่สุนัขและแมวนั้นด้วย สถานที่เลี้ยงสัตว์ คือ คอก สัตว์ กรงสัตว์ ที่ขังสัตว์ หรือสถานที่ที่ใช้ในการควบคุมสัตว์เลี้ยงของตน โดยหมายรวมถึงแนว อาณาเขตที่ดินซึ่งใช้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ที่มีพื้นที่ติดกันเป็นพื้นที่เดียว เจ้าของสุนัขและแมว หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์หรือผู้ครอบครองสุนัขและแมว รวมถึงผู้เลี้ยงหรือผู้ให้ที่อยู่ อาศัยและผู้ควบคุมสุนัขและแมวด้วย

ข้อ 5 ระบุให้อำนาจแก่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลำประดา เป็นผู้รักษาการ ให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ข้อ 6 การกำหนดพื้นที่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา เป็นเขต ควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว โดยสถานที่ราชการและโรงเรียน ให้เป็นเขตห้ามเลี้ยง หรือปล่อยสุนัขและแมวอย่างเด็ดขาด ในเขตพื้นที่ตำบลลำประดา ห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมว ไม่เกินจำนวน 4 ตัว ต่อครัวเรือน และกำหนดให้เจ้าของมีหน้าที่ต้องปฏิบัติสำหรับ การเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว เช่น การขึ้นทะเบียนสุนัขและแมว การป้องกันและการ ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า การควบคุมด้านสุขลักษณะ เป็นต้น การควบคุมสำหรับการนำสุนัขและ แมวออกนอกสถานที่เลี้ยงตามปกติ

ข้อ 7 ระบุบทลงโทษโดยอ้างตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่ แก้ไข ซึ่งปัจจุบันโทษคือการปรับไม่เกิน 25,000 บาท¹⁰³

เทศบาลตำบลวังบัว ได้ออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลวังบัว เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2562 โดยการอ้างเหตุผลว่าเพื่อรักษา สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ป้องกันและแก้ไขปัญหาสุนัขและ แมวจรจัด การควบคุมไม่ให้สุนัขและแมวก่อเหตุรำคาญ การป้องกันไม่ให้สุนัขและแมวทำร้าย ผู้อื่น การป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสุนัขและแมว และดูแลความเป็นอยู่ตลอดจน

¹⁰² องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา, ข้อบัญญัติเรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563, ค้นวันที่ 1 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.lamprada.go.th/plan/content/202>

¹⁰³ ราชกิจจานุเบกษา, "พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535,"(2560), มาตรา 73.

สุขภาพของสุนัขและแมว โดยการจัดทำทะเบียนสุนัขและแมว ที่เลี้ยงในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลจัวบา จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัตินี้¹⁰⁴ โดยมีข้อบัญญัติทั้งหมด 22 ข้อ แบ่งออกเป็น 6 หมวด และบทเฉพาะกาล ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ข้อ 3 ระบุคำจำกัดความของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับข้อบัญญัตินี้ เช่น สุนัขควบคุมพิเศษ หมายถึง (1) สุนัขที่มีสายพันธุ์ดังนี้ คือ สุนัขสายพันธุ์พิตบูลเทอเรีย (pit bull terrier) สุนัขสายพันธุ์บูลเทอเรีย (bullterrier) สุนัขสายพันธุ์สแตฟฟอร์ดเชอร์ บูลเทอเรีย (Staffordshire bullterrier) และสายพันธุ์อื่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ประกาศ กำหนด (2) สุนัขและแมวที่พบว่า มีประวัติทำร้ายคนหรือพยายามทำร้ายคน โดยมีหลักฐานเป็นการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อลงบันทึกประจำวัน และ (3) สุนัขและแมวที่มีพฤติกรรมไล่ทำร้ายคนหรือสัตว์โดยปราศจากการยั่วยุ เจ้าของสุนัขและแมว คือ ผู้ครอบครองหรือผู้ที่นำสุนัขและแมวมาเลี้ยง หรือผู้ที่ให้อาหารแก่สุนัขและแมวเป็นประจำ สถานที่เลี้ยง หมายความว่า บริเวณที่อยู่ประจำของสุนัขและแมว ซึ่งอยู่ความคุ้มครองดูแลของเจ้าของ ใบรับรอง หมายความว่า เอกสารรับรองรูปพรรณสัณฐานสุนัขและแมว ที่ออกโดยอาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านในเขตตำบลจัวบา หรือโรงพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ อาสาปศุสัตว์ คือ อาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านในเขตตำบลจัวบา การจดทะเบียนสุนัขและแมว หมายถึง การนำใบรับรองสุนัขและแมวไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อบันทึกทะเบียนประวัติและรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและแมว

หมวด 1 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบาเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว การกำหนดห้ามปล่อยสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะและการกำหนดเรื่องการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นทำแทนเจ้าของในกรณีที่เจ้าของสุนัขและแมวไม่สามารถดำเนินการได้

หมวด 2 ว่าด้วยเรื่องของการกำหนดขั้นตอนและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนสุนัขและแมว

หมวด 3 ว่าด้วยเรื่องของการควบคุมการเลี้ยงสุนัขและแมว โดยกำหนดหน้าที่ที่เจ้าของต้องปฏิบัติสำหรับการเลี้ยงสุนัขและแมวในพื้นที่เทศบาลจัวบา

หมวด 4 ข้อปฏิบัติในเรื่องของการนำสุนัขและแมวออกนอกสถานที่เลี้ยง

หมวด 5 ว่าด้วยเรื่องของการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข

¹⁰⁴ องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา, ข้อบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงสัตว์ หรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2562, ค้นวันที่ 4 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.nguabalocal.go.th/law/ordinance/content/135>

หมวด 6 บัญญัติเรื่องการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนข้อบัญญัติ ฉบับนี้

บทเฉพาะกาล กล่าวถึงระหว่างที่ยังไม่ออกระเบียบ ประกาศหรือคำสั่ง ให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และการจดทะเบียน การควบคุมและการออกนอกสถานที่ของสุนัขและแมวที่มีก่อนข้อบัญญัตินี้ ให้มีผลบังคับใช้ตามข้อบัญญัตินี้

เมื่อพิจารณาข้อบัญญัติเทศบาลทั้งสามตำบลแล้ว จะเห็นได้ว่าการออกข้อบัญญัติของแต่ละพื้นที่แม้จะมีหลักการสำคัญตรงกันบางส่วน โดยเฉพาะเรื่องการกำหนดส่วนท้องถิ่นให้เป็นเขตพื้นที่ควบคุมสัตว์เลี้ยงสุนัขและแมว การกำหนดห้ามปล่อยสุนัขและแมวในที่สาธารณะโดยไม่มีเชือกและผูควบคุม หมวดที่สามเรื่องการควบคุมการเลี้ยงในสุนัขและแมว เช่น กรณีการจัดสถานที่เลี้ยงตามความเหมาะสม รักษาสถานที่เลี้ยงให้สะอาด รับผิดชอบความเป็นอยู่ของสัตว์ให้ดำรงชีพได้ตามปกติ หากหากเจ้าของไม่สามารถเลี้ยงดูได้ชั่วคราวต้องจัดให้มีคนดูแลแทน การป้องกันโรคที่เป็นอันตรายจากสัตว์สู่คน กรณีไม่ส่งค้เลี้ยงต่อต้องส่งมอบให้เจ้าของใหม่และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายใน 30 วัน เป็นต้น หรือการกำหนดบทลงโทษกรณีกระทำความฝ่าฝืนข้อบัญญัติเทศบาล แต่รายละเอียดบางประการกลับขัดแย้งกัน เช่น การระบุถึงสุนัขที่มีสายพันธุ์ดุร้าย ซึ่งผู้เลี้ยงอาจจะเป็นคนใดก็ได้ที่อยู่ในสามตำบลดังกล่าว แต่ข้อบัญญัติของเทศบาลตำบลลำประดากลับไม่ได้กล่าวถึง ทำให้ในข้อเท็จจริงผู้ที่เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ดุร้ายในเทศบาลลำประดากจะไม่จัดให้สุนัขดังกล่าวอยู่ในกลุ่มดุร้าย ที่ต้องมีมาตรการการเลี้ยงดูที่เข้มงวดกว่าปกติ การกำหนดให้ฉีดวัคซีนในสัตว์เลี้ยงมีมาตรการที่แตกต่างกัน การกำหนดจำนวนสัตว์เลี้ยงต่อครัวเรือน โดยไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถและศักยภาพของผู้เลี้ยง ซึ่งเทศบาลตำบลตูมใต้กับเทศบาลตำบลวังบัวไม่ได้บัญญัติไว้ด้วย

2. กฎหมายต่างประเทศ

2.1 ประมวลกฎหมายหมู่บ้านแห่งเซาท์ฮอลแลนด์ (Code of The Village of South Holland, Illinois) รัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา¹⁰⁵

ประมวลกฎหมายหมู่บ้านแห่งเซาท์ฮอลแลนด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ความปลอดภัย และสวัสดิภาพของประชาชนในหมู่บ้าน และเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติต่อสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม โดยควบคุมการดูแลและควบคุมสัตว์ภายในหมู่บ้าน กำหนดบทบัญญัติหลักสุขภาพาสต่อสัตว์ มีความหมายว่า สภาวะที่เป็นระเบียบและความสะอาดที่ดี เพื่อลดโอกาสในการแพร่โรค และการสุขภาพของสัตว์นั้น มีข้อบัญญัติชัดเจนว่า

¹⁰⁵ municode, Code of the Village of South Holland, Illinois, Date cited 19 nov. 2020 Available from:

https://library.municode.com/ill/south_holland/codes/code_of_ordinances?nodeId=COVISOH0IL

(ก) ห้ามเจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์ใด ๆ ก่อให้เกิดหรือยอมให้สัตว์นั้นทำให้ดินสกปรกหรืออุจจาระในที่สาธารณะใด ๆ หรือบนถนน ทางเท้า ทางสาธารณะ ที่เล่น หรือพื้นที่ส่วนกลางใด ๆ ที่เป็นเจ้าของร่วมกันโดยสมาชิกของเจ้าของบ้านหรือสมาคมอาคารชุด หรือในทรัพย์สินส่วนตัวอื่นที่ไม่ใช่ของเจ้าของ เว้นแต่เจ้าของหรือผู้พิทักษ์จะกำจัดและกำจัดอุจจาระทั้งหมดที่สัตว์นั้นฝากไว้โดยทันที

(ข) ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ใด ให้สัตว์อยู่อาศัย หรือรักษาสัตว์ในหมู่บ้าน จนก่อให้เกิดของเสีย ไม่ถูกสุขอนามัย สภาพความเป็นอยู่ที่เป็นอันตรายหรือน่ารังเกียจในทรัพย์สินของเจ้าของหรือผู้พิทักษ์ หรือทรัพย์สินของผู้อื่น

(ค) ห้ามมิให้บุคคลที่เป็นเจ้าของ ให้อยู่อาศัย รักษา หรือดูแลสัตว์ใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดอันตรายหรือสภาพที่น่ารังเกียจโดยอาศัยขนาดหรือจำนวนของสัตว์ที่เลี้ยงไว้ ณ แห่งเดียวหรือเนื่องจากความไม่เพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก

บทบัญญัติว่าด้วยเรื่องการกักขังดังนี้

(ก) เจ้าของสัตว์เลี้ยงจะมีความผิดตามกฎหมายหากละเลยสัตว์เลี้ยงนั้นจากสายจูงที่อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลที่สามารถบังคับสัตว์ได้และเชื่อฟังคำสั่งของบุคคลนั้น หรือละเลยสัตว์เลี้ยงจากสถานที่ปิดล้อมไว้อย่างแน่นอนหนาภายในขอบเขตทรัพย์สินในสถานที่เลี้ยงของเจ้าของ หรืออนุญาตให้สัตว์ดังกล่าววิ่งไปตามถนนและทางสาธารณะของหมู่บ้าน

(ข) สุนัขใด ๆ ขณะอยู่บนถนน ทางเท้า ทางสาธารณะ หรือจัตุรัสสาธารณะ หรือพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ หรือบนทรัพย์สินใด ๆ ของบุคคลอื่น เจ้าของหรือผู้ควบคุมจะต้องมีสายจูงหรือโซ่ไม่เกินหกฟุตและมีแรงดึงเพียงพอที่จะยับยั้งสุนัขตัวใดตัวหนึ่ง

(ค) ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์ใดละเลยในการดูแลและควบคุมสัตว์ดังกล่าวอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์นั้นกลายเป็นความรำคาญในที่สาธารณะ

(ง) สุนัขหรือแมวเพศเมียทุกตัวที่ถูกต้องสัตว์จะต้องถูกกักขังในอาคารหรือกรงอื่น ๆ ในลักษณะที่สุนัขหรือแมวตัวเมียนั้นไม่สามารถสัมผัสกับสัตว์อื่นได้ ยกเว้นสำหรับการผสมพันธุ์ตามแผน

นอกจากนี้ กรณีสุนัขยังถูกเพิ่มบทบังคับเฉพาะออกเป็นกรณีของสุนัขจิ้งจอก หรือสุนัขอารักขา หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าสุนัขเฝ้ายาม ซึ่งการเลี้ยงสุนัขเฝ้ายามมีการระบุไว้ อย่างเฉพาะว่า

(ก) เจ้าของสุนัขอารักขาหรือสุนัขจิ้งจอกทุกคนต้องขังสุนัขดังกล่าวไว้ในอาคารห้องเก็บของ หรือกรงอื่น ๆ โดยกรงดังกล่าวต้องล้อมรอบด้วยรั้วสูงอย่างน้อย 6 ฟุต และต้อง

ปิดด้วยอุปกรณ์ป้องกันการปีนที่สร้างด้วยเหล็กค้ำยันที่ทำมุมด้วยลวดหนามที่แยกออกจากกันอย่างน้อยสาม 3 เส้น

(ข) อุปกรณ์ป้องกันการปีนทั้งหมดจะต้องยื่นเข้าด้านในเป็นมุมไม่น้อยกว่า 45 องศาและไม่เกิน 90 องศา เมื่อวัดจากแนวตั้งฉาก

(ค) พื้นที่กักขังทั้งหมดจะต้องมีประตูหรือทางเข้าที่ปิดล็อกอย่างปลอดภัยและรั้วทั้งหมดได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ที่ทำให้สุนัขไม่อาจหลบหนีได้

(ง) บทบัญญัติของมาตรานี้ไม่ใช่บังคับกับสุนัขที่เป็นเจ้าของหรือควบคุมโดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของรัฐบาล

มาตรการตามประมวลกฎหมายหมู่บ้านแห่งเซาท์ฮอลแลนด์ รัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ระบุถึงสุนัขไว้ในลักษณะสุนัขธรรมดาที่ไม่ได้มีมาตรการพิเศษ สำหรับสุนัขทุกลักษณะ การพาออกไปข้างนอกในที่หรือทางสาธารณะจะต้องมีเชือกหรือสายจูงและสามารถควบคุมสุนัขของตัวเองได้ หากปล่อยให้ออกมาข้างนอกโดยไม่อาจควบคุมได้ด้วยเชือกหรือสายจูง เจ้าของมีความผิด แต่สุนัขอารักขาหรือสุนัขจู่โจมที่มีทักษะพิเศษมากกว่าสุนัขปกติทั่วไป จะมีข้อบังคับเพิ่มไว้เฉพาะว่าต้องถูกขังในพื้นที่ที่ไม่อาจหนีออกมาได้ด้วยตัวสุนัขเอง โดยปกติมักพิจารณาคุณสมบัติเหล่านี้ได้จากสุนัขที่มีขนาดตัวที่ใหญ่ ความว่องไว พละกำลัง และสัญชาตญาณการเป็นนักล่า ซึ่งเป็นสุนัขที่เจ้าของต้องมีวินัยสูงในการเลี้ยงและควบคุมพฤติกรรมสุนัขของตน

2.2 คำอธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย West's Annotated California Codes¹⁰⁶

ผู้วิจัยรวบรวมมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสุนัขในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศอเมริกา ดังนี้

มาตรา 38792 ใบอนุญาตสำหรับสุนัข ค่าธรรมเนียมและระยะเวลา ปราบปรามตามกฎหมายของรัฐบาล

(ก) สภานิติบัญญัติของเมืองอาจกำหนดและเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นระยะเวลาไม่เกินสองปีและไม่เกินค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับสุนัข ซึ่งรวมถึงข้อบัญญัติเกี่ยวกับสถานพักพิงและการควบคุมสัตว์ และโปรแกรมอื่นที่กำหนดไว้ในมาตรา 30652 แห่งประมวลกฎหมายอาหารและการเกษตรที่สภานิติบัญญัติของเมืองสามารถกำหนดให้สุนัขทุกตัวที่มี

¹⁰⁶ Michigan State University College of Law, West's Annotated California Codes, Date cited 2 oct. 2022 Available from: <https://www.animallaw.info/statute/ca-dogs-consolidated-dog-laws>

เจ้าของหรืออาศัยอยู่ภายในเขตเมือง จะถูกรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสำหรับตัวเมียและเพศผู้ที่ทำหมันไม่เกินร้อยละ 50 ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(ข) นอกเหนือจากอำนาจที่กำหนดไว้ในหมวดย่อย (ก) สถานิติบัญญัติของเมืองอาจกำหนดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามที่อธิบายไว้ในหมวดย่อย (ก) เป็นระยะเวลาไม่เกินสามปีสำหรับสุนัขที่ได้รับ อายุ 12 เดือนขึ้นไปและได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว บุคคลซึ่งเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามหมวดย่อยนี้อาจเลือกระยะเวลาใบอนุญาตตามที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดได้ไม่เกินหนึ่ง สอง หรือสามปี อย่างไรก็ตาม เมื่อเรียกเก็บและชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามหมวดย่อยนี้ ระยะเวลาใบอนุญาตจะต้องไม่เกินระยะเวลาที่เหลืออยู่สำหรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในปัจจุบัน ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสำหรับตัวเมียที่ทำหมันและเพศผู้ที่ทำหมันแล้ว ภายในหมวดย่อยนี้ จะต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 30503 ว่าด้วยเรื่องของหน่วยงานควบคุม กลุ่มช่วยเหลือ และข้อกำหนดในการทำหมันสุนัข ปรากฏตามกฎหมายที่พูดถึงอาหารและการเกษตร Food and Agricultural Code (Formerly Agricultural Code). หมวดที่ 14 Division ระเบียบและใบอนุญาตของสุนัข Regulation and Licensing of Dogs.

(ก) (1) เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในหมวดย่อย (ข) ห้ามหน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะ กลุ่มช่วยเหลือ หรือสมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ จะขายหรือมอบให้สุนัขแก่เจ้าของใหม่สำหรับสุนัขตัวใดยังไม่ได้ทำหมันหรือเป็นหมัน

(2) กลุ่มช่วยเหลือคือองค์กรที่แสวงหาผลกำไรหรือไม่แสวงหาผลกำไรหรือบุคคลที่ทำงานร่วมกันโดยมีจุดประสงค์อย่างน้อยหนึ่งประการในการขายหรือจำหน่ายสุนัขที่ถูกลำเอียงไปจากหน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะหรือศูนย์ช่วยเหลือสุนัข สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ หรือจากผู้ที่เคยเป็นเจ้าของโดยบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของพันธุ์ดั้งเดิมของสุนัขตัวนั้น

(ข) (1) หากสัตว์แพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพสัตวแพทยศาสตร์ในรัฐนี้รับรองว่าสุนัขป่วยหรือบาดเจ็บเกินกว่าจะทำหมันได้ หรือการทำหมันนั้นจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสุนัขที่จะทำหมัน ผู้รับอุปการะหรือผู้ซื้อจะต้องวางเงินประกันให้แก่หน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะ สถานพักพิงหรือศูนย์ช่วยเหลือสุนัข สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ หรือกลุ่มช่วยเหลือ เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าสี่สิบเหรียญดอลลาร์ (\$40) และไม่เกินเจ็ดสิบห้าเหรียญดอลลาร์ (\$75)

(2) นิติบุคคลต้องกำหนดจำนวนเงินฝากในระดับที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อส่งเสริมการฉีดยาหรือการทำหมันสุนัข

(3) เงินฝากจะเป็นแบบชั่วคราว และจะเก็บไว้จนกว่าสุนัขจะแข็งแรงพอที่จะทำหมันได้ โดยได้รับการรับรองโดยสัตวแพทย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในรัฐนี้

(4) สุนัขจะต้องได้รับการฉีดยาหรือถูกทำหมันภายใน 14 วันทำการหลังจากการรับรองของสัตวแพทย์ว่าสุนัขแข็งแรงสามารถทำหมันได้

(5) ผู้รับอุปการะหรือผู้ซื้อต้องได้รับหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรว่าได้ทำหมันจากสัตวแพทย์ที่ดำเนินการ

(6) หากผู้รับอุปการะหรือผู้ซื้อแสดงหลักฐานการถูกทำหมันแล้วต่อนิติบุคคลที่ได้รับสุนัขนั้นภายใน 30 วันทำการหลังจากได้รับหลักฐาน ผู้รับอุปการะหรือผู้ซื้อจะได้รับเงินมัดจำคืนเต็มจำนวน

(ค) หน่วยงานหรือศูนย์พักพิงสัตว์สาธารณะ สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสุนัข และกลุ่มช่วยเหลือ อาจทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกันกับสัตวแพทย์แทนการฉีดยาทำหมันและทำหมันเพื่อดำเนินการนี้

(ง) เงินทุนใด ๆ ของกองทุนศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ สามารถนำไปใช้จ่ายได้เฉพาะสำหรับโครงการทำหมันหรือสำหรับการทำหมันสุนัขและแมว รวมถึงข้อตกลงกับสมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์หรือสังคมที่มีมนุษยธรรมหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินโครงการทำหมันหรือทำหมันสุนัขและแมว

(จ) ส่วนนี้ใช้เฉพาะกับเคาน์ตี (หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกา) ที่มีประชากรเกิน 100,000 คน ณ วันที่ 1 มกราคม 2000 และกับเมืองภายในเคาน์ตีนั้น ๆ

มาตรา 30520 หน่วยงานควบคุม สถานที่พักพิงสัตว์ หรือกลุ่มช่วยเหลือ ต้องดำเนินการตามข้อกำหนดในการฉีดยาหรือการทำหมันดังต่อไปนี้

(ก) ท้องถิ่นหรือชุมชนที่มีประชากรน้อยกว่า 100,000 คน ณ วันที่ 1 มกราคม 2000 และชุมชนที่มีประชากรเกิน 100,000 คนในปีถัดจากวันที่ 1 มกราคม 2000 จะต้องอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายอาหารและการเกษตร หมวดที่ 14 ระเบียบและใบอนุญาตของสุนัข บทที่ 1 บทบัญญัติทั่วไป (เริ่มต้นด้วยมาตรา 30501) เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมของปีทันทีถัดจากปีที่ประชากรของเคาน์ตีนั้นเกิน 100,000 คน .

(ข) เว้นแต่จะมีบทบัญญัติในกฎหมายนี้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ห้ามมิให้หน่วยงานหรือสถานที่พักพิงเพื่อการควบคุมสัตว์สาธารณะ หรือสมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ หรือศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ หรือกลุ่มช่วยเหลือชายหรือแจกสุนัขที่ยังไม่ได้ฉีดยาหรือทำหมันให้ออกไป

(ค) หน่วยงาน สถานที่พักพิงสัตว์สาธารณะ สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ หรือกลุ่มช่วยเหลือ ไม่สามารถส่งมอบสุนัขที่ยังไม่ได้ทำหมันให้เจ้าของใหม่ได้ เว้นแต่จะกำหนดไว้ในหมวดย่อย (ง)

(ง) หน่วยงานหรือศูนย์พักพิงสัตว์สาธารณะ สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ หรือกลุ่มช่วยเหลือ อาจส่งมอบสุนัขที่ยังไม่ได้ทำหมันให้เจ้าของใหม่ได้ ต่อเมื่อสถานสงเคราะห์สัตว์ได้กระทำการทั้งสองประการ ดังต่อไปนี้

(1) ต้องมีข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร โดยผู้รับการส่งมอบสุนัขยอมรับว่าสุนัขไม่ได้ฉีดยาหรือทำหมัน และผู้รับตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรที่จะรับผิดชอบในการตรวจสอบให้แน่ใจว่าสุนัขจะถูกฉีดยาหรือทำหมันภายใน 30 วันทำการหลังจากลงนามในข้อตกลง

(2) ผู้รับได้วางเงินประกันไม่น้อยกว่าสี่สิบดอลลาร์ (\$40) และไม่เกินเจ็ดสิบห้าดอลลาร์ (\$75) ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรที่ผู้รับดำเนินการภายใต้มาตรานี้

(จ) หน่วยงานหรือศูนย์พักพิงสัตว์สาธารณะ สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ และกลุ่มช่วยเหลืออาจทำข้อตกลงความร่วมมือกับสัตวแพทย์ในการฉีดยาและการทำหมันก่อนที่จะนำสุนัขส่งออกไปนอกเขตชุมชน

มาตรา 30521 การฉีดยาหรือการทำหมัน

(ก) การฉีดยาหรือการทำหมันสามารถกระทำการได้อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

(1) เงินส่วนหนึ่งของค่าธรรมเนียมการรับเลี้ยงสัตว์หรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ในการรับสุนัข จะทำให้ผู้รับอุปการะสามารถนำสุนัขไป ฉีดยาหรือทำหมันกับสัตวแพทย์ที่หน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะหรือที่พักพิง สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ร่วมด้วย ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ หรือกลุ่มช่วยเหลือที่มีข้อตกลงระบุให้สัตวแพทย์เป็นผู้ทำหมัน สัตวแพทย์จะเรียกเก็บเงินค่าที่พักโดยตรงสำหรับการทำหมัน

(2) การคืนเงินประกันการทำหมัน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

(2.1) คืนเงินให้แก่ผู้รับ หากแสดงหลักฐานการฉีดยาหรือทำหมันสุนัขต่อหน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะหรือที่พักพิง สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ หรือกลุ่มช่วยเหลือ ไม่เกิน 30 วันทำการ หลังจากวันที่สุนัขฉีดยาหมันหรือทำหมัน

(2.2) รัฐบาลประกันไปยังหน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะหรือที่פקพิง สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์หรือกลุ่มช่วยเหลือ หากไม่แสดง หลักฐานการฉีดยาหรือการทำหมันต่อที่פקพิงสัตว์ภายใน 30 วันทำการ

(ข) เงินประกันสำหรับการฉีดยาหมันหรือการทำหมันจะต้องเป็นจำนวนเงินที่กำหนด แต่ต้องเรียกเก็บไม่น้อยกว่าสี่สิบเหรียญ (40 เหรียญสหรัฐ) และจะต้องไม่เกินเจ็ดสิบห้า เหรียญ (75 เหรียญ)

(ค) เงินประกันการฉีดยาหรือทำหมันทั้งหมดที่ถูกริบ ให้เก็บไว้โดยหน่วยงาน ควบคุมสัตว์สาธารณะหรือสถานที่פקพิง สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือ สัตว์หรือกลุ่มช่วยเหลือ และให้ประชาชนนำไปใช้กับหน่วยงานหรือศูนย์ควบคุมสัตว์ สมาคม ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ที่פקพิงอย่างมีมนุษยธรรม หรือกลุ่มช่วยเหลือเฉพาะเพื่อ วัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) โครงการทำหมันหรือทำหมันสุนัขและแมว

(2) โครงการการศึกษาของรัฐเพื่อลดและป้องกันการล้นของสุนัขและแมว และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) โครงการติดตามผลเพื่อให้มั่นใจว่าสุนัขและแมวที่โอนมาจากหน่วยงาน ควบคุมสัตว์สาธารณะหรือสถานที่פקพิง สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือ สัตว์หรือกลุ่มช่วยเหลือ ได้รับการฉีดยาหรือทำหมันตามข้อตกลงที่ดำเนินการภายใต้ หมวด ย่อย (ง) ของมาตรา 30520

(4) ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมใด ๆ ที่เกิดขึ้นโดยหน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะ หรือสถานที่פקพิง สมาคมสำหรับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ที่ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์หรือ กลุ่มช่วยเหลือ ในการบริหารจัดการตามข้อกำหนดของกฎหมายนี้

มาตรา 30522 การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงการฉีดยาหรือการทำหมัน ค่าปรับและ การขยายเวลา

(ก) (1) หากผู้รับไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงการฉีดยาหรือการทำหมันภายใน 30 วันทำการหลังจากลงนามในข้อตกลง ผู้รับจะต้องถูกริบเงินประกันการทำหมันและจะต้องเสีย ค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 30523

(2) เจ้าหน้าที่ควบคุมสัตว์ เจ้าหน้าที่ดูแลสัตว์ เจ้าหน้าที่รักษาความสงบ หรือหน่วยงานใด ๆ ที่มีอำนาจบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา สามารถกำหนดโทษตาม อ้างอิง โดยมีโทษทางแพ่งตามจำนวนที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 30523 ได้ โดยให้ปรับตามมาตรา 30523 จ่ายให้กับศูนย์ช่วยเหลือสัตว์หรือหน่วยงานช่วยเหลือสัตว์สาธารณะหรือสถานที่פקพิง

สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์หรือกลุ่มช่วยเหลือ ค้นคว้าและดำเนินการจัดกิจกรรมใด ๆ ที่รวบรวมได้ เงินส่วนนี้จะถูกนำไปใช้ตามบทบัญญัติกฎหมายนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาอย่างมีมนุษยธรรม เพื่อใช้ในโปรแกรมสำหรับการฉีดยาและการทำหมันสุนัขและแมวในราคาประหยัด และค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมใดๆ ที่เกิดขึ้นโดยศูนย์พักพิงสัตว์ในการบริหารข้อกำหนดของบทนี้

(3) หากเวลาใด ๆ หลังจาก 30 วันทำการ ภายหลังจากลงนามในข้อตกลงการฉีดยาหรือทำหมัน เจ้าของไม่แสดงหลักฐานการฉีดยาหรือทำหมัน เงินประกันและชำระค่าปรับจะถูกเรียกคืน แต่ค่าปรับที่เรียกเก็บที่ยังไม่ได้ชำระจะได้รับการยกเว้น

(ข) หน่วยงานหรือศูนย์พักพิงสัตว์สาธารณะ สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์หรือกลุ่มช่วยเหลือ อาจขยายวันที่การฉีดยาหรือทำหมันให้แล้วเสร็จได้ตามที่เห็นสมควร การขยายเวลาใด ๆ ให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร

(ค) หากสัตว์แพทย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์ในรัฐ รับรองว่าสุนัขป่วยหรือบาดเจ็บเกินกว่าจะฉีดยาหรือทำหมันได้ หรือมีฉะนั้นจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสุนัขที่จะฉีดยาหรือทำหมัน ผู้ซื้อหรือรับสุนัขจะต้องจ่ายเงินประกันให้แก่หน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะหรือสถานที่พักพิง สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์หรือกลุ่มช่วยเหลือ เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าสี่สิบเหรียญสหรัฐ และไม่เกินเจ็ดสิบห้าเหรียญสหรัฐ โดยองค์กรเหล่านี้ต้องกำหนดจำนวนเงินประกันในระดับที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อส่งเสริมการฉีดยาหรือการทำหมันของสุนัข เงินประกันจะถูกเก็บไว้จนกว่าสุนัขจะแข็งแรงพอที่จะฉีดยาหรือทำหมันตามที่สัตวแพทย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในรัฐนี้ได้รับการรับรอง และสุนัขจะต้องทำหมันหรือเตรียมทำหมันภายใน 14 วันทำการหลังจากการรับรองนั้น ผู้รับอุปการะหรือผู้ซื้อต้องได้รับหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรประกันว่าได้ฉีดยาหรือทำหมันจากสัตวแพทย์ที่ดำเนินการได้ หากผู้รับอุปการะหรือผู้ซื้อแสดงหลักฐานการฉีดยาหรือทำหมันให้กับนิติบุคคลที่ได้รับสุนัขนั้นมาภายใน 30 วันทำการ ผู้รับอุปการะหรือผู้ซื้อจะได้รับเงินคืนเต็มจำนวน

(ง) หากสุนัขที่รับอุปการะไปเสียชีวิตภายในระยะเวลาการฉีดยาหรือการทำหมันที่กำหนดไว้ในข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรตามมาตรา 30520 หมวดย่อย (ค) ผู้รับอุปการะอาจได้รับเงินมัดจำค่าทำหมันคืน โดยยื่นต่อหน่วยงานควบคุมสัตว์สาธารณะหรือสถานสงเคราะห์ สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์หรือกลุ่มช่วยเหลือ ภายในระยะเวลาการทำหมันตามหนังสือลงนามจากสัตวแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบ

วิชาชีพเวชกรรมในรัฐนี้ ที่ระบุว่าสัตว์ดังกล่าวเสียชีวิตแล้วและในจดหมายจะต้องมีรายละเอียดอย่างครบถ้วนปรากฏในเอกสารของสุนัข

มาตรา 30525 การออกเอกสารรับรองสำหรับสุนัขและส่วนลดค่าธรรมเนียม

เมื่อใดก็ตามที่มีการออกป้ายใบอนุญาตแก่สุนัขตามหมวดนี้ จะมีการออกค่าป้ายให้ครึ่งหนึ่งหรือน้อยกว่าของค่าธรรมเนียมที่จำเป็นสำหรับสุนัข หากแสดงใบรับรองจากสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตว่าสุนัขได้รับการฉีดยาหรือทำหมันแล้ว

มาตรา 30652 การจัดการค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

ค่าธรรมเนียมทั้งหมดสำหรับการออกป้ายทะเบียนสุนัขและค่าปรับทั้งหมดที่รวบรวมตามหมวดนี้ จะต้องชำระในท้องที่เทศบาลเมือง หรือกองคลังประจำท้องถิ่นหรือเทศบาลแล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(1) ประการแรก ชำระค่าธรรมเนียมการออกป้ายทะเบียนสุนัข

(2) ประการที่สอง เพื่อชำระค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย หรือส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดสำหรับการบังคับใช้ของแผนกนี้และข้อบัญญัติทั้งหมดที่เพิ่มขึ้นตามหมวดนี้

(3) ประการที่สาม เพื่อชดเชยค่าเสียหายแก่เจ้าของปศุสัตว์ที่ถูกสุนัขฆ่า

(4) ประการที่สี่ ชำระค่าใช้จ่ายในการรักษาตัวในโรงพยาบาลหรือการดูแลฉุกเฉินของสัตว์ตามมาตรา 597.1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 30951 ปลอกคอและป้าย

บุคคลใดที่จะเป็นเจ้าของ ให้อยู่อาศัย หรือเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินสี่เดือน โดยไม่มีป้ายหรืออนุญาตให้สุนัขดังกล่าววิ่งในพื้นที่กว้างโดยไม่มีป้าย ถือว่าทำผิดกฎหมาย เว้นแต่สุนัขนั้นจะมีป้ายผูกติดอยู่ บริเวณคอหรือขา โดยเป็นปลอกขนาดใหญ่ที่ยึดสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อไป

(ก) ป้ายโลหะซึ่งระบุชื่อและที่อยู่ของเจ้าของ

(ข) ป้ายใบอนุญาตโลหะที่ออกโดยหน่วยงานของเทศบาลเมือง หรือองค์กรเทศบาลใด ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการระบุสุนัขและระบุบุคคลผู้เป็นเจ้าของสุนัข

มาตรา 30954 การอนุญาตให้สุนัขเพศเมียวิ่งในพื้นที่ขนาดใหญ่

เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายสำหรับบุคคลใดที่เป็นเจ้าของ หรือให้อยู่อาศัย หรือควบคุมได้โดยบุคคลนั้น อนุญาตหรือปล่อยให้สุนัขเพศเมียได้วิ่งในช่วงเวลาที่สุนัขอยู่ในสภาวะที่ติดสัตว์หรืออยู่ในฤดูกาลผสมพันธุ์

มาตรา 31602 สุนัขที่อาจเป็นอันตรายได้ ปรากฏดังต่อไปนี้

(ก) สุนัขตัวใดที่เมื่อไม่ได้รับการช่วยเหลือเป็นเวลา 3 ปี แต่มีพฤติกรรมที่อาจทำร้ายบุคคลหรือทรัพย์สินใด ๆ ขณะอยู่ด้านนอกพื้นที่หรือทรัพย์สินของเจ้าของหรือผู้ดูแล

(ข) สุนัขตัวใดเมื่อไม่ถูกยั่วยุ แต่กักบุคคลจนทำให้ได้รับความบาดเจ็บ แต่ความเจ็บปวดนี้ไม่ถึงขนาดกล้ำเนื้อฉีกขาด หรือบาดแผลที่ทำให้เสียโฉม หรือต้องเย็บแผลหลายครั้ง หรือต้องผ่าตัดแก้ไขหรือเสริมความงาม

(ค) สุนัขใด ๆ ที่ไม่ได้ถูกยั่วยุเป็นเวลา 3 ปี แต่มีพฤติกรรมที่ทำให้สัตว์เลี้ยงอื่นตาย หรือบาดเจ็บ ด้วยการกัดหรือวิธีอื่นใด โดยทำพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นแล้วจำนวน 2 ครั้ง
มาตรา 31603 สุนัขดุร้าย หมายถึงอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) สุนัขใด ๆ เมื่อไม่ถูกยั่วยุ แต่มีพฤติกรรมในลักษณะก้าวร้าวที่สร้างความเสียหายรุนแรงหรือทำให้มนุษย์เสียชีวิต

(ข) สุนัขใด ๆ ที่เคยถูกกำหนดให้เป็นและปัจจุบันเป็นสุนัขที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งหลังจากที่เจ้าของหรือผู้ดูแลได้รับแจ้งถึงกำหนดการนี้ แต่ยังคงมีพฤติกรรมที่อธิบายไว้ในมาตรา 31602 หรือละเมิดมาตรา 31641, 31642 หรือ 31643

มาตรา 31641 การออกใบอนุญาต การฉีดวัคซีนสำหรับสุนัขที่อาจเป็นอันตราย และค่าธรรมเนียมเพิ่มเติม

สุนัขที่อาจเป็นอันตรายทั้งหมดจะต้องได้รับใบอนุญาตและฉีดวัคซีนอย่างเหมาะสม หน่วยงานที่ออกใบอนุญาตจะกำหนดสิ่งที่อาจเป็นอันตรายลงในบันทึกทะเบียนของสุนัข สภาเมืองหรือองค์กรท้องถิ่นอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสุนัขที่อาจเป็นอันตราย เพิ่มเติมจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตปกติเพื่อให้เป็นค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นสำหรับสุนัขอาจเป็นอันตราย

มาตรา 31642 การดูแลและควบคุมสุนัขที่อาจเป็นอันตราย

สุนัขที่อาจเป็นอันตรายจะต้องถูกเลี้ยงไว้ในบ้านหรือในลานที่มีรั้วล้อมแน่นหนาตลอดเวลา ซึ่งสุนัขไม่สามารถหลบหนีได้และเด็กไม่สามารถบุกกรุกได้ พวกมันอาจอยู่นอกพื้นที่ได้ต่อเมื่อมีสายจูงที่ยาวและแข็งแรงที่เพียงพอ ทั้งยังอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ใหญ่ที่รับผิดชอบ

มาตรา 31643 สุนัขที่อาจเป็นอันตรายได้ตาย ถูกขาย ส่งมอบ หรือถูกกำจัดอย่างถาวร

หากสุนัขที่มีปัญหาตายลง หรือถูกขาย หรือส่งมอบให้บุคคลอื่น หรือย้ายออกจากเมืองหรือเขตชุมชนที่เจ้าของหรือผู้ดูแลอาศัยอยู่ถาวร เจ้าของสุนัขที่อาจเป็นอันตรายต้องแจ้งให้แผนกควบคุมสัตว์ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและที่ตั้งใหม่ของสุนัขดังกล่าว โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรภายในสองวันทำการ

สำหรับมาตรการทางกฎหมายของสุนัขในประเทศอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนียกล่าวถึงสุนัขที่อาจสร้างความเสียหายหรืออันตรายได้ โดยไม่ได้ระบุจากสายพันธุ์ กำหนด

มาจากพฤติกรรมที่มีความก้าวร้าวและกัดหรือสร้างความเสียหายในที่สาธารณะทางสังคม โดยการดูแลสุนัขอาจอันตรายเช่นว่านี่ยังต้องรวมไปถึงการได้รับวัคซีนที่เหมาะสม การถูกติดตามพฤติกรรมผ่านการบันทึกกล้องเป็นสุนัข และการแสดงความเป็นเจ้าของสำหรับสุนัขทั่วไปในเขตพื้นที่ของรัฐแคลิฟอร์เนียจะถูกยืนยันได้จากป้ายห้อยที่บังคับให้สุนัขต้องขึ้นทะเบียนกับท้องถิ่น โดยแลกกับการได้ส่วนลดหากปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง อีกทั้งยังพบว่ามีกระบวนการทำหมันสุนัขอย่างจริงจัง จากบทลงโทษและการพูดถึงทั้งในเขตพื้นที่ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนประชากร 100,000 คน กับข้อกำหนดของรัฐบาลที่บังคับใช้โดยทั่วไป ซึ่งเป็นการควบคุมประชากรและทราบถึงจำนวนความเป็นไปในสังคมคนเลี้ยงสุนัขได้เป็นอย่างดี

2.3 พระราชบัญญัติสัตว์และนก บทที่ 7 มาตรา 59 และ มาตรา 80 กฎเกี่ยวกับ สัตว์และนก (การออกใบอนุญาตและการควบคุมสุนัข) ของประเทศสิงคโปร์ ANIMALS AND BIRDS ACT (CHAPTER 7, SECTIONS 59 AND 80) ANIMALS AND BIRDS (DOG LICENSING AND CONTROL) RULES

2.3.1 ผู้ได้รับอนุญาตการเลี้ยงสุนัข ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดบางประการ

1) ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเป็นเจ้าของหรือเก็บรักษาสุนัขสายพันธุ์ใดก็ตามที่ระบุไว้ในส่วนที่ 1 ของตารางที่สอง ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

1.1) สุนัขจะต้องถูกฝังด้วยไมโครชิป

1.2) สุนัขถ้าอายุมากกว่า 6 เดือน จะต้องผ่านการฆ่าเชื้อ

1.3) ผู้รับใบอนุญาตจะต้องมีกรมธรรม์ประกันภัยที่ได้รับอนุมัติจาก อธิบดีเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อคุ้มครองการบาดเจ็บต่อบุคคลหรือสัตว์ หรือความเสียหายต่อทรัพย์สินที่อาจเกิดจากสุนัข

1.4) ผู้รับใบอนุญาตจะต้องส่งการค้ำประกันของอธิบดีเป็นเงินจำนวน 5,000 เหรียญสหรัฐ ซึ่งจะถูกริบถ้า

1.4.1) ผู้รับอนุญาตอนุญาตให้สุนัขอยู่ในที่สาธารณะได้ เว้นแต่จะใช้สายจูงและสวมปากกระบอกให้แน่นเพียงพอเพื่อป้องกันไม่ให้มันกัดคน หรือ

1.4.2) มีรายงานว่าสุนัขหาย และผู้รับใบอนุญาตซึ่งได้รับใบอนุญาตในหรือหลังวันที่ 15 พฤศจิกายน 2553 จะต้องให้สุนัขของตนเข้ารับการฝึกการเชื่อฟังในลักษณะและภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด

2) ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเป็นเจ้าของหรือเก็บรักษาสุนัขสายพันธุ์ใดก็ตามที่ระบุไว้ในส่วนที่ 2 ของตารางที่สอง ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

2.1) สุนัขจะต้องถูกฝังด้วยไมโครชิป

2.2) ผู้รับใบอนุญาตจะต้องมีกรมธรรม์ประกันภัยที่ได้รับอนุมัติจาก อธิบดีเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อคุ้มครองการบาดเจ็บต่อบุคคล หรือสัตว์ หรือความเสียหายต่อทรัพย์สินที่อาจเกิดจากสุนัข

2.3) ผู้รับใบอนุญาตจะต้องส่งการค้ำประกันของอธิบดีเป็นเงิน 2,000 ดอลลาร์ ซึ่งจะถูกริบถ้า

2.3.1) ผู้รับใบอนุญาตอนุญาตให้สุนัขอยู่ในที่สาธารณะได้ เว้นแต่จะใช้ สายจูงและสวมปากกระบอกให้แน่นเพียงพอเพื่อป้องกันไม่ให้มันกัดคน หรือ

2.3.2) มีรายงานว่าสุนัขหาย และผู้รับใบอนุญาตซึ่งได้รับใบอนุญาต ในหรือหลังวันที่ 15 พฤศจิกายน 2553 จะต้องให้สุนัขของตนเข้ารับการฝึกการเชื่อฟังใน ลักษณะและภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด

3) อธิบดีอาจใช้ดุลยพินิจสั่งการแก่ผู้รับอนุญาตที่เป็นเจ้าของหรือเลี้ยงสุนัข ตัวใดตัวหนึ่งที่มีใช้พันธุ์ตามที่กำหนดไว้ในประเภทที่สองให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้งหมดหรือข้อ ใดข้อหนึ่งที่ระบุไว้ในข้อ 1) หรือ 2)

4) ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดได้รับคำสั่งจากอธิบดีตามข้อ 3) ให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

ภาพที่ 26 : ตารางที่สอง สายพันธุ์สุนัขที่มีข้อกำหนดต้องปฏิบัติบางประการ

SECOND SCHEDULE

SPECIFIED DOGS

PART I

1. Pit Bull, which includes the American Pit Bull Terrier (which is also known as the American Pit Bull and Pit Bull Terrier), American Staffordshire Terrier, Staffordshire Bull Terrier, American Bulldog, and crosses between them and other breeds
2. Akita
3. Neapolitan Mastiff
4. Tosa
5. Dogo Argentino
6. Fila Brasileiro
7. Boerboel
8. Perro De Presa Canario
9. Crosses of 1 to 8.

[S 686/2010 wef 15/11/2010]

PART II

1. Bull Terrier
2. Doberman Pinscher
3. Rottweiler
4. German Shepherd Dog with its related breeds such as the Belgian Shepherd Dog and the East European Shepherd Dog
5. Mastiffs, including the Bull Mastiff, Cane Corso and Dogue De Bordeaux
6. Crosses of 1 to 5.

[S 686/2010 wef 15/11/2010]

ที่มา : <https://sso.agc.gov.sg/SL/ABA1965-R1?DocDate=20170131&ProvIds=Sc2-#Sc2->

ตามข้อ 2.3.1 ผู้ได้รับอนุญาตการเลี้ยงสุนัข ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดบางประการ
กรณีสุนัขสายพันธุ์ตามที่ระบุไว้ในส่วนที่ 1 หรือตามที่ระบุไว้ในส่วนที่ 2 ของตารางข้างต้น

2.3.2 สุนัขตัวใหญ่

1) สุนัข (ไม่ว่าจะได้รับอนุญาตหรือไม่ก็ตาม) อาจถูกยึด กักขัง ทำลาย หรือจัดการในลักษณะที่อธิบดีเห็นสมควรหากพบ

1.1) ที่มีขนาดใหญ่

1.2) ในที่สาธารณะอย่างอื่นปรากฏว่าไม่มีสายจูงและอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ควบคุมสุนัขในขณะนั้น หรือ

1.3) ในที่สาธารณะโดยไม่ได้ครอบปากให้แน่นหนาพอที่จะป้องกันไม่ให้สุนัขกัดคน ซึ่งเป็นพันธุ์ใดชนิดหนึ่งที่ระบุไว้ในตารางที่ 2 หรือที่อธิบดีกำหนดให้สุนัขสวมตะกร้อเป็นเงื่อนไขของใบอนุญาต

2) เจ้าของสุนัขใด ๆ ที่ถูกพบภายใต้สถานการณ์ใด ๆ ที่อ้างถึงในข้อ 1) (1.1) และ (1.2) หรือ (1.3) จะต้องมีความผิดและจะต้อง

2.1) ในกรณีของสถานการณ์ที่อ้างถึงในข้อ 1)(1.1) หรือ (1.2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 130,00 บาท) และ

2.2) ในกรณีของสถานการณ์ที่อ้างถึงในวรรค (1)(1.3) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 130,000 บาท) และ ในกรณีของการลงโทษครั้งที่สองหรือครั้งต่อมา ปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 260,000 บาท)

2.3.3 การรักษา

1) สุนัขตัวใดที่พบว่า เป็นหรือสงสัยว่าเป็นสุนัขที่อยู่ในความทุกข์ทรมานจากอาการบาดเจ็บใด ๆ หรือสภาพร่างกายไม่ดี

1.1) อาจถูกกักขังและนำส่งสถานพยาบาลสัตว์ และ

1.2) อาจจะรักษาในสถานพยาบาลสัตว์จนหายและปล่อยให้เจ้าของหลังการรักษา หรือถูกทำลายในครั้งเดียวหรือในเวลาใด ๆ ระหว่างการรักษาในสถานพยาบาลสัตว์

2) สุนัขอาจถูกกักขังไว้ที่สถานพยาบาลสัตว์หรือสถานีตำรวจใด ๆ และกักขังไว้ ณ ที่นั้นโดยรอคำสั่งจากอธิบดี ถ้ามันกำลังทุกข์ทรมานจากการบาดเจ็บหรืออยู่ในสภาพร่างกายที่ย่ำแย่ และไม่เป็นที่รู้จักหรือไม่สามารถหาเจ้าของได้หลังจากพยายามที่สมเหตุสมผลแล้ว

2.3.4 ปล่อยสุนัขที่ถูกคุมขัง

1) สุนัขใด ๆ ที่ถูกยึดหรืออายัดตามกฎหมายเหล่านี้ อาจได้รับการปล่อยตัวให้เจ้าของตามดุลยพินิจของอธิบดี

2) อธิปไตยอาจแจ้งเจ้าของโดยการเขียนไปยังที่อยู่สุดท้ายที่ทราบเพื่อเรียกร้องให้เจ้าของสุนัขตัวใด ๆ ที่ถูกยึดหรือยึดปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านี้

3) หากเจ้าของสุนัขใด ๆ ที่ถูกยึดหรืออายัดตามกฎหมายเหล่านี้ไม่เรียกร้องตัวสุนัขภายในระยะเวลาดังกล่าว (ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 7 วัน) ตามที่ระบุไว้ในประกาศที่อ้างถึงในข้อ 2) อธิปไตยอาจกำจัดสุนัขตามที่เห็นสมควร

4) เจ้าของสุนัขตัวใดที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ตามกฎหมายนี้ จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดสำหรับการรักษา การให้อาหาร และการดูแลสุนัข และค่าใช้จ่ายอื่นใดที่อธิปไตยเรียกเก็บก่อนปล่อยสุนัขให้เจ้าของ ตามข้อ 1)

2.3.5 ความผิด ผู้ใดฝ่าฝืนกฎดังกล่าว จะต้องมีความผิดและต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 130,000 บาท)¹⁰⁷

2.4 กฎหมายสวัสดิภาพสัตว์ของรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย Animal Welfare Victoria¹⁰⁸

ว่าด้วยเรื่องของประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการดูแลสุนัขส่วนตัว Code of Practice for the Private Keeping of Dogs โดยประมวลกฎหมายฉบับนี้จัดทำขึ้นภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ. 2529 (Prevention of Cruelty to Animals Act 1986) ซึ่งเจ้าของหรือผู้ดูแลสุนัขต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณและบทบัญญัตินี้ เพื่อให้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำของที่อยู่อาศัย การจัดการ และการดูแลที่เหมาะสมกับความต้องการทางกายภาพและพฤติกรรมของสุนัข โดยหลักปฏิบัตินี้จะสะท้อนถึงความรู้และความคิดเห็นในปัจจุบัน อีกทั้งการมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพสุนัขให้ดีขึ้นโดยให้การศึกษาและมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับเจ้าของสุนัข ดังต่อไปนี้

2.4.1 ความรับผิดชอบทางกฎหมายของเจ้าของสุนัข

กำหนดความเป็นเจ้าของคือ ต้องมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในกรณีที่เจ้าของสุนัขหรือแม่อายุต่ำกว่า 18 ปี เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของบุคคลนั้นเป็นเจ้าของ และเจ้าของสุนัขหรือแม่วที่มีสัตว์เลี้ยงอายุเกิน 3 เดือนต้องยื่นคำขอจดทะเบียนสุนัขหรือแม่วตัวนั้นกับสภาเทศบาลที่จะเลี้ยงสุนัขหรือแม่วไว้ในพื้นที่ โดยการนี้ไม่ใช่บังคับแก่สุนัขและแม่วที่ถูกเลี้ยงอยู่ในสถานสงเคราะห์สัตว์หรือสถานที่เป็นธุรกิจ

¹⁰⁷ Singapore Statutes Online, **Animals and Birds (Dog Licensing and Control) Rules**, ค้นวันที่ 2 October 2022 จาก <https://sso.agc.gov.sg/SL/ABA1965-R1?DocDate=20170131&Valid#pr14->

¹⁰⁸ ANIMAL WELFARE VICTORIA, **Code of Practice for the Private Keeping of Dogs**, Date cited 2 October 2022 Available from: <https://agriculture.vic.gov.au/livestock-and-animals/animal-welfare-victoria/domestic-animals-act/codes-of-practice/code-of-practice-for-the-private-keeping-of-dogs>

สัตว์เลี้ยงที่ได้รับการจดทะเบียน (Domestic Animals Act 1994 No.81 of 1994, Part 2 Registration of dogs and cats, p.28)¹⁰⁹ ภายใต้มาตรฐานขั้นต่ำดังนี้

1) เจ้าของต้องจัดหาอาหาร น้ำ ที่พักพิง และการรักษาทางสัตวแพทย์ที่เหมาะสมและเพียงพอแก่สุนัขของตน

2) สุนัขจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม

3) พบหรือสุนัขจรจัดอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของ จะต้องส่งมอบให้สภาท้องถิ่นโดยเร็วที่สุด

4) การทะเลาะวิวาทหรือล่อสุนัข (กับสัตว์ที่มีชีวิต) ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

5) สุนัขจะต้องฟังไมโครชิปตามที่กฎหมายกำหนด

6) เจ้าของต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมาย ได้แก่ สุนัขจะต้องจดทะเบียนและระบุตามที่สภาท้องถิ่นกำหนด ต้องจูงสุนัขในที่สาธารณะ (ตามที่กฎหมายหรือกฎหมายท้องถิ่นกำหนด) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับสุนัขสายพันธุ์ที่อันตราย ช่มชู้ และหวงห้าม

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

1) สุนัขทุกตัวควรได้รับการฟังไมโครชิปเพื่อให้แน่ใจว่ามีการระบุอย่างถาวร

2) รายละเอียดการติดต่อเจ้าของต้องได้รับการอัปเดตด้วยการลงทะเบียนไมโครชิป

แนวปฏิบัติ

1) สภาท้องถิ่นหรือสถานสงเคราะห์สัตว์ควรได้รับการติดต่อจากเจ้าของสุนัขทันทีที่ทราบว่ามีสุนัขสูญหาย เพื่อดูว่าสุนัขได้ถูกพบและถูกยึดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญคือเจ้าของต้องติดตามหาสุนัขที่หายไปทันที เนื่องจากสุนัขจะถูกจับไปในฐานะสุนัขจรจัดและถูกกักขังไว้เพียง 8 วัน หากยังไม่มี การติดตามหรือแสดงตัวสุนัขอาจถูกทำการุณยฆาตหรือบุคคลอื่นรับเลี้ยงแทนเจ้าของเดิม

2) เป็นมาตรการทางกฎหมายที่จะต้องส่งมอบสุนัขจรจัดโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ให้กับสภาท้องถิ่น เนื่องจากเป็นสถานที่แรกที่เจ้าของทำการตามหาสุนัขตนเอง และการนำสุนัขส่งให้สภาท้องถิ่น มันจะได้รับการตรวจสอบข้อมูล เช่น ป้ายทะเบียนหรือข้อมูลในไมโครชิป ซึ่งสามารถระบุเจ้าของได้ และเหตุที่เรารอนเป็นเพียงเพราะสุนัขกำลังหลงทางไม่ได้หมายความว่าไม่มีเจ้าของหรือถูกทิ้ง

¹⁰⁹ VICTORIAN LEGISLATION, Domestic Animals Act 1994, Date cited 2 october 2022 Available from:

<https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/acts/domestic-animals-act-1994/079>.

3) สภามีกฎหมายท้องถิ่นและคำสั่งเฉพาะเกี่ยวกับการจัดการสุนัขและเจ้าของสุนัขจำเป็นต้องรับทราบและปฏิบัติตามมาตรการเหล่านี้ กฎหมายท้องถิ่นหรือคำสั่งจะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ เช่น จำนวนสุนัขที่อนุญาตให้เลี้ยงต่อที่พัก ข้อกำหนดสำหรับการจูงสุนัขในที่สาธารณะ การเก็บและกำจัดอุจจาระของสุนัขที่ขับถ่ายบนพื้นที่สาธารณะ

2.4.2 ความรับผิดชอบต่อสุขภาพและสวัสดิการของสุนัข

ประมวลกฎหมายว่าด้วยการดูแลสุนัขของประเทศออสเตรเลียกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำดังนี้

1) เจ้าของมีหน้าที่รับผิดชอบต่อสุขภาพและสวัสดิภาพของสุนัขของตน และต้องจัดหาทั้งสิ่งจำเป็นพื้นฐานและคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสุนัขของตน

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

1) เลือกสายพันธุ์หรือประเภทที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตและสถานการณ์ของผู้เลี้ยงให้มากที่สุด เมื่อเลือกสุนัขควรพิจารณาขนาดของสุนัขโตเต็มวัย ปัญหาสายพันธุ์ เช่น ความผิดปกติทางพันธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับสายพันธุ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง ดังนั้นจึงควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าพ่อแม่สุนัขได้รับการทดสอบความผิดปกติแล้ว

2) ข้อกำหนดในการออกกำลังกายสำหรับประเภทของสุนัข (การล่าสัตว์หรือการทำงานมีข้อกำหนดในการออกกำลังกาย)

3) ระดับกิจกรรมของสุนัข

4) ข้อกำหนดในการดูแลภายนอก

5) ความสะดวกในการฝึกอบรมและทักษะของเจ้าของหรือผู้ดูแล

6) ค่าดูแลและค่าอาหาร

7) สุนัขควรแยกเพศตั้งแต่อายุ 8 สัปดาห์โดยสัตวแพทย์ เพื่อป้องกันการผสมพันธุ์ตามอำเภอใจและเพื่อสุขภาพและสวัสดิภาพของสุนัข หากสุนัขไม่ได้ถูกแยกเพศเจ้าของต้องดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่ามันจะไม่สามารถผสมพันธุ์ลูกครอกที่ไม่ต้องการได้ เช่น กักขังตัวเมียเมื่อถูกกระตุ้นในฤดูผสมพันธุ์ ควรกำจัดเพศผู้เพื่อป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น พฤติกรรมการบัสสาวะ ลดการทะเลาะเบาะแว้ง และป้องกันการแพร่พันธุ์ของลูกครอก

8) สุนัขควรอยู่ในสายจูงตลอดเวลาเมื่ออยู่นอกพื้นที่ส่วนตัว เว้นแต่จะอยู่ในบริเวณที่มีรั้วล้อมที่กำหนดไว้

9) ควรมีการฝึกอบรมและการขัดเกลาทางสังคมอย่างเหมาะสมสำหรับสุนัข เพื่อป้องกันการพัฒนาพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือทำลายล้าง (เช่น การเห่าหรือการขู่อย่างต่อเนื่อง)

แนวปฏิบัติ

- 1) สวัสดิภาพสุนัขที่ดีขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าของและผู้ดูแล เจ้าของต้องเข้าใจและจัดเตรียมข้อกำหนดในการดูแลและการจัดการที่เหมาะสมสำหรับสุนัขของตน
- 2) รับฟังคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญจากสัตวแพทย์ สภาท้องถิ่น และองค์กรต่างๆ เช่น องค์กรสวัสดิภาพสัตว์ สมาคมสุนัขแห่งรัฐวิกตอเรีย สมาคมผสมพันธุ์ และชมรมฝึกสุนัข

2.4.3 สุขภาพและสวัสดิการด้านโภชนาการของสุนัข

มาตรฐานขั้นต่ำคือ

- 1) สุนัขต้องได้รับอาหารที่มีอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อรักษาสุขภาพที่ดีและตอบสนองความต้องการทางสรีรวิทยาของสุนัข
- 2) ลูกสุนัขอายุ 6 สัปดาห์ถึง 6 เดือนต้องได้รับอาหารอย่างน้อย 2 มื้อต่อวัน
- 3) สุนัขทุกตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุนัขที่อาจได้รับเครื่องเ็นเป็นส่วนหนึ่งของอาหารต้องได้รับการรักษาอย่างสม่ำเสมอเพื่อควบคุมลำไส้

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

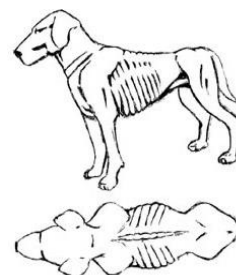
- 1) สุนัขจำเป็นต้องได้รับอาหารที่มีความสมดุลเพื่อรักษาสุขภาพ ความมีชีวิตชีวา และน้ำหนักตัวในช่วงที่ถูกต้องสำหรับสภาพร่างกายและอายุ
- 2) สุนัขโตเต็มวัยควรให้อาหารวันละครั้ง ที่ซึ่งสุนัขได้รับอาหารมากกว่าวันละครั้ง อาหารแต่ละมื้อจะต้องเพียงพอเพื่อให้แน่ใจว่าตรงตามข้อกำหนดประจำวันแต่ไม่เกินไปเพื่อหลีกเลี่ยงการพัฒนาของโรคอ้วน
- 3) สภาพร่างกายของสุนัขจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่าอาหารของสุนัขนั้นเพียงพอ และควรดูแลสุนัขให้อยู่ในช่วงสภาพร่างกายที่เหมาะสม

ภาพที่ 26 : สภาพร่างกายสุนัข

ผอมแห้ง

- ซีโครง กระดูกสันหลัง และเชิงกรานแต่ละซี่โดดเด่นและเห็นได้ชัดจากระยะไกล
- ขาดมวลกล้ามเนื้อ
- ไขมันในร่างกายน้อยหรือไม่มีเลย
- ตะโพก
- เอวเด่นเมื่อมองจากด้านบน
- หน้าท้องยุบอย่างเห็นได้ชัด
- คอบาง
- ไม่มีไขมันที่หาง

ต้องขอคำแนะนำจากสัตวแพทย์

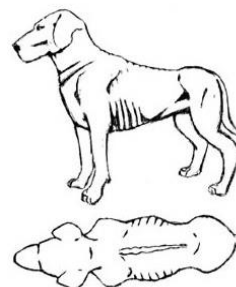

บาง

- กระดูกซีโครง กระดูกสันหลัง และกระดูกเชิงกรานมองเห็นและสัมผัสได้ง่าย
- อ้วนน้อย
- คอบาง
- หน้าท้องขุกขึ้น
- อ้วนน้อยหาง
- เอวชัดเจนเมื่อมองจากด้านบน

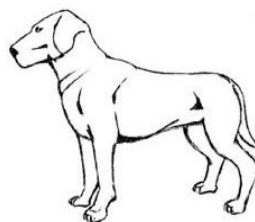
เพิ่มการให้อาหารและสุนัขตัวนอนหากไม่ได้ถ่ายเมื่อเร็ว ๆ นี้ (ให้แน่ใจว่าใช้ allwormer – ผลัดทั้งตัว บางอย่างไม่ครอบคลุมเริ่มทั้งหมด)

ขอคำแนะนำจากสัตวแพทย์หากสุนัขยังคงมีน้ำหนักน้อยหรือไม่แน่ใจในการให้อาหารหรือการถ่ายพยาธิ

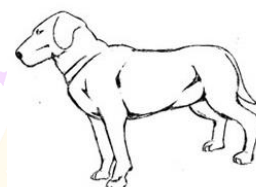
ในอุดมคติ

- ซีโครงและกระดูกสันหลังสามารถสัมผัสได้ ซีโครงสุดท้ายอาจมองเห็นได้
- สุนัขควรมีเอวเมื่อมองจากด้านบน
- ท้องจะขุกขึ้นเมื่อมองจากด้านข้าง
- มวลกล้ามเนื้อดี
- กล้ามเป็นมัด

น้ำหนักเกิน

- ซีโครงและกระดูกสันหลังมองไม่เห็นแต่สัมผัสได้
- ไขมันสะสมที่หาง
- เอวน้อยหรือไม่มีเลยเมื่อมองจากด้านบน ลักษณะโค้งมน หลังดูกว้าง
- ทำสควอชตามแนวหลังเมื่อมองจากด้านข้าง
- หน้าท้องไม่ยุบ อาจจะถูกกลมด้านล่าง

ลดการบริโภคอาหารหรือให้อาหารแคลอรีต่ำ

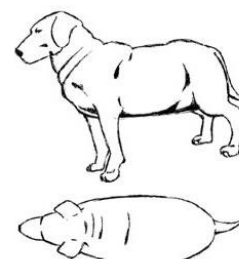
เพิ่มการออกกำลังกาย

ขอคำแนะนำจากสัตวแพทย์หากไม่แน่ใจเรื่องอาหารที่เหมาะสมหรือข้อกังวลเรื่องการออกกำลังกาย

อ้วน

- ซีโครงและกระดูกสันหลังมองไม่เห็นและรู้สึกยาก
- หางมีไขมันสะสมชัดเจน
- ไม่มีเอวและหลังกว้างเมื่อมองจากด้านบน
- หน้าท้องกลมอย่างเห็นได้ชัดและอาจขยายออก
- หมาเลียหมหรือโค้งมนตามเส้นหลังเมื่อมองจากด้านข้าง

ขอคำแนะนำจากสัตวแพทย์เกี่ยวกับการควบคุมอาหารและการออกกำลังกาย

ที่มา : <https://agriculture.vic.gov.au/livestock-and-animals/animal-welfare-victoria/domestic-animals-act/codes-of-practice/code-of-practice-for-the-private-keeping-of-dogs#h2-6>

4) ปัจจัยต่าง ๆ เช่น ขนาด อายุ และช่วงชีวิตของสุนัข ระดับกิจกรรม ข้อกำหนดทางการแพทย์ และสภาพอากาศ ล้วนส่งผลต่ออาหารที่สุนัขต้องการ ในช่วงอายุหรือระดับของกิจกรรมที่แตกต่างกัน สุนัขอาจต้องการอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่างกันมากกว่าแค่ปริมาณที่มากหรือน้อย ควรปรึกษาสัตวแพทย์

5) ในระหว่างตั้งครรภ์ ความต้องการทางโภชนาการของสุนัขตัวเมียที่ตั้งครรภ์จะเปลี่ยนแปลงไปและอาจจำเป็นต้องได้รับสารอาหารเพิ่มเติม สิ่งสำคัญคือต้องรักษาสภาพร่างกายของสุนัขตัวเมียให้อยู่ในช่วงน้ำหนักตัวในอุดมคติเพื่อหลีกเลี่ยงการพัฒนาของโรคเมตาบอลิซึม สุนัขที่ให้นมบุตรยังมีความต้องการทางโภชนาการเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงต้องได้รับสารอาหารที่ดีขึ้นเพื่อให้สามารถรักษาน้ำหนักตัวในขณะที่ให้อาหารลูกสุนัขได้

6) ลูกสุนัขมีความต้องการอาหารเป็นพิเศษและต้องการอาหารมากขึ้น (ต่อกิโลกรัมของน้ำหนักตัว) เพราะนอกจากจะต้องการพลังงานในการบำรุงรักษาและกิจกรรมแล้ว พวกเขายังต้องการสารอาหารเพิ่มเติมสำหรับการเจริญเติบโต จำเป็นต้องให้อาหารมื้อเล็กๆจำนวนหนึ่งทุกวัน เนื่องจากความต้องการอาหารในแต่ละวันนั้นมากกว่าที่กระเพาะอาหารจะรับได้ในอาหารเดียว เมื่อหย่านม ลูกสุนัขควรได้รับอาหาร 3 ถึง 4 มื้อโดยกระจายอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งวัน ซึ่งสามารถลดได้เหลือ 2 ถึง 3 มื้อต่อวันเมื่ออายุประมาณ 16 สัปดาห์ จากนั้นให้เหลือมื้อเดียวของสุนัขโตที่อายุประมาณ 6 ถึง 9 เดือน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจต้องเกิดขึ้นภายหลังในลูกสุนัขพันธุ์ใหญ่เนื่องจากต้องใช้เวลานานกว่าจะโตเต็มที่

7) ควรให้อาหารลูกสุนัขตามที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษและปรึกษากับสัตวแพทย์ เพื่อให้แน่ใจว่าลูกสุนัขจะได้รับสารอาหารครบถ้วนตามข้อกำหนด เพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพหรือโครงกระดูกในชีวิตในภายหลัง

8) สุนัขควรได้รับอาหารกระดูกดิบเป็นประจำซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาหารที่สมดุลและเพื่อสุขภาพฟันที่ดี ไม่ควรให้อาหารกระดูกที่ปรุงสุกแล้ว เนื่องจากอาจแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยและติดอยู่ในลำคอหรือลำไส้ของสุนัข ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพร้ายแรง เช่น ท้องผูก รุนแรง และไม่ถูกย่อย สุนัขบางตัวอาจมีปัญหาในการเคี้ยวกระดูก และสุนัขเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับรายการเคี้ยวเพื่อรักษาสุขภาพฟันที่ดี (ตามคำแนะนำของสัตวแพทย์)

9) สุนัขแต่ละตัวต้องมีชามอาหารแยกกัน และควรดูแลให้อยู่ในสภาพที่สะอาด

10) ไม่ควรให้อาหารที่เป็นเครื่องใน (อวัยวะของสัตว์) แก่สุนัขเนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะย้ายพยาธิตัวดีจากเครื่องในไปยังสุนัข และเสี่ยงต่อการถ่ายโอนไปยังมนุษย์ (ซึ่งอาจทำให้เกิดการเจ็บป่วยร้ายแรงและอาจถึงแก่ชีวิตได้) หากให้อาหารที่เป็นเครื่องในควร

ปรุงให้สุกดีหรือแช่แข็งอย่างดีเพื่อฆ่าปรสิต และสุนัขต้องได้รับการบำบัดรักษาไฮดาติดและหนอนในลำไส้เป็นประจำ

แนวปฏิบัติ

- 1) สุนัขส่วนใหญ่ที่เป็นสัตว์เลี้ยงในช่วงเวลาปกติ (ไม่ใช่ช่วงผสมพันธุ์) ร่างกายมักแข็งแรงและไม่ได้ใช้แรง สุนัขจึงมีความต้องการสารอาหารน้อยเพราะไม่ได้ทำงาน การให้อาหารที่มากเกินไปและเป็นโรคอ้วนจึงเป็นสิ่งที่พบในสุนัขมากกว่าโรคที่เกิดจากการขาดสารอาหาร
- 2) ปริมาณโปรตีน ไขมัน วิตามิน และแร่ธาตุควรได้รับในปริมาณที่เหมาะสมสำหรับสุนัข สามารถให้เป็นอาหารแปรรูปเชิงพาณิชย์ หรือปรุงอาหารให้เองที่บ้าน โดยปรึกษาสัตวแพทย์เพื่อให้แน่ใจว่าสุนัขได้รับสารอาหารที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อรักษาสุขภาพที่ดี
- 3) ปริมาณอาหารที่ต้องการมักจะระบุไว้บนฉลากบรรจุภัณฑ์อาหารแปรรูป ซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับน้ำหนักตัวและประเภทพันธุ์ของสุนัข เช่น ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ยักษ์ ควรให้ด้วยความระมัดระวัง แต่ปริมาณที่แนะนำอาจไม่เหมาะสมกับสุนัขทุกตัว เพราะอาหารสุนัขแต่ละยี่ห้อและประเภทต่างๆ (แบบกระป๋อง แบบกึ่งเปียก และแบบแห้ง) มีสารอาหารในระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้นปริมาณอาหารก็เปลี่ยนแปลงได้เช่นกันเมื่อเปลี่ยนประเภทหรือยี่ห้อของอาหาร
- 4) การให้อาหารที่ไม่เหมาะสมแก่สุนัขอาจส่งผลให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้ เช่น เมตาบอลิซึม อาเจียน ท้องร่วง หรือปัญหาในความผิดปกติของผิวหนัง ควรขอคำแนะนำจากสัตวแพทย์ในกรณีที่มีปัญหาดังกล่าว
- 5) โรคอ้วนเป็นปัญหาด้านสุขภาพและสวัสดิภาพที่สำคัญสำหรับสุนัข ซึ่งเจ้าของมักไม่รู้ สิ่งสำคัญคือต้องประเมินอย่างสม่ำเสมอว่าสุนัขได้รับอาหารน้อยเกินไปหรือมากเกินไปตามสภาพร่างกายและน้ำหนัก โดยการตรวจสอบสภาพร่างกายของสุนัข อาหารของสุนัขจะถูกปรับเพื่อให้แน่ใจว่าพวกมันอยู่ในสภาพดีโดยไม่ทำให้น้ำหนักเกิน
- 6) การตรวจสอบว่าสุนัขมีน้ำหนักที่เหมาะสมหรือไม่ ทำได้โดยตรวจสอบซี่โครงของสุนัข ขั้นแรกให้ยื่นเหนือสุนัขแล้วมองลงมา ด้านหลังซี่โครง สุนัขควรมีรอยบุ๋มที่มองเห็นได้ ต่อไปคือการสำรวจและมองเอว โดยการวางมือทั้งสองข้างไว้ที่หน้าอกข้างใดข้างหนึ่งบนซี่โครงของสุนัข ควรมีลักษณะที่สัมผัสได้ แต่ไม่ควรมองเห็นซี่โครงสามซึ่งเป็นที่สุดท้าย หากมองเห็นนั่นหมายถึงสุนัขพอมจนเกินไป สุนัขที่มีเอวเมื่อมองจากด้านบนจะสัมผัสซี่โครงได้ง่าย และหากมองจากด้านข้างท้องจะมีลักษณะห้อยขึ้นไป หมายความว่าสุนัขอยู่ในเกณฑ์

น้ำหนักในอุดมคติ ส่วนสุนัขไม่มีเอวเมื่อมองจากด้านบน และหากมองจากด้านข้าง พุงจะกลม นั่นหมายถึงสุนัขที่มีน้ำหนักมากเกินไป

2.4.4 น้ำ

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) สุนัขจะต้องเข้าถึงน้ำดื่มที่สะอาดได้ตลอดเวลา
- 2) ภาชนะบรรจุน้ำต้องได้รับการตรวจสอบทุกวันและดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่สะอาด

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

- 1) ภาชนะบรรจุน้ำที่จัดเตรียมไว้ไม่ควรพลิกคว่ำได้ง่ายและควรมีขนาดใหญ่เพียงพอหรือเติมบ่อยพอที่จะให้สุนัขสามารถรับประทานน้ำได้ตลอด 24 ชั่วโมงต่อวัน
- 2) ภาชนะบรรจุน้ำควรเป็นแบบที่ทำให้ความสะอาดได้ง่ายและไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บต่อสุนัข
- 3) หากมีลูกสุนัขอยู่ ภาชนะไม่ควรมีขนาดใหญ่หรือลึกมากจนสุนัขสามารถตกลงไปและจมน้ำตายได้

แนวปฏิบัติ

- 1) ตามแนวทางทั่วไป ปริมาณน้ำที่สุนัขโตเต็มวัยต้องการในแต่ละวันคือน้ำ 50 มล. ต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม (สำหรับสุนัขตัวเมียที่ให้นมบุตรควรได้รับมากกว่า)
- 2) ความต้องการน้ำในแต่ละวันของสุนัขแต่ละตัวนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น อุณหภูมิในแต่ละวัน ปริมาณการออกกำลังกาย ปริมาณน้ำในอาหาร ตัวอย่างเช่น ความต้องการน้ำที่มากขึ้นหากให้สุนัขทานอาหารแห้งเมื่อเทียบกับอาหารกระป๋อง

2.4.5 สุขภาพและโรค

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) ต้องตรวจสุขภาพและสวัสดิภาพของสุนัขทุกวัน
- 2) ต้องขอคำแนะนำจากสัตวแพทย์ทันทีสำหรับสุนัขมีอาการบาดเจ็บ สุขภาพไม่ดี หรือทุกข์ทรมาน
- 3) สุนัขต้องได้รับการรักษาอย่างสม่ำเสมอสำหรับปรสิตหรือพยาธิภายในและภายนอก รวมถึงฉีดวัคซีนป้องกันโรคทั่วไป

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

- 1) การตรวจสุขภาพสุนัขควรตรวจทุกวัน โดยทำการตรวจร่างกาย ตรวจหาสัญญาณของสุขภาพที่ไม่ดีจากพฤติกรรมสุนัขตามปกติในขณะที่สุนัขกำลังกิน ดื่มน้ำ หรือขับถ่าย

2) สิ่งสำคัญคือต้องนำสัตว์ที่ป่วยหรือไม่สบายพบสัตวแพทย์โดยเร็วเพื่อการตรวจร่างกายตั้งแต่อาการป่วยเริ่มแรก เนื่องจากจะทำให้สัตว์แพทย์มีโอกาสที่ดีที่สุดในการรักษาสัตว์เลี้ยงให้มีสุขภาพที่ดีโดยเร็ว

3) สุนัขควรได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีโดยสัตวแพทย์ สุนัขอายุมากหรือสุนัขที่มีปัญหาสุขภาพอาจต้องตรวจบ่อยขึ้น

4) การฉีดวัคซีนเป็นประจำเพื่อควบคุมโรคติดต่อ ตลอดจนการรักษาเชิงป้องกันสำหรับภายใน เช่น เวิร์ม หมัดและปรสิตภายนอก จำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อปกป้องสุขภาพโดยทั่วไปของสุนัข ความถี่ในการรักษาขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ที่ใช้และช่วงอายุขัยของสุนัข

5) ลูกสุนัขควรได้รับการฉีดวัคซีน (อย่างน้อย 8 วันก่อนการย้ายบ้าน) ถ่ายพยาธิและแยกเพศก่อนจะย้ายไปบ้านใหม่ ลูกสุนัขต้องการการฉีดวัคซีนตั้งแต่อายุ 6 ถึง 8 สัปดาห์ และต้องการการถ่ายพยาธิบ่อยกว่าสุนัขโต เริ่มตั้งแต่อายุประมาณ 2 สัปดาห์ โดยขอคำแนะนำจากสัตวแพทย์เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและการถ่ายพยาธิ

6) สุนัขควรได้รับการตรวจสุขภาพฟันอย่างสม่ำเสมอเพื่อหาดูแลปัญหาทางทันตกรรม และให้อาหารกระดูกดิบหรือผลิตภัณฑ์ทดแทนการเคี้ยวหรือการทำควมสะอาดฟันที่เหมาะสมอื่น ๆ เพื่อช่วยป้องกันปัญหาทางทันตกรรมไม่ให้เกิดขึ้น โดยพูดคุยกับสัตวแพทย์เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพฟัน

7) หากกรงเล็บของสุนัขยาวเกินไปควรเล็มโดยสัตวแพทย์หรือผู้มีประสบการณ์ การแพ้หมัด โรคเรื้อน และโรคผิวหนังอื่น ๆ ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษและต้องได้รับการวินิจฉัยและการรักษาโดยสัตวแพทย์ตั้งแต่เริ่มแรกเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสุนัขที่ประสบปัญหาเหล่านี้

8) ต้องเก็บสารอันตราย สารพิษหรือสารเคมีที่ใช้ในบ้าน สวน หรือในที่ทำงานให้ห่างจากบริเวณใด ๆ ที่สุนัขอาจเข้าถึงได้ เนื่องจากสิ่งเหล่านี้สามารถดึงดูดสุนัขได้ พิษส่วนใหญ่ที่สุนัขได้รับมักเป็นผลมาจากการเข้าถึงสารพิษสำหรับหอยทากหรือหนู ซึ่งสุนัขจะมีความอ่อนไหวต่อพิษ 1080 เป็นพิเศษ ดังนั้นควรระมัดระวังอย่างยิ่งในการกักขังสุนัขไว้กับทรัพย์สินภายในบ้านและให้สุนัขอยู่ห่างจากบริเวณที่มีการวางยาพิษสำหรับสัตว์รบกวน

แนวปฏิบัติ

1) โรคและปรสิตในสัตว์บางชนิดสามารถถ่ายทอดสู่คนได้ (ซุนโนส) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุนัขต้องมีสุขอนามัยเฉพาะตัวที่ดี

2) สุนัขมักจะไม่ได้แสดงอาการบาดเจ็บหรือโรคภัยไข้เจ็บหรือแสดงออกต่อความเจ็บปวด โดยอาจนิ่งเงียบหรือซ่อนตัว ซึ่งไม่ได้หมายความว่าสุนัขจะไม่เจ็บปวดหรือได้รับ

บาดเจ็บ ดังนั้นควรสังเกตพฤติกรรมที่ผิดปกติของสุนัขสามารถบ่งบอกถึงปัญหาสุขภาพที่แฝงอยู่และให้ข้อคำแนะนำจากสัตวแพทย์เมื่อพบสุนัขมีพฤติกรรมที่แตกต่าง

3) ไม่ควรให้ยาสำหรับมนุษย์กับสุนัข ยกเว้นตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ เนื่องจากอาจเป็นอันตรายได้

2.4.6 การผสมพันธุ์และการสืบพันธุ์

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) สุนัขผสมพันธุ์ต้องแข็งแรง สมบูรณ์ ปราศจากโรค
- 2) สุนัขที่มีประวัติความบกพร่องทางร่างกายหรือพันธุกรรมจะต้องไม่ถูกนำมาใช้ในการผสมพันธุ์
- 3) ห้ามเพาะพันธุ์ตัวเมียก่อนอายุ 12 เดือน เพื่อให้แน่ใจว่าตัวเมียโตเต็มที่ โดยต้องขอคำแนะนำจากสัตวแพทย์ทันทีหากมีข้อกังวลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์หรือการคลอดลูกสุนัข
- 4) ห้ามแยกลูกสุนัขจากแม่ก่อนอายุ 7 สัปดาห์ และห้ามขายหรือให้ลูกสุนัขที่อายุต่ำกว่า 8 สัปดาห์

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

- 1) หากไม่ได้ตั้งใจที่จะเพาะพันธุ์สุนัขอย่างมีความรับผิดชอบ สัตวแพทย์สามารถกำจัดพวกมัน (Desexing) ภายใต้อาการที่ปลอดภัยตั้งแต่อายุ 8 สัปดาห์และควรก่อนวัยแรกรุ่น (4 ถึง 6 เดือน)
- 2) ก่อนผสมพันธุ์ สุนัขควรได้รับการตรวจสุขภาพโดยสัตวแพทย์ รวมถึงการตรวจสอบข้อบกพร่องทางพันธุกรรมของสายพันธุ์ที่ทราบ (ซึ่งจะส่งผลต่อสุนัขหรือคุณภาพชีวิตของลูกหลาน)
- 3) ข้อบกพร่องที่สืบทอดมาอาจทำให้สุขภาพโดยรวมของสุนัขลดลงและทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความรู้สึกไม่สบายที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ และไม่ควรถือเลี้ยงสัตว์ที่มีข้อบกพร่องดังกล่าวโดยไม่คำนึงถึงสายพันธุ์ ตัวเมียควรมีอายุอย่างน้อย 12 เดือนและในฤดูกาลที่สองก่อนที่จะผสมพันธุ์เป็นครั้งแรก สำหรับสุนัขพันธุ์ใหญ่ อายุที่แนะนำสำหรับการผสมพันธุ์ครั้งแรกโดยทั่วไปคือ 18 เดือน เมื่อสุนัขตัวเมียโตเต็มที่และโตเต็มที่
- 4) ไม่ควรผสมพันธุ์ตัวเมียเพื่อให้มีลูกครอกมากกว่าสองตัวในระยะเวลา 18 เดือน สำหรับพันธุ์ใหญ่ ไม่ควรเกิน 2 ลูกครอกต่อ 24 เดือน

แนวปฏิบัติ

- 1) การกำจัดสุนัขมีผลต่อสวัสดิภาพที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพสุนัข รวมทั้งลดแนวโน้มที่จะเป็นสุนัขจรจัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสุนัขเพศผู้
- 2) หากต้องการผสมพันธุ์จากสุนัข โปรดติดต่อสัตวแพทย์เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ โภชนาการ และขั้นตอนการคลอด สมาคมสุนัข เช่น Dogs Victoria ยังสามารถให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูลการผสมพันธุ์อย่างมีความรับผิดชอบ
- 3) การตั้งท้องโดยทั่วไปประมาณเก้าสัปดาห์ สุนัขเพศเมียที่อยู่ในช่วงพร้อมผสมพันธุ์จะมีความต้องการด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นและต้องได้รับการตรวจจากสัตวแพทย์เป็นประจำในระหว่างตั้งครรภ์
- 4) ควรจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสมเพื่อให้สุนัขตัวเมียคลอดบุตร ตัวเมียส่วนใหญ่จะคลอดภายใน 6 ชั่วโมงโดยไม่เกินหนึ่งชั่วโมงระหว่างลูกหมา หากสุนัขตัวเมียหรือลูกสุนัขแสดงอาการไม่สบายหรือดูเหมือนว่าจะมีความล่าช้าในการคลอดให้ติดต่อสัตวแพทย์ทันที
- 5) เจ้าของที่ไม่มีประสบการณ์ในการให้กำเนิดของสุนัขควรขอคำแนะนำหรือวิธีการจากสัตวแพทย์หรือผู้เพาะพันธุ์ที่มีประสบการณ์ และควรมีผู้ที่มีประสบการณ์อยู่ด้วยขณะที่สุนัขกำลังคลอด

2.4.7 ที่อยู่อาศัย

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) สุนัขจะต้องได้รับพื้นที่นอนที่ทนทานต่อสภาพอากาศและที่พักพิงจากแสงแดด ลม และฝน
- 2) คอกสุนัขต้องมีขนาดใหญ่พอที่สุนัขจะยืน หมุนตัว และนอนได้อย่างสบายตัว
- 3) สุนัขจะต้องถูกกักตัวอยู่ในบ้านผู้เลี้ยงตลอดเวลา เว้นแต่จะอยู่ภายใต้การควบคุมที่มีประสิทธิภาพของเจ้าของหรือผู้ดูแล
- 4) บริเวณที่สุนัขถูกจำกัดจะต้องมีรั้วป้องกันที่สุนัขไม่สามารถกระโดดข้ามหรือลอดผ่านได้
- 5) ในกรณีที่สุนัขถูกเลี้ยงในกรงหรือพื้นที่หวงห้าม จัดให้อยู่ตามขนาดขั้นต่ำที่ปรากฏตามภาคผนวก 4 แห่งประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการดูแลสุนัขส่วนตัว นี้

ภาพที่ 27 : ขนาดกรงขั้นต่ำสำหรับที่อยู่อาศัยของสุนัขโตเต็มวัย

ความสูงของสุนัข	พื้นที่ขั้นต่ำ (ตร.ม.)	ความกว้างขั้นต่ำ (ซม.)	ความสูงขั้นต่ำ (ซม.)
70cm ขึ้นไป	15	240	180
40-70cm	10	180	180
น้อยกว่า 40 ซม.	7	120	180

ที่มา : <https://agriculture.vic.gov.au/livestock-and-animals/animal-welfare-victoria/domestic-animals-act/codes-of-practice/code-of-practice-for-the-private-keeping-of-dogs#h2-6>

6) พื้นที่ในกรงต้องอนุญาตให้สุนัขเคลื่อนที่ไปมาได้อย่างอิสระ ปัสสาวะ และถ่ายอุจจาระออกจากพื้นที่นอนและรับประทานอาหาร และต้องทำความสะอาดทุกวันเพื่อให้กรงไม่มีอุจจาระ

7) ห้ามใช้ยานพาหนะเป็นที่อยู่อาศัยถาวรสำหรับสุนัข

8) สุนัขแต่ละตัวจะต้องมีพื้นที่นอนและชามอาหารของตัวเอง

9) สุนัขต้องได้รับการออกกำลังกายอย่างเพียงพอทุกวันนอกกรง

10) ต้องจัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอหากสุนัขอยู่ในพื้นที่ปิดหรืออาคาร

11) พื้นที่ที่อยู่อาศัยสำหรับสุนัขทั้งหมดต้องได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย สะอาด และถูกสุขอนามัยตลอดเวลา

12) กรณีที่เลี้ยงสุนัขแบบลாம்ไซ้ จะต้องมีการปลดปล่อยสุนัขด้วย ดังนี้

12.1) สุนัขที่ถูกลாம்ไซ้ต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้คำสั่งที่สามารถอยู่ในความควบคุมเจ้าของ กรณีปลดปล่อยสุนัขตนนั้นให้ได้แสดงออกตามสัญชาตญาณ และเจ้าของต้องดูแลและเฝ้าระวังมากกว่าสัตว์อื่นๆ ที่ไม่ได้ผูกมัด

12.2) ต้องมีสถานที่อยู่อาศัยกันน้ำและกันฝนและอยู่ในที่ที่สุนัขสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา

12.3) ปลอกคอต้องติดตั้งแบบหมุนซึ่งผูกเชือกผูกไว้และตรวจสอบทุกวัน

12.4) สุนัขเมียที่กำลังจะคลอดลูกจะต้องไม่ถูกลாம்ไซ้

12.5) ห้ามลாம்สุนัขกับวัตถุที่สามารถเคลื่อนย้ายได้หรือติดกับรั้วในลักษณะที่อาจทำให้เสียชีวิตได้โดยการแขวนคอ

12.6) สุนัขต้องได้รับการออกกำลังกายเป็นประจำทุกวัน

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

1) ต้องมีที่พักและผู้ดูแลที่เหมาะสมสำหรับสุนัขเมื่อเจ้าของไม่อยู่ เช่น โรงเลี้ยงสุนัขขึ้นเครื่องที่จดทะเบียนกับสภาท้องถิ่น หรือดูแลให้ผู้รับผิดชอบดูแลสุนัขทุกวันเป็นประจำ

2) รั้วของสุนัขควรมีความสูงขั้นต่ำ 1.8 เมตร (รั้วที่ลั่นลงอาจเหมาะสำหรับสุนัขตัวเล็กหรือหากสุนัขที่ไม่สามารถปีนหรือกระโดดได้ แต่ความสูงของรั้วต้องเพียงพอสำหรับสุนัขในที่พัก) โดยที่ความสูง 1.8 เมตรไม่เพียงพอสำหรับบรรจุนัข สามารถรั้วใช้ยื่นเข้าด้านในได้ 0.7 เมตร ทำมุม 35 องศาที่ระนาบแนวนอนเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขหนีจากยอดรั้ว พื้นที่ขั้นต่ำอย่างน้อยหนึ่งในสามของพื้นที่ควรทนต่อสภาพอากาศ กรงหรือที่กักขังสร้างด้วยอิฐ คอนกรีต ไม้ซุง เหล็ก หรือวัสดุแข็งที่คล้ายกัน หรือตาข่ายลวกโซ่ ที่ผลิตจากลวดขนาด 3.15 มม. สร้างตาข่ายที่มีระยะห่างระหว่างตาข่ายขนาด 50 มม. ที่สม่ำเสมอหรือตาข่ายเชื่อมที่ผลิตจากลวดขนาด 4 มม. หรือรวมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง วัสดุ (ตรวจสอบให้แน่ใจว่าวัสดุที่ใช้เป็นไปตามข้อกำหนดของสภาท้องถิ่นด้วย)

3) สร้างและบำรุงรักษาในลักษณะที่ป้องกันไม่ให้สุนัขขุดหรือหลบหนีจากใต้ เหนือ หรือผ่านปริมาตรของสถานที่หรือกรงขัง

4) ในกรณีที่มีสุนัขมากกว่าหนึ่งตัวอยู่ในกรง ตรวจสอบให้แน่ใจว่าพวกมันเข้ากันได้ดีเพื่อหลีกเลี่ยงการต่อสู้ในขณะที่อยู่ร่วมกัน และสุนัขแต่ละตัวต้องมีพื้นที่นอนและชามอาหารของตัวเอง

5) หากใช้คอกสุนัขหรือพื้นที่นอนที่เป็นโลหะหรือคอนกรีต จำเป็นต้องจัดเตรียมเครื่องนอนเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดแผลกดทับและโรคข้ออักเสบ นอกจากนี้ควรวางกรงโลหะไว้ในที่ร่มหรือที่พรางอื่นสำหรับสุนัขในสภาพอากาศร้อน

6) ควรเก็บสุนัขไว้นอกบริเวณที่มีสระว่ายน้ำ เว้นแต่จะได้รับการดูแลเนื่องจากอาจตกลงมาหรือกระโดดลงไปในสระและจมน้ำตายหากไม่สามารถปีนออกมาหรือติดอยู่ในสระได้ สุนัขควรถูกขังอยู่ในสนามที่ปลอดภัยหรือคอกสุนัขที่สร้างขึ้นอย่างเหมาะสม

แนวปฏิบัติ

1) สุนัขที่หนีออกจากสนามและเดินเตร่อยู่ตามถนนอาจได้รับบาดเจ็บจากรถยนต์หรือจากการโจมตีโดยสุนัขตัวอื่นหรืออาจสูญหายและถูกยึด สุนัขอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อสัตว์หรือคนอื่น ๆ ซึ่งเจ้าของต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

2.4.8 การฝึก การขัดเกลาทางสังคม และการออกกำลังกาย

มาตรฐานขั้นต่ำ

1) วิธีการฝึกที่ใช้กับสุนัขต้องมีมนุษยธรรมและไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมาน

2) ห้ามใช้ปลอกคอสุนัขแบบอิเล็กทรอนิกส์ ยกเว้นตามระเบียบป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

3) สุนัขจะต้องได้รับการออกกำลังกายเป็นประจำ

4) ห้ามนำสุนัขออกกำลังโดยแอบไปกับยานยนต์เนื่องจากอาจเกิดอันตรายร้ายแรงได้

5) อย่าปล่อยให้เด็กเล็กและสุนัขอยู่ด้วยกันโดยไม่ได้รับการดูแลจากผู้ใหญ่
แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

1) พฤติกรรมและความปลอดภัยของสุนัขเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขทุกตัวควรได้รับการฝึกฝนทั้งเพื่อความปลอดภัยของตนเองและของคนและสัตว์อื่น ๆ สุนัขต้องได้รับการฝึกฝนและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ (ทุกวันถ้าเป็นไปได้)

2) สุนัขควรคอย ๆ คั่นเคยกับประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น สายรัดนิรภัยในรถ เมื่อพานสุนัขไปข้างนอกสถานที่จำกัด เจ้าของหรือผู้ดูแลควรตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น เช่น ยานพาหนะหรือการจู่โจมจากสุนัขตัวอื่น ซึ่งสุนัขอาจต้องการการปกป้อง

3) ทำความคุ้นเคยกับสถานที่และสถานการณ์ต่าง ๆ เข้าสังคมสุนัขกับสุนัขและคนอื่น ๆ โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลา 8 ถึง 16 สัปดาห์

4) สอนครอบครัว เพื่อน และเด็กถึงวิธีการโต้ตอบกับสุนัขประจำครอบครัว รวมถึงการสอนเด็กให้ปล่อยสุนัขไว้อย่างสงบเมื่อรับประทานอาหาร นอนหลับ หรือป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ

5) สุนัขควรติดต่อกับเจ้าของ ผู้อื่น และสุนัขนอกบ้านเป็นประจำและบ่อยครั้งเนื่องจากเป็นสัตว์สังคม และการติดต่อกับมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ หากไม่มีการติดต่อดังกล่าวจะส่งผลให้สุนัขมีนิสัยน่าเบื่อ ไม่แยแส หรือมีพฤติกรรมทำลายล้างหรือก้าวร้าว

6) ลูกสุนัขควรได้รับการนำเข้าสู่สังคมกับคนและสัตว์ต่าง ๆ และได้สัมผัสกับประสบการณ์ที่หลากหลายเพื่อให้พวกเขามั่นใจในสถานการณ์เหล่านี้ในภายหลัง การฝึกอบรมและการขัดเกลาทางสังคมควรเป็นความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของสุนัข แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งในช่วง 8-16 สัปดาห์แรกของการพัฒนา

7) ควรใช้ไซ้เพื่อตรวจสอบหรือแก้ไขในขณะที่ทำการฝึกสุนัขเท่านั้น การปล่อยไซ้ไว้บนสุนัขขณะอยู่ในสนามหรือในกรง ไซ้อาจถูกจับรั้งและสุนัขสามารถล่าถอยได้ ควรใช้ความระมัดระวังเมื่อใช้ไซ้ เนื่องจากการใช้งานที่ไม่เหมาะสมอาจทำให้ได้รับบาดเจ็บที่คอได้ โดยสามารถขอคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ปลอกคอไซ้และปลอกคอฝึกแบบอื่น ๆ รวมทั้งวิธีการฝึกอบรมได้จากนักพฤติกรรมศาสตร์ ผู้ฝึกสอนสุนัขที่ผ่านการรับรอง หรือสัตวแพทย์

8) ตรวจสอบปลอกคอสุนัขทุกวันเพื่อดูว่ามีการถูหรือได้รับบาดเจ็บหรือไม่ ปลอกคอต้องแน่นพอที่จะไม่หลุดง่ายแต่ต้องไม่แน่นจนเสียดสีหรือทำให้สุนัขสำลัก พิจารณาตามหลักการแล้วควรสอดสองนิ้วได้ระหว่างปลอกคอและคอของสุนัข

9) สุนัขควรใส่สายจูงไว้ตลอดเวลาในที่สาธารณะ เว้นแต่อยู่ในบริเวณที่ไม่มีสายจูงซึ่งในขณะนั้นควรอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าของหรือผู้ดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

10) สุนัขไม่ควรออกกำลังกายในสภาพอากาศที่ร้อนเกินไป เนื่องจากสุนัขจะทนทุกข์ทรมานจากความเครียดที่สัมผัสจากความร้อนได้ง่าย

11) ไม่ควรออกกำลังกายสุนัขก่อนหรือหลังรับประทานอาหารทันที เนื่องจากอาจทำให้เกิดปัญหา เช่น บวม โดยเฉพาะในสุนัขที่มีหน้าอกลึก

12) สุนัขควรได้รับการฝึกฝนและเข้าสังคม เพื่อป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การเห่ามากเกินไป พฤติกรรมเช่นการเห่าที่สร้างความรำคาญ ซึ่งเป็นความผิดภายใต้พระราชบัญญัติสัตว์เลี้ยงปี 1994 และผู้เลี้ยงอาจถูกดำเนินคดีหากพฤติกรรมที่ก่อความรำคาญไม่ได้รับการแก้ไข

13) สุนัขที่มีแนวโน้มก้าวร้าว ควรพาไปพบผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมหรือผู้ฝึกสอนสุนัขที่มีประสบการณ์ ซึ่งสามารถให้คำแนะนำและฝึกอบรมเจ้าของเกี่ยวกับวิธีจัดการปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้น

แนวปฏิบัติ

1) ควรใช้ความระมัดระวังเมื่อนำลูกสุนัขหรือสุนัขตัวใหม่เข้าไปในบ้านที่มีสุนัขหรือแมวที่มีอยู่ แนะนำสัตว์ตัวใหม่อย่างช้า ๆ และอยู่ภายใต้การดูแลเพื่อให้แน่ใจว่ามีการควบคุมความขัดแย้งในอาณาเขตหรือลำดับชั้นได้

2) สุนัขแก่และลูกสุนัขที่กำลังโตควรออกกำลังกายด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากจะเหนื่อยง่ายกว่าสุนัขตัวอื่น ๆ และการออกกำลังกายมากเกินไปในลูกสุนัขที่กำลังโต อาจทำให้เกิดปัญหาร่วมกันได้โดยเฉพาะในสุนัขพันธุ์ใหญ่

3) การฝึกสุนัขให้โจมตีถือเป็นความผิด ยกเว้นตามพระราชบัญญัติสัตว์เลี้ยง พ.ศ. 2537 การฝึกโจมตีอนุญาตให้ใช้เฉพาะตำรวจและหน่วยบริการติดอาวุธเท่านั้น

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ได้รับอนุญาตอาจมีสุนัขที่ได้รับการฝึกฝนเพื่อจู่โจมหากเป็นไปได้ ตามข้อกำหนดของหลักปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานของสถานประกอบการการฝึกสุนัข สุนัขดังกล่าวจะได้รับการประกาศโดยอัตโนมัติว่าเป็นสุนัขอันตราย และเจ้าของต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4) เป็นความผิดภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ. 2529 ในการใช้ปลอกคอหนามกับสุนัข

5) การใช้ปลอกคอแบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ผิดกฎหมายเช่นกัน ยกเว้นสำหรับสุนัขที่ได้รับการประเมินว่าเหมาะสมโดยผู้ประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์ที่ขึ้นทะเบียนแล้ว และการใช้ปลอกคอเป็นไปตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ที่จดทะเบียนหรือครูฝึกสุนัขที่มีคุณสมบัติ (ตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติสัตว์เลี้ยง พ.ศ. 2537) อ้างถึงกฎระเบียบป้องกันการทารุณกรรมสัตว์สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ปลอกคออิเล็กทรอนิกส์ ปลอกคอดังกล่าวควรใช้เป็นทางเลือกสุดท้ายที่วิธีการฝึกอบรมอื่นๆ ไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมที่ก่อกวนได้

2.4.9 การบาดเจ็บและความเสี่ยงด้านสวัสดิภาพอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นสำหรับสุนัข

มาตรฐานขั้นต่ำ

1) ต้องนำสุนัขที่บาดเจ็บหรือป่วยไปพบสัตวแพทย์หรือสถานพักพิงสัตว์พร้อมกับคลินิกสัตวแพทย์ทันทีเพื่อทำการตรวจและรักษา

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

1) การบาดเจ็บของสุนัขส่วนใหญ่สามารถป้องกันได้โดยควบคุมดูแลภายในบริเวณเคหะสถานของผู้เป็นเจ้าของ เนื่องจากสุนัขที่เดินเตร็ดเตร่บนถนนอาจอยู่ในอันตรายจากการถูกรถชนหรือจากการทะเลาะวิวาทกับสุนัขตัวอื่น

2) สุนัขที่ได้รับบาดเจ็บควรได้รับการดูแลอย่างระมัดระวัง เพื่อป้องกันการตอบโต้อย่างรุนแรงจากความกลัวและความเจ็บปวด เพื่อสวัสดิภาพสุนัขควรได้รับการรักษาจากสัตวแพทย์โดยเร็วที่สุด เจ้าของสุนัขจะเป็นผู้รับผิดชอบติดต่อสภาท้องถิ่นเพื่อนำสุนัขไปรับการรักษาโดยผู้เลี้ยงสุนัขที่มีประสบการณ์และผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี

3) สุนัขส่วนใหญ่กลัวดอกไม้ไฟและพายุฝนฟ้าคะนองให้นำสุนัขเข้ามาในสถานที่ปลอดภัยในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อไม่ให้หลบหนีหรือทำร้ายตัวเอง และหากสุนัขได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ ให้ติดต่อสัตวแพทย์เพื่อขอคำแนะนำ

2.4.10 กรณีที่ไม่สามารถเลี้ยงสุนัขต่อไป

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) การทิ้งหรือละทิ้งสุนัขหรือลูกสุนัขถือเป็นความผิด

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่แนะนำ

- 1) หากว่าเจ้าของไม่สามารถเลี้ยงสุนัขหรือลูกสุนัขได้อีกต่อไป ให้หาบ้านใหม่ที่เหมาะสมสำหรับสุนัข หากไม่สามารถหาบ้านใหม่ได้ต้องพาสุนัขไปที่ศูนย์พักพิงสัตว์หรือมอบตัวสุนัขให้กับสภาท้องถิ่นหรือให้สัตวแพทย์ทำการุณยฆาตกับสุนัขตัวนั้น

- 2) การละทิ้งสุนัขสามารถนำไปสู่ความทุกข์ทรมานสำหรับสัตว์อันเป็นผลมาจากความอดอยาก โรคภัยไข้เจ็บ หรือการบาดเจ็บ และเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

สำหรับประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการดูแลสุนัขส่วนตัวของรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลียนี้ ได้บัญญัติเป็นกฎหมายรองจากพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ. 2529 ขึ้นมาเพื่อขยายความการปฏิบัติตามหลักสวัสดิภาพสัตว์และเพื่อสนับสนุนให้เจ้าของปฏิบัติตามเลี้ยงดูสุนัขตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ในเกณฑ์กำหนดที่ไม่น้อยกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่กฎหมายระบุ อีกทั้งยังเป็นเครื่องยืนยันได้อีกด้วยว่าผู้เลี้ยงซึ่งเป็นเจ้าของจะไม่ทราบถึงการปฏิบัติขั้นต่ำอันเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ. 2529 ส่งผลให้การปฏิบัติต่อสุนัขในที่นี้ได้ยกระดับขึ้นและเป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อย่างสูง

มาตรการทางกฎหมายในต่างประเทศที่ยกตัวอย่างมาทั้งหมดข้างต้นนี้ มักจะมีการบัญญัติเจาะจงการคุ้มครองลงมาในเฉพาะกลุ่มอีก เพื่อขยายความการคุ้มครองตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่ตัวของจำต้องปฏิบัติต่อสัตว์เหล่านั้นต่อไป เช่น ในรัฐอิสลินอยส์พบว่าการจำแนกสุนัขธรรมดากับสุนัขประเภทจิ้งจอกหรือออร์ก้า ให้มีข้อบังคับในการดำรงชีพที่ระมัดระวังขึ้นมาก็ตามสวัสดิภาพสัตว์ของสุนัขทั่วไป โดยกำหนดพื้นที่ให้สุนัขเหล่านั้นอย่างชัดเจน การมีหลักเกณฑ์การเป็นสุนัขจิ้งจอกหรือสุนัขออร์ก้า ที่ยึดเอาจากสิ่งพื้นฐานในตัวสุนัขก่อนคือสุนัขที่มีความสามารถด้วยสี่เท้าตัวเอง สัญชาติญาณ ประกอบกับอาจได้รับการฝึกฝน ทำให้มีทักษะพิเศษต่างจากสุนัขทั่วไป โดยกำหนดการควบคุมและเชือกจูง ที่อยู่ซึ่งต้องมีการล้อมอย่างมิดชิดและป้องกันการหลบหนี หรือในรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีกฎหมายการขึ้นทะเบียนสุนัข การควบคุมทำหมันสุนัข การได้รับสิทธิจากการรับเลี้ยงสุนัขผ่านสถานพักพิงสัตว์ ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้จะสร้างความรับผิดชอบต่อเจ้าของมากขึ้น และเป็นการคัดเลือกผู้ที่มีความสามารถในการเลี้ยงเจ้าของ บุคคลเหล่านี้ย่อมเล็งเห็นความสำคัญของสัตว์เลี้ยงของตน และเลี้ยงดูสุนัขให้ได้รับสิทธิพื้นฐานของการดำรงชีวิต ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ หรือในประเทศสิงคโปร์ที่ออกมาตรการทางกฎหมายฉบับใหม่ในปี พ.ศ. 2560 ที่มุ่งเน้นการกำหนดให้ดูแล

สัตว์เลี้ยงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ คือการกำหนดขั้นตอนปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงที่ชัดเจน ตามที่ได้ อ้างอิงไปข้างต้น หรือในรัฐวิกเตอร์เลีย ประเทศออสเตรเลีย ที่ออกมาตรการทางกฎหมายมา ขยายความในการเลี้ยงดูตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ที่ต้องดูแลอย่างไรโดยมีมาตรฐานในการ ปฏิบัติขั้นต่ำต่อสัตว์เลี้ยงของตนเองที่รัฐกำหนดให้ ซึ่งผู้เลี้ยงสัตว์ภายในประเทศได้รู้ถึงวิธีการ และขั้นตอนที่ชัดเจน อย่างน้อยที่สุดการเลี้ยงที่ไม่ทำให้ขัดกับหลักสวัสดิภาพสัตว์อย่างแน่นอน คือการปฏิบัติตามมาตรการขั้นต่ำที่รัฐกำหนดให้ และมาตรการขั้นต่ำที่กำหนดรายละเอียดลง เฉพาะกลุ่มของสัตว์เลี้ยงอีกด้วย เช่น มาตรการขั้นต่ำในการเลี้ยงสุนัข หากสุนัขขนาดใหญ่ เจ้าของจะต้องพาไปออกกำลังกาย เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนและเก็บภาษีสัตว์เลี้ยง

ค่าธรรมเนียมและภาษี แม้จะเป็นวิธีการนำเข้ารายได้แก่รัฐก็ตาม แต่ในขั้นตอนการ พิจารณานั้นมีความแตกต่างกัน เนื่องจากการจัดเก็บรายได้ในรูปแบบภาษีจะต้องใช้เวลาใน การตรากฎหมายในระดับพระราชบัญญัติให้แก่รัฐสภาพิจารณาเห็นชอบ ระยะเวลาจึงนานกว่า การจัดเก็บรายได้ในรูปแบบของค่าธรรมเนียม เพราะค่าธรรมเนียมสามารถพิจารณาออกได้โดย องค์การของรัฐที่มีอำนาจ แต่ในทางผลประโยชน์การจัดเก็บรายได้ในรูปภาษีจะมีข้อดีกว่า กล่าวคืออัตราภาษีที่จัดเก็บไม่จำเป็นต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่ประชาชนจะได้รับ เนื่องจากภาษีไม่ใช่ผลประโยชน์ที่ตอบแทนแก่ผู้เสียภาษีในทางตรง กลับกันของการพิจารณา ค่าธรรมเนียม จะต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายที่รัฐจัดให้มีและบริการนั้น ๆ จากรัฐ และการ จัดเก็บภาษีเป็นการใช้อำนาจบังคับโดยรัฐ ทำให้ประชาชนไม่สามารถปฏิเสธได้ ขณะที่ ค่าธรรมเนียมเกิดจากการให้บริการจากหน่วยงานรัฐบาล ซึ่งประชาชนจะเข้าใช้บริการโดยเสีย ค่าธรรมเนียมหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้วิธีการนำเข้ารายได้จากการจัดเก็บภาษียังเป็นเครื่องมือที่ รัฐใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมพฤติกรรมของประชาชนอีกด้วย เช่น การจัดเก็บภาษีจาก บุหรี่หรือสุราซึ่งเป็นสินค้าที่มีอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนที่เสพหรือดื่มรู้สึกว่ามีภาระ ที่สูงขึ้นในการบริโภคจนลดการบริโภคลง¹¹⁰ โดยรัฐสามารถใช้ภาษีในการสนับสนุนกิจกรรม อย่างอื่นให้แก่ประชาชน ดังนี้จึงจะเห็นได้ว่าการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมสำหรับการ ขึ้นทะเบียนสุนัข ในบางประเทศอาจวิธีการใดมาบังคับใช้แก่พลเมืองของตนก็ได้ หรือจะใช้ ทั้งสองวิธีก็สามารถทำได้ ซึ่งผู้วิจัยศึกษาการขึ้นทะเบียนและภาษีสุนัขของประเทศไทยและ ต่างประเทศมาดังนี้

¹¹⁰ สุทธาวรรณ บุญวงศ์, มาตรการทางรายได้สาธารณะในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ สาขากฎหมายภาษี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562), หน้า 19-21.

1. กฎหมายไทย

การจดทะเบียนสัตว์ในประเทศไทย พบการบังคับใช้ในพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 โดยการจดทะเบียนสัตว์พาหนะตามกฎหมายจะได้แก่ ช้าง ม้า วัว ควาย ล่อ หรือลา เป็นต้น และถือได้ว่าเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน หรือสัตว์พาหนะ อันปรากฏตามความหมายของคำว่าสัตว์ ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ดังนั้นสัตว์พาหนะข้างต้นย่อมได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย ซึ่งการจดทะเบียนจะจัดทำในรูปแบบของตัวรูปพรรณ และนำช่างที่มีอายุครบ 8 ปีขึ้นไป หรือม้า โค กระบือ ล่อ ลา ที่มีอายุครบ 6 ปีขึ้นไป หรือสัตว์พาหนะนั้นสามารถใช้งานในการลาก เช่นได้แล้ว มาขึ้นทะเบียนทำตัวรูปพรรณ และในการจดทะเบียนนี้เจ้าของหรือตัวแทนที่มีพยานต้องนำสัตว์พาหนะดังกล่าวไปขึ้นทะเบียนตามเงื่อนไขของแต่ละชนิด ที่ปรากฏรายละเอียดในพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะฯ หากไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษปรับไม่เกิน 50 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 10 วัน หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะฯ¹¹¹

นอกจากนี้ มาตรการทางกฎหมายที่ระบุถึงการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงยังปรากฏให้เห็นในข้อบัญญัติทางกฎหมายที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการขึ้นทะเบียนเช่นนี้ต้องไปดูข้อบัญญัติของแต่ละพื้นที่เอง เนื่องจากมีข้อบังคับและขั้นตอนที่ไม่เป็นสากล หมายถึงข้อบังคับในแต่ละพื้นที่ออกมาบังคับตามความเข้าใจและบังคับใช้ในชุมชนเฉพาะของตน ขั้นตอนหรือกระบวนการจึงไม่เหมือนกันมากนักในแต่ละพื้นที่ แต่มีเป้าประสงค์เดียวกันคือการควบคุมและทราบประชากรสัตว์เลี้ยงภายในชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกนโยบายและบริหารงบประมาณภายในเอง เช่น

การจดทะเบียนสัตว์เลี้ยงตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตุ้มใต้ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563 ระบุการจดทะเบียนสุนัขและแมวไว้ว่าเป็นการออกใบรับรองรูปพรรณสัตว์ และการทำเครื่องหมายระบุตัวของสุนัขหรือแมว หรือวิธีการอื่นใดที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้นเอง โดยการขึ้นทะเบียนคือ การนำเอกสารเกี่ยวกับสุนัขหรือแมวที่จดทะเบียนไว้แล้วนำมาแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายละเอียด ข้อมูลผู้เลี้ยง รูปพรรณสัตว์ของสัตว์เลี้ยง และทำบัตรประจำตัวสุนัขหรือแมวตามแบบที่องค์การบริหารส่วนตำบลตุ้มใต้กำหนด โดยให้เจ้าของบ้านหรือเจ้าของสัตว์นำสัตว์ที่มีอายุตั้งแต่ 60 วันขึ้นไป ยื่นคำขอใบรับรองการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียนสัตว์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตุ้มใต้ สามารถยื่นจดได้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสถานที่ที่

¹¹¹ ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482, ค้นวันที่ 29 กันยายน 2565 จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CA26/%CA26-20-2482-001.pdf>

เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดให้ยื่นได้ ซึ่งแบบใบรับรองการจดทะเบียนสัตว์แบบคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์ให้เป็นไปตามแบบที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด (คลสม.1 และ คลสม.2)¹¹²

การจดทะเบียนสัตว์เลี้ยงตามข้อบัญญัติการควบคุมสัตว์เลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2562 ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังวา กำหนดว่าการนำใบรับรองที่ระบุรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและแมวที่ออกโดยอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน หรือโรงพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ มาแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติและรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและแมว ซึ่งเจ้าของสุนัขและแมวต้องดำเนินการขอจดทะเบียนสัตว์เลี้ยงต่อเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังวาภายใน 120 วันนับแต่ที่สัตว์เลี้ยงเกิด หรือภายใน 30 วันนับแต่ที่นำสัตว์เข้ามาในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลวังวา พร้อมแนบหลักฐานเอกสารอื่น ๆ ตามที่ปรากฏในข้อบัญญัติฯ เทศบาลตำบลวังวา โดยแบบประจำตัวสัตว์เลี้ยง แบบคำขอจดทะเบียน ให้เป็นไปตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังวา กำหนด¹¹³

จะเห็นได้ว่าการจดทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงในกลุ่มสุนัขและแมวนั้น เป็นไปตามข้อบัญญัติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ให้ความสำคัญ ซึ่งการบังคับใช้ยังไม่เป็นมาตรฐานมากพอ เนื่องจากเป็นนโยบายในการบริหารจัดการของแต่ละท้องถิ่น และค่าธรรมเนียมในการเรียกเก็บไม่พบในข้อบัญญัติที่ผู้วิจัยยกตัวอย่างมา ทำให้ความร่วมมือในสมาชิกชุมชนไม่เกิดผลเต็มที่ จำนวนสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนจึงไม่ตรงกับความเป็นจริง และไม่อาจทราบได้ว่าการขึ้นทะเบียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นว่านี้มีเจตนารมณ์ในการเก็บภาษีเพื่อพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์ร่วมด้วยหรือไม่

2. กฎหมายต่างประเทศ

2.1 ประเทศอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย

รัฐแคลิฟอร์เนียได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายด้านการจัดเก็บภาษีสัตว์เลี้ยงที่อาจก่ออันตรายต่อแกะ เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสุนัขใช้ความระมัดระวังในการควบคุมดูแลมิให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อทรัพย์สินผู้อื่น โดยกำหนดไว้ในมาตรา 25803 ของกฎหมายประจำเมือง บทที่ 8 ว่าด้วยเรื่องสุขภาพและความปลอดภัย กรณีสัตว์ บัญญัติว่า คณะกรรมการประจำเมืองอาจจัดให้มีการป้องกันและควบคุมสุนัขที่ทำอันตรายต่อแกะ สุนัขที่สร้างความเสียหายและสัตว์กินเนื้อ อาจเก็บภาษีผู้ครอบครองสุนัขและกำกับภาษีขึ้นภาษีได้ ซึ่งคณะกรรมการประจำเมืองตามกฎหมายอาจกำหนดให้สัตว์เลี้ยงแพथ์ที่ได้รับอนุญาต

¹¹² องค์การบริหารส่วนตำบลตุมใต้, "ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563."

¹¹³ องค์การบริหารส่วนตำบลวังวา, "ข้อบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงสัตว์ หรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2562."

ตามบทที่ 11 (เริ่มต้นด้วยมาตรา 4800) ของหมวด 2 แห่งประมวลกฎหมายธุรกิจและวิชาชีพ รายงานการฆ่าสัตว์หรือการวางยาพิษสุนัขตัวใดต่อสภาเมือง สัตวแพทย์ดังกล่าวอาจต้อง รายงานแก่เจ้าของสุนัขดังกล่าว กรณีที่สุนัขนั้นมีเจ้าของ หรือรายงานต่อบุคคลที่ขอรับการ รักษาสุนัขดังกล่าว

นอกจากนี้มาตรา 38792 ได้กำหนดใบอนุญาตสำหรับสุนัข

สภานิติบัญญัติของเมืองอาจกำหนดและเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็น ระยะเวลาไม่เกินสองปีและไม่เกินค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับสุนัข ซึ่งรวมถึงข้อบัญญัติที่เกี่ยวกับ สถานพักพิงและการควบคุมสัตว์ ซึ่งเงื่อนไขอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ ในมาตรา 30652 แห่งประมวล กฎหมายอาหารและการเกษตรที่เมืองกำหนด เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น สำหรับสุนัขทุก ตัวที่กำหนดให้เป็นผู้เป็นเจ้าของสุนัขที่เป็นเพศผู้หรืออาศัยอยู่ในเขตเมือง ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตสำหรับตัวเมียและเพศผู้ที่ทำหมันต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ทั้งนี้ สภานิติบัญญัติของเมืองอาจกำหนดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ตามที่อธิบายไว้ข้างต้น เป็นระยะเวลาไม่เกินสามปีสำหรับสุนัขที่ได้รับ อายุ 12 เดือนขึ้นไปและ ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว โดยบุคคลซึ่งเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามหมวดย่อยนี้อาจเลือก ระยะเวลาใบอนุญาตตามที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดได้ไม่เกินหนึ่ง สอง หรือสามปี อย่างไรก็ตาม เมื่อเรียกเก็บและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามหมวดย่อยนี้ ระยะเวลาใบอนุญาต จะต้องไม่เกินระยะเวลาที่เหลืออยู่สำหรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรค อื่นๆ ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตสำหรับตัวเมียที่ทำหมันและเพศผู้ที่ทำหมันแล้ว สุนัขที่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น จะต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่กำหนดไว้เป็น อย่างอื่น¹¹⁴

2.2 ประเทศสิงคโปร์ พระราชบัญญัติสัตว์และนก บทที่ 7 มาตรา 59 และ มาตรา 80 กฎเกี่ยวกับสัตว์และนก (การออกใบอนุญาตและการควบคุมสุนัข) ANIMALS AND BIRDS ACT (CHAPTER 7, SECTIONS 59 AND 80) DOG LICENSING AND CONTROL RULES ข้อกำหนดเงื่อนไขสำหรับใบอนุญาตและการอนุมัติการเลี้ยงสุนัข ภายใต้การขออนุญาต ใบอนุญาต และการชำระค่าธรรมเนียม ซึ่งเป็นมาตรการจัดเก็บภาษีทางอ้อมอย่างหนึ่ง ที่มีผลต่อการคุ้มครอง สวัสดิภาพสัตว์ และควบคุมจำนวนประชากรสุนัขในประเทศสิงคโปร์

¹¹⁴ Michigan State University College of Law, "West's Annotated California Codes.", Date cited 2 november 2022,

1) ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือเลี้ยงสุนัข เว้นแต่ผู้นั้นจะทำใบอนุญาตเกี่ยวกับสุนัข ทั้งนี้อธิบดีอาจยกเว้นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ จากวรรค (1) สำหรับระยะเวลาดังกล่าว และอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวตามที่อธิบดีจะกำหนด

2) ห้ามมิให้ผู้ใดเลี้ยงสุนัขเกิน 3 ตัวในสถานที่ใด ๆ (ไม่ใช่ฟาร์มสุนัขหรือร้านขายสัตว์เลี้ยง) โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีก่อน

3) อธิบดีอาจอนุญาตให้เลี้ยงสุนัขเกิน 3 ตัวในสถานที่ใดก็ได้ (ไม่ใช่ฟาร์มสุนัขหรือร้านขายสัตว์เลี้ยง) ภายใต้บังคับของการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมของใบอนุญาต และการชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่เหมาะสม

ทั้งนี้ในการขอและการออกใบอนุญาตกำหนดให้การขออนุญาตเกี่ยวกับสุนัขให้ยื่นต่ออธิบดีตามแบบหรือวิธีการที่อธิบดีจะกำหนด และให้แนบรายการ ข้อมูล และเอกสารตามที่อธิบดีกำหนด และหลักฐานว่าสุนัขถูกฝังด้วยไมโครชิป เมื่อได้รับคำขอแล้ว และผู้ขอชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่เหมาะสมแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอตามที่อธิบดีอนุญาตโดยมีเงื่อนไขประการใดที่อธิบดีเห็นสมควรจะกำหนด หรือเจ้าหน้าที่ปฏิเสธที่จะออกใบอนุญาตให้ผู้ขอตามความเห็นของอธิบดี ในกรณีที่อธิบดีปฏิเสธที่จะออกใบอนุญาต ผู้ขอสามารถร้องขอให้เจ้าหน้าที่แจ้งเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในการปฏิเสธได้

ใบอนุญาตจะออกให้ถูกต้องตามระยะเวลาที่กำหนดในใบอนุญาต หรือในกรณีใบอนุญาตถาวรตลอดอายุของสุนัข เว้นแต่ใบอนุญาตจะถูกเพิกถอนหรือยกเลิกก่อนกำหนด ทั้งนี้ อธิบดีอาจเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนเงื่อนไขที่มีอยู่ของใบอนุญาตหรือกำหนดเงื่อนไขใหม่เมื่อใดก็ได้

ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งอธิบดีและจัดทำเอกสารหลักฐานของการสูญหายหรือตายของสุนัขของผู้รับอนุญาต หรือแจ้งว่าผู้รับอนุญาตจะไม่เลี้ยงสุนัขอีกต่อไปภายในเวลาที่กำหนดในใบอนุญาต โดยผู้รับอนุญาตสามารถขอให้ต่ออายุใบอนุญาตก่อนสิ้นอายุโดยชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่เหมาะสมแก่อธิบดี และจัดให้มีรายการ ข้อมูล และเอกสารอื่นใดต่ออธิบดีตามที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตแจ้งอธิบดีว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ได้เลี้ยงสุนัขของผู้รับใบอนุญาตแล้ว ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งรายละเอียดของผู้เลี้ยงสุนัขต่ออธิบดีด้วย

ใบอนุญาตเกี่ยวกับสุนัข (ที่ไม่ได้เก็บไว้เพื่อขายในฟาร์มสุนัขหรือร้านขายสัตว์เลี้ยง) จะถูกยกเลิกในกรณีสูญหายหรือตาย เมื่อผู้รับอนุญาตแจ้งต่ออธิบดีถึงการสูญหายหรือตาย หรือในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่เลี้ยงสุนัขอีกต่อไปเมื่อผู้รับใบอนุญาตได้แจ้งรายละเอียดตามวรรคก่อนต่ออธิบดีแล้ว และสุนัขกลายเป็นเรื่องของใบอนุญาตอื่น

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ต่ออายุใบอนุญาตสำหรับผู้สัญชของตนก่อนหมดอายุ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตใหม่ โดยให้ยื่นต่ออธิบดีตามแบบหรือวิธีการที่อธิบดีกำหนดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใด ๆ ของใบอนุญาตที่กำหนด

สำหรับค่าธรรมเนียมใบอนุญาต กฎหมายของประเทศสิงคโปร์กำหนดดังนี้

1) สำหรับสุนัขที่ได้รับการอนุญาตตามหมวดการขอและการออกใบอนุญาต หรือกรณีที่สุนัขอายุน้อยกว่า 5 เดือนที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนและอนุญาตให้เลี้ยงสุนัขรวมกันไม่เกิน 2 ตัว คิดค่าธรรมเนียมการขอใบอนุญาต 15 ดอลลาร์สิงคโปร์

กรณีที่สุนัขอายุมากกว่า 5 เดือน ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนและอนุญาตให้เลี้ยงสุนัขรวมกันไม่เกิน 2 ตัว หรือเป็นการต่ออายุใบอนุญาต หากต่ออายุใบอนุญาต 1 ปี คิดค่าธรรมเนียม 90 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 2,340 บาท) ต่ออายุ 2 ปี คิดค่าธรรมเนียม 165 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 4,290 บาท) และต่ออายุ 3 ปี คิดค่าธรรมเนียม 230 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 5,980 บาท)

2) สำหรับสุนัขที่ได้รับการอนุญาตตามหมวดการขอและการออกใบอนุญาต หรือกรณีที่สุนัขได้รับวัคซีนและอนุญาตให้เลี้ยงสุนัขรวมกันไม่เกิน 2 ตัว สำหรับปีแรกหรือการต่ออายุใบอนุญาต 1 ปี คิดค่าธรรมเนียม 15 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 375 บาท) หากขออนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต 2 ปี คิดค่าธรรมเนียม 25 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 650 บาท) หรือตลอดไป (ใบอนุญาตถาวร) คิดค่าธรรมเนียม 35 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 910 บาท)

3) สำหรับสุนัขที่ได้รับการอนุญาตตาม 2.3.2 การขอและการออกใบอนุญาต หรือกรณีที่สุนัขไม่ได้รับวัคซีนและอนุญาตให้เลี้ยงสุนัขตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป การออกใบอนุญาตหรือต่ออายุ 1 ปี คิดค่าธรรมเนียม 180 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 4,680 บาท) หากขอหรือต่ออายุ 2 ปีคิดค่าธรรมเนียม 325 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 8,450 บาท) หากขอหรือต่ออายุ 3 ปี คิดค่าธรรมเนียม 460 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 11,960 บาท)

กรณีที่สุนัขที่ได้รับการอนุญาตและการออกใบอนุญาต กรณีสุนัขได้รับวัคซีนและอนุญาตให้เลี้ยงสุนัขตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป การออกใบอนุญาตหรือต่ออายุ 1 ปี คิดค่าธรรมเนียม 180 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 4,680 บาท) หากขอหรือต่ออายุ 2 ปีคิดค่าธรรมเนียม 325 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 8,450 บาท) หากขอหรือต่ออายุตลอดไป (ใบอนุญาตถาวร) คิดค่าธรรมเนียม 460 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 11,960 บาท)

ทั้งนี้ การยกเว้นหรือคืนเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใด ๆ ที่จ่ายหรือชำระภายใต้ระเบียบนี้ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนขึ้นอยู่กับตามที่อธิบดีเห็นสมควร

ในกรณีการแปลงใบอนุญาตถาวรกรณีสุนัขได้รับการทำหมัน กฎหมายประเทศสิงคโปร์กำหนดดังนี้

1) ใบอนุญาตสำหรับสุนัขที่ทำหมันแล้วในวันที่ออกใบอนุญาต จะถูกแปลงเป็นใบอนุญาตถาวรโดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2020

1.1) สุนัขที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน ขณะก่อนหรือในหรือหลังวันที่ 1 กันยายน 2563 แต่ได้รับการออกใบอนุญาตมีอายุ 3 ปี โดยมีองค์ประกอบรวมคือ 1) สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนแล้วก่อนที่ใบอนุญาตจะหมดอายุ 2) ผู้รับใบอนุญาตแสดงหลักฐานการทำหมันตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด ก่อนวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2563 ใบอนุญาตถูกแปลงเป็นใบอนุญาตถาวร หรือสุนัขที่ได้ทำหมันแล้วไม่ว่าจะก่อน ใน หรือหลังวันที่ 1 กันยายน 2563 และผู้รับใบอนุญาตได้จัดเตรียมหลักฐานการทำหมันตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนดในหรือหลังจากวันนั้นจนถึงวันที่ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มี ใบอนุญาตจะถูกแปลงเป็นใบอนุญาตถาวร

1.2) สุนัขที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน ขณะก่อนหรือในหรือหลังวันที่ 1 กันยายน 2563 แต่ได้รับการออกใบอนุญาตมีอายุ 3 ปี โดยมีองค์ประกอบรวมคือ 1) ใบอนุญาตถูกโอนตามระยะเวลาคงเหลือ (ไม่ว่าใบอนุญาตจะเคยโอนไปให้ผู้โอนมาก่อนหรือไม่) และใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้รับโอนตามระยะเวลาคงเหลือ ซึ่ง ณ วันที่ยื่นคำขอโอน ใบอนุญาตจากผู้โอนไปยังผู้รับโอน ให้เลี้ยงสุนัขตัวอื่นไม่เกิน 2 ตัว ณ สถานที่ซึ่งสุนัข (ใบอนุญาตที่จะโอน) จะถูกเก็บไว้ภายหลังการโอน โดยสุนัขที่ใบอนุญาตถูกโอนแล้วจะต้องถูกทำหมันก่อนหมดอายุตามระยะเวลาคงเหลือ และผู้รับโอนแสดงหลักฐานการทำหมันตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด ใบอนุญาตถูกแปลงเป็นใบอนุญาตถาวรโดยมีผลตั้งแต่วันที่สุนัขถูกทำหมันหรือผู้รับโอนแสดงหลักฐานการจัดเตรียมทำหมันตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด

นอกจากนี้กฎหมายของประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดมาตรการลงโทษที่รุนแรง หาก ผู้ใดฝ่าฝืนกฎที่ระบุไว้ จะต้องมีความผิดและต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 130,000 บาท)¹¹⁵

¹¹⁵ Singapore Statutes Online, "Animals and Birds (Dog Licensing and Control) Rules.", Date cited 2 november 2022, Available from: <https://sso.agc.gov.sg/SL/ABA1965-R1?DocDate=20170131&Valid#pr14->

2.3 พระราชบัญญัติเทศบาล (Gemeentewet) และระเบียบเกี่ยวกับการจัดเก็บ และการฟื้นตัวของภาษีสุนัข ประจำปี 2008 (Verordening op de heffing en invordering van hondenbelasting 2008 หรือ Verordening hondenbelasting 2008) กรุงเฮก ประเทศ เนเธอร์แลนด์

มาตรา 216 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล บัญญัติว่าเป็นการตัดสินใจของสภาที่จะแนะนำ แกะไข หรือยกเลิกภาษีของเทศบาล โดยนำบทบัญญัติภาษีอากรมาประยุกต์ใช้

มาตรา 226 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล บัญญัติว่า

1. ว่าด้วยเรื่องการเลี้ยงสุนัขสุนัขจะถูกเรียกเก็บจากผู้ถือ

2. มีการเรียกเก็บภาษีตามจำนวนสุนัขที่เลี้ยงไว้

3. เพื่อวัตถุประสงค์ในประการแรก สมาชิกถือเป็นผู้ถือการเลี้ยงสุนัขโดยสมาชิกในครัวเรือน เป็นการเลี้ยงสุนัขโดยบุคคลที่อ้างถึงในมาตรา 231 วรรคสอง ข้อ 2. ให้เจ้าพนักงานเทศบาลเป็นผู้กำหนดให้เป็นสมาชิกในครัวเรือนนั้น

เมื่อได้รับมอบอำนาจมาจากเทศบาล สภาท้องถิ่นประจำเมืองเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ จึงตราระเบียบเกี่ยวกับการจัดเก็บและการฟื้นตัวของภาษีสุนัข ประจำปี 2008 ขึ้นโดยมีใจความสำคัญดังนี้

มาตรา 2 กำหนดให้ผู้ที่ถือครองสุนัข คือ บุคคลที่มีสุนัขอยู่ในความครอบครองไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดก็ตาม ในกรณีที่ครอบครัวยุติหลายคน เทศบาลหรือสภาท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดผู้ถือครองเอง เว้นแต่จะปรากฏว่ามีบุคคลอื่นเป็นผู้ถือครอง เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี

อีกทั้ง ผู้ถือครองสุนัขจะต้องลงทะเบียนสุนัขภายใน 6 สัปดาห์ตั้งแต่ได้รับสุนัขมาซึ่งสามารถขึ้นทะเบียนสุนัขที่ตัวก็ได้ และหากขึ้นทะเบียนเกินกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ผู้ถือครองสุนัขจะต้องเสียค่าปรับ

การขึ้นทะเบียนสุนัขสามารถทำได้ 2 วิธี คือ สามารถกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มผ่านทางเว็บไซต์ของกรุงเฮก หรือการยื่นเอกสารต่อผู้อำนวยการสำนักงานภาษีท้องถิ่น ซึ่งต้องระบุชื่อ ที่อยู่ วันเกิด

มาตรา 4 กำหนดให้ภาษีสุนัขจะถูกเรียกเก็บตามจำนวนสุนัขที่ถูกถือครองหรือเลี้ยงดูไว้ โดยตรวจสอบจากทะเบียนสุนัขที่ผู้ครอบครองได้ขึ้นทะเบียนไว้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบสามารถทำการตรวจสอบแต่ละครอบครัวได้ เพื่อทราบว่ามีสุนัขที่ไม่ได้จดทะเบียนหรือไม่

มาตรา 5 อัตราค่าภาษีสุนัขขึ้นอยู่กับจำนวนที่ครอบครองสุนัข คือ เลี้ยงสุนัขตัวแรก เสียภาษีสุนัขอยู่ที่ 120.12 ยูโรต่อปี (ประมาณ 4,444 บาทต่อตัวที่หนึ่ง) เลี้ยงสุนัข 2 ตัว เสียภาษีตัวที่สองในราคา 188.16 ยูโรต่อปี (ประมาณ 6,961 บาทต่อตัวที่สอง) และหากเลี้ยง

สุนัขตั้งแต่สามตัวเป็นต้นไป ต้องเสียภาษีในราคาเท่ากับตัวละ 238.68 ยูโรต่อปี (ประมาณ 8,831 บาทต่อตัวที่สามหรือตัวต่อไป)

มาตรา 6 ถึง มาตรา 9 กำหนดวิธีการจัดเก็บและเสียภาษี ซึ่งสามารถสรุปได้คือ กรณีการเรียกเก็บภาษีสุนัขใช้การประเมินตามปีปฏิทิน โดยเทศบาลมีหน้าที่ตรวจสอบการครอบครองสุนัข ทั้งสุนัขที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียน หากพบสุนัขที่ยังไม่ได้จดทะเบียน เจ้าของจะต้องเสียภาษีสุนัขตัวนั้นตามปฏิทินที่เสียอยู่ หากจำนวนภาษีสุนัขมีน้อยกว่า 10 ยูโร (ประมาณ 370 บาท) จะได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดเก็บ

ภาษีสุนัขจะต้องชำระเต็มจำนวนใน 1 งวดภายในกำหนดเวลา 2 เดือน นับแต่วันที่เจ้าพนักงานทำการประเมิน สามารถชำระได้หลายช่องทาง คือ การหักบัญชีธนาคาร การโอนเงินผ่านธนาคารออนไลน์ หรือการชำระด้วยเงินสด เป็นต้น

สุนัขในบางกรณีจะได้รับยกเว้นการชำระภาษี เช่น สุนัขที่ได้รับการฝึกและทำหน้าที่นำทางซึ่งคนตาบอดเป็นผู้ครอบครอง สุนัขที่ได้รับการฝึกและทำหน้าที่เป็นสุนัขบริการซึ่งผู้พิการเป็นผู้ครอบครอง สุนัขที่พักอาศัยอยู่ในศูนย์พักพิงสุนัข หรือสุนัขที่อายุต่ำกว่าสามเดือน ซึ่งเลี้ยงอยู่กับแม่สุนัข

ศูนย์พักพิงสุนัขตามระเบียบนี้ ปรากฏอยู่ในมาตรา 3 มีความหมายว่าพื้นที่อย่างใด ๆ ที่ติดต่อกับสถานที่หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์การใช้สำหรับเก็บรักษาสุนัขหลงทางหรือเจ้าของได้สละการครอบครองอย่างถาวร ซึ่งสถานที่ดังกล่าวต้องขึ้นทะเบียนเป็นสถานประกอบการตามมาตรา 3.7 วรรคหนึ่ง แห่งกฎหมายว่าด้วยผู้ถือครองสัตว์¹¹⁶

กรณีฝ่าฝืนตามระเบียบนี้จะต้องเสียค่าปรับเป็นรายกรณีไป เช่น กรณีผู้ถือครองสุนัขไม่ได้ลงทะเบียนสุนัขภายใน 6 สัปดาห์หลังจากที่ได้รับสุนัข จะต้องเสียค่าปรับ 50% ของการประเมินภาษีสุนัข กรณีผู้ถือครองสุนัขไม่ยื่นแบบฟอร์มการลงทะเบียนภาษีสุนัขให้เสร็จสิ้นภายใน 4 สัปดาห์หลังจากได้รับหนังสือรับรอง จะต้องเสียค่าปรับ 50% ของการประเมินภาษีสุนัข หรือกรณีเจตนาเลี้ยงภาษีสุนัข โดยนำสุนัขไปขึ้นทะเบียนไม่ตรงกับความเป็นจริง จะถูกปรับ 100% ของภาษีที่ค้างชำระและสามารถเรียกเก็บย้อนหลังได้อีกด้วย

ดังนั้นสุนัขทุกตัวในกรุงเฮกจะต้องได้รับการจดทะเบียน ผังไม่โครซิฟ และภาครัฐจะนำเงินภาษีไปซื้อถุงใส่อุจจาระสุนัขแจกไว้ตามสวนสาธารณะในพื้นที่ต่าง ๆ นอกจากนี้หากผู้เลี้ยงรับสุนัขจากสถานสงเคราะห์มาเลี้ยงจะเสียภาษีน้อยกว่าการซื้อสุนัขมาเลี้ยง¹¹⁷

¹¹⁶ สุทธาวรรณ บุญวงศ์, มาตรการทางรายได้สาธารณะในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย, หน้า 29-37.

¹¹⁷ มานพ ประวาลัญญกร, "กฎหมายว่าด้วยการขึ้นทะเบียนและเสียภาษีสุนัข," วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 14, 47 (2562), หน้า 21-22.

สภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง ประเภทสุนัขในประเทศไทย

1. ปัญหาเรื่องความครอบคลุมของกฎหมายกับสัตว์เลี้ยง

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มุ่งคุ้มครองและป้องกันสัตว์จากการกระทำใด ๆ ที่ไม่มีความจำเป็นแก่สัตว์ทั้งหลาย ในที่นี้หมายถึงสัตว์บ้านที่ผู้วิจัยหยิบมาวิเคราะห์ด้วย ซึ่งสัตว์บ้านความหมายโดยทั่วไปคือ สัตว์ที่ถูกเลี้ยงดูจากมนุษย์มาเป็นเวลานานจนขาดสภาพความเป็นสัตว์ป่า สุนัขและแมว เท่านั้น แต่ปัจจุบันการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของมนุษย์มีหลายหลากชนิดมากขึ้น นอกเหนือจากสุนัขและแมว ไม่ว่าจะเป็น หนู งู นก ปลา ไก่ หรือสัตว์ชนิดอื่นที่มนุษย์มีความสามารถเลี้ยงได้ โดยสัตว์แต่ละชนิดนั้นก็มีความหลากหลายของการดูแลลงไปตามขนาด สายพันธุ์ พฤติกรรมตามธรรมชาติ และความหลากหลายเช่นว่านี้นำมาซึ่งมาตรการทางกฎหมายในการบังคับหรือควบคุมผู้เลี้ยงให้เลี้ยงสัตว์นั้น ๆ ได้เจริญเติบโตมาอย่างสอดคล้องกับหลักสวัสดิภาพสัตว์

กรณีสุนัข เรามักพบเจอสุนัขพันธุ์ดุร้ายที่จะมีมาตรการพิเศษออกมาควบคุม เช่น ข้อบัญญัติเทศบาลที่กล่าวถึงสุนัขควบคุม แต่เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริง สุนัขดุร้ายนั้นไม่เพียงแต่สุนัขที่มีสายพันธุ์เท่านั้น สุนัขพันธุ์ปอมเมอเรเนียนที่มีขนาดกะทัดรัด ซึ่งเป็นสุนัขที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง มีความกล้า หัวแข็งไม่อ่อนข้อให้ใครง่าย ๆ รวมถึงเป็นน้องหมาที่ค่อนข้างมีพลังงานสูง เมื่อมีพฤติกรรมก้าวร้าวก็สามารถกัดเจ้าของจนได้แผลได้¹¹⁸ หากผู้เลี้ยงไม่สามารถควบคุมสุนัขได้ ซึ่งการกักนี้เกิดขึ้นได้เช่นเดียวกับสุนัขสายพันธุ์ดุ แต่ข้อแตกต่างที่มีความสำคัญยิ่งคือการพิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัขที่มีขนาดตัวแตกต่าง การทำอันตรายหรือสร้างความเสียหายในสุนัขสายพันธุ์ดุ มักจะมีขนาดตัวที่ใหญ่ เพราะมีกล้ามเนื้อ มีพลังกำลังที่สามารถสร้างแผลฉกรรจ์ให้กับมนุษย์ได้อย่างรุนแรง ดังนั้นพฤติกรรมกักไม่ได้ อยู่ที่สายพันธุ์เป็นการเฉพาะ แต่ส่วนสำคัญอยู่ที่การเลี้ยงและการเข้าใจในสัตว์เลี้ยงของตนเอง

หากเป็นสุนัขพันธุ์ใหญ่ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มสายพันธุ์ควบคุมตามที่กฎหมายกำหนด ข้อบัญญัติใดจะเข้ามาดูแลควบคุมการเลี้ยง ให้เกิดการเลี้ยงดูที่สอดคล้องกับหลักสวัสดิภาพสัตว์ โดยไม่ส่งผลเชิงลบกับมนุษย์เอง เช่น สุนัขสายพันธุ์เซนต์เบอร์นาร์ต ที่เคยมีข่าวกัดเด็กอายุ 5 ขวบ จนต้องเย็บถึง 32 เข็ม¹¹⁹ ข่าวสุนัขสายพันธุ์โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ กัดเจ้าของ

¹¹⁸ DOG I LIKE, เร่งจัดการ! 5 พฤติกรรมน่าปวดหัวของปอมเมอเรเนียน, ค้นวันที่ 18 สิงหาคม 2565 จาก

<https://www.dogilike.com/content/train/3168/>

¹¹⁹ sanook, เซนต์เบอร์นาร์ต ขย้ำ5ขวบ แผลเหวอะทั้งตัว, ค้นวันที่ 18 ส.ค. 2565 จาก

<https://www.sanook.com/news/821838/>

เสียชีวิต¹²⁰ หรือชาวสุนัขสายพันธุ์ลาบราดอร์ รุมนักต๋อยอายุ 87 ปี เจ็บสาหัส¹²¹ โดยจะเห็นได้ชัดเจกว่าสุนัขที่เป็นชาวทำร้ายคนนั้น ไม่ใช่สุนัขสายพันธุ์ควบคุมตามที่กำหนดกำหนดแต่อย่างใด นั่นหมายความว่าไม่ว่าสุนัขจะมีข้อมูลว่าเป็นสายพันธุ์ดุ ใจดี หรือขี้เล่น เมื่อสุนัขมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาจากการเลี้ยงดูของมนุษย์ พวกมันสามารถสร้างความเสียหายกับมนุษย์และทรัพย์สินได้

กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์เป็นเรื่องที่ค้ำประกันถึงสิ่งพื้นฐานที่สัตว์ควรจะได้รับจากมนุษย์ ซึ่งมีผลบังคับแก่ผู้เลี้ยงให้มีความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยงของตนมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจึงตราพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ประกอบกับประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยเรื่องของการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 เพื่อกำหนดข้อบังคับตามกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตามสำหรับการเลี้ยงสัตว์ แต่มาตรการดังกล่าวไม่อาจไปถึงการบังคับใช้ได้จริงตามเจตนารมณ์ของหลักสวัสดิภาพสัตว์ เพราะไม่มีข้อกำหนดข้อที่ปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงเฉพาะกลุ่ม และการไปถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์แต่ละประเภทไม่มีข้อกำหนดว่าอย่างไรจึงเหมาะสมเพียงพอ เช่น ด้านการได้รับวัคซีนอย่างเหมาะสม ไม่มีมาตรการทางกฎหมายใดบัญญัติให้สัตว์เลี้ยงเฉพาะกลุ่ม กรณีสุนัขได้รับวัคซีนโรคอื่นนอกจากวัคซีนพิษสุนัขบ้าเท่านั้น ทำให้การเลี้ยงสัตว์จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในตัวผู้เลี้ยงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแท้จริงแล้วสัตว์เลี้ยงควรจะต้องเป็นข้อพิจารณาร่วมในการเลี้ยงเช่นกัน เพราะต้องได้รับการดูแลจัดสรรในสิ่งพื้นฐานตามหลักสวัสดิภาพสัตว์จากผู้เลี้ยง

2. ปัญหาในเรื่องของการบังคับใช้ที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

เมื่อพิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายที่พบในประเทศไทยแล้ว จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และประกาศเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 ที่เป็นกฎหมายลำดับรองนั้น จะอยู่ภายใต้อำนาจของกรมปศุสัตว์ที่จะเป็นผู้กำกับดูแล แต่ข้อบัญญัติเทศบาลที่ออกตามอำนาจของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 จะอยู่ภายใต้การดูแลและบังคับใช้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้จะไม่ซ้ำซ้อนในด้านเนื้อหาแต่พบว่าทำให้เกิดความสับสนในหมู่ประชาชนหลายประเด็น เช่น กรมปศุสัตว์จะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขในการเลี้ยงให้เป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์โดยยึดตามข้อบัญญัติของประกาศกระทรวงเกษตรฯ เรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และเป็นผู้มีอำนาจเทียบปรับในการฝ่าฝืนแห่งการปฏิบัติการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงนั้น แต่ในข้อเท็จจริงกรมปศุสัตว์

¹²⁰ MGR ONLINE, สุนัขพันธุ์ โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ โคตรดุ กระโจนกัดเจ้าของดับ, ค้นวันที่ 18 ส.ค. 2565 จาก

<https://mgronline.com/local/detail/9540000071391>

¹²¹ WORKPOINT TODAY, ลาบราดอร์ 8 ตัวรุมกัดยายวัย 87 ปี เจ็บสาหัส เจ้าของสุนัขบาดเจ็บใช้ค่าเสียหาย, ค้นวันที่ 18 สิงหาคม 2565 จาก <https://workpointtoday.com/labrador-bites-the-granny/>

ไม่อาจทราบได้ว่าบุคคลใดเลี้ยงสุนัขให้เป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์บ้างหรือไม่ เพราะไม่ได้ทราบว่าบุคคลใดเลี้ยงสัตว์ชนิดใดเนื่องจากไม่ได้ลงมาสำรวจหรือใกล้ชิดกับประชาชนดังเช่นเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงยังไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริงในปัจจุบันอีกด้วย หรือการที่เจ้าของมีลักษณะการเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงที่ขัดกับหลักสวัสดิภาพสัตว์ เมื่อไม่มีผู้แจ้งก็ไม่อาจรับรู้ถึงการกระทำที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากสามารถเอาผิดได้เฉพาะเมื่อมีผู้พบเห็นว่ามีกรกระทำที่ฝ่าฝืนและมีการแจ้งความผิดนั้นเพื่อลงโทษเท่านั้น ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาภายหลังจากที่มีเหตุเกิดขึ้นแล้ว แต่หลักสวัสดิภาพสัตว์มีเจตนารมณ์คุ้มครองสิ่งพื้นฐานที่สัตว์เลี้ยงควรจะได้รับในขณะการเลี้ยง ซึ่งเป็นการกำหนดข้อปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงตั้งแต่ต้น ดังนั้นการบังคับใช้จึงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ไม่อาจแก้ปัญหาในเรื่องสวัสดิภาพสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการนำพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาพิจารณาในคดีความส่วนใหญ่ พบว่าการบังคับและตีความมุ่งไปสู่หมวดสำหรับการทารุณกรรมสัตว์เป็นหลัก เช่น

คดีสุนัขถูกมัดข่วงใส่ที่จังหวัดหนองคาย จนเป็นแผลที่บริเวณใบหน้า เย็บ 3 ชั้น มากกว่า 100 เข็ม โดยนายคำดี โคตรธา (จำเลย) อายุ 50 ปี อ้างว่าเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2558 สุนัขของนายสายยนต์ คำภูแก้ว จะวิ่งไปกัดไก่ของตนตนจึงข่วงมัดเพื่อไล่สุนัขเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาฆ่าให้ตาย ขณะที่เจ้าของสุนัขบอกว่าสุนัขตัวนี้ได้ขอจากหลานสาว นำมาเลี้ยงตั้งแต่ยังเป็นลูกหมา จนขณะเกิดเหตุมีอายุได้เพียงปีเศษ ชื่อเจ้าก้านกล้วย นิสัยซุกซน ขี้อ้อน ชอบหยอก แต่ไม่เคยกัดไก่ หรือสัตว์เลี้ยงของเพื่อนบ้านแต่อย่างใด¹²² และอ้างการเห็นว่าคดีนี้สุนัขไม่มีนิสัยดุร้าย ไม่เคยกัดคนมาก่อน ทั้งตามเวลาที่เกิดเหตุไม่มีพฤติการณ์เห่า หรือเข้าทำร้าย จำเลยแต่อย่างใด แต่จำเลยกลับใช้อาวุธมัดข่วงทำร้ายอย่างแรง เป็นเหตุให้สุนัขได้รับอันตราย แพทย์ต้องทำการรักษาโดยเย็บแผลให้ประมาณ 100 เข็ม แล้วจำเลยยังถือมัดข่วงตามมาเพื่อทำร้ายอีก แต่เจ้าของสุนัขได้เข้ามาห้ามปรามไว้ แต่ศาลจังหวัดหนองคายพิพากษาลงโทษจำคุกเพียง 1 ปี ปรับ 2,000 บาท แต่ให้รอลงอาญาไว้ 1 ปีเท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นคดีแรกนับแต่ที่มีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมฯ ใช้บังคับ¹²³

คดียิงสุนัขหน้าห้างอิมพีเรียล สาขาลาดพร้าว ที่นายวิชา บุญสี้อลักษณะ (จำเลย) ใช้อาวุธปืนยิงสุนัขสีขาวดำหลายนัด และกระสุนปืนถูกหัวไหล่ทั้งสองข้าง ทำให้ขาทั้งสองข้างของ

¹²² ไทยรัฐออนไลน์, ตัดสินแล้วคดี'พันปากหมา' ประเดิมพร.ทารุณสัตว์ จำคุก 1ปี, ค้นวันที่ 26 กันยายน 2565 จาก

<https://www.thairath.co.th/news/local/473118>

¹²³ ไทยรัฐออนไลน์, อ้างการอุทธรณ์! คดีทารุณสัตว์ 'ข่วงมัดใส่หมา' ขอศาลลงโทษหนัก, ค้นวันที่ 26 กันยายน 2565 จาก

<https://www.thairath.co.th/news/local/483621>

สุนัขขาวดำเป็นอัมพาต เมื่อตรวจสอพบภายในร่างกายพบว่ามีเลือดไหลออกในปอด จนตายในที่เกิดเหตุช่วงค่ำวันที่ 13 มกราคม 2558 ซึ่งจำเลยอ้างเหตุบันดาลโทสะ เพราะสุนัขขาวดำวิ่งไล่กัดขณะขี่รถจักรยานยนต์กลับบ้านหลายครั้ง คดีนี้ศาลจำคุก 6 เดือน และปรับ 5,000 บาท ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมฯ พ.ศ.2557 และลงโทษตามข้อหาอื่นในพระราชบัญญัติอาวุธปืน รวมโทษทั้งสิ้นจำคุก 14 เดือน หรือ 1 ปี 2 เดือน และปรับ 7,500 บาท แต่ให้รอลงอาญาและคุมความประพฤติเป็นเวลา 1 ปี และให้ทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เป็นเวลา 12 ชั่วโมง

คดีพ่อค้าข้าวมันไก่แห่งเจ้าขาว สุนัขพันธุ์ไทย เพศผู้ ต่อกทมก่อนตายในค่ำวันที่ 13 เมษายน 2559 จากการถูกฟาดและตีด้วยท่อนเหล็ก จากนั้นนายอานนท์ เมฆสัน (จำเลย) ใช้มีดยาวแทงซ้ำหลายแผลระหว่งที่เจ้าขาวถูกลากลามอยู่น้ำอาร์ทเมนต์ โดยจำเลยอ้างว่ารู้สึกโมโหที่สุนัขตัวดังกล่าวเคยกัดลูกชายวัย 7 ขวบของตน จนเป็นสาเหตุให้ก่อเหตุดังกล่าว โดยศาลพิจารณาคดีตัดสินโทษจำคุก 4 เดือน แต่จำเลยรับสารภาพจึงลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกเป็นเวลา 2 เดือน และโทษจำคุกให้เปลี่ยนเป็นโทษกักขัง 2 เดือน¹²⁴

คดีสุนัขพิทบูล เพศผู้ สีดำ อายุ 8 เดือน ถูกเจ้าของทำร้ายโดยใช้รองเท้าตีที่ปากอย่างแรงจำนวน 5 ครั้ง และใช้กระสอบบรรจุดินทุ้มใส่ที่ลำตัวสุนัขจำนวน 3 ครั้ง เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2563 ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานทางร่างกายและจิตใจ อันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมฯ พ.ศ. 2557 มาตรา 3 ประกอบมาตรา 20 และบทลงโทษมาตรา 31 นั้น ศาลพิจารณาคดีพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้องจริง และได้รับสารภาพ จึงลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงโทษจำคุก 6 เดือนและปรับเงินจำนวน 10,000 บาท โดยโทษจำคุกให้รอลงโทษกำหนด 2 ปี ให้คุมความประพฤติจำเลยมีกำหนด 1 ปี โดยให้รายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ 3 เดือนต่อครั้ง ตามที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควร ห้ามจำเลยกระทำความใด ๆ อันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ทุกชนิด และให้จำเลยกระทำกิจกรรมบริการทางสังคมหรือบริการสาธารณะประโยชน์ ตามที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรเป็นเวลา 24 ชั่วโมง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 และ มาตรา 30 ห้ามมิให้จำเลยครอบครองสุนัขของกลางต่อไป และให้จำเลยมอบสุนัขของกลางให้มูลนิธิศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดชลบุรี เป็นผู้ครอบครองของกลางแทน¹²⁵

¹²⁴ คมชัดลึกออนไลน์, รวมแนวคำพิพากษา 'คดีทารุณสัตว์', คำนวณวันที่ 26 กันยายน 2565 จาก

<https://www.komchadluek.net/news/228720>

¹²⁵ POST UP NEWS, การดำเนินคดีข้อหาทารุณกรรมสัตว์, คำนวณวันที่ 26 ก.ย. 2563 จาก

<https://th.postupnews.com/2020/05/thaispca-prosecution-of-animal-cruelty.html>

หรือคดีหมายเลขดำที่ อ.2853/2561 คดีหมายเลขแดงที่ อ.3134/2561 กรณีที่ จำเลยปล่อยปลະ ละเลยสุนัขหลายตัวไปเที่ยวล่ำพั่งโดยไม่มีการควบคุมดูแล และสุนัขดังกล่าว ได้วิ่งไล่กัด เบ็ด ไก่ และห่านของผู้อื่นจนเสียชีวิต จำเลยรับสารภาพศาลจึงพิพากษาลงโทษ ปรับเป็นเงิน 5,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 23 และมาตรา 32¹²⁶

จากคำพิพากษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินคดีความในชั้นศาลมักเป็น เหตุที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งผู้เสียหายโดยตรงมาแจ้งและเรียกร้องดำเนินคดีเพื่อชดใช้ ค่าเสียหายเป็นหลัก ไม่ได้เป็นการบังคับหรือแจ้งการปฏิบัติที่ผิดของผู้เลี้ยงตามมาตราการทาง กฎหมายที่เกี่ยวกับหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ทั้งที่จริงแล้วต้นเรื่องของความเสียหายทั้งหมด ที่เกิดขึ้น มาจากการเลี้ยงที่ปฏิบัติผิดหลักสวัสดิภาพสัตว์ทั้งสิ้น ทั้งการเลี้ยงที่ไม่มีรั้วล้อมอย่าง ชัดเจน ไม่มีการกำหนดพื้นที่สัตว์เลี้ยงเฉพาะของตน การไม่ฝึกให้สุนัขฟังคำสั่งหรือควบคุมสุนัข เพราะคำนึงตามความสะดวกของผู้เลี้ยงเป็นหลัก หรือการเกิดความเสียหายในทางทรัพย์สิน ที่มาจากพฤติกรรมตามธรรมชาติของสุนัขที่อยู่รวมฝูงและมีสัญชาตญาณนักล่า โดย พฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้ถูกทำให้สลายไปโดยเจ้าของ เมื่อเจอเหยื่อชนิดอื่น หากเจ้าของไม่มี ความเข้าใจและใช้ความระมัดระวังเพียงพอ มันย่อมเกิดช่องว่างในการสร้างความเสียหายขึ้น ได้อย่างแน่นอน

3. ปัญหาเรื่องการดำเนินการขึ้นทะเบียน การจัดเก็บภาษีที่ถูกต้องและแรงจูงใจใน การปฏิบัติตามกฎหมาย

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่กำหนดข้อบัญญัติให้มีการจดทะเบียน สัตว์เลี้ยง ซึ่งการขึ้นทะเบียนแต่ละท้องที่กระทำตามความเข้าใจในรูปแบบของตนเอง เพื่อให้ได้ ซึ่งข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ในสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ แต่การดำเนินการกลับยากต่อการเข้าถึง สมาชิกในชุมชนเท่าที่ควร เช่น การระบุให้สมาชิกเป็นฝ่ายแจ้งขอขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงแก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเดียว และหลักฐานบางส่วนอาจต้องไปเอามาจากปศุสัตว์หรือสถานพยาบาลสัตว์ที่ ได้รับการรับรองตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี ความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนมากที่สุด สามารถตั้งอาสาสมัครในชุมชนเพื่อสำรวจจำนวน สมาชิกสัตว์เลี้ยงได้ หรือการตั้งข้อบัญญัติที่มีแต่บทลงโทษ โดยไม่มีข้อสนับสนุนแลกเปลี่ยนหาก สมาชิกในชุมชนปฏิบัติตาม เช่นการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงเพื่อให้สมาชิกในชุมชนปฏิบัติตามแล้วมี สิ่งตอบแทนแก่ผู้เลี้ยงและสัตว์เลี้ยงของเขาอย่างไร

¹²⁶ ศาลแขวงนครปฐม คดีดำหมายเลข อ.2853/2561 คดีแดงหมายเลข อ.3134/2561, สืบค้นคำพิพากษาศาลชั้นต้น, ค้นวันที่ 26 กันยายน 2565 จาก <https://decision.coj.go.th/>

กรณีการจัดเก็บภาษีสัตว์เลี้ยง โดยจะต้องทำความเข้าใจก่อนว่าการจัดเก็บภาษีนี้นั้นย่อมมีอัตราที่ค่อนข้างสูง เพื่อเป็นรายได้ให้กับรัฐ นำเงินภาษีไปเป็นสวัสดิการที่ส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ควบคุมประชากรสุนัขและคัดกรองผู้เลี้ยงสุนัขไปในตัว เพราะภาษีที่ต้องจ่ายนั้นจะทำให้ผู้เลี้ยงพิจารณาถึงสภาพความพร้อมในการเลี้ยงสุนัข ที่มีราคาต้องจ่ายให้แก่รัฐ ซึ่งประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่พบมาตรการทางกฎหมายฉบับใดออกมาสนับสนุนภายหลังจากมีกระแสการต่อต้านจากประชาชนในปี พ.ศ. 2561 กรณีนโยบายการจัดเก็บภาษีสุนัขเป็นจำนวนเงิน 450 บาทต่อตัว หรือชี้แจงการใช้จ่ายเงินที่จัดเก็บภาษีมาอย่างเป็นทางการ เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดเก็บที่ถูกต้องและเกิดระบบการเอื้อหนุนกันด้วยระบบภาษีสัตว์เลี้ยง ที่อาจนำไปจัดการเกี่ยวกับสัตว์ได้อีกในอนาคต ประกอบกับแรงจูงใจที่ต้องสร้างให้ผู้เลี้ยงสุนัขเห็นด้วยกับการขึ้นทะเบียนเพื่อชำระภาษี เพื่อการได้สิทธิต่าง ๆ ตอบแทนกลับมา ดังเช่นกฎหมายของต่างประเทศที่มีข้อเสนอสำหรับสวัสดิการสุนัขเก็บอุจจาระฟรีในพื้นที่สาธารณะที่กำหนดให้สุนัขเข้าไปได้ การนำเงินภาษีมาสนับสนุนสถานสงเคราะห์สัตว์ในพื้นที่ หรือการทำหมันสุนัขเพื่อควบคุมประชากร โดยลดภาษีที่จัดเก็บตามสุนัขในปกติ เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่กันและกันระหว่างภาครัฐและประชาชนผู้เลี้ยงสุนัข

4. การไม่กำหนดขอบเขตของความเหมาะสมตามกฎหมาย

อย่างที่ผู้วิจัยยกขึ้นอ้างในตอนเรื่องนี้ โดยตั้งคำถามถึงความเหมาะสมที่กฎหมายกำหนด ซึ่งความเหมาะสมนี้เอาอะไรมาเป็นมาตรฐานหรือตัวชี้วัด เช่นการจัดสวัสดิภาพสัตว์กรณีสุนัข สำหรับสุนัขขนาดเล็ก การได้อยู่ในกรงขนาดพื้นที่เพียง 7 ตร.ม. มันก็สามารถอยู่ได้โดยไม่อึดอัด แต่หากนำสุนัขขนาดใหญ่เข้าไปอยู่ในพื้นที่ 7 ตร.ม. สุนัขตัวนั้นย่อมได้รับความทุกข์ทรมานทางจิตใจและร่างกาย เนื่องจากไม่อาจอยู่ได้อย่างปกติสุขตามพฤติกรรมของมัน หรือกรณีการสลายพลังงานในสุนัขขนาดใหญ่ เมื่อมันไม่อาจแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติ สัญชาตญาณในการไล่ล่าได้ มันก็ต้องเอาพฤติกรรมตรงนั้นมาลงกับเฟอร์นิเจอร์หรือทรัพย์สินภายในบ้านผู้เลี้ยง ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้เฉพาะสุนัขที่มีลักษณะสายพันธุ์ดุร้ายเท่านั้น การแสดงออกซึ่งการระบายจากสุนัขมีได้ทุกขนาดตัว แต่ความเสียหายวัดได้แน่นอนจากขนาดตัวเช่นกัน ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการเลี้ยงตามกฎหมายที่แสดงถึงขอบเขตการเลี้ยงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกต้อง เพื่ออย่างน้อยที่สุดที่ผู้เลี้ยงได้รู้พื้นฐานและประเมินความสามารถในการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิดนั้น ได้ เช่น กรณีสุนัขควรมีการกำหนดข้อบังคับการเลี้ยงตามกฎหมายในประเทศรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย

5. ปัญหาจากวัฒนธรรมการเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทยและวินัยของผู้เลี้ยง

การเลี้ยงสัตว์ไม่ว่าชนิดใดก็ตาม หากนำสัตว์ชนิดนั้นมาเลี้ยงแล้วควรจัดสวัสดิการสัตว์ต่อสัตว์เลี้ยงชนิดนั้นด้วย แต่วัฒนธรรมการเลี้ยงในประเทศไทยมักพบว่าโดยทั่วไปผู้เลี้ยงมีนิสัยการเลี้ยงที่เกิดการใจดี ความเห็นใจชั่วคราว ความสงสาร หรือการไม่มองสวัสดิภาพสัตว์เป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นในการเลี้ยง ทำให้ผู้เลี้ยงมักเลี้ยงตามความเข้าใจตนเอง โดยไม่ได้ศึกษาพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ และกรณีสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัขในประเทศไทยยังคงเป็นการเลี้ยงที่เน้นปริมาณ ไม่เน้นคุณภาพ คือการเลี้ยงที่มาจากความสงสาร ความเมตตาที่ไม่ยั่งยืน เช่นกลุ่มสุนัขจรจัดที่อาจมีการให้อาหาร ซึ่งถือว่าเป็นผู้เลี้ยงตามกฎหมายแต่ไม่อาจให้การรักษา วัคซีน และแหล่งที่อยู่ในการเลี้ยงสุนัขเหล่านี้ได้ หรือการเลี้ยงที่ไม่ได้คำนึงถึงความพร้อมของผู้เลี้ยงและสิ่งที่สุนัขของตนจะต้องได้รับตลอดการมีชีวิตเป็นสัตว์เลี้ยงได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ตามความต้องการของผู้เลี้ยงเป็นหลัก ทำให้สุนัขไม่อาจได้รับสิ่งพื้นฐานตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ โดยเฉพาะสุนัขพันธุ์ใหญ่ที่มีความต้องการโดดเด่นเฉพาะกลุ่ม เช่นพฤติกรรมตามสัญชาตญาณเดิมของสุนัขพันธุ์ใหญ่ เนื่องจากเป็นสุนัขที่มีการพัฒนามาเพื่อใช้งานล่าสัตว์ ต้อนฝูง ดังนั้นสุนัขพันธุ์ใหญ่เหล่านี้ย่อมต้องการพื้นที่หรือกิจกรรมสำหรับการสลายพลังงานค่อนข้างสูง การออกกำลังกาย แต่วินัยการเลี้ยงสุนัขของคนในประเทศไทยส่วนใหญ่ ที่มักจะให้เวลาแก่พวกมันเป็นบางครั้ง ไม่ใช่กิจวัตรที่ต้องทำกับพวกมันตลอด หรือความต้องการทางอาหารที่แตกต่างกับสุนัขพันธุ์เล็ก ที่จะส่งผลกระทบต่ออย่างแน่นอนถึงสุขภาพของพวกมัน เมื่อสุนัขเหล่านี้เกิดปัญหาเรื่องสุขภาพ การรักษาจึงเป็นขั้นตอนตามมามาก และราคาของการรักษาจะต้องมากกว่าสุนัขพันธุ์เล็กเป็นปกติ ทำให้บางครั้งเหตุเหล่านี้อาจทำให้ผู้เลี้ยงเบื่อหน่าย หหมดความสนใจ หรือผู้เลี้ยงเองประสบปัญหาความไม่พร้อมทางด้านการเงินจากการขาดวินัยในการวางแผน ซึ่งเป็นนิสัยที่พบเห็นได้ง่ายของคนไทย ดังนั้น ฉะนั้นวินัยของผู้เลี้ยงจึงเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขต่อไป

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

สัตวแพทย์

วิจัยฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากสัตวแพทย์ ดร.อนิรุช เนื่องเม็ก ได้ความเห็นเห็นว่า เหตุแห่งการตรามาตรการที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงไว้ อย่างกว้างนั้น เนื่องจากการบังคับใช้ที่มากเกินไปจะนำไปสู่การต่อต้านของประชาชน เนื่องจากประชาชนผู้เลี้ยงสุนัขส่วนใหญ่ในประเทศไทย ไม่สามารถตอบสนองต่อมาตรการทางกฎหมาย ดังกล่าวได้เต็มที่ เพราะค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตาม หรือสาเหตุแห่งการเลี้ยงสุนัขนั้นมาจาก ความสงสารเท่านั้น ไม่ใช่ความรักที่พร้อมจะปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงของตนอย่างที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้การตรากฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัขพันธุ์ใหญ่มีอุปสรรค ประกอบกับตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 บัญญัติ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้ภายใต้คำว่า เหมาะสม ซึ่งในการปฏิบัติจริงเช่นกรณีการฉีดวัคซีน ประจำตัวของสุนัข ยังไม่อาจตีความได้ว่าต้องฉีดวัคซีนป้องกันให้ครบทุกโรค หรือการฉีดวัคซีน ให้สุนัขไม่ครบเข้าข่ายผิดหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์หรือไม่ แม้จะเป็นเรื่องของสุขภาพสุนัข โดยตรงก็ตาม เพราะคำว่าเหมาะสม จึงอาจมองได้ว่าสุนัขควรได้รับการฉีดวัคซีนเฉพาะที่ กฎหมายกำหนด เท่านั้น เช่นการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

ดังนั้น หากพิจารณาโดยยึดผลประโยชน์ต่อสุนัขเป็นหลักแล้ว การกำหนดมาตรการที่มีขอบเขตที่ชัดเจนเป็นเรื่องที่เห็นด้วย เพียงแต่นำมาประยุกต์ใช้กับประชาชนผู้รับผลกระทบ เพิ่มจากมาตรการดังกล่าวอย่างไร¹²⁷

ฟาร์มเพาะสุนัขขนาดใหญ่ในประเทศไทย

วิจัยฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากคุณนพรัตน์ ศิริธนิกุล เจ้าของฟาร์มเพาะสุนัขขนาดใหญ่ที่มีชื่อว่า Dog Kigdom Kennel ได้ให้ข้อมูลว่าฟาร์มของคุณนพรัตน์ เริ่มต้นมาจากความชอบในสุนัขขนาดใหญ่ เมื่อเลี้ยงแล้วรู้สึกสนุก ประกอบการเห็นช่องทางในการขาย ลูกสุนัขขนาดใหญ่ได้ ซึ่งเป็นตลาดที่มีคนต้องการในประเทศไทยมากขึ้น โดยการเลี้ยงของ ฟาร์มคุณนพรัตน์มีพื้นที่ค่อนข้างกว้าง สุนัขขนาดใหญ่จะต้องเลี้ยงดูในสภาพอากาศที่ไม่ร้อนจนเกินไป โดยฐานลูกค้าส่วนใหญ่มักจะเป็นบุคคลที่มีความต้องการเลี้ยงและมีพื้นที่ให้สุนัขได้วิ่งเล่นอยู่แล้ว อีกทั้งในการขายสุนัขแต่ละครั้ง คุณนพรัตน์จะมักจะให้ข้อมูลเบื้องต้นและสอบถามผู้ซื้อว่าสามารถดูแลน้องหมาตัวใหญ่ได้มากน้อยอย่างไร เนื่องจากขนาดตัวทำให้ ราคาในการเลี้ยงดูสูงกว่าปกติ ทั้งค่าอาหาร ค่ารักษาโรค และวิตามินบำรุงต่าง ๆ อีกทั้งยังต้อง

¹²⁷ อนิรุช เนื่องเม็ก, สัตวแพทย์, กันยายน 2565, การสัมภาษณ์.

มีเวลาให้มันน้อยอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากหากไม่ได้รับความสนใจอาจเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเจ้าของได้ ซึ่งความดุร้ายนี้ไม่ได้อยู่แต่เฉพาะในสายพันธุ์ การเลี้ยงที่ไม่ถูกวิธีสามารถทำให้สุนัขเครียดและระเบิดความโกรธออกมาได้ โดยในการเลี้ยงสุนัขขนาดใหญ่ นั้น นอกจากจะดูแลเรื่องอาหาร และการออกกำลังกายเพื่อสลายพลังงานแล้ว การนำสุนัขเข้าสังคมเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะสามารถทำให้สุนัขมีอารมณ์ที่ดีมากขึ้น กล่าวคือสุนัขก็เป็นสัตว์สังคมเช่นเดียวกัน การพาเขาไปเจอเพื่อนที่นิสัยดีจะทำให้สุนัขเราซึมซับพฤติกรรมด้านบวกตรงนั้นมาด้วย

สำหรับประเทศไทยนั้นมองว่ายังไม่เปิดกว้างและรองรับในเรื่องของสังคมสุนัขมากนัก มีเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ของเอกชนที่รวมตัวกันทำกิจกรรมร่วมกับสุนัขเป็นกลุ่มเฉพาะเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวการนำสุนัขขนาดใหญ่ไปในที่ทางสาธารณะจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก หากไม่ใช่พื้นที่ปิดและสุนัขคุ้นเคยหรือไว้ใจ อาจเกิดอันตรายขึ้นได้ ดังนั้นหากจะมีมาตรการทางกฎหมายออกมาเพื่อช่วยเปิดโอกาสให้สุนัขเหล่านี้ได้รับกระแสเชิงบวกมากขึ้น จึงมองว่าเป็นเรื่องที่ดี แต่กระนั้นปัญหาที่เคยพบเจอในกรณีสุนัขขนาดใหญ่โดยส่วนมาก ไม่ใช่พฤติกรรมที่มาจากตัวสุนัข จากฟาร์มของคุณนพรัตน์เอง แต่มักเป็นปัญหาภายหลังจากที่มีคนอุปการะสุนัขไปแล้ว เกิดการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ทำให้มีปัญหาเรื่องข้อ ผิวหนัง โรคอ้วน หรือความหวาดระแวงและไม่เชื่อใจ ไม่เชื่องน่ารักเหมือนตอนเด็ก ซึ่งปัจจัยโดยตรงที่ส่งผลมากมาจากพฤติกรรมของผู้เลี้ยงเอง¹²⁸

จากข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า

1. มุมมองที่มีต่อสัตว์สำหรับมนุษย์กำลังมีการเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้นอยู่เรื่อยมา จากที่เห็นพัฒนาการของกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ต่าง ๆ แม้กระทั่งในกรณีสัตว์เลี้ยงยังมีวิวัฒนาการทางกฎหมายที่ออกมาเพื่อคุ้มครองสัตว์ เช่น ในประเทศไทยที่มีการออกกฎหมายกฎหมายแม่ออกมาคือพระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ต่อมาก็มีกฎหมายลูกมาสืบทอดเจตนารมณ์ โดยเป็นประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขในสถานที่เพาะพันธุ์สุนัข พ.ศ. 2563 ซึ่งการเพาะพันธุ์สุนัขนี้มีต้นเหตุมาจากการต้องการเลี้ยงสุนัข ที่เป็นที่ยอมรับตลอดมาของการเลี้ยงสัตว์ของมนุษย์ และกฎหมายพัฒนาการตามออกกระแสออกมาอยู่ตลอด ซึ่งเชื่อได้เลยว่ามาตรการทางกฎหมายที่จะออกมาต่อไปนี้ จะมีความหลากหลายของสัตว์เลี้ยงมากขึ้นแน่นอน เช่นเดียวกับต่างประเทศที่มีกฎหมายครอบคลุมการเลี้ยงหนูแฮมเตอร์เป็นสัตว์เลี้ยงเป็นต้น

¹²⁸ นพรัตน์ ศิริธนิกุล, เจ้าของฟาร์มเพาะพันธุ์สุนัขพันธุ์ใหญ่, 1 กันยายน 2565, การสัมภาษณ์.

2. การมอบความรับผิดชอบให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงมากขึ้น สำหรับในประเทศไทยตื่นตัวมาช่วงหนึ่งหลังจากที่มีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ออกมาบังคับใช้ ด้วยวัฒนธรรมการเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทยเต็มไปด้วยปริมาณ แต่ไม่ได้คุณภาพ คือ การเลี้ยงโดยสงสาร โดยเห็นใจ การให้อาหารสุนัขจรจัดตามพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อต่อชีวิตให้มันอยู่รอด การรับเลี้ยงสุนัขและแมวเกินความสามารถทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่เพื่อนบ้าน ซึ่งการเลี้ยงเหล่านี้ล้วนไม่ได้ตรงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อย่างเต็มร้อย ซึ่งการสร้าง ความรับผิดชอบต่อผู้เลี้ยงขึ้นมาจะเป็นจุดเริ่มต้นของการเลี้ยงที่จริงจัง แม้จะต้องเกิดความวุ่นวายกรณีสัตว์จรจัดมากขึ้นเพราะถูกเจ้าของทิ้งเนื่องจากรับผิดชอบไม่ไหว แต่เมื่อรัฐได้เงินจากการขึ้นทะเบียน ผู้วิจัยมองว่าเราจะยกระดับการเลี้ยงสัตว์ขึ้นมาได้หนึ่งระดับ เป็นการคัดกรองศักยภาพผู้เลี้ยงไปในตัว ส่งผลดีทั้งแก่ตัวสัตว์เลี้ยงที่จะได้รับการดูแลที่ดีขึ้น เป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ส่งผลให้เห็นความสำคัญของสัตว์เลี้ยงมากขึ้นเพราะหากสัตว์เลี้ยงไม่มีพฤติกรรมที่รุนแรง ความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินก็จะไม่มีตามมา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์เราเองเช่นกัน แต่ปัญหาสุนัขจรจัดอาจจะมีมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยควรมีนโยบายที่ผลักดันให้อุปการะเลี้ยงสุนัขจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จับสุนัขไปรอการทำลาย หรือการรับเลี้ยงจากกลุ่มสถานสงเคราะห์สัตว์ โดยนำเสนอข้อแลกเปลี่ยนที่ผู้คนมองข้ามเรื่องราคาและสายพันธุ์ในสุนัขที่อยากเลี้ยงไป ดังเช่นประเทศอเมริกา ที่มีข้อแลกเปลี่ยนเป็นสิทธิประโยชน์ให้ผู้ที่อุปการะสุนัขจะได้ชำระค่าป้ายประจำตัวสุนัขเพียงครั้งเดียว เพราะทางการได้ออกให้เพื่อสนับสนุนการเลี้ยงสุนัขทุกตัว และหากพบว่าสุนัขหลุดออกมาหรือเป็นสุนัขจรจัดที่ไม่มีเจ้าของ ทางสภาจะทำการกำจัดทิ้งภายใน 8 วัน เพื่อเป็นการรักษาสภาพคล่องในจำนวนประชากรสุนัขในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื้อรังทั้งด้านประชากรสุนัขจรจัดและงบประมาณในการจัดการตามมาทีหลัง แม้จะฟังดูโหดร้าย แต่ก็แลกมากับการระเบียบในสังคม และผู้วิจัยมองว่าเพื่อหากพิจารณาผลประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ควรต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในประเทศสักที

3. มาตรการทางกฎหมายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่มีความชัดเจน จะทำให้ผู้เลี้ยงมีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน พิจารณาจากมาตรการทางกฎหมายในต่างประเทศ ที่ผู้วิจัยยกตัวอย่างมาจะพบว่าการจัดการเรื่องสวัสดิภาพสัตว์มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ไม่ให้ผู้เลี้ยงปฏิบัติตาม เช่นนั้นผู้เลี้ยงจะมีความผิดในคดีการจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้ ซึ่งมาตรการสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์นี้มีจุดประสงค์เพื่อให้สัตว์ได้รับการปฏิบัติที่เป็นมนุษยธรรม โดยการส่งเสริมการปฏิบัติเช่นนี้ส่งผลกระทบด้านบวกให้แก่มนุษย์เราเอง เพราะ การที่สัตว์เลี้ยงไม่สร้างความเสียหายอย่างใด ๆ ให้ผู้เลี้ยง จะทำให้ทุกผู้เลี้ยงและสัตว์

เลี้ยงมีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเป็นประโยชน์หลักของสัตว์เลี้ยงที่มีให้แก่ผู้เลี้ยงอยู่แล้ว เพียงแต่ความสุขที่สัตว์เลี้ยงแสดงออกมากนี้จะมาจากสิ่งที่เจ้าของพึงกระทำต่อสัตว์เช่นนั้นเอง ดังนั้นในการกำหนดมาตรฐานสัตว์เลี้ยงในแต่ละชนิดนั้น ผู้วิจัยมองว่าอาจนำมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้เช่นกัน

4. มาตรการทางกฎหมายในเชิงบวกของการสนับสนุนให้ผู้เลี้ยงลงทะเบียน เพื่อแลกกับการได้รับวัคซีนฟรีในปีแรก หรือได้ส่วนลดในการชำระค่าขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงในต่างประเทศนั้น ทำให้เห็นว่าเป็นการได้ผลประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน ในมุมมองของรัฐ รัฐได้ข้อมูลที่จะสามารถนำไปเตรียมพร้อมสำหรับการจัดงบประมาณ การบริหารจัดการสรณโยบายแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนและสร้างส่วนกลางสนับสนุนผู้เลี้ยงสัตว์ เพื่อในอนาคตจะได้รับแลกเปลี่ยนเข้ามาทำงานอีก ในฝั่งของประชาชน ผู้เลี้ยงได้รับการสนับสนุนและการดูแลสัตว์เลี้ยงจากรัฐ ซึ่งสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงไปได้บางส่วน อีกทั้งยังได้รับพื้นที่แห่งการสำราญใจทั้งผู้เลี้ยงและสัตว์เลี้ยง ในการออกไปสู่สังคมที่มีความสุข ไม่ถูกสุนัขจรจัดกัดหรือพบปะกับสัตว์เลี้ยงที่นำรักของคนอื่น ซึ่งผลประโยชน์ทั้งสองฝ่ายนี้จะทำให้สังคมมีความอบอุ่นมากขึ้น

5. ความสำคัญของสังคมสัตว์เลี้ยง เนื่องจากสุนัขก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่จะต้องเข้าสู่สังคมเพื่อปรับพฤติกรรมเช่นเดียวกับมนุษย์ ซึ่งในกฎหมายต่างประเทศได้กำหนดพื้นที่สนับสนุนให้สุนัขแสดงออกได้ เช่นสวนสาธารณะสุนัข หรือชายหาดสุนัข ต่างจากประเทศไทยที่ยังไม่เห็นมาตรการทางกฎหมายใดออกมาสนับสนุนสังคมสุนัขในกลุ่มผู้เลี้ยงเลย ทั้งที่ประชากรคนไทยในการเลี้ยงสุนัขมีมากแทบจะทุกครัวเรือน แต่ภาครัฐกลับไม่เห็นความสำคัญในตรงนี้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่การออกมาทำกิจกรรมของผู้เลี้ยงสุนัขส่วนใหญ่มักจะเข้าหาเอกชนเช่น ห้างที่สามารถนำสุนัขเข้าได้ งานมหกรรมสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ โดยเอกชนกลุ่มนี้ได้เจริญเติบโตทางธุรกิจมากขึ้นจากการผลสำรวจที่ผู้วิจัยเคยอ้างไปในเรื่องประเภทการใช้ประโยชน์จากสุนัข กรณีประโยชน์ในด้านอื่น ๆ และกระแสเงินเหล่านี้สามารถออกมาได้ไม่ยากหากเป็นการทำเพื่อสิ่งที่รัก เช่น สัตว์เลี้ยงแสนรัก เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยมองว่าหากรัฐยังคงเพิกเฉยต่อความสำคัญของสัตว์เลี้ยงเหล่านี้ เงินที่สามารถเข้าสู่ประเทศจะหายไปอยู่กับกลุ่มเอกชนเสีย และเป็นที่น่าเสียดายหากรัฐไม่สนับสนุนและยังไม่เห็นความสำคัญของกระแสเงินทุนตรงนี้

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กรณีสัตว์เลี้ยง ในประเทศไทย จะพบว่ากฎหมายที่ออกมาควบคุมเฉพาะสัตว์เลี้ยง มีเพียงข้อบัญญัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่บังคับเป็นการเฉพาะในบางพื้นที่ และบังคับเฉพาะสัตว์เลี้ยงชนิดสุนัขและแมวเท่านั้น ประกอบกับกฎหมายที่บังคับเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง มีเพียงประกาศกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 ที่ออกมาเพื่อกำหนดสวัสดิภาพ สัตว์ในขั้นตอนการเลี้ยง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลการศึกษาและรวบรวมมา สามารถสรุปตาม สภาพปัญหาได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พบช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายเนื่องจากข้อกฎหมายที่ไปไม่ถึงการครอบคลุม สัตว์เลี้ยงแต่ละชนิดและอำนาจในการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้อง เพราะการจัดสวัสดิภาพสัตว์ หมายถึงการเลี้ยงหรือการดูแลโดยพิจารณาตามพื้นฐานการดำรงชีวิตของสัตว์แต่ละชนิด ตามปกติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เลี้ยงต้องรับผิดชอบและมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่สัตว์เลี้ยงของ มนุษย์นั้นมีหลากหลายและความต้องการในแต่ละกลุ่มเฉพาะแตกต่างกัน ดังนั้นมาตรการทาง กฎหมายที่ออกมาในปัจจุบันจึงมีช่องว่างที่ไปไม่ถึง เช่นการดูแลสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัขที่เป็นไป ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ต้องดูแลอย่างไร ไม่มีกฎหมายฉบับใดบัญญัติข้อปฏิบัติขั้นต่ำสำหรับ การดูแลหรือเลี้ยงสุนัขไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัขมีเพียง ข้อบัญญัติเทศบาลในบางพื้นที่ ที่กำหนดเป็นเรื่องการควบคุมและการปล่อยสุนัขเท่านั้น หรือ กฎหมายที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงในเรื่องการเลี้ยงดูจะมีเพียงประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 ที่บัญญัติไว้อย่างกว้างโดยใช้คำว่า “เหมาะสม” แก่ สัตว์เลี้ยง โดยไม่มีมาตรฐานมารองรับว่าการปฏิบัติที่เหมาะสมในขั้นต่ำที่ต้องพึงปฏิบัติคือ อย่่างไร ประกอบกับอำนาจในการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างปศุสัตว์กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการดูแลสัตว์เลี้ยง อยู่ในอำนาจของกรมปศุสัตว์ที่เป็นผู้พิจารณา ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 แต่การ ควบคุมสัตว์เลี้ยงกลับเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่กำหนดให้อำนาจไว้ ทั้งที่จริงแล้วการควบคุมการเลี้ยงและการดูแล สัตว์เลี้ยงเป็นเรื่องที่ไม่อาจแยกจากกันได้

2. ค่านิยมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยที่ส่งผลต่อการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง และขาดกระบวนการของรัฐที่จะใช้บังคับเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพสุนัข

สำหรับประเทศไทยขึ้นชื่อว่าเป็นสยามเมืองยิ้ม โดดเด่นเรื่องความใจดี การมีน้ำใจ ซึ่งวัฒนธรรมเช่นนี้มีผลกระทบไปสู่รากเหง้าในปัญหาการรับเลี้ยงสัตว์ เช่นในสถานสงเคราะห์สุนัขที่เลี้ยงด้วยความสงสาร เห็นใจ หรือการให้อาหารสุนัขจรจัดโดยปราศจากการควบคุม ประชากรสุนัข การควบคุมโรคและการดูแลสุขภาพสุนัข ตลอดจนการรับวัคซีน เป็นต้น โดยการกระทำเหล่านี้ถูกสังคมมองว่าใจดีแล้ว แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งก็ถูกมองว่าเป็นการเลี้ยงที่ไม่มี ความรับผิดชอบ เนื่องจากการรับเลี้ยงสัตว์ที่มากมายเกินกำลังของผู้เลี้ยงนั้นส่งผลให้สัตว์เลี้ยง บางตัวไม่ได้มีชีวิตอยู่อย่างที่เราควรจะเป็นตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ อีกทั้งความไม่พร้อมที่จะ สามารถดูแลได้ตลอดชีวิต สุนัขบางตัวจึงอาจถูกเลี้ยงและต้องมีชีวิตอยู่ด้วยความทรมาณ โดยเฉพาะจากโรคภัยไข้เจ็บหรือความเจ็บปวดจากการไม่ได้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมตาม ธรรมชาติ และเมื่อมีมาตรการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง เพื่อยกระดับและแก้ปัญหาที่มาจากสัตว์ เลี้ยงต่าง ๆ ผู้เลี้ยงกลับไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากเจ้าของไม่มีความสามารถมาก พอที่จะชำระค่าขึ้นทะเบียนและมองว่าการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงไม่เกิดประโยชน์อย่างใดต่อผู้ เลี้ยง ซ้ำยังเป็นการสร้างภาระเพิ่มขึ้นให้แก่ผู้เลี้ยงฝ่ายเดียวอีกด้วย แต่สำหรับต่างประเทศ วัฒนธรรมการเลี้ยงสุนัข ผู้เลี้ยงจะมีความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยงและชุมชนมาก และการขึ้น ทะเบียนสัตว์เลี้ยงเป็นพื้นฐานที่ผู้เลี้ยงพึงปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง เลี้ยงหรือการปฏิบัติตามกฎหมายที่สภาท้องถิ่นออกมาใช้บังคับนั้น สร้างผลประโยชน์ตอบแทน ให้แก่ทั้งสองฝ่าย เช่น การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงจะเป็นการทำให้สภาท้องถิ่นทราบถึงจำนวน ประชากรสุนัขในพื้นที่ปกครองของตนเอง ซึ่งเป็นผลประโยชน์ของสภาท้องถิ่น ส่วนผู้เลี้ยงที่ขึ้น ทะเบียนจะได้รับการขึ้นป้ายสัตว์เลี้ยงของตน และสุนัขของตนจะได้รับการคุ้มครองไม่ถูกกำจัด หรือเกิดการติดตามเมื่อสุนัขสูญหายออกจากบ้านผู้เลี้ยง ซึ่งเป็นผลประโยชน์ของฝ่ายผู้เลี้ยงที่ จะได้รับเมื่อนำสุนัขไปขึ้นทะเบียน หรือการทำหมันเพื่อควบคุมประชากรสุนัขในท้องที่ ฝ่ายสภา จะเป็นผู้ออกข้อบังคับในการควบคุมประชากรสุนัขและป้องกันการขยายพันธุ์ที่ไม่ต้องการ โดย กำหนดค่าธรรมเนียมในการทำหมันและหากเจ้าของประสงค์ทำหมันให้กับสุนัขของตน ผู้เลี้ยง จะได้รับส่วนลดจากค่าบริการหรือได้รับสิทธิพิเศษจากนโยบายอื่นที่เกี่ยวกับสุนัขของตน เช่น ส่วนลดในการต่อทะเบียนสุนัขในคราวถัดไป หรือแม้กระทั่งการควบคุมสุนัขในพื้นที่สาธารณะ ที่มีบทลงโทษอย่างรุนแรง โดยคำนึงถึงอันตรายที่จะเกิดต่อตัวสุนัขตนเองและสุนัขคนอื่น หรือ บุคคลที่ไม่ต้องการการรบกวนจากสุนัข เป็นต้น ซึ่งผลประโยชน์ต่างตอบแทนเช่นนี้ทำให้

วัฒนธรรมการเลี้ยงสุนัขในต่างประเทศมีความรับผิดชอบและส่งผลดีมากกว่าวัฒนธรรมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับปศุสัตว์จังหวัดในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ โดยการนำอำนาจหน้าที่จากพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ประกอบกับประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อาศัยอำนาจตามมาตรา 29 และมาตรา 30 ในการออกข้อบัญญัติเทศบาลเพื่อควบคุมดูแลการปล่อยสัตว์เลี้ยง กรณีสุนัขและแมวในพื้นที่ชุมชนของตน ซึ่งปรากฏเป็นข้อบัญญัติเทศบาลท้องถิ่น มาร่วมกันทำงานโดยแบ่งหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงพื้นที่สำรวจสมาชิกในชุมชนที่มีสุนัขไว้ในความครอบครองประชาสัมพันธ์ให้ผู้เลี้ยงสุนัขและแมวมารับขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยการรวมขั้นตอนในที่แห่งเดียวให้ชาวบ้านดำเนินการได้โดยง่าย หลังจากนั้นก็สังเกตลักษณะการเลี้ยงดูสุนัขและแมวของผู้เลี้ยง ว่าได้รับการเลี้ยงดูตรงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์หรือไม่ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของสุนัขและแมวในการได้รับสิทธิพื้นฐานสำหรับการมีชีวิตตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ หากผู้เลี้ยงปฏิบัติตามที่ประกาศในกระทรวงเกษตรฯ แล้วจึงถือได้ว่าสัตว์เลี้ยงได้รับการเลี้ยงดูให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ส่วนปศุสัตว์จังหวัดมีหน้าที่ช่วยของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง ซึ่งหน้าที่หลักคือการจัดทำใบรับรองรูปพรรณสัณฐานของสัตว์เลี้ยง การให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่สัตว์เลี้ยง และการแนะนำให้ทำหมันเพื่อช่วยควบคุมประชากรสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายหลังจากที่ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันแล้ว จะสามารถเกิดประสิทธิภาพการทำงานที่มากขึ้นกว่าการแยกกันทำงาน ทั้งที่เนื้อหาและขอบเขตมีส่วนเกี่ยวข้องกันทั้งสิ้น ในกรณีสัตว์เลี้ยงตามกฎหมาย

2. การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงควรทำให้เป็นแบบฟอร์มที่ใช้สำหรับทุกๆที่ และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนควรลดความยุ่งยากลง โดยให้ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนอย่างง่ายโดยการไม่ต้องนำสุนัขหรือแมวดูจริงมาลงทะเบียนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากหากเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ลงพื้นที่สำรวจแล้ว จะมีข้อมูลเบื้องต้นว่าสมาชิกในชุมชนคนใดมีสุนัขหรือแมวไว้ในครอบครองกีดัว ให้เอารูปถ่ายมียืนยันโดยให้เจ้าหน้าที่จากกรมปศุสัตว์ร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง และข้อมูลของสุนัขและแมว รวมถึงการแนะนำให้ทำหมันในคราว

เดียวเพื่อสร้างความเข้าใจในการควบคุมประชากรสัตว์เลี้ยงภายในชุมชน เพื่อลดการเกิดปัญหาความขัดแย้งและความเสียหายต่อสาธารณชน ซึ่งขั้นตอนกระบวนการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงจะสามารถแก้ไขให้เป็นแบบอย่างเดียวกันได้หรือไม่นั้น อยู่ที่การให้ความสำคัญของสัตว์เลี้ยงในแต่ละพื้นที่ดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงพร้อมกันในสักครั้ง เพื่อประสิทธิภาพในความก้าวหน้าของขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง และหากมีข้อบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงที่ได้สิทธิประโยชน์บางอย่างจากภาครัฐ อาจทำให้ความสมัครใจในการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงมีมากขึ้น

3. กำหนดให้มีบทบัญญัติเฉพาะเพื่อการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่มุ่งหมายเจาะจงกลุ่มสัตว์เลี้ยงแต่ละชนิด แต่ละประเภท โดยพิจารณาตามความต้องการพื้นฐานของกลุ่มสัตว์เลี้ยงนั้น ๆ ประกอบกับค่านิยมการเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย ให้เกิดกฎหมายที่พัฒนาตามผู้เลี้ยงและควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหายแก่สังคม และความเสียหายที่เกิดแก่สัตว์ที่ถูกเลี้ยงอย่างไม่ได้ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าสุนัขขนาดใหญ่สามารถสร้างความเสียหายได้ทุกขณะ และไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะเพียงแต่สุนัขสายพันธุ์ดุตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นสุนัขควบคุมพิเศษเท่านั้น โดยความเสียหายที่รุนแรงกว่าสุนัขขนาดเล็กนี้เกิดจากการเลี้ยงที่ผู้เลี้ยงไม่สามารถจัดการให้สุนัขได้รับความต้องการตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ได้ จึงควรผลักดันมาตรการทางกฎหมายเฉพาะกลุ่มสุนัขขนาดใหญ่ออกมาบังคับใช้ก่อน เพื่อลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในขณะที่สุนัขขนาดใหญ่ยังไม่ได้รับการจัดสวัสดิภาพสัตว์และควบคุมอย่างจริงจัง

4. ให้มีบทบัญญัติที่ระบุถึงมาตรการขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ในกฎหมายที่คุ้มครองสัตว์นั้นด้วย ซึ่งกรณีสุนัขขนาดใหญ่ของผู้วิจัยนี้ ควรกำหนดลงในบทบัญญัติของข้อบัญญัติเทศบาลในท้องที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสียก่อน เนื่องจากในการบังคับใช้ยากมีประสิทธิภาพตามมาตรการทางกฎหมายนั้น ไม่อาจทำได้หากไม่มีบุคคลมาร้องเรียนแทนสัตว์นั้น ๆ ผู้วิจัยจึงประสงค์ให้หน่วยงานที่ใกล้ชิดที่สุดเป็นหน่วยกวดขันเสียก่อน หากปฏิบัติได้ผลแล้วในท้องที่ใด ย่อมต้องส่งผลกระทบต่อท้องที่อื่น ๆ อีกเช่นกัน และหากประเทศไทยมีความพร้อมในเรื่องวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยงเพิ่มขึ้นแล้ว ข้อมูลการขึ้นทะเบียนหรือการกระทำความผิดตามหลักสวัสดิภาพสัตว์จะได้รับการตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าปัจจุบันแน่นอน

5. การจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เลี้ยงหรือการสร้างวินัยให้ผู้เลี้ยงสุนัขนั้น ไม่อาจทำได้ในทันทีเนื่องจากไม่เคยชิน ดังนั้น ขั้นตอนแรกที่ผู้วิจัยอยากเสนอคือการบรรจุข้อบัญญัติที่มีผลประโยชน์ซ่อนอยู่ในการบังคับ เพื่อดึงสุนัขที่ยังไม่ได้จดทะเบียนเข้ามาอยู่

ระบบฐานข้อมูล เช่น มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงในประเทศอเมริกา ระบุให้ผู้ที่
อุปัการะสัตว์จากสถานสงเคราะห์จะได้รับส่วนลดค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนสุนัข หรือสุนัขที่
ทำหมันแล้วจะได้รับส่วนลดค่าธรรมเนียมสำหรับการต่ออายุทะเบียนสัตว์เลี้ยง ซึ่งหากนำมา
ประยุกต์ใช้โดยทั่วไปกับประเทศไทย ผู้วิจัยคงเสนอให้ผู้ที่มาขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงจะได้รับการ
ฉีดวัคซีนฟรีจากกรมปศุสัตว์ ซึ่งปกติกรมปศุสัตว์ก็ได้มีการนำวัคซีนไปฉีดให้สุนัขตามชุมชนอยู่
แล้ว หากมีการดำเนินการดังกล่าวนี้ย่อมทำให้ผู้เลี้ยงรู้สึกว่าได้เสียผลประโยชน์อย่างใด หรือ
การให้ทางเลือกแก่เจ้าของสำหรับการเลี้ยงสุนัขที่ไม่อาจเลี้ยงสุนัขได้อีกต่อไป มอบสุนัขให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมค่าดูแลก่อนสุดท้าย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไป
ให้แก่สถานพักพิงสัตว์ต่าง ๆ เพื่ออุปการะชั่วคราวในกำหนดเวลา 10 วัน หากยังไม่มีบุคคลอื่น
มาอุปการะต่อจำเป็นต้องทำการุณยฆาต เพื่อลดปัญหาสุนัขไม่ได้รับการเลี้ยงหรือการดูแลที่
เป็นไปตามสวัสดิภาพสัตว์และปัญหาสุนัขจรจัดที่อาจตามมาในภายหลัง เป็นต้น

บรรณานุกรม

ANIMAL WELFARE VICTORIA, **Code of Practice for the Private Keeping of Dogs**, Date cited 2 october 2022 Available from: <https://agriculture.vic.gov.au/livestock-and-animals/animal-welfare-victoria/domestic-animals-act/codes-of-practice/code-of-practice-for-the-private-keeping-of-dogs>

Animals-Farm, การตอนไก่, ค้นวันที่ 18 กันยายน 2565 จาก <https://www.animals-farm.com/การตอนไก่-3/>.

CLICKER DOG, ต้นกำเนิดสุนัข, ค้นวันที่ 6 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.clicker-dog.com/1dog_origin.html.

DOG I LIKE, 9 สุนัขพันธุ์แรกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนใน **Akc** ตอนที่ 1, ค้นวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/8832/>.

——, 9 สุนัขพันธุ์แรกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนใน **Akc** ตอนที่ 2, ค้นวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/8863/>.

——, ตามติดชีวิตหมาสุดซึ้งของน้องหมาลากเลื่อน, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/6376/>.

——, "เนื้อสุนัข" วัฒนธรรมการกินที่ทั่วโลกต่อต้าน!!, ค้นวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/1653/>.

——, ย่อเรื่องราวของสุนัขกับมนุษย์นาน 30,000 ปี ให้จบภายใน 5 นาที, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/tip/8199/>.

——, เร่งจัดการ! 5 พฤติกรรมน่าปวดหัวของปอมเมอเรเนียน, ค้นวันที่ 18 สิงหาคม 2565 จาก <https://www.dogilike.com/content/train/3168/>.

GQ Thailand, อ่านแฟชั่น เรื่องราวของอุตสาหกรรมขนสัตว์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน, ค้นวันที่ 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.gqthailand.com/style/article/story-of-fur-fashion>.

Jojo house DOG MASTER, ต้นกำเนิดสุนัข, ค้นวันที่ 11 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.jojohouse.com/ต้นกำเนิดสุนัข/>.

Kapook Money, 9 ธุรกิจสัตว์เลี้ยงมาแรง สร้างรายได้ปี 2562, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://money.kapook.com/view207878.html>.

Melissa Breyer, 5 **Destinations for Dog Sledding Tours around the World**, ค้นวันที่ 12 พ.ค. 2565 จาก <https://www.treehugger.com/destinations-dog-sledding-tours->

around-the-world-4858104.

MGR ONLINE, สุนัขพันธุ์ โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ โคตรดุ กระจงกัดเจ้าของดับ, ค้นวันที่ 18 ส.ค. 2565 จาก <https://mgronline.com/local/detail/9540000071391>.

Michigan State University College of Law, **West's Annotated California Codes**, Date cited 2 oct. 2022 Available from: <https://www.animallaw.info/statute/ca-dogs-consolidated-dog-laws>

municode, **Code of the Village of South Holland, Illinois**, Date cited 19 nov. 2020

Available from:

https://library.municode.com/il/south_holland/codes/code_of_ordinances?nodeId=COVI_SOHOIL

NEWS18, เวียดนามวอนเลิกกินเนื้อหมา แต่ยากเพราะฝังลึกในนิสัย, ค้นวันที่ 10 พ.ค. 2565 จาก <https://www.newtv.co.th/news/21365>.

NGthai, พระเจ้าอโศก กษัตริย์อินเดียผู้น้อมรับพุทธศาสนาและปกครองผู้คนอย่างเป็นธรรม, ค้นวันที่ 18 ก.ย. 2565 จาก <https://ngthai.com/history/20715/ashoka/>.

OKMD, ธุรกิจสัตว์เลี้ยงแสนรักของเหล่า **Pet Lovers**, ค้นวันที่ 12 พ.ค. 2565 จาก <https://www.okmd.or.th/okmd-kratooktomkit/4286/>.

PET HIPSTER, เมื่อสุนัขถูกจำแนกด้วยขนาด, ค้นวันที่ 25 ส.ค. 2564 จาก <https://pethipsters.com/เมื่อสุนัขถูกจำแนกด้วย/4244>.

PLASMA MS, ขึ้นตอน การประกวดสุนัข, ค้นวันที่ 2 มิ.ย. 2565 จาก <http://www.plasmakennel.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=490440&Ntype=7>.

POST UP NEWS, การดำเนินคดีข้อหาทารุณกรรมสัตว์, ค้นวันที่ 26 ก.ย. 2563 จาก <https://th.postupnews.com/2020/05/thaispca-prosecution-of-animal-cruelty.html>.

ROYAL CANIN, รู้จักธรรมชาติของหมา, ค้นวันที่ 1 มิ.ย. 2565 จาก <https://www.academy.royalcanin.co.th/article/detail/รู้จักธรรมชาติของหมา>.

sanook, เซนต์เบอร์นาร์ต ขี้้ำ5ขวบ แผลเหวอะทั้งตัว, ค้นวันที่ 18 ส.ค. 2565 จาก <https://www.sanook.com/news/821838/>.

SCI NEWS, **Yukon Wolves Survived Ice-Age Extinction Thanks to Changes in Their Diet**, จาก <https://www.sci.news/paleontology/yukon-wolves-diet-09542.html>.

Singapore Statutes Oline, **Animals and Birds (Dog Licensing and Control) Rules**, ค้นวันที่ 2 October 2022 จาก <https://sso.agc.gov.sg/SL/ABA1965->

R1?DocDate=20170131&Valid#pr14-.

TERO ENTERTAINMENT, เพศภาพน่าตกใจ หมาจิ้งจอกโดนขุนจนอ้วนเฟลอะผิดปกติ ก่อนเชือดเอาขนทำเสื้อผ้า, คัณวันที่ 12 พ.ค. 2565 จาก <https://teroasia.com/news/109292>.

Thai PBS, ชัวย 13 ชีวิต "เกรทเดน" ถูกทิ้งสภาพพอมโซ-ขาดสารอาหารรุนแรง, คัณวันที่ 5 พ.ค. 2565 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/283110>.

Thonglor Pet Hospital, พฤติกรรมประจำสายพันธุ์, คัณวันที่ 5 ต.ค. 2565 จาก <https://thonglorpet.com/th/diary/พฤติกรรมประจำสายพันธุ์>.

VICTORIAN LEGISLATION, **Domestic Animals Act** 1994, Date cited 2 october 2022

Available from: <https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/acts/domestic-animals-act-1994/079>

WORKPOINT TODAY, ลาบาคอร์ 8 ตัวรุมกัดยายวัย 87 ปี เจ็บสาหัส เจ้าของสุนัขขัดขืนใช้ค้ำเสียหาย, คัณวันที่ 18 สิงหาคม 2565 จาก <https://workpointtoday.com/labrador-bites-the-granny/>.

XINHUA THAI NEWS SERVICE, ลัดเวียแข่ง "สุนัขลากเลื่อน" กลางหิมะขาว, คัณวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.xinhua.com/inter/258095_20220125.

กรกช ม่วงกล้า.(2555). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสัตว์เลี้ยง : ศึกษาเฉพาะกรณีสุนัข. (นิติศาสตรมหาบัณชิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณชิต, 2555), 77-78.

กลุ่มคนตัวดี, ประโยชน์ของลัดว์, Thai PBS PODCAST, คัณวันที่ 5 มีนาคม 2564 จาก <https://www.thaipbspodcast.com/podcast/sunsmile/EP179-ประโยชน์ของลัดว์>.

คมชัดลิกออนไลน์, รวมแนวคำพิพากษา 'คดีทารุณลัดว์', คัณวันที่ 26 กันยายน 2565 จาก <https://www.komchadluek.net/news/228720>.

จิรพงศ์ ทรัพย์ชุมทอง. ทฤษฎีลิตลิตลัดว์บนฐานความเป็นพลเมือง กับหลักการพิจารณาอย่างเท่าเทียม. วารสารสมาคมปรัชญาและศาสนาแห่งประเทศไทย 14, 1 (2562): 87-88.

ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ, วัฒนธรรมกินเนื้อสุนัขในเกาหลีใต้ กับความท้าทายดลัดว์พเนจรเจ้าตูบในโอลิมปิกฤดูหนาว 2018, คัณวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 จาก <https://thestandard.co/save-korean-dogs/>.

ดร.อัปดุลวาฮิด บุษดัก, ลิตลิตของลัดว์ในอิสลาม, แปลและเรียบเรียงโดย อ.มูฮำหมัด บินต่วน, คัณวันที่ 25 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.islammore.com/view/3395>.

ดาวนภา เกตุทอง. การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ ปีที่ 3 2(2563): 48.

ดิเรก ครอบสมาคม. "ความรู้ทั่วไปและหลักการพื้นฐานทางกฎหมาย." edited by 2, พ., 86-87. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2564.

เดลินิวส์ ออนไลน์, ดูชัด ๆ วินาทีระทึก! ชาวบ้านรุมตี ร็อดไวเลอร์ ขย้ำหนูน้อยต่างชาติวัย 2 ขวบ, คัณวันที่ 5

พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dailynews.co.th/news/1172277/>.

ไทยรัฐออนไลน์, ตัดสินแล้วคดี'พันปากหมา' ประเดิมพรบ.ทารุณสัตว์ จำคุก 1ปี, ค้นวันที่ 26 กันยายน 2565 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/473118>.

——, อัยการอุทธรณ์! คดีทารุณสัตว์ 'ขว้างมีดใส่หมา' ขอศาลลงโทษหนัก, ค้นวันที่ 26 กันยายน 2565 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/483621>.

ธนรัฐ ฌมานจิตกุลศ.(2561). การออกแบบสื่อให้ความรู้เรื่อง “เข้าใจเราเจ้าสองขา” สำหรับกลุ่มเจนเอชวันวาย. (ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,2561), 8-14.

นพรัตน์ ศิริธนิกุล. "การจัดสวัสดิภาพสัตว์สุนัขพันธุ์ใหญ่." 2565.

บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. "กฎหมายมหาชนเล่ม 1 วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่าง ๆ." edited by 7, พ., 26-57. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2564.

บ้านจอมยุทธ, นิเวศวิทยา, ค้นวันที่ 22 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.baanjommyut.com/library/ecology/>.

บ้านและสวนPETS, ลักษณะสายพันธุ์และนิสัย “ไซบีเรียนฮัสกี้ (Siberian Husky)”, ค้นวันที่ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://www.baanlaesuan.com/192052/pets/breeds/siberian-husky-2>.

บิลลี่ เรื่องอุไร.(2561). มิตรภาพ. (ศิลปบัณฑิต ศิลปะภาพพิมพ์ ภาควิชาจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์,2561), 1.

ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์.(2554). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์. (นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2554), 53-54.

ปวงชน อุณจะนำ. สัตว์กับสิทธิ: ทฤษฎีการเมืองว่าด้วยการปลดปล่อยสัตว์. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 16, 1 (2562): 121.

ผู้จัดการออนไลน์, สะเทือนใจคนรักสุนัข! “บางแก้ว”ถูกนำมาปล่อยทิ้ง ยืนตากฝนรอเจ้าของไม่ยอมไปไหน อย่างน่าสงสาร, ค้นวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <https://mgronline.com/local/detail/9640000084912>.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, ระบบค้นหาคำศัพท์, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://dictionary.orst.go.th/>.

พระพรหมคุณาภรณ์, มองสันติภาพโลก ผ่านภูมิหลังอารยธรรมโลกาภิวัตน์, ม.ป.ท., ค้นวันที่ 20 กันยายน 2565 จาก <https://peaceresourcecollaborative.org/theories/society-identity-culture/worldpeace#>.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). "จารีกอโตก (ธรรมจักรบนเคียวสี่ลึงค์) รัฐศาสตร์แห่งธรรมาธิปไตย." 176. สมุทรปราการ: พลัฒม์, 2552.

———. "นิติศาสตร์แนวพุทธ." edited by 16, พ., 26, 2557.

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557. "ราชกิจจานุเบกษา." edited by ก, เ. ต., 4, 26 ธันวาคม 2557.

———. "ราชกิจจานุเบกษา." edited by ก, ห. เ. ต., 13, 26 ธันวาคม 2557.

ภาควิชาพฤกษศาสตร์, ความรู้เสริมเกี่ยวกับป่าและสิ่งแวดล้อม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คำนวนที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 จาก

http://www.sc.chula.ac.th/courseware/2305103/add_topics/add2.htm.

กฎหมายแพ่ง เห็นประเสริฐ.(2558). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลช้างเลี้ยงในประเทศไทย. (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,2558), 79-81.

มติชนออนไลน์, คนรักหมาเศร้า เจ้าของทั้งหุบ-เอาไม้ตี-ทุ้มลงพื้น น้องไซบีเรียน ร้องโหยหวนทุกคืน, คำนวนที่ 5 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.matichon.co.th/social/news_3259994.

มานพ นักการเรียน. วิเคราะห์การบริหารราชการแผ่นดินในจารึกอโคก. วารสาร มจร บาลีศึกษาศาสตร์ โสภนิทรรศน์ ปีที่ 2, 1 (2559): 3.

มานพ ประวาลัญญกร. กฎหมายว่าด้วยการขึ้นทะเบียนและเสียภาษีสุนัข. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 14, 47 (2562): 21-22.

ราชกิจจานุเบกษา. "พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535." 2560.

———, พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482, คำนวนที่ 29 กันยายน 2565 จาก

<http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CA26/%CA26-20-2482-001.pdf>.

วุฒิสภา ดันไชย. "การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย." 13-14. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2557.

ศรัญญา แจ้งขำ.(2562). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์. (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2562), 18-19.

ศาลแขวงนครปฐม คดีดำหมายเลข อ.2853/2561 คดีแดงหมายเลข อ.3134/2561, สืบค้นคำพิพากษาศาลชั้นต้น, คำนวนที่ 26 กันยายน 2565 จาก <https://decision.coj.go.th/>.

ศิริชนก วิริยเกื้อกูล, การคุ้มครองสัตว์เลี้ยงดำนสิทธิทางสังคมตามธรรมชาติ (Social Animals), รัฐสภาไทย, คำนวนที่ 2 มิถุนายน 2565 จาก https://web.parliament.go.th/view/7/search_result/การคุ้มครองสัตว์เลี้ยง/contents/TH-TH.

ศุภมาส ชินวินิจกุล. การคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์. วารสารกฎหมาย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ 5, 2 (2557): 34.

สถาบันพระปกเกล้า. "ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557." 8. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2562.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักงานสถิติฯ เผยผลสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต ปี 2561,

- ค้นวันที่ 18 กันยายน 2565 จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/News/2561/N21-09-61-1.aspx>.
- สุทธาวรรณ บุญวงศ์.(2562). มาตรการทางรายได้สาธารณะในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย. (นิตยสารกรมมหาดินคดี คณะนิติศาสตร์ สาขากฎหมายอาญา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2562), 19–21.
- สุกัญญา ยุกถาน, ซิมแปนซี ญาติผู้ใกล้ชิดมนุษย์ที่สุด, คลังความรู้SciMath, ค้นวันที่ 1 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.scimath.org/article-science/item/2132-chimpanzee>.
- สุพรรณนิการ์ กิ่งทอง. มาตรการป้องกันและปราบปรามการทารุณกรรมสัตว์ กรณีศึกษาการค้าสุนัขข้ามชาติ. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 8, 1 (2558): 33–34.
- หมอหมาหมอแมว, **Dog Breeds Series Ep.4** เมื่อสัตว์เลี้ยงอย่างสุนัข กลายเป็นเครื่องมือเข้าสังคม, ค้นวันที่ 2 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.blockdit.com/posts/5ec2b59dd9d8a72d1325d205>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลวังวา, ข้อบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงสัตว์ หรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2562, ค้นวันที่ 4 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.nguablocal.go.th/law/ordinance/content/135>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลตะโละทะเล, อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ค้นวันที่ 24 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.thalohalo.go.th/datacenter/doc_download/a_120620_215935.pdf.
- องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้, ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563, ค้นวันที่ 1 มิถุนายน 2565 จาก <https://toomtai.go.th/public/list/data/detail/id/1751/menu/1581/page/1/catid/76>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลป่าประดาด, ข้อบัญญัติเรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. 2563, ค้นวันที่ 1 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.lamprada.go.th/plan/content/202>.
- อนิรุช เนืองเม็ก. "การจัดสวัสดิภาพสัตว์ในสุนัขพันธุ์ใหญ่." 2565.
- อัญชลี จัตุรงค์แสง.(2559). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมาก. (นิตยสารกรมมหาดินคดี กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มหาวิทยาลัยศรีปทุม,2559), 11.
- อำนาจ ยอดทอง. พระบัญญัติสรรฐ์ของพระพุทธเจ้าเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติ. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ฉบับพิเศษเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองพุทธชยันตี 2600 ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เรื่อง พระบัญญัติสรรฐ์ของพระพุทธเจ้าเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติ = **The buddha's enlightenment for the well-being of humnaity**, ภาคที่ 2 พุทธิปัญญาที่ปลื้มใจ : แนวคิดว่าด้วยลัทธิสัตว์ในเบญจศีล – เบญจธรรม (2555): 279–280.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

ความหมาย

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย

ข้อกำหนด หมวด 6 การจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา 22 เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนอย่างเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์

มาตรา 23 ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

มาตรา 24 การขนส่งสัตว์ หรือนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์

บทลงโทษ หมวด 8 บทกำหนดโทษ

มาตรา 32 เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 22 มาตรา 24 หรือฝ่าฝืนมาตรา 23 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท

มาตรา 33 ในกรณีที่ศาลได้พิพากษาลงโทษผู้ใดตามมาตรา 31 หรือมาตรา 32 หากศาลเห็นว่าทำให้สัตว์นั้นอยู่ในความครอบครองของเจ้าของหรือของผู้กระทำความผิดนั้นต่อไป สัตว์นั้นอาจถูกทารุณกรรมหรือได้รับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เหมาะสมอีก ศาลอาจสั่งมิให้เจ้าของหรือผู้กระทำความผิดนั้นครอบครองสัตว์ดังกล่าว และมอบให้หน่วยงานรัฐหรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ครอบครองหรือดูแลสัตว์นั้นต่อไป

มาตรา 35 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาอันสมควรแต่ไม่เกินสิบห้าวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคสอง ให้ดำเนินคดีต่อไป

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561

ความหมาย

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิใช่เจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะมิใช่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย

ข้อกำหนด

ข้อ 4 สัตว์ที่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ดังต่อไปนี้

1. จัดให้สัตว์ได้รับอาหารและน้ำในปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมแก่ประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ ในกรณีเลี้ยงสัตว์เป็นกลุ่มควรแน่ใจว่าสัตว์แต่ละตัวได้รับอาหารและน้ำ อย่างทั่วถึง
2. จัดให้สัตว์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและความปลอดภัยของสัตว์
3. จัดให้สัตว์มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีการจัดการในการควบคุมป้องกันโรคที่เหมาะสมและให้การรักษาเมื่อสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บโดยไม่ชักช้า
4. จัดการไม่ให้สัตว์ได้รับความเครียด หวาดกลัว เจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
5. จัดให้สัตว์ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและพละนาามัยของสัตว์

ข้อ 5 เจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติตามประกาศนี้ และปฏิบัติตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามประเภท ชนิดของสัตว์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2560

ความหมาย

“ความผิด” หมายความว่า ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

“ผู้ต้องหา” หมายความว่า ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

“ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิด” หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

ข้อกำหนด

ข้อ 5 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดและให้มีอำนาจเปรียบเทียบได้

(1) รองอธิบดีกรมปศุสัตว์มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

(2) ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ผู้อำนวยการกองสารวัตรและกักกัน มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

(3) ปศุสัตว์เขต มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่สำนักงานปศุสัตว์เขตนั้นรับผิดชอบ

(4) ปศุสัตว์จังหวัด มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนั้นรับผิดชอบ

(5) ปศุสัตว์กรุงเทพมหานคร มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

(6) หัวหน้าด่านกักกันสัตว์ มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่ด่านกักกันสัตว์นั้นรับผิดชอบ

ข้อ 6 เมื่อปรากฏหลักฐานจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดเรียกผู้ต้องหามาเปรียบเทียบ ตามแบบหนังสือเรียกผู้ต้องหา ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ท้ายระเบียบนี้ และให้แจ้งข้อหาในการกระทำความผิด วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ และชี้แจงให้ผู้ต้องหาเข้าใจถึงความผิดที่เกิดขึ้นว่าเป็นคดีที่ทำการเปรียบเทียบได้ ถ้ายอมรับสารภาพโดยยินยอมให้เปรียบเทียบภายในสามสิบวัน ให้บันทึกคำให้การของผู้ต้องหาไว้ตามแบบบันทึกคำให้การผู้ต้องหาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (กรณียินยอมให้เปรียบเทียบ) ท้ายระเบียบนี้ เมื่อทำการเปรียบเทียบแล้วคดีถึงที่สุด

ในกรณีผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้บันทึกคำให้การของผู้ต้องหาไว้ตามแบบบันทึกคำให้การผู้ต้องหาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (กรณีไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ) ท้ายระเบียบนี้

ข้อ 7 ในการเปรียบเทียบให้กำหนดค่าปรับที่ผู้ต้องหาพึงชำระตามอัตราในบัญชีท้ายระเบียบนี้

ข้อ 8 ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีบันทึกการเปรียบเทียบผู้ต้องหาที่ชำระค่าปรับแล้วลงในแบบเปรียบเทียบความผิดกำหนดค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ท้ายระเบียบนี้

ข้อ 9 คดีที่ไม่อาจเปรียบเทียบได้หรือไม่สมควรเปรียบเทียบ ได้แก่ คดีที่ผู้ต้องหาไม่มาให้เปรียบเทียบภายในเวลาที่กำหนด หรือมาทำการเปรียบเทียบแต่ไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ ให้ส่งเรื่อง และตัวผู้ต้องหาไปให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ 10 การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการนำเงินค่าปรับในการเปรียบเทียบส่งคลัง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดออกใบนำส่งชำระเงินให้ผู้ต้องหาไปชำระเงินที่กองคลัง กรมปศุสัตว์ และให้เจ้าหน้าที่คลังออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ต้องหา ใบเสร็จรับเงินให้มีข้อความแสดงว่าเป็นใบเสร็จรับเงินค่าเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ คดีที่เท่าใด และบันทึกการเก็บเงินในท้ายแบบเปรียบเทียบความผิดกำหนดค่าปรับ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เงินค่าปรับให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน รหัส 804

(2) ในจังหวัดอื่น ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดออกใบนำส่งชำระเงินให้ผู้กระทำความผิด และให้เจ้าหน้าที่นำผู้กระทำความผิดไปชำระเงินที่เจ้าหน้าที่การเงินของสำนักงานปศุสัตว์เขต หรือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด หรือด่านกักกันสัตว์แล้วแต่กรณี และให้เจ้าหน้าที่การเงินออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ต้องหา ใบเสร็จรับเงินให้มีข้อความแสดงว่าเป็นใบเสร็จรับเงินค่าเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ คดีที่เท่าใด และบันทึกการเก็บเงินในท้ายแบบเปรียบเทียบความผิดกำหนดค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เงินค่าปรับให้นำส่ง เป็นรายได้แผ่นดิน รหัส 804

ข้อ 11 ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดดำเนินการเปรียบเทียบภายในกำหนดอายุความโดยไม่ชักช้า และให้รับผิดชอบในการเก็บสำนวนคดีที่ได้ทำการเปรียบเทียบเสร็จแล้ว โดยใช้แบบประวัติผู้ต้องหาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ท้ายระเบียบนี้ปิดหน้าสำนวนคดีทุกสำนวน

ข้อ 12 เมื่อทำการเปรียบเทียบเสร็จแล้ว ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดรายงานผลการเปรียบเทียบความผิดตามแบบรายงานการเปรียบเทียบความผิดตามกฎหมาย

ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ท้ายระเบียบนี้ ให้อธิบดีตราบ
ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

ข้อ 13 การเปรียบเทียบความผิดใดมีปัญหา ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิด
หาหรือกรมปศุสัตว์

ข้อหาความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ลำดับ ที่	ข้อหาความผิด		ระวางโทษ		อัตราค่าปรับกำหนดให้เปรียบเทียบ (บาท)			
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๔ และครั้งต่อไป (อัตราสูงสุดที่กฎหมาย กำหนดให้)
๑.	๒๒	เจ้าของสัตว์ไม่ดำเนินการ จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่ สัตว์ของตนให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด	๓๒	ปรับไม่เกิน สี่หมื่นบาท	๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐
๒.	๒๓	เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้ สัตว์พ้นจากการดูแลของตน โดยไม่มีเหตุอันสมควร	๓๒	ปรับไม่เกิน สี่หมื่นบาท	๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐
๓.	๒๔	เจ้าของสัตว์หรือผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ ไปใช้งานหรือใช้ในการ แสดงที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด	๓๒	ปรับไม่เกิน สี่หมื่นบาท	๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐
๔.	๒๘	เจ้าของสัตว์หรือผู้ใด ไม่อำนวยความสะดวก แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่	๓๔	ปรับไม่เกิน สองหมื่น บาท	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐

UNIVERSITY OF F

**แบบหนังสือเรียกผู้ต้องหามาเปรียบเทียบ
ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗**

ที่ / (ระบุเลข พ.ศ.)

หน่วยงาน.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขอเชิญพบเรื่องเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗
เรียน

ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ทำการตรวจสอบ ซึ่งมี เป็นผู้กระทำความผิดตามมาตรา แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และเป็นความผิดที่สามารถทำการเปรียบเทียบได้ตามมาตรา

(หน่วยงาน)..... จึงขอให้ ไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ เดือน พ.ศ. ในวันเวลาราชการ และก่อนเวลา ๑๕.๐๐ น. เพื่อดำเนินการเปรียบเทียบความผิดให้เป็นไปตามกฎหมาย หากไม่ไปพบภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงาน)

โทร.

แบบบันทึกคำให้การผู้ต้องหา
ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗
(กรณียินยอมให้เปรียบเทียบ)

คดีที่ / (ระบุเลข พ.ศ.)

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า เลขประจำตัวประชาชน
 อายุ ... ปี สัญชาติ อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย
 ถนน แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ
 จังหวัด โทร

เจ้าหน้าที่ได้แจ้งข้าพเจ้าว่า เป็นผู้กระทำความผิดตาม
 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา
 ข้อหา

มีโทษตามมาตรา ต้องระวางโทษปรับเป็นเงิน บาท
 ซึ่ง ทำการเปรียบเทียบได้

ข้าพเจ้ารับทราบแล้ว ขอให้การรับสารภาพว่ากระทำความผิดจริงและผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ
 คดีพิจารณาแล้วกำหนดเปรียบเทียบเป็นเงิน จำนวน บาท นั้น ข้าพเจ้าขอรับรองว่า
 (๑) ข้าพเจ้ายินยอมให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีทำการเปรียบเทียบ จำนวน บาท
 (.....) โดยจะนำเงินค่าปรับจำนวนดังกล่าวมาชำระภายในวันที่ เดือน
 พ.ศ.

(๒) หากข้าพเจ้าไม่นำเงินตามจำนวนดังกล่าวใน (๑) มาชำระภายในเวลาที่กำหนดให้
 เจ้าพนักงานดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

บันทึกนี้ เจ้าหน้าที่ได้อ่านให้ผู้ต้องหาฟังแล้ว รับรองว่าถูกต้อง จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(ลงชื่อ) ผู้กระทำความผิด

(ลงชื่อ) ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิด

(ลงชื่อ) พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

แบบบันทึกคำให้การผู้ต้องหา
ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗
(กรณีไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ)

คดีที่ / (ระบุเลข พ.ศ.)

เขียนที่

วันที่ ... เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า เลขประจำตัวประชาชน
 อายุ ... ปี สัญชาติ อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย
 ถนน แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ
 จังหวัด โทร

เจ้าหน้าที่ได้แจ้งข้าพเจ้าว่า เป็นผู้กระทำความผิด
 ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา
 ข้อหา

..... มีโทษตามมาตรา
 ต้องระวางโทษปรับเป็นเงิน บาท ซึ่ง ทำการเปรียบเทียบปรับได้
 และจะเปรียบเทียบเป็นจำนวนเงิน บาท

ข้าพเจ้า ไม่ยินยอมให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีทำการ
 เปรียบเทียบปรับเพราะ

- () ข้าพเจ้าไม่ได้กระทำความผิด
- () จำนวนค่าปรับสูง
- () เหตุอื่น ๆ (ให้ระบุ)

บันทึกนี้ เจ้าหน้าที่ได้อ่านให้ผู้ต้องหาฟังแล้วรับรองว่าถูกต้อง จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(ลงชื่อ) ผู้กระทำความผิด

(ลงชื่อ) ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิด

(ลงชื่อ) พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

แบบประวัติผู้ต้องหา
ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ผู้ต้องหา	ชื่อ-สกุล เลขประจำตัวประชาชน สัญชาติ อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด ผู้รับอนุญาต เลขที่
วัน เวลา และ สถานที่เกิดเหตุ	เหตุเกิดเมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา น. สถานที่เกิดเหตุ หมู่ที่ ตรอก/ซอย แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด
ข้อหา ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา
ผลคดี	ผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ และได้ชำระเงินค่าปรับ จำนวน บาท (.....) เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. ตามหลักฐานการส่งเปรียบเทียบปรับ ตามหนังสือที่ /..... วันที่ เดือน พ.ศ.
งานคลังรับเงิน	วันที่ เดือน พ.ศ. จำนวนเงิน บาท (.....) ตามใบเสร็จรับเงินเล่มที่ เลขที่

ลงชื่อ ผู้บันทึกประวัติ
 (.....)
 ตำแหน่ง

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ เรื่อง ข้อบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๖๓

ตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ ได้เห็นชอบร่างข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๖๓ สมัยสามัญสมัยที่ ๔ ครั้งที่ ๒ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๒) โดยนายอำเภอภูพานาภิบาลเห็นชอบเมื่อวันที่ ๕ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบมาตรา ๒๔ มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ จึงประกาศใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีผลบังคับใช้นับแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายสุจิตร์ บุญรินทร์)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๖๓

หลักการ

ให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๖๓

เหตุผล

เขตองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้มีพื้นที่โดยประมาณ ๓๑.๓๔๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒๑,๖๔๔.๘๗ ไร่ เขตการปกครองจำนวน ๔ หมู่บ้าน มีการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็วและมีการเลี้ยงสุนัขและแมวเป็นจำนวนมาก ซึ่งในบางครั้งเจ้าของสุนัขและแมวยังไม่มีความตระหนักในเรื่องการดูแลรักษาเลี้ยงดู และการควบคุมการปล่อยสุนัขและแมว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสุนัขกัดทำร้ายผู้อื่นที่มีเจ้าของ หรืออาจเกิดโรคติดต่อจากสุนัขหรือแมวสู่คน เพื่อเป็นการดูแลรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ให้ดีขึ้น ประกอบกับเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่กัดที่เกี่ยวกับเหตุเดือดร้อนจากการเลี้ยงสัตว์ การควบคุมโรคระบาดมลภาวะและสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษ และกำหนดมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว จึงได้ตราข้อบัญญัตินี้ขึ้น

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคูมใต้
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคูมใต้ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคูมใต้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม องค์การบริหารส่วนตำบลคูมใต้โดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคูมใต้และนายอำเภอกุมภวาปี จึงตราข้อบัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคูมใต้ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๖๓ ”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคูมใต้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในข้อบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับข้อบัญญัตินี้ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ข้อบัญญัตินี้ มีให้ใช้บังคับแก่สัตว์ของทางราชการ

ข้อ ๕ ในข้อบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายถึง สุนัขและแมว

“การจดทะเบียน” หมายถึง การออกไปรับรองรูปพรรณสัณฐาน และการทำเครื่องหมายระบุตัวของสุนัขหรือแมว หรือวิธีอื่นใดที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด

“การขึ้นทะเบียน” หมายถึง การนำเอกสารเกี่ยวกับสุนัขหรือแมวที่จดทะเบียนไว้แล้ว แจ้งต่อเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐาน และทำบัตรประจำตัวสุนัขหรือแมวตามแบบท้ายข้อบัญญัตินี้

“เจ้าของสุนัขหรือแมว” หมายถึง ผู้ครอบครองสุนัขหรือแมวหรือผู้ให้อาหารสุนัขหรือแมวเป็นประจำ

“การปล่อยสุนัขหรือแมว” หมายถึง การละการครอบครองหรือปล่อยให้อยู่กลางแจ้งโดยปราศจากการควบคุม

“เขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์” หมายถึง เขตที่เจ้าของบ้านหรือเจ้าของสัตว์ที่เจ้าบ้านยินยอมให้สัตว์พักอาศัย ต้องนำสัตว์ไปขึ้นทะเบียนและปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายถึง กรง ที่ขัง หรือที่เลี้ยงอื่นที่มีการควบคุมของเจ้าของสัตว์

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายถึง สถานที่หรือทางซึ่งไม่ใช่เป็นของเอกชนและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรร่วมกันได้

“สิ่งปฏิกูล” หมายถึง อุจจาระหรือปัสสาวะและสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกมีกลิ่นเหม็น

“สุนัขควบคุมพิเศษ” หมายถึง

(๑) สุนัขสายพันธุ์ที่ดุร้าย เช่น ลอตไวเลอร์ (Rottweiler) พิตบูลเทอเรีย (pit bull terrier) บูลเทอเรีย (bullterrier) สเตฟฟอร์ดไชร์บูลเทอเรีย (Staffordshire bullterrier) ฟิลา บราซิลเรียโร (Fila Brasileiro) และสายพันธุ์อื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด

(๒) สุนัขที่มีประวัติทำร้ายคนหรือพยายามทำร้ายคน โดยมีหลักฐานการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(๓) สุนัขที่มีพฤติกรรมไล่ทำร้ายคนหรือสัตว์ โดยปราศจากการยั่ว

...//...ราชการส่วนท้องถิ่น

-๒-

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายถึง นายกองการบริหารส่วนตำบล

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๖ ให้นายกองการบริหารส่วนตำบลรักษาการตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

ข้อ ๗ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์

ข้อ ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะ หรือในที่อื่นใดที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยเด็ดขาด

หมวดที่ ๒ การจดทะเบียนสุนัขและแมว

ข้อ ๙ ในการจดทะเบียนสัตว์ ให้เจ้าของบ้านหรือเจ้าของสัตว์นำสัตว์ที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ วันขึ้นไปยื่นคำขอใบรับรองการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียนสัตว์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ใดตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๑๐ แบบใบรับรองการจดทะเบียนสัตว์ให้เป็นไปตามแบบ คลสม.๑ และแบบคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์ให้เป็นไปตามแบบ คลสม.๒

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ให้เจ้าของบ้านหรือเจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบเจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่ของสัตว์ ที่พักอาศัยของสัตว์ หรือเจ้าของสัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลง พร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบ คลสม.๓ คลสม.๔ หรือ คลสม.๕ แล้วแต่กรณี ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่สัตว์ตาย เจ้าของบ้านหรือเจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องแจ้งการตายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบ คลสม.๖ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่สัตว์ตาย เพื่อปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่สัตว์หายหรือได้พบสัตว์ที่หายแล้ว เจ้าของบ้านหรือเจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องแจ้งการหายหรือพบสัตว์ที่หายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบเจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่สัตว์หายหรือพบสัตว์ที่หาย เพื่อปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

...//...ข้อ ๑๕ เมื่อบัตร

-๓-

ข้อ ๑๕ เมื่อบัตรประจำตัวสัตว์สูญหาย คลสม.๑ ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้เจ้าของสัตว์แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำบัตรประจำตัวสัตว์ใหม่ ตามแบบเจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่สุนัขที่ไม่ใช่สุนัขควบคุมพิเศษทำร้ายคน หรือพยายามทำร้ายคนให้เจ้าของสุนัขแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเปลี่ยนสาระสำคัญของบัตรประจำตัวสุนัข

ในกรณีที่สัตว์ทำร้ายคน ให้เจ้าของสัตว์แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยเร็วเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๑๗ การแจ้งตามข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ เจ้าของบ้านหรือเจ้าของสัตว์อาจแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือโดยวิธีอื่นก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

หมวดที่ ๓ การควบคุมการเลี้ยงสุนัขและแมว

ข้อ ๑๘ ในการเลี้ยงสัตว์ให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อไปนี้

(๑) ต้องนำสัตว์ที่มีอายุระหว่าง ๒ - ๔ เดือนไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นครั้งแรกและต้องนำสัตว์ไปฉีดวัคซีนครั้งต่อไปตามที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน

(๒) จัดสถานที่เลี้ยงตามความเหมาะสมของสัตว์โดยมีขนาดเพียงพอแก่การดำรงชีวิตของสัตว์มีแสงสว่างและการระบายอากาศที่เพียงพอ มีระบบการระบายน้ำและการกำจัดสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

กรณีเป็นสุนัขควบคุมพิเศษจะต้องเลี้ยงในสถานที่ หรือกรงที่สุนัขไม่สามารถเข้าถึงบุคคลภายนอกได้ และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังโดยสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

(๓) ต้องเลี้ยงสัตว์เฉพาะในบ้านตามที่ขึ้นทะเบียนไว้ และควบคุมสัตว์มิให้ออกจากสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม

(๔) ควบคุมดูแลสัตว์มิให้ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น

(๕) รักษาสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้สะอาดอยู่เสมอ จัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะเป็นประจำ ไม่ปล่อยให้เป็นที่สะสมหมักหมมจนเกิดกลิ่นเหม็น หรือแหล่งเชื้อโรคที่เป็นอันตราย

(๖) ต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของสัตว์ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติ หากเจ้าของสัตว์ไม่สามารถเลี้ยงดูสัตว์ได้เป็นการชั่วคราว ต้องจัดให้มีผู้ดูแลความเป็นอยู่ของสัตว์ให้เป็นปกติ

(๗) จัดให้มีการสร้างภูมิคุ้มกันโรคในสัตว์ เพื่อป้องกันอันตรายจากโรคที่เป็นอันตรายเฉพาะสัตว์เอง หรือโรคที่เป็นอันตรายจากสัตว์สู่คน

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ข้อ ๑๙ ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์แสดงเครื่องหมายว่าฉีดวัคซีน โดยยังไม่ได้ฉีดวัคซีนตามที่กำหนด

ข้อ ๒๐ ให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลอันเกิดจากสัตว์ของตนในที่ หรือทางสาธารณะหรือในสถานที่อื่นใดในเขตราชการส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๒๑ เจ้าของสัตว์ที่ไม่ประสงค์จะเลี้ยงสัตว์อีกต่อไป ต้องมอบสัตว์พร้อมบัตรประจำตัวสัตว์ให้กับผู้ประสงค์จะเป็นเจ้าของสัตว์รายใหม่ และผู้เป็นเจ้าของสัตว์รายใหม่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับมอบสัตว์

เจ้าของสัตว์รายใหม่ต้องเป็นบุคคลผู้ที่ยินยอมรับด้วยความเต็มใจและมีความพร้อมต่อการเลี้ยง มีจิตใจรักสัตว์ ไม่นำสัตว์ไปทรมานหรือฆ่าหรือกระทำการอื่นใดอันมีลักษณะเป็นการทรมานสัตว์

...//... ข้อ ๒๒ เมื่อมีการนิสงสัย

๔-

ข้อ ๒๒ เมื่อมีกรณีสงสัยหรือพบว่าสัตว์ที่ตนเลี้ยงไว้มีอาการโรคพิษสุนัขบ้า อาการดุร้าย วิ่งเพ่นพ่าน กัดสิ่งที่ยาวงหน้า หรือเชื่องซึมชุกตัวในที่มืด ปากอ้าสั้นห้อยแดงคล้ำ น้ำลายไหล เดินโซเซตัวแข็งขาอ่อนเปลี้ย เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

ข้อ ๒๓ เมื่อสัตว์กัดหรือทำร้ายบุคคลใด ให้เจ้าของที่เป็นผู้ครอบครองสัตว์จับสัตว์นั้นกักขังไว้เพื่อสังเกตอาการไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือสัตว์แพทย์ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ดำเนินการตามระเบียบกฎหมายต่อไป

ข้อ ๒๔ เมื่อสัตว์ตายด้วยเหตุตามข้อ ๒๒ หรือสงสัยจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้า เจ้าของสัตว์ต้องตัดหัว สัตว์นั้นบรรจุใส่ถุงพลาสติกแล้วนำไปแช่น้ำแข็ง หรือปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือสัตว์แพทย์ของ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกรุงเทพมหานคร แล้วนำส่งให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือสำนักงานปศุสัตว์อำเภอกรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจหา เชื้อพิษสุนัขบ้าและดำเนินการตามระเบียบกฎหมายต่อไป

ข้อ ๒๕ เมื่อสัตว์ตาย เจ้าของสัตว์จะต้องกำจัดซากสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันมิให้เป็นแหล่ง เพาะเชื้อโรค เพาะพันธุ์แมลงหรือพาหะนำโรค โดยวิธีที่ไม่ก่อเหตุรำคาญและไม่ให้เกิดการปนเปื้อนในแหล่งน้ำ

ข้อ ๒๖ เมื่อสัตว์ที่เลี้ยงไว้ มีอาการโรคพิษสุนัขบ้า หรือเป็นโรคพิษสุนัขบ้า หรือถูกสุนัขบ้ากัด เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือทำลายหรือกักขังสัตว์นั้น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๗ เจ้าของสัตว์หรือบุคคลอื่นใดมีหน้าที่ต้องอำนวยความสะดวกหรือไม่กระทำการใด อันเป็นการขัดขวางเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอบถามข้อมูล หรือตรวจสัตว์ที่สงสัยว่าจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้าหรือ ทำลายสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า

ข้อ ๒๘ เมื่อมีประกาศเขตโรคระบาดโรคพิษสุนัขบ้าหรือประกาศเขตโรคระบาดโรคพิษสุนัขบ้า ชั่วคราว ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายใน และเข้า - ออก ในเขตราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากสัตว์แพทย์ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอกรุงเทพมหานครหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น

หมวด ๔

การนำสัตว์ออกนอกสถานที่เลี้ยง

ข้อ ๒๙ ผู้ใดนำสัตว์ออกนอกสถานที่เลี้ยง ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) พกบัตรประจำตัวสัตว์และแสดงบัตรประจำตัวสัตว์เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นเรียกตรวจ

(๒) ควบคุมสัตว์ด้วยอุปกรณ์ที่แข็งแรงพอที่จะหยุดยั้งมิให้สัตว์ทำร้ายผู้อื่น หรือทำความเสียหายแก่สิ่งของสาธารณะ หรือของผู้อื่นได้อย่างทันที่

(๓) กรณีที่เป็นสุนัขควบคุมพิเศษ ต้องสวมใส่อุปกรณ์ครอบปาก และสายลากจูงที่แข็งแรง และจับสายลากจูงสุนัขห่างจากตัวสุนัขไม่เกิน ๕๐ เซนติเมตร

ข้อ ๓๐ ห้ามบุคคลอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี หรือเกินกว่า ๗๐ ปี นำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง

-๕-

หมวด ๕
อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น
และเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๓๑ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมเพื่อให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกหนังสือหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น

(๓) แนะนำให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือข้อบัญญัตินี้

(๔) แต่งตั้งข้าราชการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นในเรื่องใดหรือทุกเรื่องก็ได้

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันตราย อันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

ข้อ ๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้าม หรือข้อควรปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

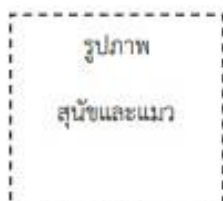
ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(ลงชื่อ) นายสุจิตร์ บุญรินทร์
(นายสุจิตร์ บุญรินทร์)
นายองค์การบริหารส่วนตำบลคูมไต้

เห็นชอบ

(ลงชื่อ) นายสุชาติ ทอนมณี
(นายสุชาติ ทอนมณี)
นายอำเภอกุมภวาปี

แบบ คลสม. ๑

หนังสือรับรองการจดทะเบียนสุนัขและแมว

เขียนที่
วันที่ เดือน พ.ศ.

เลขที่ /

องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ทำการขึ้นทะเบียน เลขที่
ให้แก่สุนัขและแมว ตามรายละเอียด ดังนี้

ชื่อ สุนัข แมว เพศ ผู้ เมีย
พันธุ์ สุนัขควบคุมพิเศษ
วันเกิด อายุ ปี เดือน วัน
สี ลักษณะ

ขอรับรองว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้จดทะเบียน และได้ให้รายละเอียดรูปพรรณสัณฐาน ดังรายละเอียดข้างต้นถูกต้องตามความจริง

(ลงชื่อ) ผู้จดทะเบียน
(.....)

(ลงชื่อ) ผู้รับจดทะเบียน
(.....)

ตำแหน่ง

หมายเหตุ สุนัขควบคุมพิเศษ ๔ สายพันธุ์ ที่ผู้จดทะเบียนต้องทำเครื่องหมายในช่องสุนัขควบคุมพิเศษ คือ

๑. ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler)
๒. พิตบูลเทอร์เรีย (pit bull terrier)
๓. บูลเทอร์เรีย (bullterrier)
๔. สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอร์เรีย (Staffordshire bullterrier)
๕. ฟิล่า บราซิลเรียโร (Fila Brasileiro)

แบบ คลสม. ๒

แบบคำขอขึ้นทะเบียนสุนัขและแมว

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า ชื่อ สกุล

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน เกิดวันที่ อายุ ปี

ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านเลขที่ หมู่ที่ บ้าน ตำบล

อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์

เป็นเจ้าของ สุนัข แมว ชื่อ เลขทะเบียน เพศ ผู้ เมีย

พันธุ์ สุนัขควบคุมพิเศษ

วันเกิด อายุ ปี เดือน สี/ลักษณะ

ทำหมัน ยังไม่ทำหมัน ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครั้งสุดท้ายเมื่อ

ขอยื่นคำร้องเพื่อขอขึ้นทะเบียน สุนัข แมว และทำบัตรประจำตัว

อาศัยอยู่ ณ บ้านเลขที่ หมู่ที่ บ้าน ตำบล

อำเภอ จังหวัด

ทั้งนี้ ได้แนบหลักฐานประกอบการขอขึ้นทะเบียน ดังนี้

- () สำเนาบัตรประชาชน
- () สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขและแมว อาศัยอยู่
- () ในกรณีเจ้าของสุนัขและแมว ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านต้องมีหนังสือยินยอมจากเจ้าบ้าน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน
- () ใบรับรองที่ระบุการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาไม่เกินหนึ่งปี มีการระบุหมายเลขการผลิตวัคซีน และลงชื่อสัตวแพทย์ผู้ฉีดพร้อมเลขที่ใบอนุญาต
- () หนังสือรับรองการจะทะเบียนสุนัขและแมว ตามแบบที่กำหนด
- () หนังสือรับรองการผ่าตัดทำหมันโดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ (ถ้ามี)
- () หนังสือมอบอำนาจในกรณีเจ้าของสุนัขและแมว ไม่ได้มาดำเนินการเอง

(ลงชื่อ) ผู้ขอ
(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)
ตรวจสอบแล้วหลักฐานถูกต้อง

(ลงชื่อ)
(.....)
ตำแหน่ง

แบบ คลสม. ๓

แบบคำขอเปลี่ยนถิ่นที่อยู่สุนัขและแมว

เขียนที่
วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า ชื่อ นามสกุล
 หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน เกิดวันที่ อายุ ปี
 ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านเลขที่ หมู่ที่ หมู่บ้าน ซอย
 ถนน ตำบล อำเภอ
 จังหวัด โทรศัพท์

เป็นเจ้าของ สุนัข แมว ชื่อ เลขทะเบียน
 เพศ ผู้ เมีย พันธุ์ สุนัขควบคุมพิเศษ
 อายุ ปี เดือน สี/ลักษณะ

ทำหมัน ยังไม่ทำหมัน
 ขอเปลี่ยนถิ่นที่อยู่ สุนัข แมว จากทะเบียนบ้านเลขที่ หมู่ที่ หมู่บ้าน
 ตำบล อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์
 เป็นถิ่นที่อยู่ใหม่ คือ ทะเบียนบ้านเลขที่ หมู่ที่ หมู่บ้าน
 ตำบล อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์

- () โดยถิ่นที่อยู่ใหม่ของสุนัขหรือแมวมีข้าพเจ้าเป็นเจ้าของบ้าน
 () โดยที่ข้าพเจ้าได้แนบหนังสือยินยอมจากเจ้าบ้านมาด้วยแล้ว

(ลงชื่อ) เจ้าของใหม่
 (.....)

<p>หมายเหตุ หลักฐานแบบประกอบการขอเปลี่ยนเจ้าของ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สำเนาบัตรประชาชน ๒. สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ ๓. หนังสือยินยอมจากเจ้าบ้าน (กรณีเจ้าของสุนัขไม่ได้เป็นเจ้าของบ้าน) ๔. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเจ้าของบ้าน 	<p>(สำหรับเจ้าหน้าที่) ตรวจสอบหลักฐานถูกต้อง</p> <p>..... (.....)</p>
---	---

แบบ คลสม. ๔

หนังสือยินยอมให้สุนัขและแมวพักอาศัย
(สำหรับเจ้าของสุนัขที่ไม่ได้เป็นเจ้าบ้าน)

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า ชื่อ นามสกุล

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน เกิดวันที่ อายุ ปี

ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านเลขที่ หมู่ที่ บ้าน ตำบล

อำเภอ จังหวัด

ยินยอมให้ สุนัข แมว ชื่อ เลขทะเบียน

เพศ ผู้ เมีย พันธุ์ สุนัขควบคุมพิเศษ

วันเกิด อายุ ปี เดือน สี/ลักษณะ

ของ นาย/นาง/นางสาว นามสกุล

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน เกิดวันที่ อายุ ปี

ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านเลขที่ หมู่ที่ บ้าน ตำบล

อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์

พักอาศัยในบ้านของข้าพเจ้า

(ลงชื่อ) เจ้าบ้าน
(.....)

แบบ คลสม. ๕

แบบคำขอเปลี่ยนเจ้าของสุนัขและแมว

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า ชื่อ นามสกุล

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน เกิดวันที่ อายุ ปี

ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านเลขที่ หมู่ที่ บ้าน ตำบล

อำเภอ จังหวัด โทรศัพท์

ยินยอมให้ สุนัข แมว ชื่อ เลขทะเบียน

เพศ ผู้ เมีย พันธุ์ สุนัขควบคุมพิเศษ

วันเกิด อายุ ปี เดือน สี/ลักษณะ

โดยได้รับความยินยอมจากเจ้าของเดิมแล้ว

(ลงชื่อ) เจ้าของใหม่
(.....)

(สำหรับเจ้าของเดิม)	(สำหรับเจ้าหน้าที่)
ข้าพเจ้ายินยอมมอบสุนัขและแมวดังกล่าวให้ เป็นเจ้าของ	ตรวจสอบแล้วหลักฐานถูกต้อง
(ลงชื่อ) เจ้าของเดิม (.....)	(ลงชื่อ) (.....)

หมายเหตุ หลักฐานแบบประกอบการขอเปลี่ยนเจ้าของ

๑. สำเนาบัตรประชาชน
๒. สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่
๓. หนังสือยินยอมจากเจ้าบ้าน (กรณีเจ้าของสุนัขไม่ได้เป็นเจ้าบ้าน)
๔. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน (กรณีเจ้าของสุนัขไม่ได้เป็นเจ้าบ้าน)
๕. หนังสือมอบอำนาจ กรณีเจ้าของสุนัขไม่ได้มาดำเนินการเอง

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมว
พ.ศ. ๒๕๖๓

หลักการ

ให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมว

เหตุผล

การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมวให้เหมาะสมกับสภาพการของพื้นที่ ที่ในชุมชนจะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญจากสุนัข และแมวเพื่อประโยชน์ในการรักษา สภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และสามารถป้องกันอันตรายจากโรคพิษสุนัขบ้า หรือโรคระบาดที่เกิดจากสุนัข และแมว สมควรกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว จึงตราข้อบัญญัตินี้

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมว

พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา โดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา และนายอำเภอบางมูลนาก จึงตราข้อบัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมว พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา ตั้งแต่เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา แล้วเจ็ดวัน

ข้อ ๓ ในกรณีที่มีข้อบัญญัติอื่นที่ขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“การเลี้ยงสุนัข และแมว” หมายความว่า กรรมวิธีหรือวิธีการที่จะดูแลสุนัข และแมวให้เจริญเติบโตและมีชีวิตอยู่ได้ในสถานที่เลี้ยงสัตว์

“การปล่อยสุนัข และแมว” หมายความว่า การเลี้ยงสุนัข และแมวในลักษณะที่มีการปล่อยให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการสละการครอบครองสุนัข และแมว

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า คอกสัตว์ กรงสัตว์ ที่ขังสัตว์ หรือสถานที่ในลักษณะอื่นที่ใช้ในการควบคุมสัตว์ที่เลี้ยง ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงแนวอาณาเขตที่ดินซึ่งใช้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ที่มีพื้นที่ติดกันเป็นพื้นที่เดียว

“เจ้าของสุนัข และแมว” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้ครอบครองสุนัข และแมว ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงผู้เลี้ยง ผู้ให้ที่อยู่อาศัยและผู้ควบคุมสุนัข และแมวด้วย

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกององค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา

ข้อ ๕ ให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสุนัข และแมว ให้พื้นที่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา ดังต่อไปนี้ เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมว

๖.๑ ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมวโดยเด็ดขาด

๖.๑.๑ สถานที่ราชการ

๖.๑.๒ โรงเรียน

/ ๖.๒ ให้พื้นที่

-๒-

๖.๒ ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และแมวเกินจำนวนที่กำหนด

๖.๒.๑ ในเขตตำบลลำประดา เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข ไม่เกินจำนวน ๔ ตัว

ต่อครัวเรือน

๖.๒.๒ ในเขตตำบลลำประดา เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยแมว เกินจำนวน ๔ ตัว

ต่อครัวเรือน

กรณีที่ต้องการเลี้ยงเกินกว่าจำนวนที่กำหนด ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๖.๓ การเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมวต้องดำเนินการดังนี้

๖.๓.๑ การขึ้นทะเบียนสุนัข และแมว

(๑) ให้เจ้าของสุนัข และแมวดำเนินการขึ้นทะเบียนสุนัข และแมวทุกตัวที่อยู่ในครอบครองต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา และรับบัตรประจำตัวสุนัข และแมวหรือสัญลักษณ์

(๒) หากเจ้าของสุนัข และแมวต้องการมอบสุนัข และแมว หรือเปลี่ยนแปลงความเป็นเจ้าของให้แก่บุคคลอื่น ต้องแจ้งต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ยอมมอบสุนัขและแมวหรือมีการเปลี่ยนแปลงความเป็นเจ้าของ เพื่อดำเนินการแก้ไขบัตรประจำตัวสุนัข และแมว หรือสัญลักษณ์ หรือวิธีการกำหนดระบุตัวตนของสุนัขและแมวอื่นใด

(๓) ในกรณีที่มิใช่สุนัข และแมวเกิดใหม่ ให้เจ้าของสุนัข และแมวดำเนินการขึ้นทะเบียนภายใน ๑๕ วัน และต้องจัดการให้สุนัข และแมวนั้นได้รับการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า

(๔) กรณีที่เจ้าของนำสุนัข และแมวที่อยู่ในครอบครองย้ายออกนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา โดยถาวร หรือสุนัข และแมวที่อยู่ในครอบครองตาย เจ้าของสุนัข และแมวต้องดำเนินการแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา ทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่มีการย้ายสุนัข และแมว ออกนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยถาวร หรือวันที่สุนัขและแมวตาย

๖.๓.๒ การป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

(๑) เจ้าของสุนัข และแมว ต้องจัดการให้สุนัข และแมวทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ โดยการฉีดวัคซีนครั้งแรกต้องดำเนินการเมื่อสุนัข และแมวนั้นมีอายุตั้งแต่สองเดือนขึ้นไปแต่ไม่เกินสี่เดือนและต้องจัดการให้ได้รับการฉีดวัคซีนครั้งต่อไป ตามระยะเวลาที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน

(๒) หากเจ้าของสุนัข และแมวพบเห็นอาการ หรือสงสัยว่าสุนัข และแมวในครอบครองมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าให้กักสุนัข และแมวไว้ และแจ้งต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดาภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง เพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรค

(๓) ในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ตามประกาศเขตกำหนดโรคระบาดชั่วคราว ให้เจ้าของสุนัข และแมวทำการควบคุมสุนัข และแมวไว้ ณ สถานที่เลี้ยงสัตว์ จนกว่าจะสิ้นระยะเวลาตามประกาศ

๖.๓.๓ การควบคุมด้านสุขลักษณะ

(๑) เจ้าของสุนัข และแมวต้องจัดสถานที่เลี้ยงสุนัข และแมวให้เหมาะสม และดูแลสถานที่เลี้ยงให้สะอาดถูกสุขลักษณะอยู่เสมอ

(๒) เจ้าของสุนัข และแมวต้องควบคุมดูแลสุนัข และแมว มิให้ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญหรือเป็นอันตรายต่อผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

/ ๖.๓.๔ การควบคุม

-๓-

๖.๓.๕ การควบคุมเมื่อน้ำสุนัข และแมวออกนอกสถานที่เลี้ยงสัตว์

(๑) เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบของเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ให้เจ้าของสุนัข และแมวพกบัตร หรือติดเครื่องหมายประจำตัวสุนัข และแมว และต้องควบคุมดูแลมิให้ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น

(๒) เจ้าของสุนัขและแมวต้องจัดการมูลสัตว์หรือของเสียอันเกิดจากสุนัข และแมว ในสถานที่หรือทางสาธารณะ หรือสถานที่อื่นใดให้ถูกสุขลักษณะโดยทันที

ข้อ ๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประกาศ ณ วันที่ เดือน..... พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(นายสมบัติ ประโยชน์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

(นายโชคชัย รักเกื้อ)

นายอำเภอบางมูลนาก

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

เรื่อง ข้อบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงสัตว์ หรือ ปล่อยสุนัข และ แมว พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ได้ตราข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และ แมว พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา และโดยอนุมัติของนายอำเภอวาปีปทุม

องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา จึงขอประกาศบังคับใช้ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และ แมว พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ ตามมาตรา ๗๑ ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายอนันต์ ชูวีริง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

สารบัญ

บันทึกหลักการและเหตุผล	๑
ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา	
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว	๑
หมวด ๑ บททั่วไป	๒
หมวด ๒ การจดทะเบียนสุนัขและแมว	๒
หมวด ๓ การควบคุมการเลี้ยงสุนัขและแมว	๓
หมวด ๔ การนำสุนัขและแมวออกนอกสถานที่เลี้ยง	๔
หมวด ๕ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่	๕
หมวด ๖ บทกำหนดโทษ	๕
บทเฉพาะกาล	๕

บันทึก
หลักการและเหตุผล
ประกอบข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และ แมว
พ.ศ. ๒๕๖๒

หลักการ

ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ได้กำหนดให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการตราข้อกำหนดของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่น หรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ โดยกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์และอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยง หรือปล่อยสัตว์บางชนิด หรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด หรือเป็นเขตที่การเลี้ยง หรือปล่อยสัตว์บางชนิด หรือบางประเภทต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

เหตุผล

เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ป้องกัน และแก้ไขปัญหานิสัข และแมว จรจัด ควบคุมไม่ให้สุนัข และแมว ก่อเหตุรำคาญ ป้องกันไม่ให้สุนัข และแมว ทำร้ายผู้อื่นป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสุนัข และแมว และดูแลความเป็นอยู่ตลอดจนสุขภาพของสุนัข และแมว โดยการจัดทำทะเบียนสุนัข และแมว ที่เลี้ยงในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัตินี้

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และ แมว พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔,๔,๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕, มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕, มาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒๑) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา และ นายอำเภอวาปีปทุม จึงตราข้อบัญญัติไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และ แมว พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบัญญัตินี้

“สุนัขควบคุมพิเศษ” หมายถึง

(๑) สุนัขสายพันธุ์พิทบูลเทอเรีย (Pitbull terrier) บูลเทอเรีย (bullterrier) สแตฟฟอร์ดเชอร์ บูลเทอเรีย (Staffordshire bullterrier) และสายพันธุ์อื่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ประกาศ กำหนด

(๒) สุนัข และ แมว ที่มีประวัติทำร้ายคนหรือพยายามทำร้ายคน โดยมีหลักฐานการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(๓) สุนัข และ แมว ที่มีพฤติกรรมไล่ทำร้ายคนหรือสัตว์ โดยปราศจากการขู่ขู่

“เจ้าของสุนัข และ แมว” หมายความว่า ผู้ที่นำสุนัข และแมว มาเลี้ยง รวมถึงผู้ครอบครองสุนัข และ แมว หรือผู้ให้อาหารสุนัข และ แมว เป็นประจำด้วย

“สถานที่เลี้ยง” หมายความว่า บริเวณที่อยู่ประจำของสุนัข และ แมว ซึ่งอยู่ในความคุ้มครองดูแลของเจ้าของสุนัข และ แมว

“อาสาปศุสัตว์” หมายความว่า อาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านในเขตตำบลจัวบา

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

“ผู้ได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งไม่ใช่เป็นของเอกชน และประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ หรือสัญจรได้

- ๒ -

“ใบรับรอง” หมายความว่า เอกสารรับรองรูปพรรณสัณฐานสุนัขและแมวซึ่งออกโดยอาสาสมัครประจำหมู่บ้านในเขตตำบลจัวบา หรือโรงพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์

“การจดทะเบียนสุนัข และ แมว” หมายความว่า การนำใบรับรองสุนัข และ แมว ไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติและรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัข และ แมว

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระหรือปัสสาวะของสุนัข และ แมว รวมถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครก หรือมีกลิ่นเหม็นอันเกิดจากสุนัข และ แมว

ข้อ ๔ ให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจัวบา รักษาการตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

หมวด ๓

บททั่วไป

ข้อ ๕ ให้เขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และ แมว

ข้อ ๖ ห้ามผู้ใดเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และ แมวในที่หรือทางสาธารณะหรือในที่อื่นใดนอกสถานที่เลี้ยงในเขตตำบลจัวบาโดยเด็ดขาด

ข้อ ๗ การดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัตินี้ หากเจ้าของสุนัข และ แมว ไม่สามารถดำเนินการเองได้ สามารถมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน โดยมีหนังสือมอบอำนาจมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

หมวด ๒

การจดทะเบียนสุนัข และ แมว

ข้อ ๘ ให้เจ้าของสุนัข และ แมว ดำเนินการขอจดทะเบียนสุนัข และ แมว ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ประกาศกำหนด ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่สุนัข และ แมว เกิด หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นำสุนัข และ แมว มาเลี้ยงในเขตตำบลจัวบา พร้อมเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- (๑) ใบรับรอง ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๕ แห่งข้อบัญญัตินี้
- (๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าของสุนัข และ แมว พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง
- (๓) สำเนาทะเบียนบ้านที่ใช้เป็นสถานที่เลี้ยงสุนัข และแมว พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง
- (๔) หนังสือยินยอมให้ใช้เป็นสถานที่เลี้ยงสุนัข และ แมว ในกรณีที่เจ้าของสุนัข และ แมว ไม่ใช่เจ้าของบ้านที่ใช้เป็นสถานที่เลี้ยงสุนัข และ แมว
- (๕) เอกสารที่แสดงว่ามีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาแล้วไม่เกินหนึ่งปี (ถ้ามี)
- (๖) เอกสารที่แสดงว่ามีการผ่าตัดทำหมันโดยสัตวแพทย์ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ (ถ้ามี)
- (๗) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

ข้อ ๙ แบบคำขอจดทะเบียนสุนัข และแมว แบบบัตรประจำตัวสุนัข และแมว และแบบพิมพ์อื่นๆ ให้เป็นไปตามแบบที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลประกาศกำหนด

ข้อ ๑๐ ในกรณีต่อไปนี้ เจ้าของสุนัข และแมว ต้องแจ้งต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รู้ถึงเหตุนั้น

- (๑) เมื่อมีการย้ายที่อยู่ของสุนัข และแมว
- (๒) เมื่อบัตรประจำตัวสุนัข และแมวสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ

ข้อ ๑๑ ในกรณีต่อไปนี้ เจ้าของสุนัข และแมว ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามวัน นับแต่วันที่รู้ถึงเหตุนั้น

- (๑) เมื่อมีการมีที่สุนัข และแมวทาร้ายคน หรือ เมื่อสุนัขและแมวมีพฤติกรรมดุร้าย
- (๒) เมื่อสุนัข และแมว ตาย
- (๓) เมื่อสุนัข และแมว หาย

หมวด ๓

การควบคุมการเลี้ยงสุนัข และ แมว

ข้อ ๑๒ ในการเลี้ยงสุนัข และ แมว ให้เจ้าของสุนัข และ แมว ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) จัดสถานที่เลี้ยงให้เหมาะสมแก่การดำรงชีวิตของสุนัข และ แมว มีแสงสว่าง การระบายอากาศ การระบายน้ำ และการกำจัดสิ่งปฏิกูล อย่างถูกสุขลักษณะ

(๒) ควบคุมไม่ให้สุนัข และ แมว ออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม

(๓) ควบคุมไม่ให้สุนัข และ แมว ก่อเหตุรำคาญ เช่น ก่อให้เกิดเสียงดังติดต่อกันเป็น

เวลานาน

(๔) รักษาสถานที่เลี้ยงสุนัข และ แมว ให้สะอาดอยู่เสมอ จัดเก็บสิ่งปฏิกูล ให้ถูกสุขลักษณะ เป็นประจำ ไม่ปล่อยให้เป็นที่สะสมหมักหมมจนเกิดกลิ่นเหม็นรบกวนผู้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

(๕) รับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของ สุนัข และ แมว เช่น เรื่องอาหาร ความสะอาด เป็นต้น ถ้าเจ้าของ สุนัข และ แมว ไม่สามารถเลี้ยงสุนัขและแมวได้เป็นการชั่วคราว จะต้องจัดให้มีผู้ดูแลความเป็นอยู่ของสุนัขและแมวให้เป็นปกติสุข

(๖) เมื่อสุนัข และ แมว ตาย เจ้าของสุนัข และ แมว จะต้องกำจัดซากสุนัข และแมว ให้ถูกสุขลักษณะเพื่อป้องกันไม่ให้ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงหรือสัตว์นำโรค ทั้งนี้โดยวิธีที่ไม่ก่อเหตุรำคาญ และไม่ เป็นเหตุให้เกิดการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ

(๗) จัดให้มีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคสุนัข และแมว เพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสุนัข และแมว สุกคน

(๘) ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสุนัขและแมวที่เลี้ยงเป็นโรคอันอาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพของประชาชน ให้เจ้าของสุนัข และแมว แยกกักสุนัข และแมวนั้น ไว้ต่างหากแล้วแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ และปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่

(๙) แสดงบัตรประจำตัวสุนัข และ แมว หรือเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับสุนัข และแมว เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ร้องขอ และอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และข้อบัญญัตินี้

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามคำแนะนำของ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น

- ๔ -

ข้อ ๑๓ เจ้าของสุนัข และ แมว มีหน้าที่ กำจัดสิ่งปฏิกูล อันเกิดจากสุนัข และ แมว ในที่หรือทางสาธารณะหรือในที่อื่นใดในเขตตำบลจัวบาโดยทันที

ข้อ ๑๔ หากเจ้าของสุนัข และ แมว ไม่ประสงค์จะเลี้ยงสุนัข และ แมว อีกต่อไป ต้องมอบสุนัข และ แมว พร้อมบัตรประจำตัวสุนัข และ แมว ให้บุคคลอื่นเป็นเจ้าของสุนัข และ แมว แทน และเจ้าของใหม่จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับมอบสุนัข และ แมว

หมวด ๔

การนำสุนัข และ แมว ออกนอกสถานที่เลี้ยง

ข้อ ๑๕ ให้ผู้นำสุนัข และ แมว ไปในที่หรือทางสาธารณะ ปฏิบัติดังนี้

(๑) นำบัตรประจำตัวสุนัข และ แมว ติดตัวไปด้วย และแสดงบัตรประจำตัวสุนัข และ แมว เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกตรวจ

(๒) ควบคุมสุนัข และแมว ด้วยเครื่องควบคุม หรือผูกสายลากจูงสุนัข และแมวที่มีความแข็งแรงเพียงพอ เช่น ใส่อุปกรณ์ครอบปากสุนัข และแมว จับสายลากจูงสุนัข และแมวห่างจากตัวสุนัข และแมวไม่เกินห้าสิบเซนติเมตร เพื่อสามารถหยุดยั้งสุนัข และแมวไม่ให้ทำร้ายผู้อื่นหรือก่อให้เกิดความเสียหายกับสิ่งของสาธารณะหรือของบุคคลอื่นได้ทันทั่วทั้งที่ ความใน (๒) ไม่ให้ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

๑) ขณะที่สุนัข และ แมว อยู่ในระหว่าง ประกวด การแสดง หรือ การประกอบกิจกรรมอื่นใดในทำนองเดียวกัน โดยผู้จัดงานมีมาตรการป้องกันไม่ให้สุนัขและแมวทำร้ายคน

๒) ขณะที่สุนัข และ แมว อยู่ในกรงหรือกรงเหล็ก โดยผู้ฝึกมีมาตรการป้องกันไม่ให้ สุนัข และ แมว ทำร้ายคน

๓) ขณะที่สุนัข และ แมว อยู่ในกรง ที่ขัง หรือเครื่องควบคุมอื่นใด ที่มั่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันไม่ให้สุนัข และแมว เข้าถึงบุคคลภายนอก

ข้อ ๑๖ สุนัขควบคุมพิเศษ จะต้องมีกรงที่แข็งแรง เจ้าของจะต้องจัดให้สุนัขสวมใส่อุปกรณ์ ครอบปาก และผูกสายลากจูงที่แข็งแรง และต้องจับสายลากจูงห่างจากตัวสุนัข ไม่เกินห้าสิบเซนติเมตร โดยตลอดเวลา ห้ามบุคคลอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี นำสุนัขพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง

หมวด ๕

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบสุนัข และแมว ในที่หรือทางสาธารณะ หรือในเขตห้ามเลี้ยง หรือปล่อยสุนัข และแมวอันเป็นการฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กักสุนัข และแมวดังกล่าวไว้ และดำเนินการตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๘ เมื่อมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัข และแมว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ร้องเรียน และเจ้าของสุนัข และแมว ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่คำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น

- ๕ -

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

ข้อ ๑๙ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ มีความผิดตามมาตรา ๗๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้มีโทษ ดังนี้

(๑) ผู้ใดฝ่าฝืนไม่นำสัตว์ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

(๒) ผู้ใดมีเครื่องหมายแสดงว่าฉีดวัคซีนปลอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ผู้ใดชักชวนหรือ ไม่อำนวยความสะดวกในการจับสุนัขไม่มีเจ้าของในที่สาธารณะหรือ ทำลายสุนัขที่เป็นโรคนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๔) ผู้ใดฝ่าฝืนการทำทะเบียนสุนัข - แมว ต้องระวางโทษไม่เกิน ๕๐๐ บาท

(๕) ผู้ใดฝ่าฝืน ข้อ ๑๖ ต้องระวางโทษไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๑ ในระหว่างที่ยังไม่ได้ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๒๒ การจดทะเบียนสุนัข และ แมว การควบคุมการเลี้ยงสุนัข และแมว และการนำสุนัข และแมวออกนอกสถานที่เลี้ยง ซึ่งมีอยู่ก่อนข้อบัญญัตินี้หรือตามที่บัญญัติไว้ในข้อบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ภายหลังจากข้อบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว

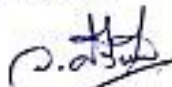
ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายอนันต์ ชูริริง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

๒๕๖๒

(นายวันชัย ศรีวงษ์ญาติดี)

นายอำเภอวาปีปทุม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	อุษณีย์ เฟื่องอุย
วัน เดือน ปี เกิด	25 พฤศจิกายน 2536
สถานที่เกิด	พะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 น.บ. ,มหาวิทยาลัยพะเยา ,พะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	75 ถนนพากัน้ำ ตำบลแม่ต๋ำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

